

Επίσημη Εφημερίδα L 166

της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Έκδοση
στην ελληνική γλώσσα

Νομοθεσία

56ο έτος
18 Ιουνίου 2013

Περιεχόμενα

II Μη νομοθετικές πράξεις

ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ

2013/283/ΕΕ:

- ★ Απόφαση της Επιτροπής, της 25ης Ιουλίου 2012, σχετικά με την κρατική ενίσχυση SA.23839 (C 44/2007) της Γαλλίας υπέρ της επιχειρήσεως FagorBrandt [κοινοποιηθείσα υπό τον αριθμό C(2012) 5043] ⁽¹⁾..... 1

2013/284/ΕΕ:

- ★ Απόφαση της Επιτροπής, της 19ης Δεκεμβρίου 2012, σχετικά με την κρατική ενίσχυση SA.20829 (C 26/2010, πρώην NN 43/2010 (πρώην CP 71/2006)) Καθεστώς απαλλαγής από τον δημοτικό φόρο ακίνητης περιουσίας για ακίνητα που χρησιμοποιούνται από μη εμπορικές οντότητες για ειδικούς σκοπούς που χορήγησε η Ιταλία [κοινοποιηθείσα υπό τον αριθμό C(2012) 9461] ⁽¹⁾..... 24

ΠΡΑΞΕΙΣ ΠΟΥ ΕΚΔΙΔΟΝΤΑΙ ΑΠΟ ΦΟΡΕΙΣ ΠΟΥ ΕΧΟΥΝ ΣΥΣΤΑΘΕΙ ΜΕ ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΣΥΜΦΩΝΙΕΣ

- ★ Κανονισμός αριθ. 53 της Οικονομικής Επιτροπής των Ηνωμένων Εθνών για την Ευρώπη (ΟΕΕ/ΗΕ) – Ενιαίες διατάξεις σχετικά με την έγκριση οχημάτων κατηγορίας L₃ όσον αφορά την τοποθέτηση των διατάξεων φωτισμού και φωτεινής σηματοδότησης 55
- ★ Κανονισμός αριθ. 74 της Οικονομικής Επιτροπής των Ηνωμένων Εθνών για την Ευρώπη (ΟΕΕ/ΗΕ) — Ενιαίες διατάξεις σχετικά με την έγκριση οχημάτων κατηγορίας L₁ όσον αφορά την τοποθέτηση διατάξεων φωτισμού και φωτεινής σηματοδότησης 88

Τιμή: 7 EUR

⁽¹⁾ Κείμενο που παρουσιάζει ενδιαφέρον για τον ΕΟΧ

EL

Οι πράξεις των οποίων οι τίτλοι έχουν τυπωθεί με λευκά στοιχεία αποτελούν πράξεις τρεχούσης διαχειρίσεως που έχουν θεσπισθεί στο πλαίσιο της γεωργικής πολιτικής και είναι γενικά περιορισμένης χρονικής ισχύος.

Οι τίτλοι όλων των υπολοίπων πράξεων έχουν τυπωθεί με μαύρα στοιχεία και επισημαίνονται με αστερίσκο.

II

(Μη νομοθετικές πράξεις)

ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

της 25ης Ιουλίου 2012

σχετικά με την κρατική ενίσχυση SA.23839 (C 44/2007) της Γαλλίας υπέρ της επιχειρήσεως
FagorBrandt

[κοινοποιηθείσα υπό τον αριθμό C(2012) 5043]

(Το κείμενο στη γαλλική γλώσσα είναι το μόνο αυθεντικό)

(Κείμενο που παρουσιάζει ενδιαφέρον για τον ΕΟΧ)

(2013/283/ΕΕ)

Η ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ,

Έχοντας υπόψη τη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης και κυρίως το άρθρο 108 παράγραφος 2 πρώτο εδάφιο ⁽¹⁾,

Έχοντας υπόψη τη συμφωνία για τον Ευρωπαϊκό Οικονομικό Χώρο και ιδίως το άρθρο 62 παράγραφος 1 στοιχείο α),

αφού κάλεσε τους ενδιαφερόμενους να υποβάλουν τις παρατηρήσεις τους σύμφωνα με τα εν λόγω άρθρα ⁽²⁾ και έλαβε υπόψη της τις παρατηρήσεις αυτές,

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

1. ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

(1) Η Γαλλία με επιστολή της τής 6ης Αυγούστου 2007 κοινοποίησε στην Επιτροπή ενίσχυση αναδιάρθρωσης υπέρ του ομίλου FagorBrandt.

⁽¹⁾ Από την 1η Δεκεμβρίου 2009, τα άρθρα 87 και 88 της συνθήκης ΕΚ έγιναν αντιστοίχα άρθρα 107 και 108 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης («ΣΛΕΕ»). Και στις δύο περιπτώσεις, οι διατάξεις είναι ουσιαστικά ταυτόσημες. Για τους σκοπούς της παρούσας απόφασης, οι παραπομπές στα άρθρα 107 και 108 της ΣΛΕΕ θεωρούνται, όπου ενδείκνυται, ως παραπομπές στα άρθρα 87 και 88 αντιστοίχως της συνθήκης ΕΚ. Η ΣΛΕΕ εισήγαγε επίσης ορισμένες αλλαγές στην ορολογία, όπως η αντικατάσταση του όρου «Κοινότητα» από τον όρο «Ένωση», του όρου «κοινή αγορά» από τον όρο «εσωτερική αγορά» και του όρου «Πρωτοδικείο» από τον όρο «Γενικό Δικαστήριο». Στην παρούσα απόφαση χρησιμοποιείται η ορολογία της ΣΛΕΕ.

⁽²⁾ ΕΕ C 275 της 16.11.2007, σ. 18.

(2) Με επιστολή της 10ης Οκτωβρίου 2007, η Επιτροπή ενημέρωσε τη Γαλλία για την απόφασή της να κινήσει τη διαδικασία που προβλέπεται στο άρθρο 108 παράγραφος 2 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης («ΣΛΕΕ») για την εν λόγω ενίσχυση.

(3) Η απόφαση της Επιτροπής να κινήσει τη διαδικασία (εφεξής: «απόφαση κίνησης της διαδικασίας») δημοσιεύθηκε στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης* ⁽³⁾. Η Επιτροπή κάλεσε τους ενδιαφερόμενους να υποβάλουν τις παρατηρήσεις τους σχετικά με την εν λόγω ενίσχυση.

(4) Η Επιτροπή έλαβε παρατηρήσεις από τρεις ενδιαφερομένους, δηλ. από δύο ανταγωνιστές και τη δικαιούχο της ενίσχυσης. Η Electrolux υπέβαλε παρατηρήσεις με την επιστολή της τής 14ης Δεκεμβρίου 2007. Μετά από συνεδρίαση με τις υπηρεσίες της Επιτροπής, στις 20 Φεβρουαρίου 2008, η εν λόγω επιχείρηση υπέβαλε πρόσθετες παρατηρήσεις με τις επιστολές της 26ης Φεβρουαρίου και της 12ης Μαρτίου 2008. Ένας ανταγωνιστής, ο οποίος επιθυμεί να διατηρήσει την ανωνυμία του, υπέβαλε παρατηρήσεις με επιστολή του της 17ης Δεκεμβρίου 2007 ⁽⁴⁾. Η FagorBrandt υπέβαλε παρατηρήσεις με επιστολή της τής 17ης Δεκεμβρίου 2007. Η Επιτροπή διαβίβασε αυτές τις παρατηρήσεις στη Γαλλία με επιστολές της τής 15ης Ιανουαρίου 2008 και της 13ης Μαρτίου 2008 παρέχοντάς της τη δυνατότητα να τις σχολιάσει και έλαβε τα σχόλιά της με επιστολή της 15ης Φεβρουαρίου 2008 και με έγγραφο που υπεβλήθη κατά τη συνεδρίαση της 18ης Μαρτίου 2008 (βλ. αιτιολογική σκέψη (5)).

⁽³⁾ Βλ. υποσημείωση 2.

⁽⁴⁾ Ο εν λόγω ενδιαφερόμενος είχε ζητήσει, τηλεφωνικά και με επιστολή της 16ης Δεκεμβρίου 2007, παράταση της προθεσμίας ενός μηνός για να υποβάλει παρατηρήσεις. Η Επιτροπή έκανε δεκτό το αίτημα.

- (5) Η Γαλλία με επιστολή της τής 13ης Νοεμβρίου 2007 κοινοποίησε στην Επιτροπή τις παρατηρήσεις της σχετικά με την απόφαση κίνησης της διαδικασίας. Στις 18 Μαρτίου 2008, πραγματοποιήθηκε συνεδρίαση μεταξύ των υπηρεσιών της Επιτροπής, των γαλλικών αρχών και της FagorBrandt. Μετά από αυτή τη συνεδρίαση, οι γαλλικές αρχές υπέβαλαν στοιχεία με επιστολές τους της 24ης Απριλίου 2008 και της 7ης Μαΐου 2008. Στις 12 Ιουνίου 2008, πραγματοποιήθηκε δεύτερη συνεδρίαση μεταξύ των ιδίων μερών. Μετά από αυτή τη συνεδρίαση, οι γαλλικές αρχές υπέβαλαν στοιχεία με επιστολή τους της 9ης Ιουλίου 2008. Στις 15 Ιουλίου 2008, η Επιτροπή ζήτησε συμπληρωματικές πληροφορίες, οι οποίες παρασχεθήκαν από τις γαλλικές αρχές στις 16 Ιουλίου 2008.
- (6) Στις 21 Οκτωβρίου 2008, η Επιτροπή εξέδωσε θετική απόφαση υπό όρους για την ενίσχυση αναδιάρθρωσης ύψους 31 εκατ. ευρώ που χορηγήθηκε στη FagorBrandt ⁽⁵⁾ (εφεξής «η απόφαση της 21ης Οκτωβρίου 2008»).
- (7) Η εν λόγω απόφαση ακυρώθηκε από το Πρωτοδικείο στις 14 Φεβρουαρίου 2012 ⁽⁶⁾ (εφεξής «η απόφαση του Δικαστηρίου της 14ης Φεβρουαρίου 2012») λόγω διπλού πρόσδεσμου σφάλματος εκτιμήσεως: αφενός, της συνεκτίμησης ενός μη ισχύοντος αντισταθμιστικού μέτρου και, αφετέρου, της έλλειψης ανάλυσης του σωρευτικού αποτελέσματος επί του ανταγωνισμού μιας παλαιάς μη συμβίβαστης ενίσχυσης που χορηγήθηκε από τις ιταλικές αρχές (εφεξής «η ιταλική ενίσχυση») και η οποία δεν έχει ακόμα ανακτηθεί, με την εγκριθείσα ενίσχυση.
- (8) Ως εκ τούτου, η Επιτροπή οφείλει να εκδώσει νέα οριστική απόφαση. Σύμφωνα με τη νομολογία του Πρωτοδικείου ⁽⁷⁾, η Επιτροπή για να το πράξει, δεν μπορεί παρά να λάβει υπόψη τα στοιχεία που διέθετε εκείνη την εποχή, δηλαδή στις 21 Οκτωβρίου 2008 (βλέπε τμήμα «6.2.2. Χρονικό πλαίσιο της ανάλυσης»).

2. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ

- (9) Η εν λόγω ενίσχυση είναι ενίσχυση αναδιάρθρωσης. Το προτινόμενο ποσό της ενίσχυσης είναι 31 εκατ. ευρώ. Η χορήγηση αυτή προέρχεται από το γαλλικό Υπουργείο Οικονομίας, Οικονομικών και Απασχόλησης. Η δικαιούχος της ενίσχυσης είναι η FagorBrandt A.E., η οποία έχει πολλές θυγατρικές που είναι υπεύθυνες για τις δραστηριότητες παραγωγής και εμπορίας.
- (10) Οι γαλλικές αρχές αναφέρουν ότι, με τους διαθέσιμους πόρους, και χωρίς κρατική ενίσχυση, θα ήταν αδύνατο στη FagorBrandt να αντιμετωπίσει το ύψος των ζημιών κατά το 2007. Η χορήγηση άμεσης ενίσχυσης 31 εκατ. ευρώ θα

επιτρέπει σύμφωνα με τη Γαλλία τη χρηματοδότηση του ημίσεως των δαπανών αναδιάρθρωσης ⁽⁸⁾.

- (11) Ο όμιλος FagorBrandt (εφεξής «FagorBrandt») ανήκει έμμεσα στην εταιρεία Fagor Electrodomésticos S. Coop (εφεξής: «Fagor»), μία συνεταιριστική εταιρεία ισπανικού δικαίου. Το κεφάλαιο αυτής της συνεταιριστικής εταιρείας κατανέμεται μεταξύ 3 500 μελών περίπου (εργαζομένων-συνεταίρων), από τους οποίους ουδείς δύναται να κατέχει άνω του 25 % του κεφαλαίου της συνεταιριστικής εταιρείας.
- (12) Η Fagor αποτελεί η ίδια μέρος ένωσης συνεταιρισμών που ονομάζεται Mondragón Corporación Cooperativa (εφεξής: «MCC»), εντός της οποίας κάθε συνεταιρισμός διατηρεί την νομική και οικονομική αυτονομία του. Η Fagor ανήκει στη διεύθυνση «Νοικοκυριό» της τομεακής ομάδας «Βιομηχανία» της MCC.
- (13) Το 2007, ο κύκλος εργασιών της FagorBrandt ανήλθε σε 903 εκατ. ευρώ. Η FagorBrandt δραστηριοποιείται σε όλους τους τομείς των μεγάλων ηλεκτρικών συσκευών στις οποίες περιλαμβάνονται τρεις μεγάλες ομάδες προϊόντων: συσκευές πλύσης (πλυντήρια πιάτων, πλυντήρια ρούχων, στεγνωτήρια ρούχων, πλυντήρια-στεγνωτήρια), συσκευές ψύξης (ψυγεία, καταψύκτες οριζόντιου τύπου και καταψύκτες κατακόρυφου τύπου και συσκευές ψησίματος/βρασίματος (παραδοσιακοί φούρνοι, ανεξάρτητοι φούρνοι μικροκυμάτων, κουζίνες, πλάκες ψησίματος/βρασίματος, απορροφητήρες).

3. ΛΟΓΟΙ ΠΟΥ ΟΔΗΓΗΣΑΝ ΣΤΗΝ ΚΙΝΗΣΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑΣ

- (14) Στην απόφαση κίνησης της διαδικασίας, η Επιτροπή εξέφρασε αμφιβολίες για τους ακόλουθους πέντε λόγους: κίνδυνος καταστρατήγησης της απαγόρευσης χορήγησης ενίσχυσης αναδιάρθρωσης σε νεοσυσταθείσες επιχειρήσεις, κίνδυνος καταστρατήγησης της υποχρέωσης επιστροφής της παράνομης ενίσχυσης, αμφιβολία ως προς την αποκατάσταση της μακροπρόθεσμης βιωσιμότητας της επιχείρησης, ανεπάρκεια αντισταθμιστικών μέτρων, αμφιβολία ως προς τον περιορισμό της ενίσχυσης στο ελάχιστο αναγκαίο και, ιδίως, όσον αφορά τη συνεισφορά του δικαιούχου.

3.1. Κίνδυνος καταστρατήγησης της απαγόρευσης χορήγησης ενίσχυσης αναδιάρθρωσης σε νεοσυσταθείσες επιχειρήσεις

- (15) Δεδομένου ότι η FagorBrandt ιδρύθηκε τον Ιανουάριο 2002, ήταν, κατά την έννοια της παραγράφου 12 των κοινοτικών κατευθυντηρίων γραμμών σχετικά με τις κρατικές ενισχύσεις για τη διάσωση και την αναδιάρθρωση των προβληματικών επιχειρήσεων (εφεξής: «κατευθυντήριες γραμμές αναδιάρθρωσης») ⁽⁹⁾ νεοσυσταθείσα επιχείρηση μέχρι τον Ιανουάριο του 2005, δηλ. τρία έτη μετά τη σύστασή της. Αυτό σημαίνει ότι τόσο κατά τη στιγμή που η επιχείρηση έτυχε της φορολογικής απαλλαγής που προβλέπεται στο άρθρο 44 στ) του γενικού φορολογικού κώδικα (εφεξής: ενίσχυση 44 στ)), όσο και κατά τη στιγμή που, τον Δεκέμβριο του 2003, η Επιτροπή κήρυξε την ενίσχυση αυτή μη

⁽⁵⁾ EE L 160 της 23.9.2009, σ. 11.

⁽⁶⁾ Απόφαση του Πρωτοδικείου της 14ης Φεβρουαρίου 2012, *Electrolux και Whirlpool Europe κατά Επιτροπής* (T-115/09 και T-116/09, μη εισέτι δημοσιευθείσα στη Συλλογή).

⁽⁷⁾ Βλέπε απόφαση του Πρωτοδικείου της 9ης Ιουλίου 2008, *Alitalia κατά Επιτροπής* (T-301/01, Συλλογή 2008 σ. II-01753).

⁽⁸⁾ Για περιγραφή του σχεδίου αναδιάρθρωσης, βλέπε σκέψεις 11 και ακόλουθα της απόφασης για την κίνηση της διαδικασίας.

⁽⁹⁾ EE C 244 της 1.10.2004, σ. 2.

συμβιβάσιμη και έδωσε εντολή για την ανάκτησή της ⁽¹⁰⁾, η FagorBrandt ήταν νεοσυσταθείσα επιχείρηση. Σύμφωνα με την παράγραφο 12 των κατευθυντηρίων γραμμών για τις ενισχύσεις αναδιάρθρωσης, η ενίσχυση δεν ήταν επιλέξιμη ως ενίσχυση αναδιάρθρωσης. Επομένως, το γεγονός ότι, κατά τη στιγμή που η επιχείρηση δεν συνιστούσε πλέον νεοσυσταθείσα επιχείρηση και καθίστατο ως εκ τούτου επιλέξιμη για ενισχύσεις αναδιάρθρωσης, η Γαλλία δεν είχε ακόμη ανακτήσει την κηρυχθείσα ασυμβίβαστη ενίσχυση τον Δεκέμβριο 2003, θα μπορούσε να συνιστά καταστρατήγηση της απαγόρευσης που προβλέπεται στην παράγραφο 12 των κατευθυντηρίων γραμμών για τις ενισχύσεις αναδιάρθρωσης.

3.2. Κίνδυνος καταστρατήγησης της υποχρέωσης επιστροφής της μη συμβιβάσιμης ενίσχυσης

- (16) Η Επιτροπή παρατηρεί ότι η κοινοποιηθείσα ενίσχυση φαίνεται να χρησιμεύει σε μεγάλο μέρος για τη χρηματοδότηση της επιστροφής της ενίσχυσης 44 στ), και για αυτό εξέφρασε αμφιβολίες σχετικά με το κατά πόσο η κοινοποιηθείσα ενίσχυση δεν αποτελεί καταστρατήγηση της υποχρέωσης επιστροφής αυτής της μη συμβιβάσιμης ενίσχυσης καθιστώντας την ανάκτηση κενή περιεχομένου και αλυσιτελή.

3.3. Αμφιβολίες όσον αφορά την αποκατάσταση της μακροπρόθεσμης βιωσιμότητας της επιχείρησης

- (17) Όσον αφορά την αποκατάσταση της μακροπρόθεσμης βιωσιμότητας της επιχείρησης, η Επιτροπή εξέφρασε δύο αμφιβολίες. Αφενός, παρατηρώντας ότι ο προσδοκώμενος κύκλος εργασιών για το 2007 προόδευε κατά 20 % περίπου σε σχέση με αυτόν του προηγούμενου έτους, ζήτησε τα στοιχεία στα οποία βασιζόταν αυτή η πρόβλεψη. Αφετέρου, διαπίστωσε ότι το σχέδιο αναδιάρθρωσης δεν ανέφερε τον τρόπο με τον οποίον η FagorBrandt σκόπευε να ανταπεξέλθει στην επιστροφή της μη συμβιβάσιμης ενίσχυσης που είχε εισπραχθεί από την ιταλική θυγατρική της.

3.4. Ανεπάρκεια αντισταθμιστικών μέτρων

- (18) Η Επιτροπή εξέφρασε επίσης αμφιβολίες για το κατά πόσον είναι αποδεκτή η απουσία εφαρμογής αντισταθμιστικών μέτρων που συμπληρώνουν αυτά που έχουν ήδη ληφθεί στο πλαίσιο του σχεδίου αναδιάρθρωσης. Η Επιτροπή υπενθύμισε ότι:
- (i) οι κατευθυντήριες γραμμές για τις ενισχύσεις αναδιάρθρωσης (παράγραφοι 38 έως 41) υποχρεώνουν τους δικαιούχους που πληρούν το κριτήριο της «μεγάλης επιχείρησης» να εφαρμόζουν αντισταθμιστικά μέτρα·
  - (ii) αφενός, χωρίς ενίσχυση, η FagorBrandt θα αποκλειόταν από την αγορά και, αφετέρου, οι ανταγωνιστές της FagorBrandt είναι κυρίως ευρωπαίοι. Η εξαφάνιση της FagorBrandt θα επέτρεπε, συνεπώς, στους ευρωπαίους ανταγωνιστές να αυξήσουν σημαντικά τις πωλήσεις τους και την παραγωγή τους·

(iii) φαίνεται ότι το σύνολο των μέτρων που έχουν ήδη ληφθεί, βάσει της παραγράφου 40 των κατευθυντηρίων γραμμών για τις ενισχύσεις αναδιάρθρωσης, δεν μπορούν να θεωρηθούν αντισταθμιστικά μέτρα·

(iv) τέλος, η Επιτροπή υπογράμμισε ότι οι κατευθυντήριες γραμμές που ίσχυαν κατά τη στιγμή της εξέτασης των υποθέσεων Bull ⁽¹¹⁾ και Euromoteurs ⁽¹²⁾, τις οποίες επικαλέσθηκε η Γαλλία, δεν συνεπάγονταν υποχρέωση εφαρμογής αντισταθμιστικών μέτρων. Η Επιτροπή υπογράμμισε επίσης άλλες σημαντικές διαφορές μεταξύ αυτών των υποθέσεων και της παρούσας υπόθεσης.

3.5. Αμφιβολίες όσον αφορά τη συμβολή της δικαιούχου

- (19) Τέλος, η Επιτροπή εξέφρασε αμφιβολίες όσον αφορά την εκπλήρωση των όρων που προβλέπονται στις παραγράφους 43 και 44 των κατευθυντηρίων γραμμών για τις ενισχύσεις αναδιάρθρωσης. Αφενός, οι γαλλικές αρχές δεν συμπεριέλαβαν την επιστροφή της ενίσχυσης 44 στ) στο κόστος αναδιάρθρωσης και, αφετέρου, δεν εξήγησαν την προέλευση ορισμένων ποσών που υπολογίζονται ως «ίδια προσπάθεια του δικαιούχου».

4. ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΤΩΝ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΜΕΝΩΝ

4.1. Παρατηρήσεις της επιχείρησης Electrolux

- (20) Η Electrolux αναφέρει ότι, για να ανταποκριθεί στις προκλήσεις του παγκόσμιου ανταγωνισμού, εφάρμοσε πολύ σημαντικά και πολύ δαπανηρά σχέδια αναδιάρθρωσης. Για να παραμείνει ανταγωνιστική, η επιχείρηση υποχρεώθηκε να λάβει δραστικά μέτρα, όπως το κλείσιμο οκτώ εργοστασίων στη Δυτική Ευρώπη, των οποίων η παραγωγή μεταφέρθηκε κυρίως προς άλλα υπάρχοντα εργοστάσια στην Ευρώπη και προς νέα εργοστάσια στην Πολωνία και την Ουγγαρία. Η πλειονότητα των επιχειρήσεων του τομέα των μεγάλων ηλεκτρικών οικιακών συσκευών εφάρμοσαν παρόμοια σχέδια αναδιάρθρωσης. Συνεπώς, η εν λόγω επιχείρηση διαμαρτύρεται για το ότι η FagorBrandt θα μπορούσε να λάβει επιδότηση για να αντιμετωπίσει μια κατάσταση που ο υπόλοιπος τομέας πρέπει να την διαχειριστεί χωρίς να λάβει παρόμοια βοήθεια. Η ενίσχυση θα στρέβλωνε τον ανταγωνισμό εις βάρος των άλλων επιχειρήσεων.

4.2. Παρατηρήσεις του δεύτερου ανταγωνιστή

- (21) Καταρχήν, ο ανταγωνιστής αυτός, ο οποίος επιθυμεί να διατηρήσει την ανωνυμία του, εκτιμά ότι η σχεδιαζόμενη ενίσχυση δεν θα επιτρέψει στην επιχείρηση να αποκαταστήσει την μακροπρόθεσμη βιωσιμότητά της. Ισχυρίζεται ότι, για να

⁽¹⁰⁾ Απόφαση της Επιτροπής, της 16ης Δεκεμβρίου 2003, σχετικά με το καθεστώς ενισχύσεων που εφάρμοσε η Γαλλία για την ανάληψη των δραστηριοτήτων προβληματικών επιχειρήσεων, ΕΕ JO L 108 της 16.4.2004, σ. 38.

⁽¹¹⁾ Απόφαση της Επιτροπής, της 1ης Δεκεμβρίου 2004, σχετικά με την κρατική ενίσχυση που προτίθεται να θέσει σε εφαρμογή η Γαλλία υπέρ της εταιρείας Bull, ΕΕ L 342 της 24.12.2005, σ. 81, σκέψεις 55 έως 63.

⁽¹²⁾ Απόφαση της Επιτροπής, της 26ης Απριλίου 2006, σχετικά με την κρατική ενίσχυση που η Γαλλία προτίθεται να χορηγήσει προς την Euromoteurs, ΕΕ L 307 της 7.11.2006, σ. 213, σκέψεις 30 έως 31 και 42.

διασφαλιστεί η επιβίωση της επιχείρησης, χρειάζεται ουσιαστική αναδιοργάνωση της βιομηχανίας. Ο εν λόγω ανταγωνιστής πιστεύει όμως ότι η FagorBrandt δεν θα διαθέτει επαρκή μέσα για να χρηματοδοτήσει τις αναγκαίες επενδύσεις. Εξάλλου, η ενίσχυση δεν θα επιτρέψει στην FagorBrandt να αποκτήσει το αναγκαίο μέγεθος για να βελτιώσει τη διαπραγματευτική της θέση έναντι των μεγάλων διανομέων, οι οποίοι προτιμούν προμηθευτές με σημαντικότερη παρουσία στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

- (22) Κατά δεύτερο λόγο, ο ανταγωνιστής εκτιμά ότι η ενίσχυση δεν περιορίζεται στο ελάχιστο αναγκαίο, διότι η FagorBrandt θα μπορούσε να αντλήσει τη χρηματοδότηση που είναι αναγκαία για τη διάρθρωση της από τον μέτοχό της και τη συνεταιριστική εταιρεία (δηλ. την MCC, της οποίας αποτελεί μέρος η τράπεζα Caja Laboral) στην οποία ανήκει ο εν λόγω μέτοχος.
- (23) Τρίτον, ο ανταγωνιστής εκτιμά ότι η φύση της ενίσχυσης είναι τέτοια που μπορεί να επηρεάσει τον ανταγωνισμό και τις συναλλαγές μεταξύ των κρατών μελών. Αφενός, οι περισσότερες επιχειρήσεις του τομέα έχουν τις εγκαταστάσεις παραγωγής τους στην Ευρώπη και μπορούν, συνεπώς, να θεωρηθούν ευρωπαϊκές. Οι ασιάτες και οι τούρκοι ανταγωνιστές έχουν σημαντική παρουσία μόνο σε ορισμένους τομείς προϊόντων. Αφετέρου, η FagorBrandt είναι η πέμπτη εταιρεία σε ευρωπαϊκό επίπεδο και κατέχει ισχυρή θέση στη γαλλική, ισπανική και πολωνική αγορά. Ο ανταγωνιστής πιστεύει, κατά συνέπεια, ότι, λόγω της απουσίας αντισταθμιστικών μέτρων, η ενίσχυση δεν μπορεί να κηρυχθεί συμβιβασίμη από την Επιτροπή.
- (24) Τέταρτον, η προηγούμενη χορήγηση παράνομων ενισχύσεων από τη Γαλλία και την Ιταλία οδηγεί σε δύο συμπεράσματα: αφενός, οι δυσχέρειες της FagorBrandt είναι επαναλαμβανόμενες, χειρότερες έτσι το ζήτημα της βιωσιμότητάς της· αφετέρου, η κοινοποιηθείσα ενίσχυση θα χρησιμεύσει πιθανώς για την επιστροφή των παρανόμων ενισχύσεων, καταστρατηγώντας έτσι την υποχρέωση επιστροφής.

4.3. Παρατηρήσεις της FagorBrandt

- (25) Οι παρατηρήσεις της FagorBrandt είναι παρόμοιες με τις παρατηρήσεις των γαλλικών αρχών, οι οποίες συνοψίζονται κατωτέρω.

5. ΣΧΟΛΙΑ ΤΗΣ ΓΑΛΛΙΑΣ

5.1. Σχόλια της Γαλλίας σχετικά με την απόφαση κίνησης της διαδικασίας

- (26) Σχετικά με την πιθανή καταστρατήγηση της απαγόρευσης χορήγησης ενισχύσεων αναδιάρθρωσης σε νεοουσταθείσες επιχειρήσεις, οι γαλλικές αρχές δεν αμφισβητούν ότι η FagorBrandt πρέπει να θεωρηθεί «νεοουσταθείσα επιχείρηση» κατά τα πρώτα τρία έτη μετά την ίδρυσή της, σύμφωνα με την παράγραφο 12 των κατευθυντηρίων γραμμών για τις ενισχύσεις αναδιάρθρωσης. Παρατηρούν, ωστόσο, ότι το θέμα της ενδεχόμενης χορήγησης ενίσχυσης αναδιάρθρωσης στη FagorBrandt άρχισε να τίθεται κατά τη διάρκεια του 2006, μετά από τις δυσχέρειες που αντιμετώπισε από το 2004, και λαμβανομένης υπόψη της επιδείνωσης της οικονομικής κατάστασης από το 2005, ήτοι κατά τη διάρκεια του πέμπτου έτους λειτουργίας της. Συνεπώς, η επιχείρηση δεν είχε λόγους να ζητήσει ενίσχυση αναδιάρθρωσης προτού βρεθεί σε θέση που δικαιολογούσε αυτή την ενίσχυση, δηλ. κατά τη διάρκεια του 2006. Συνεπώς, το ζήτημα μιας

ενδεχόμενης καταστρατήγησης του κανόνα των «τριών ετών» είναι άνευ αντικειμένου.

- (27) Όσον αφορά το ενδεχόμενο να εξουδετερώσει η κοινοποιηθείσα ενίσχυση την υποχρέωση επιστροφής, η Γαλλία υπενθυμίζει ότι η επιχείρηση δεν αντιμετωπίζει δυσχέρειες μόνο λόγω της επιστροφής της ενίσχυσης. Οι οικονομικές δυσκολίες άρχισαν πράγματι το 2004 και η κατάσταση επιδεινώθηκε έντονα το 2005 και το 2006. Όπως συμπεραίνει η Επιτροπή στην απόφαση κίνησης της διαδικασίας, η επιχείρηση είναι προβληματική κατά την έννοια των κατευθυντηρίων γραμμών για ενισχύσεις αναδιάρθρωσης. Η Γαλλία συμπεραίνει απ' αυτό ότι η επιχείρηση, είναι, ως εκ τούτου, *επιλέξιμη* για ενίσχυση αναδιάρθρωσης αν πληρούνται οι υπόλοιποι όροι για τη χορήγηση μιας τέτοιας ενίσχυσης. Το θέμα του κατά πόσον η επιχείρηση θα μπορούσε ή όχι να επιβιώσει πέραν του 2007 ή του 2008 εάν δεν όφειλε να επιστρέψει την ενίσχυση είναι άνευ αντικειμένου, εφόσον η επιστροφή της ενίσχυσης είναι υποχρεωτική από τη στιγμή που η Επιτροπή είχε λάβει αρνητική απόφαση όσον αφορά το καθεστώς του άρθρου 44 στ), το 2003. Η αίτηση ενίσχυσης αιτιολογείται λοιπόν από τη σώρευση των οικονομικών δυσχερειών οι οποίες προέρχονται από το κόστος της αναδιάρθρωσης που έχει ήδη υποστεί η επιχείρηση, από τη μη ολοκλήρωση της αναδιάρθρωσης, καθώς και από όλα τα άλλα βάρη που οφείλει να λάβει υπόψη της η επιχείρηση, συμπεριλαμβανομένης και της επιστροφής της ενίσχυσης.
- (28) Όσον αφορά την αποκατάσταση της μακροπρόθεσμης βιωσιμότητας και τις δύο αντίστοιχες αμφιβολίες που διατυπώθηκαν στην απόφαση κίνησης της διαδικασίας, οι γαλλικές αρχές διατυπώνουν τα ακόλουθα σχόλια. Όσον αφορά την πρόβλεψη για αύξηση κατά 20 % του κύκλου εργασιών το 2007, σε σχέση με το οικονομικό έτος 2006, αυτή εξηγείται κυρίως από την αλλαγή του πεδίου δραστηριοτήτων της FagorBrandt το 2006. Ως προς το ότι δεν λαμβάνεται υπόψη η επιστροφή της παράνομης ενίσχυσης που έλαβε η ιταλική θυγατρική εταιρεία (η οποία χορηγήθηκε στο πλαίσιο της ανάληψης από την Brandt Italia των δραστηριοτήτων στον τομέα των ηλεκτρικών οικιακών συσκευών της Ocean Spa), οι γαλλικές αρχές αναφέρουν ότι η επιστροφή αυτή δεν αναμένεται να επηρεάσει τη βιωσιμότητα της επιχείρησης, δεδομένου ότι το ποσό που θα επιβάρυνε τελικά την Brandt Italia θα ήταν χαμηλότερο από 200 000 ευρώ, ενώ το υπόλοιπο θα επιβάρυνε τον πωλητή των εν λόγω δραστηριοτήτων.
- (29) Όσον αφορά την απουσία αντισταθμιστικών μέτρων, η Γαλλία επαναλαμβάνει ότι η επιχείρηση προέβη ήδη στην πώληση, το 2004, της εταιρείας Brandt Components (εγκαταστάσεις της Nevers). Εξάλλου, η εταιρεία μείωσε την ικανότητα παραγωγής της διακόπτοντας την παραγωγή κατακόρυφων καταφυκτών και ανεξάρτητων φούρνων μικροκυμάτων. Οι γαλλικές αρχές υπενθυμίζουν επίσης ότι η ενίσχυση δημιούργησε πολύ μικρή στρέβλωση, πράγμα το οποίο μειώνει την ανάγκη για αντισταθμιστικά μέτρα. Πράγματι, η FagorBrandt κατέχει μερίδιο της αγοράς [0-5] % (*) σε ευρωπαϊκό επίπεδο, ποσοστό που είναι πολύ μικρό σε σχέση με τους κύριους ανταγωνιστές της. Οι γαλλικές αρχές πιστεύουν, εξάλλου, ότι η παρουσία της επιχείρησης στην αγορά επιτρέπει να αποφεύγονται καταστάσεις ολιγοπωλίου. Κατά τη διάρκεια της επίσημης διαδικασίας έρευνας, οι γαλλικές αρχές πρότειναν να εφαρμόσουν πρόσθετα αντισταθμιστικά μέτρα.

(*) Επιχειρηματικό απόρρητο.

(30) Όσον αφορά τις αμφιβολίες της Επιτροπής σχετικά με τον περιορισμό της ενίσχυσης στο ελάχιστο αναγκαίο και στην ίδια συμβολή της δικαιούχου, οι γαλλικές αρχές παρατηρούν τα ακόλουθα. Σχετικά με τον μη συνυπολογισμό της επιστροφής της ενίσχυσης στο κόστος αναδιάρθρωσης, αναφέρουν ότι η επιστροφή μιας μη συμβιβάσιμης ενίσχυσης δεν μπορεί να θεωρηθεί εκ των προτέρων κόστος αναδιάρθρωσης. Σχετικά με την «ίδια προσπάθεια του δικαιούχου», όπως καλείται στην κοινοποίηση, οι γαλλικές αρχές εξηγούν ότι πρόκειται για τραπεζικά δάνεια.

5.2. Σχόλια της Γαλλίας όσον αφορά τις παρατηρήσεις των ενδιαφερομένων

(31) Όσον αφορά τα σχόλια της Electrolux, η Γαλλία υπογραμμίζει ότι τα μέτρα αναδιάρθρωσης που ελήφθησαν από την Electrolux και από άλλους ανταγωνιστές δεν είχαν σκοπό να αποκαταστήσουν μια δυσχερή οικονομική κατάσταση, αλλά να ενισχύσουν τη θέση τους στην αγορά των μεγάλων οικιακών ηλεκτρικών συσκευών. Ως εκ τούτου, η Γαλλία εκτιμά ότι οι καταστάσεις δεν είναι συγκρίσιμες για την Fagor-Brandt και τους ανταγωνιστές της, οι οποίοι διαθέτουν, εξάλλου, πολύ μεγαλύτερα οικονομικά μέσα λόγω του πολύ μεγαλύτερου μεγέθους τους.

(32) Όσον αφορά τα σχόλια για τη μακροπρόθεσμη βιωσιμότητα της FagorBrandt που διατυπώθηκαν από την επιχείρηση που ζήτησε ανωνυμία, οι γαλλικές αρχές υπογραμμίζουν, πρώτον, ότι η FagorBrandt έλαβε μέτρα που, σε μια πρώτη φάση, προορίζονταν για την αντιμετώπιση των ζημιών και την αύξηση των περιθωρίων ώστε να μπορέσει μακροπρόθεσμα να αποκτήσει καλύτερη θέση στην αγορά, αναπτύσσοντας ιδίως [...].

(33) Όσον αφορά τη δήλωση ότι η ενίσχυση δεν περιορίζεται στο ελάχιστο αναγκαίο, διότι η FagorBrandt θα μπορούσε να λάβει χρηματοδότηση από τους μετόχους της, οι γαλλικές αρχές υπογραμμίζουν ότι η MCC δεν είναι εταιρεία χαρτοφυλακίου, αλλά συνεταιριστικό σχήμα. Στο συνεταιριστικό αυτό σχήμα, κάθε συνεταιρισμός, συμπεριλαμβανομένων της Fagor και της τράπεζας Caja Laboral, είναι αυτόνομος και εξαρτάται από τις αποφάσεις των ίδιων των εργαζομένων – συνεταιριζομένων, οι οποίοι είναι ιδιοκτήτες. Η FagorBrandt μπορεί να υπολογίζει μόνο στη χρηματοδοτική στήριξη της Fagor, που περιορίζεται στις σημερινές δυνατότητές της. Η απόκτηση της FagorBrandt μείωσε το περιθώριο ελιγμών της Fagor σε ταμειακά διαθέσιμα, η οποία δεν είναι σήμερα σε θέση να προβεί σε χρηματοδοτήσεις πέραν ενός ορισμένου ορίου.

(34) Τρίτον, σε απάντηση στις υποτιθέμενες αρνητικές συνέπειες επί του ανταγωνισμού, οι γαλλικές αρχές επισημαίνουν αντιφάσεις στις παρατηρήσεις του ενδιαφερομένου που ζήτησε ανωνυμία. Αφενός, ο εν λόγω ενδιαφερόμενος βεβαιώνει ότι η ενίσχυση θα επηρέαζε τους όρους του ανταγωνισμού εντός της ευρωπαϊκής αγοράς. Αφετέρου, βεβαιώνει ότι το μέγεθος της FagorBrandt είναι πολύ μικρό σε σύγκριση με τους κύριους ανταγωνιστές της, πράγμα που θέτει σε κίνδυνο τη βιωσιμότητά της. Εξάλλου, σχετικά με την απουσία αντισταθμιστικών μέτρων, οι γαλλικές αρχές υπενθυμίζουν ότι έχουν ήδη λάβει ικανοποιητικά αντισταθμιστικά μέτρα και ότι προτείνουν να λάβουν και άλλα συμπληρωματικά.

(35) Τέταρτον, σε απάντηση στους ισχυρισμούς που βασίζονται στη χορήγηση προηγούμενων παράνομων ενισχύσεων από τη

Γαλλία και την Ιταλία, η Γαλλία υπενθυμίζει ότι οι παράνομες αυτές ενισχύσεις δεν αφορούσαν πρόγραμμα αναδιάρθρωσης της επιχείρησης, αλλά ένα σύστημα που είχε σκοπό να ευνοήσει τη διατήρηση της απασχόλησης στη χώρα. Εξάλλου, η Γαλλία υπογραμμίζει ότι, βάσει των πληροφοριών που παρασχέθηκαν στις 17 Δεκεμβρίου 2007 από την Fagor-Brandt στην Επιτροπή, δεν υπάρχει πραγματική σχέση μεταξύ του ποσού της χορηγηθείσας ενίσχυσης (περίπου 20 εκατ. ευρώ καθαρής ενίσχυσης μετά τη φορολογία) και του ποσού της μη συμβιβάσιμης ενίσχυσης (περίπου 27,3 εκατ. ευρώ συμπεριλαμβανομένων και των τόκων). Επιπλέον, το κόστος αναδιάρθρωσης εκτιμάται σε 62,5 εκατ. ευρώ και, επομένως, είναι σαφώς υψηλότερο από το ποσό της ζητούμενης ενίσχυσης αναδιάρθρωσης. Τέλος, οι γαλλικές αρχές υπενθυμίζουν τον αντικαταστατό χαρακτήρα των δαπανών.

(36) Όσον αφορά τα σχόλια που υποβλήθηκαν στην Επιτροπή από την FagorBrandt, οι γαλλικές αρχές αναφέρουν ότι δεν μπορούν παρά να συμφωνήσουν με αυτές τις διευκρινίσεις, δεδομένου μάλιστα ότι συμπληρώνουν τις δικές τους παρατηρήσεις.

6. ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΤΗΣ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ

6.1. Ύπαρξη κρατικής ενίσχυσης κατά την έννοια του άρθρου 107 παράγραφος 1 της ΣΛΕΕ

(37) Η Επιτροπή θεωρεί ότι το μέτρο συνιστά κρατική ενίσχυση κατά την έννοια του άρθρου 107 παράγραφος 1 της συνθήκης ΣΛΕΕ. Το μέτρο λαμβάνει τη μορφή επιδότησης της γαλλικής κυβέρνησης και κατά συνέπεια χρηματοδοτείται από κρατικούς πόρους και καταλογίζεται στο κράτος. Το μέτρο απευθύνεται αποκλειστικά στην FagorBrandt και ως εκ τούτου είναι επιλεκτικό. Η επιδότηση παρέχει πλεονέκτημα στην FagorBrandt χορηγώντας σε αυτή συμπληρωματικούς πόρους και επιτρέποντάς της να μην παύσει τις δραστηριότητές της. Τελικά, το εν λόγω μέτρο απειλεί κατά συνέπεια να νοθεύσει τον ανταγωνισμό μεταξύ παραγωγών μεγάλων ηλεκτρικών συσκευών. Τέλος, η αγορά των μεγάλων ηλεκτρικών συσκευών χαρακτηρίζεται από σημαντικές εμπορικές συναλλαγές μεταξύ των κρατών μελών. Κατά συνέπεια, σε αυτό το στάδιο η Επιτροπή συνάγει ότι το κοινοποιηθέν μέτρο συνιστά κρατική ενίσχυση. Η Γαλλία δεν αμφισβητεί αυτό το συμπέρασμα.

6.2. Νομική βάση της εκτίμησης

6.2.1. Νομική βάση του συμβιβάσιμου της ενίσχυσης

(38) Το άρθρο 107 παράγραφοι 2 και 3 της ΣΛΕΕ προβλέπει παρεκκλίσεις από το γενικό μη συμβιβάσιμο της παραγράφου 1. Οι παρεκκλίσεις που προβλέπονται στο άρθρο 107 παράγραφος 2 της ΣΛΕΕ προφανώς δεν εφαρμόζονται στη συγκεκριμένη περίπτωση.

(39) Όσον αφορά τις παρεκκλίσεις που προβλέπονται στο άρθρο 107 παράγραφος 3 της ΣΛΕΕ, η Επιτροπή παρατηρεί ότι, δεδομένου ότι ο στόχος της ενίσχυσης δεν είναι περιφερειακός και προφανώς δεν εφαρμόζεται η παρέκκλιση του στοιχείου β) της εν λόγω παραγράφου, εφαρμόζεται μόνον η παρέκκλιση του στοιχείου γ). Το στοιχείο αυτό προβλέπει την έγκριση των κρατικών ενισχύσεων που προορίζονται για την προώθηση της ανάπτυξης ορισμένων οικονομικών δραστηριοτήτων, εφόσον δεν αλλοιώνουν τους όρους των συναλλαγών κατά τρόπο που θα αντέκειτο προς το κοινό συμφέρον. Στο πλαίσιο αυτό, εξακολουθεί να ισχύει ότι οι

ενισχύσεις χορηγήθηκαν με στόχο την αποκατάσταση της μακροπρόθεσμης βιωσιμότητας προβληματικής επιχείρησης. Η Επιτροπή εκδίδει τον τρόπο με τον οποίο αξιολογεί το συμβιβάσιμο τέτοιων ενισχύσεων στις κατευθυντήριες γραμμές για τις ενισχύσεις αναδιάρθρωσης. Αυτές οι κατευθυντήριες γραμμές θα αποτελέσουν κατά συνέπεια τη νομική βάση για την εκτίμηση. Η Επιτροπή θεωρεί ότι κανένα άλλο κοινοτικό πλαίσιο δεν θα μπορούσε να εφαρμοστεί στη συγκεκριμένη περίπτωση. Εξάλλου, η Γαλλία δεν επικαλέστηκε καμία άλλη παρέκκλιση της ΣΛΕΕ. Παρομοίως, κανένα από τα ενδιαφερόμενα μέρη δεν επέκρινε την επιλογή αυτής της νομικής βάσης, η οποία είχε ήδη εξαγγελθεί στην απόφαση κίνησης της διαδικασίας.

6.2.2. Χρονικό πλαίσιο της ανάλυσης

- (40) Σύμφωνα με τη νομολογία του Πρωτοδικείου⁽¹³⁾, η Επιτροπή οφείλει, μετά την ακύρωση μίας από τις αποφάσεις της, να βασίσει τη νέα ανάλυσή της αποκλειστικά στα στοιχεία που διέθετε τη στιγμή της έκδοσης της ακυρωθείσας απόφασης, στην προκειμένη περίπτωση στις 21 Οκτωβρίου 2008.
- (41) Τα γεγονότα που συνέβησαν μετά τις 21 Οκτωβρίου 2008, κατά συνέπεια, δεν θα πρέπει να ληφθούν υπόψη. Οι αλλαγές ή εξελίξεις της αγοράς ή η κατάσταση του δικαιούχου της ενίσχυσης, πρέπει να εξαιρεθούν της ανάλυσης. Επίσης, η Επιτροπή δεν λαμβάνει υπόψη την περίοδο εκτέλεσης του σχεδίου αναδιάρθρωσης μετά τον Οκτώβριο 2008⁽¹⁴⁾.
- (42) Ομοίως, η Επιτροπή δεν υπέχει την υποχρέωση να επαναλάβει την εξέταση της υπόθεσης, ούτε να τη συμπληρώσει με νέες τεχνικές μελέτες⁽¹⁵⁾. Η ακύρωση μίας πράξης που περατώνει μία διοικητική διαδικασία η οποία περιλαμβάνει διάφορα στάδια δεν συνεπάγεται κατ' ανάγκη την ακύρωση του συνόλου της διαδικασίας. Σε περιπτώσεις, όπως στην προκειμένη περίπτωση, που παρά τις διερευνητικές ενέργειες που επιτρέπουν ενδελεχή ανάλυση του συμβιβάσιμου της ενίσχυσης, η ανάλυση που διεξήγαγε η Επιτροπή αποδεικνύεται ατελής και συνεπάγεται ως εκ τούτου τον παράνομο χαρακτήρα της απόφασης, η διαδικασία με σκοπό την αντικατάσταση της απόφασης αυτής μπορεί να επαναληφθεί βάσει των ήδη πραγματοποιηθεισών διερευνητικών ενεργειών⁽¹⁶⁾.
- (43) Εξάλλου, δεδομένου ότι η Επιτροπή έχει την υποχρέωση να βασίσει τη νέα ανάλυσή της αποκλειστικά σε πληροφορίες που διέθετε τον Οκτώβριο του 2008, πληροφορίες για τις οποίες οι γαλλικές αρχές και η FagorBrandt έχουν ήδη τοποθετηθεί, δεν υπάρχει λόγος να γίνει εκ νέου διαβούλευση με αυτές⁽¹⁷⁾. Τέλος, το δικαίωμα τρίτων ενδιαφερομένων να διατυπώσουν τις παρατηρήσεις τους εξασφαλίστηκε με τη δημοσίευση στην Επίσημη Εφημερίδα της απόφασης για την κίνηση της διαδικασίας⁽¹⁸⁾ και καμία διάταξη του κανονισμού αριθ. 659/1999 δεν επιβάλλει να τους δοθεί εκ νέου αυτή η δυνατότητα αφού το αρχικό σχέδιο αναδιάρθρωσης τροποποιήθηκε κατά τη διάρκεια της εξέτασης⁽¹⁹⁾.

- (44) Έτσι, η παρούσα απόφαση βασίζεται αποκλειστικά στα στοιχεία που ήταν διαθέσιμα στις 21 Οκτωβρίου 2008.

6.3. Επιλεξιμότητα της επιχείρησης για τις ενισχύσεις αναδιάρθρωσης

- (45) Για να λάβει ενισχύσεις αναδιάρθρωσης, η επιχείρηση πρέπει, καταρχάς, να μπορεί να θεωρηθεί προβληματική επιχείρηση, όπως καθορίζεται στο τμήμα 2.1 των κατευθυντηρίων γραμμών για τις ενισχύσεις αναδιάρθρωσης.
- (46) Στην παράγραφο 24 της απόφασης για την κίνηση της διαδικασίας, η Επιτροπή ανέφερε ότι η επιχείρηση φαινόταν να είναι προβληματική κατά την έννοια της παραγράφου 11 των κατευθυντηρίων γραμμών για τις ενισχύσεις αναδιάρθρωσης. Στην παράγραφο 27 της απόφασης για την κίνηση της διαδικασίας, η Επιτροπή ανέφερε επίσης ότι, σύμφωνα με την παράγραφο 13 των κατευθυντηρίων γραμμών για τις ενισχύσεις αναδιάρθρωσης, οι δυσκολίες της επιχείρησης είχαν γίνει πολύ σοβαρές για να μπορούν να χρηματοδοτηθούν από τον ισπανό μέτοχό της. Αντίθετα από αυτήν την προκαταρκτική εκτίμηση, ο ανταγωνιστής που ζήτησε ανωνυμία εκτιμά ότι η FagorBrandt θα μπορούσε να λάβει από τη Fagor και την MCC την αναγκαία οικονομική στήριξη για να αντιμετωπίσει τις δυσκολίες της. Πρέπει λοιπόν να εξεταστεί κατά πόσο πρέπει να τροποποιηθεί η προκαταρκτική εκτίμηση που περιλαμβάνεται στην απόφαση κίνησης της διαδικασίας. Η Επιτροπή παρατηρεί ότι ο ανταγωνιστής βασίζει τον ισχυρισμό του σε ένα άρθρο που δημοσιεύθηκε στον Τύπο⁽²⁰⁾, από το οποίο προκύπτει μάλλον ότι η Fagor μπορεί εύκολα να συγκεντρώσει κεφάλαια από τις χρηματοπιστωτικές αγορές. Ωστόσο, η Επιτροπή παρατηρεί ότι το άρθρο αυτό ανάγεται στον Απρίλιο του 2005 και ότι, έκτοτε, η οικονομική κατάσταση της Fagor έχει επιδεινωθεί κατά πολύ. Οι γαλλικές αρχές υπενθυμίζουν σχετικά ότι οι χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις της Fagor (μη περιλαμβανομένων των υποχρεώσεων της FagorBrandt) τριπλασιάστηκαν κατά το 2005, ιδίως, μετά την απόκτηση των τίτλων FagorBrandt και των πολύ υψηλών βιομηχανικών επενδύσεων της Fagor. Επιπλέον, η Fagor εισέφερε, το 2006, κεφάλαια ύψους 26,9 εκατ. ευρώ στη FagorBrandt. Όλα αυτά τα στοιχεία εξάντλησαν σχεδόν την ικανότητα χρέωσης του συνεταιρισμού, του οποίου τα ποσοστά χρέωσης υπερέβησαν κατά πολύ τα γενικώς αποδεκτά όρια.
- (47) Εξάλλου, οι γαλλικές αρχές εξήγησαν ότι η Fagor, αποκλειστικός μέτοχος του ομίλου FagorBrandt, είναι συνεταιρισμός εργαζομένων ισπανικού δικαίου. Το κεφάλαιό του κατανέμεται μεταξύ περίπου 3 500 μελών που είναι αποκλειστικά εργαζόμενοι-συνεταίροι, από τους οποίους ουδείς δύναται να κατέχει άνω του 25 % του κεφαλαίου του συνεταιρισμού.
- (48) Λόγω αυτής της νομικής μορφής, η Fagor δεν μπορεί να προβεί σε αυξήσεις κεφαλαίου ανοιχτές σε τρίτους προεγγραφόμενους για αγορά μετοχών. Ο συνεταιρισμός δεν δύναται να αυξήσει το κεφάλαιό του παρά μόνο απευθυνόμενος στα δικά του μέλη, των οποίων τα οικονομικά μέσα περιορίζονται στις ατομικές τους οικονομίες. Η μόνη δυνατότητα που διαθέτει για τη χρηματοδότηση της ανάπτυξής της είναι η σύναψη δανείων από τράπεζες ή η έκδοση ομολογιακών δανείων.

⁽¹³⁾ Απόφαση *Alitalia κατά Επιτροπής*, που προαναφέρεται στην υποσημείωση αριθ. 7.

⁽¹⁴⁾ Απόφαση *Alitalia κατά Επιτροπής*, που προαναφέρεται, σκέψη 137.

⁽¹⁵⁾ Απόφαση *Alitalia κατά Επιτροπής*, προαναφερθείσα, σκέψεις 144 και 159.

⁽¹⁶⁾ Βλέπε, υπ'αυτή την έννοια την προαναφερθείσα απόφαση *Alitalia κατά Επιτροπής*, σκέψεις 99 έως 101 και 142.

⁽¹⁷⁾ Προπαρατεθείσα απόφαση *Alitalia κατά Επιτροπής*, σκέψη 174.

⁽¹⁸⁾ Βλ. υποσημείωση αριθ. 2.

⁽¹⁹⁾ Βλέπε προαναφερθείσα απόφαση *Alitalia κατά Επιτροπής*, σκέψη 174.

⁽²⁰⁾ Εφημερίδα «La Tribune» της 14 Απριλίου 2005.

(49) Όσον αφορά την MCC, πρόκειται για ένωση συνεταιρισμών στην οποία περιλαμβάνεται και η Fagor. Στο πλαίσιο της εν λόγω ένωσης, κάθε συνεταιρισμός διατηρεί τη νομική και οικονομική αυτονομία του. Με άλλα λόγια, δεν υπάρχει καμία κεφαλαιουχική σχέση μεταξύ Fagor και MCC. Ως εκ τούτου, η MCC είναι συνεταιριστικό σχήμα και όχι εταιρεία χαρτοφυλακίου. Στο συνεταιριστικό αυτό σχήμα, κάθε συνεταιρισμός, συμπεριλαμβανομένων της Fagor και της τράπεζας Caja Laboral, είναι αυτόνομος και εξαρτάται από τις αποφάσεις των ιδίων των εργαζομένων – συνεταιριζομένων, οι οποίοι είναι ιδιοκτήτες. Κατά συνέπεια, οι σχέσεις μεταξύ MCC και των μελών της δεν μπορούν να εκληφθούν ως σχέσεις ενός κλασικού κεφαλαιουχικού ομίλου.

(50) Συνεπώς, η MCC, λόγω της νομικής της μορφής, δεν μπορούσε να αντλήσει κεφάλαια όπως μία οποιαδήποτε ανώνυμη εταιρεία, και δεν μπορεί να θεωρηθεί ως μητρική εταιρεία κατά την έννοια της παραγράφου 13 των κατευθυντηρίων γραμμών για τις ενισχύσεις αναδιάρθρωσης. Ως εκ τούτου, η FagorBrandt δεν μπορούσε να υπολογίζει παρά μόνο στη στήριξη της μητρικής της εταιρείας, της Fagor, στα όρια των δυνατοτήτων της για εισφορά.

(51) Η Επιτροπή εκτιμά, λοιπόν, ότι δεν συντρέχει λόγος αναθεώρησης της εκτίμησης που περιλαμβάνεται στην απόφαση κίνησης της διαδικασίας σχετικά με την επιλεξιμότητα της εταιρείας βάσει των παραγράφων 11 και 13 των κατευθυντηρίων γραμμών για τις ενισχύσεις αναδιάρθρωσης.

(52) Όσον αφορά την επιλεξιμότητα της εταιρείας βάσει των όρων που καθορίζονται στο μέρος 2.1 των κατευθυντηρίων γραμμών για τις ενισχύσεις αναδιάρθρωσης, η απόφαση κίνησης της διαδικασίας εγείρει μόνο μία αμφιβολία, δηλ. την ενδεχόμενη καταστρατήγηση της απαγόρευσης χορήγησης ενίσχυσης αναδιάρθρωσης σε νεοσυσταθείσες επιχειρήσεις (βλ. τμήμα 3, «Λόγοι που οδήγησαν στην κίνηση της διαδικασίας»).

(53) Η Επιτροπή ανέλυσε την οικονομική κατάσταση της επιχείρησης, η οποία παρουσιάζεται κατωτέρω στον πίνακα 1. Φαίνεται σαφώς ότι, κατά τη διάρκεια των τριών πρώτων ετών λειτουργίας της, η επιχείρηση, ακόμη και αν είχε επιστρέψει την ενίσχυση 44 στ), δεν πληρούσε τα κριτήρια που προβλέπονται στις παραγράφους 10 και 11 των κατευθυντηρίων γραμμών για τις ενισχύσεις αναδιάρθρωσης ώστε να θεωρηθεί προβληματική: όσον αφορά την παράγραφο 10 των κατευθυντηρίων γραμμών για τις ενισχύσεις αναδιάρθρωσης, φαίνεται ότι, ακόμη και αν η επιχείρηση είχε επιστρέψει την ενίσχυση των 22,5 εκατ. ευρώ ήδη από το 2004 (δηλ. εντός των μηνών που ακολούθησαν την τελική αρνητική απόφαση της Επιτροπής), δεν θα είχε απολέσει ακόμη το ήμισυ των ιδίων κεφαλαίων το 2004. Όσον αφορά την παράγραφο 11 των κατευθυντηρίων γραμμών για τις ενισχύσεις αναδιάρθρωσης, ακόμη και αν η επιχείρηση είχε επιστρέψει την ενίσχυση των 22,5 εκατ. ευρώ από το 2004, θα είχε ζημιές κατά τη διάρκεια μόνον ενός έτους (το 2004), πράγμα που δεν επαρκεί ώστε να θεωρηθεί προβληματική βάσει αυτού της παραγράφου. Διαπιστώνεται λοιπόν αναγκαστικά ότι οι οικονομικές δυσχέρειες του ομίλου FagorBrandt επιδεινώθηκαν από το έτος 2005, κατά τρόπον ώστε η επιχείρηση θα μπορούσε να θεωρηθεί προβληματική επιχείρηση κατά την έννοια των κατευθυντηρίων γραμμών για τις ενισχύσεις αναδιάρθρωσης (δηλ., μία επιχείρηση η οποία, «ελλείπει εξωτερικής παρέμβασης από το κράτος», οδηγείται «προς μία σχεδόν βέβαιη οικονομική εξαφάνιση βραχυπρόθεσμα ή μεσοπρόθεσμα») αναμφίβολα από το επόμενο έτος (λαμβανομένης υπόψη της υποχρέωσης επιστροφής της ενίσχυσης 44 στ) και ασφαλώς από το 2007.

Πίνακας 1

Εκατ. ευρώ	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Κύκλος εργασιών	847,1	857,6	813,2	743,6	779,7	903,0
Ακαθάριστο περιθώριο	205,2	215,1	207,0	180,6	171,6	190,4
Καθαρό αποτέλεσμα	15,5	13,8	(3,6)	(13,4)	(18,2)	(5,7)
Ίδιοι πόροι	69,8	83,4	79,8	70,6	79,4	73,6

(54) Η Επιτροπή λαμβάνει επίσης υπόψη της ότι, κατά τη διάρκεια του πρώτου τριμήνου του έτους 2005, ο όμιλος Fagor έλαβε την απόφαση να αγοράσει 90 % των μετοχών της επιχείρησης στην τιμή των [150-200] εκατ. ευρώ. Το στοιχείο αυτό δείχνει ότι η αγορά δεν θεωρούσε ότι η επιχείρηση ήταν προβληματική κατά την έννοια των κατευθυντηρίων γραμμών για τις ενισχύσεις αναδιάρθρωσης, δηλ. μία επιχείρηση η οποία, ελλείψει εξωτερικής παρέμβασης από το κράτος, οδηγείται προς μία σχεδόν βέβαιη οικονομική εξαφάνιση βραχυπρόθεσμα ή μεσοπρόθεσμα.

(55) Βάσει των ανωτέρω, η Επιτροπή εκτιμά ότι η επιχείρηση, η οποία συστάθηκε τον Ιανουάριο του 2002, δεν μπορούσε να θεωρηθεί προβληματική κατά τα τρία πρώτα έτη λειτουργίας της, ακόμη και αν είχε επιστρέψει αμέσως την ενίσχυση 44 στ). Ως εκ τούτου, εκτιμά ότι η καθυστέρηση από μέρος της Γαλλίας να ανακτήσει τις ενισχύσεις 44 στ) έως τον Ιανουάριο του 2005 –δηλ. τρία έτη μετά την ίδρυση της FagorBrandt– δεν είχε ως αποτέλεσμα να διατηρηθεί τεχνητά η επιχείρηση η οποία, ειδάλλως, θα είχε αποκλεισθεί από την αγορά. Η Επιτροπή εκτιμά επίσης ότι, κατά τη διάρκεια αυτής της περιόδου, η επιχείρηση δεν είχε λόγους να ζητήσει ενίσχυση αναδιάρθρωσης. Βάσει των ανωτέρω, η Επιτροπή θεωρεί ότι το γεγονός πως τον Ιανουάριο 2005 η Γαλλία δεν είχε ακόμη ανακτήσει τις ενισχύσεις 44στ) δεν αποτελεί καταστρατήγηση της απαγόρευσης για χορήγηση ενίσχυσης αναδιάρθρωσης υπέρ των νεοσυσταθειών επιχειρήσεων κατά την έννοια της παραγράφου 12 των κατευθυντηρίων γραμμών για τις ενισχύσεις αναδιάρθρωσης.

(56) Εν κατακλείδι, οι αμφιβολίες ως προς την επιλεξιμότητα της επιχείρησης αίρονται και η Επιτροπή θεωρεί ότι πληρούνται οι όροι που προβλέπονται στο τμήμα 2.1 των κατευθυντηρίων γραμμών για τις ενισχύσεις αναδιάρθρωσης.

6.4. Διατάξεις σχετικά με τις προγενέστερες παράνομες και ασυμβίβαστες ενισχύσεις

6.4.1. Η ενίσχυση που χορηγήθηκε από τη Γαλλία

(57) Βάσει της παραγράφου 23 των κατευθυντηρίων γραμμών για τις ενισχύσεις αναδιάρθρωσης και του ότι η κοινοποιηθείσα ενίσχυση φαίνεται να προορίζεται κυρίως για τη χρηματοδότηση της επιστροφής της ενίσχυσης 44 στ), η Επιτροπή ανέφερε στην παράγραφο 30 της απόφασης κίνησης της διαδικασίας ότι έχει αμφιβολίες σχετικά με το ότι η κοινοποιηθείσα ενίσχυση αποτελεί καταστρατήγηση της υποχρέωσης επιστροφής και αυτό την καθιστά άνευ περιεχομένου και αλυσιτελή.

- (58) Κατά την αξιολόγηση αυτού του θέματος, η Επιτροπή έλαβε υπόψη της τα ακόλουθα στοιχεία.
- (59) Κατά πρώτο λόγο, σύμφωνα με την πάγια νομολογία, η επιστροφή των μη συμβιβάσιμων ενισχύσεων εντόκως επιτρέπει να αποκατασταθεί η κατάσταση που επικρατούσε πριν από τη χορήγηση της ενίσχυσης και να εξουδετερωθεί έτσι η στρέβλωση του ανταγωνισμού την οποία συνεπάγεται. Ως εκ τούτου, στη συγκεκριμένη περίπτωση, η επιστροφή της ενίσχυσης 44 στ) εντόκως – η οποία αποτελεί προϋπόθεση για την καταβολή της νέας ενίσχυσης – υποτιθείται ότι αποκαθιστά την κατάσταση που επικρατούσε πριν από τη χορήγηση της.
- (60) Κατά δεύτερο λόγο, η επιχείρηση είναι επιλέξιμη για ενισχύσεις αναδιάρθρωσης. Πράγματι, πρώτον, οι οικονομικές δυσχέρειες της επιχείρησης δεν προέρχονται κυρίως από την επιστροφή της μη συμβιβάσιμης ενίσχυσης. Προέρχονται από άλλες πηγές, οι οποίες είναι αιτία των ζημιών που υπέστη η επιχείρηση από το 2004 (βλέπε πίνακα 1). Η μελλοντική επιστροφή της μη συμβιβάσιμης ενίσχυσης θα επιδεινώσει αυτές τις δυσκολίες σε σημείο που η επιχείρηση να μην μπορεί να τις αντιμετωπίσει χωρίς ενίσχυση από το κράτος. Δεύτερον, εφαρμόστηκε σχέδιο αναδιάρθρωσης των δραστηριοτήτων, το κόστος του οποίου ανέρχεται σε 62,5 εκατ. ευρώ. Το στοιχείο αυτό δείχνει ότι η λειτουργική αναδιάρθρωση που είναι αναγκαία για να αποκατασταθεί η αποδοτικότητα των δραστηριοτήτων συνεπάγεται πολύ σημαντικές δαπάνες, πολύ σημαντικότερες από την επιστροφή της ενίσχυσης 44 στ) που ανέρχεται σε 22,5 εκατ. ευρώ, μη συμπεριλαμβανομένων των τόκων. Τα στοιχεία αυτά αποδεικνύουν ότι η FagorBrandt είναι μία προβληματική επιχείρηση της οποίας απειλείται η ύπαρξη. Μπορεί λοιπόν, όπως κάθε επιχείρηση σε ανάλογη κατάσταση, να λάβει ενισχύσεις αναδιάρθρωσης εφόσον πληροί τις άλλες προϋποθέσεις που προβλέπονται από τις κατευθυντήριες γραμμές για τις ενισχύσεις αναδιάρθρωσης.
- (61) Κατά τρίτο λόγο, η Επιτροπή στην απόφασή της του 1991 στην υπόθεση Deggen Dorf ⁽²¹⁾, παρατηρώντας ότι «οι παράνομες ενισχύσεις που η Deggen Dorf αρνείται να επιστρέψει από το 1986, σε συνδυασμό με τις νέες ενισχύσεις (...), έχουν ως σωρευτικό αποτέλεσμα την παροχή, στην εν λόγω εταιρεία, υπέρμετρου και αδικαιολόγητου πλεονεκτήματος, το οποίο μπορεί να επηρεάσει αρνητικά τους όρους συναλλαγής σε βαθμό αντίθετο προς το κοινό συμφέρον», θεώρησε τις νέες ενισχύσεις συμβιβάσιμες υπό τον όρο ότι «οι (...) αρχές καλούνται να αναστείλουν την πληρωμή προς την Deggen Dorf των ενισχύσεων (...) μέχρι να τους επιστραφούν οι ασυμβίβαστες ενισχύσεις (...)». Στην απόφασή του της 15ης Μαΐου 1997 ⁽²²⁾, το Δικαστήριο επικύρωσε την προσέγγιση που ακολούθησε η Επιτροπή. Έκτοτε, η

Επιτροπή έλαβε πολλές αποφάσεις όπου ακολουθεί την ίδια προσέγγιση, δηλ., να θεωρεί μία νέα ενίσχυση συμβιβάσιμη επιβάλλοντας συγχρόνως την αναστολή της πληρωμής της μέχρι την επιστροφή της παράνομης ενίσχυσης ⁽²³⁾. Η Επιτροπή παρατηρεί ότι στην παρούσα υπόθεση, από τη στιγμή που η νέα ενίσχυση πληροί τις προϋποθέσεις που προβλέπονται από τις κατευθυντήριες γραμμές για τις ενισχύσεις αναδιάρθρωσης, φαίνεται ότι κανένα στοιχείο δεν αντίκειται στην εφαρμογή της προσέγγισης Deggen Dorf, δηλ. να θεωρηθεί η νέα ενίσχυση συμβιβάσιμη υπό τον όρο ότι η πληρωμή της θα ανασταλεί μέχρι την ανάκτηση της ενίσχυσης 44 στ).

- (62) Βάσει του ανωτέρω σκεπτικού, αίρονται οι αμφιβολίες της Επιτροπής.
- (63) Στο πλαίσιο αυτό, η Επιτροπή επιθυμεί να διευκρινίσει τα ακόλουθα. Η παράγραφος 23 των κατευθυντήριων γραμμών για τις ενισχύσεις αναδιάρθρωσης υποχρεώνει την Επιτροπή, στο πλαίσιο της εξέτασης μιας ενίσχυσης για την αναδιάρθρωση, να «λάβει υπόψη, πρώτον, το σωρευτικό αποτέλεσμα της προηγούμενης ενίσχυσης με τη νέα ενίσχυση και, δεύτερον, το γεγονός ότι η προηγούμενη ενίσχυση δεν επιστράφηκε». Όπως αναφέρεται στην υποσημείωση της σελίδας αριθ. 14 των κατευθυντήριων γραμμών όσον αφορά τις ενισχύσεις για την αναδιάρθρωση, η διάταξη αυτή βασίζεται στη νομολογία Deggen Dorf ⁽²⁴⁾. Στη συγκεκριμένη περίπτωση, η Γαλλία δεσμεύτηκε να ανακτήσει την ενίσχυση 44 στ) προτού προβεί στην καταβολή της νέας ενίσχυσης. Στην παρούσα απόφαση, η Επιτροπή υποχρεούται, δυνάμει της προαναφερόμενης νομολογίας Deggen Dorf, να μετατρέψει αυτή τη δεσμευση σε προϋπόθεση του συμβιβάσιμου της κοινοποιηθείσας ενίσχυσης. Με τον τρόπο αυτό, θα διασφαλίσει ότι δεν υπάρχει σωρευση της προηγούμενης με τη νέα ενίσχυση και ότι η προηγούμενη ενίσχυση θα επιστραφεί.
- 6.4.2. Η παράνομη ιταλική ενίσχυση
- (64) Στις 21 Οκτωβρίου 2008, η Brandt Italia, η ιταλική θυγατρική της FagorBrandt, εξακολουθεί να οφείλει ένα μέρος της ενίσχυσης που χορηγήθηκε από τις ιταλικές αρχές. Η ενίσχυση αυτή έχει κηρυχθεί ασυμβίβαστη από την Επιτροπή στην απόφασή της της 30ής Μαρτίου 2004 ⁽²⁵⁾.

⁽²¹⁾ Απόφαση της Επιτροπής της 26ης Μαρτίου 1991 περί των ενισχύσεων που έχουν χορηγηθεί από τη γερμανική κυβέρνηση στην Deggen Dorf GmbH (EE L 215 της 2.8.1991, σ. 16).

⁽²²⁾ Απόφαση του Δικαστηρίου της 15ης Μαΐου 1997 στην υπόθεση C-355/95 P TWD κατά Επιτροπής, Συλλ. I-2549, σκέψεις 25-26 (απόφαση «Deggen Dorf»). Η απόφαση αυτή επιβεβαιώνει το βάσιμο της απόφασης της 13ης Σεπτεμβρίου 1995 του Πρωτοδικείου, TWD κατά Επιτροπής, T-244/93 και T-486/93, Συλλ., II-2265.

⁽²³⁾ Ως προς το θέμα αυτό, η ανακοίνωση της Επιτροπής με τίτλο «Για μια αποτελεσματική εφαρμογή των αποφάσεων της Επιτροπής με τις οποίες τα κράτη μέλη διατάσσονται να ανακτήσουν παράνομες και ασυμβίβαστες κρατικές ενισχύσεις» (EE C 272 της 15.11.2007, σ. 4) αναφέρει ότι «η Επιτροπή άρχισε ... να εφαρμόζει πιο συστηματικά τη νομολογία Deggen Dorf. ... Η νομολογία αυτή επιτρέπει στην Επιτροπή, εφόσον πληρούνται ορισμένες προϋποθέσεις, να διατάξει τα κράτη μέλη να αναστείλουν την καταβολή νέας συμβιβάσιμης ενίσχυσης σε εταιρεία μέχρις ότου η εταιρεία επιστρέψει την παλαιότερη παράνομη και ασυμβίβαστη ενίσχυση που αποτελεί αντικείμενο απόφασης ανάκτησης».

⁽²⁴⁾ Όπως προαναφέρθηκε στην υποσημείωση αριθ. 22.

⁽²⁵⁾ EE L 352 της 27.11.2004, σ. 10. Η απόφαση αυτή προσβλήθηκε από την Brandt Italia και την Ιταλία ενώπιον του Πρωτοδικείου το οποίο απέρριψε αυτές τις προσφυγές στις 12 Σεπτεμβρίου 2007 (συνεκδικασθείσες υποθέσεις T-239/04 και T-323/04). Εξάλλου, το Δικαστήριο καταδίκασε το ιταλικό κράτος στις 6 Δεκεμβρίου 2007 για μη εκτέλεση της απόφασης της 30ής Μαρτίου 2004 (υπόθεση C-280/05).

- (65) Σε μια τέτοια υποθετική περίπτωση, όπως υπενθυμίζεται στην αιτιολογική σκέψη (61), η νομολογία Deggenndorf⁽²⁶⁾ επιβεβαιώνει ότι η Επιτροπή δεν υπερβαίνει τη διακριτική της ευχέρεια όταν επιβάλλει την ανάκτηση της προηγούμενης ενίσχυσης ως προϋπόθεση για την καταβολή της νέας ενίσχυσης. Εάν η Επιτροπή θέτει ως προϋπόθεση της χορήγησης της προβλεπόμενης ενίσχυσης την προηγούμενη ανάκτηση μίας ή περισσότερων προηγούμενων ενισχύσεων, δεν υποχρεούται να προβεί στην εξέταση του σωρευτικού αποτελέσματος αυτών των ενισχύσεων επί του ανταγωνισμού, αφού μια τέτοια εξάρτηση επιτρέπει την αποφυγή της σώρευσης του πλεονεκτήματος που παρέχεται από την προβλεπόμενη ενίσχυση με εκείνο που χορηγήθηκε με τις προηγούμενες ενισχύσεις⁽²⁷⁾.
- (66) Έτσι, η Επιτροπή, στο πλαίσιο της πρακτικής της για τη λήψη αποφάσεων, προτίμησε την ανάκτηση των ασυμβίβαστων ενισχύσεων ως προϋπόθεση για τη χορήγηση νέων ενισχύσεων⁽²⁸⁾ παρά την εφαρμογή της παραγράφου 23 των κατευθυντηρίων γραμμών για τις ενισχύσεις αναδιάρθρωσης που της επιτρέπουν να λαμβάνει υπόψη το σωρευτικό αποτέλεσμα της παράνομης ενίσχυσης με τη νέα ενίσχυση.
- (67) Ωστόσο, λόγω των ιδιαιτέρων περιστάσεων της παρούσας περίπτωσης, η Επιτροπή προτιμάει να εφαρμόσει την παράγραφο 23 των κατευθυντηρίων γραμμών. Όντως, η Επιτροπή στην παρούσα υπόθεση πρέπει να εκδώσει μία νέα απόφαση μετά την ακύρωση της απόφασης της 21ης Οκτωβρίου 2008 από το Πρωτοδικείο. Στο πλαίσιο αυτό, η Επιτροπή δεν μπορεί να λάβει υπόψη τα στοιχεία που δεν ήταν στη διάθεσή της κατά την ημερομηνία της πρώτης απόφασης. Η Επιτροπή δεν μπορεί επομένως να λάβει υπόψη νέες αναλύσεις υποχρεώσεων που θα προσφέρονταν από το κράτος μέλος ούτε τις ρυθμίσεις για την ανάκτηση των παρανόμων ενισχύσεων που διενεργήθηκαν μετά την ημερομηνία αυτή.
- (68) Συνεπώς, όπως άλλωστε όρισε η απόφαση του Πρωτοδικείου της 14ης Φεβρουαρίου 2012⁽²⁹⁾, η Επιτροπή οφείλει να εξετάσει το σωρευτικό αποτέλεσμα της ιταλικής ενίσχυσης επί του ανταγωνισμού μαζί με την κοινοποιηθείσα ενίσχυση αναδιάρθρωσης.
- (69) Ωστόσο, είναι απαραίτητο να καθορισθεί καταρχάς ποιο είναι το ύψος του ποσού της ιταλικής ενίσχυσης που έπρεπε να ληφθεί υπόψη στις 21 Οκτωβρίου 2008.
- Προσδιορισμός του ύψους του ποσού της ιταλικής ενίσχυσης
- (70) Η FagorBrandt εκτιμά ότι η επιστροφή της ιταλικής ενίσχυσης που βαρύνει την Brandt Italia θα πρέπει να είναι προφανώς κατώτερη από 200 000 ευρώ.
- (71) Πράγματι, η FagorBrandt προέβη στην απόκτηση το 2003, μέσω της θυγατρικής της Brandt Italia, του εργοστασίου Verolanuova και των στοιχείων του ενεργητικού του από την εταιρεία Ocean, η οποία τελούσε υπό δικαστική εκκαθάριση. Η τιμή που προσέφερε η Brandt Italia για τα εν λόγω στοιχεία ενεργητικού ανήλθε σε 10 εκατ. ευρώ.
- (72) Επειδή αυτό το ποσό θεωρήθηκε ανεπαρκές από τους συνδικούς πτωχεύσεως της εταιρείας Ocean, οι ιταλικές αρχές εξέφρασαν την επιθυμία να επεκταθούν σε τέτοιες πράξεις ανάκτησης οι διατάξεις που προκύπτουν από τα καθεστώτα «Mobilita» και «Cassa Integrazione», διατάξεις που κηρύχθηκαν συμβατές με το ισχύον ευρωπαϊκό δίκαιο. Αυτές προβλέπουν ειδικότερα ότι οι επιχειρήσεις που προσλαμβάνουν ανέργους δύνανται να τύχουν απαλλαγής των κοινωνικών εισφορών. Ο στόχος της επέκτασης των εν λόγω μέτρων ήταν ότι το όφελος που προκύπτει για τον αγοραστή αυξάνει κατά το οφειλόμενο ποσό την τιμή αγοράς των σχετικών στοιχείων ενεργητικού.
- (73) Έτσι, οι ιταλικές αρχές θέσπισαν ένα νομοθετικό διάταγμα με ημερομηνία 14 Φεβρουαρίου 2003 το οποίο προέβλεπε ότι ο αγοραστής στοιχείων ενεργητικού οιασδήποτε εταιρείας υπό δικαστική εκκαθάριση που απασχολεί άνω των 1 000 μισθωτών θα τύγχανε κοινωνικών απαλλαγών και απαλλαγών από συμπληρωματικές εισφορές για κάθε επαναπροσλαμβανόμενο εργαζόμενο. Η πράξη απόκτησης των δραστηριοτήτων ηλεκτρικών οικιακών συσκευών της Ocean SpA από την Brandt Italia της 7ης Μαρτίου 2003 ήταν επιλέξιμη για αυτό το καθεστώς, το οποίο θεσπίστηκε δυνάμει του προαναφερθέντος νομοθετικού διατάγματος. Αυτός είναι ο λόγος για τον οποίο το ποσό αυτών των απαλλαγών, που εκτιμάται σε 8,5 εκατ. ευρώ, αύξησε την τιμή αγοράς που πρότεινε η Brandt Italia, και ως εκ τούτου η τιμή ανήλθε σε 18,5 εκατ. ευρώ.
- (74) Στην απόφασή της της 30ής Μαρτίου⁽³⁰⁾, η Επιτροπή θεώρησε ότι το νομοθετικό διάταγμα της 14ης Φεβρουαρίου 2003, το οποίο μετετράπη σε νόμο στις 17 Απριλίου 2003, αποτελούσε καθεστώς παράνομης και ασυμβίβαστης ενίσχυσης. Μόλις έλαβε γνώση της απόφασης αυτής της Επιτροπής, η Brandt Italia εξασφάλισε από το εμπορικό δικαστήριο της Brescia, στις 5 Ιουλίου 2004, την δέσμευση του τελευταίου μέρους της καταβολής του τιμήματος αγοράς (5,7 εκατ. ευρώ) και απευθύνθηκε στα όργανα διαχείρισης της διαδικασίας της Ocean προκειμένου να ανακτήσει το πλεονάζον ποσό που είχε καταβληθεί. Πράγματι, η Brandt Italia θεωρούσε ότι το ιταλικό κράτος έπρεπε να προβεί στην ανάκτηση της παράνομης κρατικής ενίσχυσης από τον πραγματικό δικαιούχο.

⁽²⁶⁾ Όπως προαναφέρθηκε στην υποσημείωση αριθ. 22.

⁽²⁷⁾ Απόφαση *Electrolux και Whirlpool*, προαναφερθείσα στην υποσημείωση αριθ. 6, σκέψη 67.

⁽²⁸⁾ Βλέπε τις ακόλουθες αποφάσεις της Επιτροπής: απόφαση της 21ης Οκτωβρίου 2003 σχετικά με τις ενισχύσεις στην έρευνα και ανάπτυξη στην περιοχή Zamudio (Χώρα των Βάσκων) τις οποίες σχεδιάζει να εφαρμόσει η Ισπανία υπέρ της επιχείρησης «Industria de Turbo Propulsores, SA» (ITP) (EE L 61 της 27.2.2004, σ. 87, σκέψεις 32 – 36, 55 και 117 – 119)· απόφαση της 16ης Μαρτίου 2005 σχετικά με την κρατική ενίσχυση που η Ιταλία —Περιφέρεια του Λατίου— προτιμάει να χορηγήσει για τη μείωση των εκπομπών αερίων θερμοκηπίου (EE L 244 της 7.9.2006, σ. 8)· απόφαση της 8ης Νοεμβρίου 2006 σχετικά με την κρατική ενίσχυση C 11/06 (πρώην N 127/05) που προτιμάει να χορηγήσει η Ιταλία υπέρ της AEM Torino (EE L 366 της 21.12.2006, σ. 62 σκέψεις 39-41).

⁽²⁹⁾ Απόφαση *Electrolux και Whirlpool*, προαναφερθείσα στην υποσημείωση αριθ. 6, σκέψη 71: «Λαμβανομένου υπόψη ότι η Επιτροπή δεν εξάρτησε τη χορήγηση της επίμαχης ενίσχυσης από την ανάκτηση της παράνομης ιταλικής ενίσχυσης, θα όφειλε αναγκαστικά να έχει εξετάσει το σωρευτικό αποτέλεσμα των δύο ενισχύσεων, πράγμα που παρέλειψε να πράξει εν προκειμένω».

⁽³⁰⁾ JO EE L 352 της 27.11.2004, σ. 10.

- (75) Για τον λόγο αυτό, ακόμη και αν ο δικαιούχος της εν λόγω ενίσχυσης δυνάμει του καθεστώτος που χαρακτηρίστηκε παράνομο από την Επιτροπή ήταν η Brandt Italia (εταιρεία που έχει πράγματι τύχει απαλλαγών), η FagorBrandt έκρινε ότι το τελικό ευεργέτημα της ενίσχυσης αυτής είχε μεταβιβαστεί σχεδόν εξ ολοκλήρου στους εγγεγραμμένους από τους σύνδικους της εταιρείας Ocean πιστωτές μέσω της αύξησης της τιμής αγοράς των περιουσιακών στοιχείων (αύξηση της τιμής κατά 8,5 εκατ. ευρώ, σε σύγκριση με τις πράγματι χορηγηθείσες απαλλαγές ύψους 8 624 283 ευρώ). Κατά συνέπεια, οι γαλλικές αρχές εκτιμούν ότι το υπόλοιπο που βαρύνει την Brandt Italia/FagorBrandt ανέρχεται σε 124 283 ευρώ, ποσό στο οποίο θα έπρεπε να προστεθούν οι τόκοι.
- (76) Ωστόσο, οι ιταλικές αρχές διαβίβασαν στην Επιτροπή πληροφορίες που ακυρώνουν το σκεπτικό αυτό.
- (77) Στις 13 Μαΐου 2008, οι ιταλικές αρχές διαβίβασαν στην Επιτροπή δύο αποφάσεις του Δικαστηρίου της Brescia. Οι εν λόγω αποφάσεις αφορούν τις διαφορές μεταξύ του εθνικού ιδρύματος κοινωνικής ασφάλισης (INPS) και της Brandt Italia σχετικά με τον καθορισμό του ποσού της ενίσχυσης, δηλαδή των απαλλαγών από κοινωνικές εισφορές, των οποίων έτυχε η Brandt Italia.
- (78) Η πρώτη δικαστική απόφαση της 1ης Φεβρουαρίου 2008 αναστέλλει την εντολή ανάκτησης που είχε εκδοθεί από το INPS κατά της Brandt Italia στις 18 Δεκεμβρίου 2007. Το INPS άσκησε προσφυγή κατά της αποφάσεως αυτής. Στις 29 Απριλίου 2008, το Εφετείο ακύρωσε την αναστολή της εντολής ανάκτησης.
- (79) Η τρίτη απόφαση της 8ης Ιουλίου 2008, που διαβιβάστηκε στην Επιτροπή στις 20 Οκτωβρίου 2008, δικαίωσε επί της ουσίας το INPS όσον αφορά στην καταδίκη της Brandt Italia σε πλήρη επιστροφή του συνόλου της ενίσχυσης. Η απόφαση αυτή κοινοποιήθηκε στην Brandt Italia στις 15 Σεπτεμβρίου 2008.
- (80) Η Επιτροπή οφείλει λοιπόν να καθορίσει, με βάση τις πληροφορίες αυτές, το προς επιστροφή ποσό ενίσχυσης από την Brandt Italia/FagorBrandt το οποίο μπορούσε να εκτιμηθεί ευλόγως στις 21 Οκτωβρίου 2008. Για τον σκοπό αυτό, η Επιτροπή παρατηρεί ότι η απόφαση του Δικαστηρίου της Brescia της 8ης Ιουλίου 2008 καταδικάζει την Brandt Italia να επιστρέψει ποσό 8 890 878,02 ευρώ.
- (81) Ωστόσο, η Επιτροπή θεωρεί ότι από το ποσό αυτό πρέπει να αφαιρεθεί το δεσμευμένο ποσό, ήτοι 5,7 εκατ. Πράγματι, η Brandt Italia δεν είχε στην κατοχή της το ποσό αυτό που αποτελούσε αντικείμενο συντηρητικής κατάσχεσης από την απόφαση του εμποροδικείου της Brescia της 5ης Ιουλίου 2004. Η απόφαση αυτή ελήφθη βάσει της απόφασης που εξέδωσε η Επιτροπή στις 30 Μαρτίου 2004 και συνεπώς το εν λόγω ποσό δεσμεύθηκε επειδή προβλεπόταν η ανάγκη ανάκτησης. Έτσι, στις 21 Οκτωβρίου 2008, θα μπορούσε να θεωρηθεί ότι το ποσό αυτό θα χρησιμοποιεί για να επιστραφεί μέρος της εν λόγω ενίσχυσης. Αυτό το συμπέρασμα ενισχύεται από το γεγονός ότι:
- η απόφαση της Επιτροπής της 30ής Μαρτίου 2004 ορίζει, στην αιτιολογική σκέψη 18, ότι τόσο οι αγοραστές προβληματικών επιχειρήσεων όσο και οι προβληματικές επιχειρήσεις μπορούσαν να είναι δικαιούχοι του καθεστώτος ενίσχυσης που έχει χαρακτηριστεί παράνομο. Με άλλα λόγια, ήταν προβλέψιμο ότι τουλάχιστον ένα μέρος της ανάκτησης θα έπρεπε να βαρύνει την εταιρεία Ocean·
  - η απόφαση του Δικαστηρίου της Brescia της 8ης Ιουλίου 2008 αναφέρει την ύπαρξη αυτού του κατασχεθέντος ποσού σε δεσμευμένο λογαριασμό και θεωρεί «προφανές» ότι το ποσό αυτό θα μπορούσε να χρησιμεύσει στην επιστροφή εν μέρει του οφειλόμενου ποσού στο INPS.
- (82) Συνεπώς, λαμβανομένων υπόψη των στοιχείων που εκτίθενται στις αιτιολογικές σκέψεις (76) έως (81), η Επιτροπή θεωρεί ότι το οριστικό ποσό της ιταλικής ενίσχυσης που πρέπει να ληφθεί υπόψη για τους σκοπούς της παρούσας ανάλυσης ανέρχεται σε 3 190 878,02 ευρώ, στα οποία θα πρέπει να προστεθούν οι τόκοι έως την ημερομηνία της 21ης Οκτωβρίου 2008.
- (83) Όσον αφορά τους τόκους, η Επιτροπή κρίνει πράγματι ότι η ημερομηνία που πρέπει να λαμβάνεται υπόψη για τον καθορισμό του ύψους τους δεν είναι η ημερομηνία της πραγματικής ανάκτησης της ενίσχυσης αλλά εκείνη της ακυρωθείσας απόφασης, δεδομένου ότι, στη συγκεκριμένη περίπτωση, η Επιτροπή εξετάζει το συμβιβασμό της γαλλικής ενίσχυσης την 21η Οκτωβρίου 2008. Ωστόσο, την 21η Οκτωβρίου 2008, η γαλλική ενίσχυση σωρεύεται με την ιταλική βοήθεια συμπεριλαμβανομένων των τόκων έως την ημερομηνία αυτή. Η Επιτροπή, επομένως, πρέπει να λάβει υπόψη τη σωρευση των εν λόγω στοιχείων και να μην προσθέσει τους τόκους που αυξάνονται έως την ημερομηνία της πραγματικής ανάκτησης.
- (84) Κατά τα λοιπά, το πλεονέκτημα που αποτελείται από τους τρέχοντες τόκους από την 21η Οκτωβρίου 2008 έως την ημερομηνία της πραγματικής ανάκτησής θα καταργηθεί με την ίδια την ανάκτηση η οποία, ασφαλώς, πρέπει να περιλαμβάνει τους τόκους.
- Εξέταση του σωρευτικού αποτελέσματος της ενίσχυσης αναδιάρθρωσης και της ιταλικής ενίσχυσης
- (85) Συνεπώς, η FagorBrandt διέθετε ποσό 3 190 878,02 ευρώ (συν τους τόκους) επιπλέον των ενισχύσεων ύψους 31 εκατ. που χορηγήθηκαν από τις γαλλικές αρχές. Το πλεονέκτημα αυτό είχε επίπτωση στον ανταγωνισμό: Η επιχείρηση διέθετε πρόσθετη ρευστότητα την οποία δεν θα είχε στη διάθεσή της υπό κανονικές συνθήκες αγοράς (δηλαδή αν δεν υπήρχε η μη συμβιβάσιμη ιταλική ενίσχυση).
- (86) Σύμφωνα με την παράγραφο 23 των κατευθυντηρίων γραμμών για τις ενισχύσεις αναδιάρθρωσης και την απόφαση του Δικαστηρίου της 14ης Φεβρουαρίου 2012, η Επιτροπή προτίθεται να ερευνήσει το σωρευτικό αποτέλεσμα της ιταλικής ενίσχυσης και της ενίσχυσης αναδιάρθρωσης στο πλαίσιο της ανάλυσης συμβατότητας της τελευταίας.

- (87) Αυτή η εξέταση του σωρευτικού αποτελέσματος οδηγεί την Επιτροπή στη διεξαγωγή διπλού ελέγχου. Αφενός, η Επιτροπή πρέπει να ελέγξει ότι τα αντισταθμιστικά μέτρα (βλέπε αιτιολογικές σκέψεις (89) και επόμενες και ειδικότερα (118) και επόμενες) επιτρέπουν ακριβώς να αντισταθμιστεί ο επηρεασμός του ανταγωνισμού που συνίσταται στην κατοχή πρόσθετης ρευστότητας από μέρους της FagorBrandt. Αφετέρου, η Επιτροπή επιθυμεί να διασφαλίσει ότι η ίδια συνεισφορά του δικαιούχου θα είναι εντελώς απαλλαγμένη από κρατική ενίσχυση (βλέπε αιτιολογικές σκέψεις (154) και επόμενες). Πράγματι, δεν μπορεί να αποκλειστεί ότι στην ίδια συνεισφορά που προβλέπεται από την επιχείρηση θα περιλαμβάνεται το εν λόγω ποσό.
- (88) Επ' ευκαιρία αυτού του διπλού ελέγχου, η Επιτροπή είναι σε θέση να επιβάλει νέους όρους στο ενδιαφερόμενο κράτος μέλος, ανεξάρτητα από τις ενδεχόμενες προτάσεις του (τις οποίες, επί του προκειμένου, η Επιτροπή δεν θα μπορούσε να λάβει υπόψη εάν είχαν διατυπωθεί μετά τις 21 Οκτωβρίου 2008). Όπως επιβεβαιώνει η παράγραφος 42 των κατευθυντηρίων γραμμών για τις ενισχύσεις αναδιάρθρωσης, «η Επιτροπή μπορεί να επιβάλει τους όρους και τις υποχρεώσεις που θεωρεί αναγκαίες ώστε να μην προκληθεί νόθευση του ανταγωνισμού σε βαθμό αντίθετο προς το κοινό συμφέρον», στην περίπτωση που το ενδιαφερόμενο κράτος μέλος δεν έχει δεσμευθεί να λάβει τα μέτρα αυτά.
- 6.5. Αποφυγή υπερβολικών στρεβλώσεων του ανταγωνισμού**
- 6.5.1. Ανάλυση της ανάγκης λήψης αντισταθμιστικών μέτρων**
- (89) Η παράγραφος 38 των κατευθυντηρίων γραμμών για τις ενισχύσεις αναδιάρθρωσης προβλέπει ότι, για να μπορούν τα αντισταθμιστικά μέτρα να εγκριθούν από την Επιτροπή, πρέπει να λαμβάνονται για να μετριαστούν οι αρνητικές συνέπειες των ενισχύσεων επί των όρων των συναλλαγών. Χωρίς αυτά, οι ενισχύσεις πρέπει να θεωρούνται ως «αντίθετες προς το κοινό συμφέρον» και να κηρύσσονται μη συμβιβάσιμες με την κοινή αγορά. Ο όρος αυτός εκφράζεται συχνά με περιορισμό της παρουσίας που η επιχείρηση μπορεί να διατηρήσει στην ή στις αγορές της, μετά το πέρας της περιόδου αναδιάρθρωσης.
- (90) Η Γαλλία βεβαίωσε στην κοινοποίησή της ότι τα αντισταθμιστικά μέτρα δεν κρίνονταν αναγκαία στην παρούσα περίπτωση, ιδίως λόγω του ότι η ενίσχυση δεν θα έχει ως αποτέλεσμα υπερβολική στρέβλωση. Στις παραγράφους 37, 38 και 40 της απόφασης κίνησης της διαδικασίας, η Επιτροπή εξήγησε συνοπτικά γιατί απέρριψε τον ισχυρισμό αυτόν.
- (91) Στις ακόλουθες αιτιολογικές σκέψεις, η Επιτροπή εξηγεί λεπτομερέστερα γιατί θεωρεί ότι η ενίσχυση προκαλεί στρέβλωση και γιατί είναι αναγκαία η εφαρμογή αντισταθμιστικών μέτρων, αντίθετα προς τον ισχυρισμό των γαλλικών αρχών.
- (92) Όπως ήδη αναφέρθηκε, η FagorBrandt λειτουργεί στον τομέα της κατασκευής και εμπορίας σε διανομείς (σε αντίθεση με τη διανομή και την πώληση σε ιδιώτες) μεγάλων ηλεκτρικών οικιακών συσκευών. Όσον αφορά τη γεωγραφική διάσταση της αγοράς των μεγάλων ηλεκτρικών οικιακών συσκευών, η Επιτροπή θεώρησε παλαιότερα ότι η αγορά αυτή κάλυπτε τουλάχιστον την Ευρωπαϊκή Ένωση, λόγω ιδίως της απουσίας εμποδίων εισόδου, της τεχνικής εναρμόνισης και του σχετικά χαμηλού κόστους μεταφοράς⁽³¹⁾. Τα δεδομένα που παρέσχε η FagorBrandt και οι δύο ανταγωνιστές της που υπέβαλαν σχόλια επιβεβαιώνουν ότι η αγορά αυτή καλύπτει την κλίμακα της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
- (93) Η Επιτροπή θεωρεί ότι μία ενίσχυση αναδιάρθρωσης προκαλεί αυτόματα στρέβλωση του ανταγωνισμού εμποδίζοντας τον αποκλεισμό του δικαιούχου από την αγορά και παρακλύοντας με τον τρόπο αυτό την ανάπτυξη των ανταγωνιστριών επιχειρήσεων. Αντιτάσσεται ως εκ τούτου στην απόσυρση των λιγότερο αποτελεσματικών επιχειρήσεων η οποία «αποτελεί κανονικό δεδομένο της λειτουργίας της αγοράς», όπως αναφέρεται στην παράγραφο 4 των κατευθυντηρίων γραμμών για τις ενισχύσεις αναδιάρθρωσης. Η κοινοποιηθείσα ενίσχυση υπέρ της FagorBrandt δημιουργεί στρέβλωση του προαναφερθέντος ανταγωνισμού. Η Επιτροπή παρατηρεί ωστόσο ότι τα ακόλουθα στοιχεία τείνουν να περιορίσουν το εύρος της στρέβλωσης αυτής. Καταρχάς, στην ευρωπαϊκή αγορά των μεγάλων ηλεκτρικών συσκευών, η FagorBrandt κατέχει ένα μερίδιο της αγοράς που ανέρχεται το πολύ σε [0-5] %⁽³²⁾. Δεύτερον, υπάρχουν στην αγορά τέσσερις ανταγωνιστές με μερίδια της αγοράς 10 % ή περισσότερο (η Indesit, η Whirlpool, η BSH και η

⁽³¹⁾ Η απόφαση της Επιτροπής της 21ης Ιουνίου 1994, Electrolux κατά AEG (EE C 187 της 9.7.1994) καταλήγει στο συμπέρασμα ότι η γεωγραφική διάσταση των αγορών των μεγάλων ηλεκτρικών οικιακών συσκευών είναι η Δυτική Ευρώπη. Η απόφαση της Επιτροπής της 24ης Ιανουαρίου 1999, σχετικά με τη διαδικασία εφαρμογής του άρθρου 81 της συνθήκης ΕΚ και του άρθρου 53 της συνθήκης ΕΟΧ όσον αφορά το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Κατασκευής Ηλεκτρικών Οικιακών Συσκευών (EE L 187 της 26.7.2000, σ. 47) καταλήγει στο συμπέρασμα ότι η γεωγραφική διάσταση είναι ο ΕΟΧ. Η τελευταία αυτή υπόθεση αφορούσε τον τομέα των πλυντηρίων ρούχων.

⁽³²⁾ Το μερίδιο της αγοράς της FagorBrandt και της Fagor Electrodome-sicos από κοινού είναι το πολύ [5-10] %.

Electrolux)⁽³³⁾. Ο ανταγωνιστής που ζήτησε την τήρηση ανωνυμίας αναγνωρίζει εξάλλου ότι η FagorBrandt αποτελεί σχετικά μικρό παράγοντα στην ευρωπαϊκή αγορά (βλ. ανωτέρω τις αμφιβολίες που διατύπωσε ο ανταγωνιστής αυτός όσον αφορά την αποκατάσταση της βιωσιμότητας της επιχείρησης και οι οποίες συνδέονται με το μικρό της μέγεθος), της οποίας το μερίδιο στην αγορά μειώνεται⁽³⁴⁾. Τρίτον, το ποσό της ενίσχυσης είναι περιορισμένο σε σχέση με τον κύκλο εργασιών του ευρωπαϊκού τμήματος της FagorBrandt (η ενίσχυση αντιπροσωπεύει λιγότερο από το 4 % του κύκλου εργασιών του 2007) και ακόμα περισσότερο σε σχέση με εκείνο των τεσσάρων βασικών επιχειρήσεων στην αγορά, ο κύκλος εργασιών των οποίων είναι μεγαλύτερος από εκείνον της FagorBrandt⁽³⁵⁾.

- (94) Ενώ στην προηγούμενη αιτιολογική σκέψη αναλύεται η στρέβλωση του ανταγωνισμού που προκαλεί η ενίσχυση, θα πρέπει επίσης, όπως αναφέρεται στην παράγραφο 38 των κατευθυντηρίων γραμμών για τις ενισχύσεις αναδιάρθρωσης, που αντικατοπτρίζει με τη σειρά της το άρθρο 107 παράγραφος 3 στοιχείο γ) της ΣΛΕΕ, να εξεταστεί η ευρύτητα των «αποτελεσμάτων που αλλοιώνουν τις συναλλαγές» μεταξύ των κρατών μελών. Όπως έχει ήδη παρατηρηθεί στην παράγραφο 38 της απόφασης κίνησης της διαδικασίας, η ενίσχυση νοθεύει τις επιλογές εγκατάστασης των οικονομικών δραστηριοτήτων μεταξύ των κρατών μελών, και κατά συνέπεια, τις μεταξύ τους εμπορικές συναλλαγές. Η FagorBrandt είναι μια επιχείρηση της οποίας το μεγαλύτερο μέρος των παραγωγικών δραστηριοτήτων και του προσωπικού βρίσκεται στη Γαλλία (το [80-100] % του όγκου παραγωγής της επιχείρησης παράγεται στη Γαλλία). Χωρίς την ενίσχυση του γαλλικού κράτους η FagorBrandt σύντομα θα αποκλειόταν από την αγορά. Ωστόσο, τα προϊόντα που κατασκευάζονται στους τόπους παραγωγής της FagorBrandt ανταγωνίζονται κυρίως προϊόντα που οι ανταγωνιστές παράγουν σε άλλα

κράτη μέλη⁽³⁶⁾. Ως εκ τούτου, η εξαφάνιση της FagorBrandt θα είχε παράσχει τη δυνατότητα στους Ευρωπαίους αυτούς ανταγωνιστές να αυξήσουν αισθητά τις πωλήσεις τους και κατά συνέπεια την παραγωγή τους. Η ενίσχυση έχει ως αποτέλεσμα τη διατήρηση στη Γαλλία δραστηριοτήτων παραγωγής που κατ'άλλον τρόπο θα είχαν εν μέρει μετατοπιστεί προς άλλα κράτη μέλη. Συνεπώς, έχει δυσμενές αποτέλεσμα στους όρους συναλλαγών, μειώνοντας τις δυνατότητες εξαγωγών προς τη Γαλλία για τους ανταγωνιστές που είναι εγκατεστημένοι σε άλλα κράτη μέλη⁽³⁷⁾. Η ενίσχυση μειώνει επίσης τις δυνατότητες πωλήσεων προς τις χώρες όπου η FagorBrandt θα συνεχίσει να εξάγει τα προϊόντα της. Λαμβανομένου υπόψη του ύψους πωλήσεων της FagorBrandt και του αντίστοιχου αριθμού θέσεων απασχόλησης, οι επιπτώσεις αυτές στους όρους συναλλαγών δεν είναι αμελητέες.

- (95) Βάσει της προηγούμενης ανάλυσης, η Επιτροπή θεωρεί ότι απαιτούνται πραγματικά αντισταθμιστικά μέτρα (δηλαδή μη αμελητέα), αλλά παρόλα αυτά περιορισμένης κλίμακας.

6.5.2. Ανάλυση των ήδη εφαρμοσθέντων μέτρων

- (96) Στην παράγραφο 39 της απόφασης κίνησης της διαδικασίας, η Επιτροπή εκφράζει αμφιβολίες για το κατά πόσο τα μέτρα που κοινοποίησαν οι γαλλικές αρχές μπορούν να θεωρηθούν αντισταθμιστικά, δεδομένου ότι η παράγραφος 40 των κατευθυντηρίων γραμμών για τις ενισχύσεις αναδιάρθρωσης αναφέρει ότι: «η διαγραφή από τα λογιστικά βιβλία και το κλείσιμο ζυμογόνων δραστηριοτήτων που είναι οπωσδήποτε απαραίτητες για την αποκατάσταση της βιωσιμότητας δεν θεωρούνται ως μείωση της παραγωγικής ικανότητας ή της παρουσίας στην αγορά για τους σκοπούς της αξιολόγησης των αντισταθμιστικών μέτρων». Φαίνεται ότι όλα τα μέτρα που περιγράφουν οι γαλλικές αρχές εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της εν λόγω εξαίρεσης. Στο πλαίσιο της επίσημης διαδικασίας εξέτασης, η Γαλλία επανέλαβε ότι θεωρούσε ότι η παύση της κατασκευής καταψυκτών οριζόντιου τύπου και ανεξάρτητων φούρνων μικροκυμάτων, καθώς και η πώληση της Brandt Components, αποτελούσαν τρία έγκυρα αντισταθμιστικά μέτρα. Η Επιτροπή ως εκ τούτου προέβη στη λεπτομερή εξέταση των μέτρων αυτών και κατέληξε στα ακόλουθα συμπεράσματα.

⁽³³⁾ Η Επιτροπή δεν μπορεί να δεχθεί το επιχείρημα που επικαλείται η Γαλλία, σύμφωνα με το οποίο η διατήρηση της παρουσίας στην αγορά της FagorBrandt έχει θετικό αποτέλεσμα γιατί αποτρέπει τη δημιουργία ολιγοπωλιακής κατάστασης. Οι γαλλικές αρχές δεν αιτιολόγησαν επακριβώς τον ισχυρισμό τους. Επιπλέον, ο ισχυρισμός αυτός είναι αντιφατικός σε σχέση με την κοινοποίηση, όπου περιγραφόταν μία ιδιαίτερα ανταγωνιστική αγορά, με πολλαπλό ανταγωνισμό, ιδίως προερχόμενο από τις μάρκες διανομένων. Τέλος, στην παράγραφο 39 των κατευθυντηρίων γραμμών για τις ενισχύσεις αναδιάρθρωσης αναφέρεται ότι λαμβάνεται υπόψη η δημιουργία «μονοπωλιακής ή ολιγοπωλιακής με πολύ λίγους επιχειρηματίες» κατάσταση, πράγμα που δεν συμβαίνει στη συγκεκριμένη περίπτωση δεδομένου ότι αν λάβουμε υπόψη μας μόνο τους μεγάλους κατασκευαστές, ο αριθμός των ανταγωνιστών ανέρχεται ήδη σε τέσσερις.

⁽³⁴⁾ Σύμφωνα με τα στοιχεία που υπέβαλε ο καταγγέλλων, το μερίδιο της αγοράς κατ'όγκο στην Ευρώπη ανήλθε από 5,3 % το 2004 σε 5,2 % το 2005 και σε 5 % το 2006 και 2007.

⁽³⁵⁾ Εάν διεξαχθεί η ανάλυση σε παγκόσμιο επίπεδο, η διαφορά είναι ακόμα μεγαλύτερη, δεδομένου ότι όμιλοι όπως η Electrolux και η Whirlpool πραγματοποιούν σημαντικό τμήμα των δραστηριοτήτων τους εκτός Ευρώπης. Για παράδειγμα, το 2005, ο κύκλος εργασιών της FagorBrandt και της Fagor Electrodomesticos από κοινού ανερχόταν σε λιγότερο από 2 δισεκατ. ευρώ, ενώ ο παγκόσμιος κύκλος εργασιών στον τομέα των μεγάλων ηλεκτρικών οικιακών συσκευών της Whirlpool, της Electrolux, της BSH και της Indesit σε ευρώ ήταν αντιστοίχως 11,8 δισεκατ., 10,8 δισεκατ., 7,3 δισεκατ. και 3,1 δισεκατ.

⁽³⁶⁾ Όπως αναφέρθηκε, η FagorBrandt δεν θα παράγει πλέον η ίδια [...]. Η FagorBrandt θα παράγει η ίδια προϊόντα [...]. Ωστόσο, στους τομείς αυτούς, το μερίδιο των προϊόντων που κατασκευάζονται εκτός της Ευρωπαϊκής Ένωσης είναι πολύ χαμηλότερο. Είναι βέβαιο [...] ότι η αναλογία των προϊόντων που κατασκευάζονται εκτός της Ευρωπαϊκής Ένωσης είναι η μεγαλύτερη.

⁽³⁷⁾ [50-80] % των πωλήσεων της FagorBrandt πραγματοποιούνται όντως στη γαλλική αγορά. Σχετικά με το θέμα αυτό, το Δικαστήριο επισήμανε επανειλημμένα ότι «όταν ένα κράτος μέλος χορηγεί ενίσχυση σε επιχείρηση, η εσωτερική παραγωγή μπορεί να διατηρείται στο ίδιο επίπεδο ή και να αυξάνεται, με συνέπεια ότι οι δυνατότητες επιχειρήσεων εγκατεστημένων σε άλλα κράτη μέλη, να εξάγουν τα προϊόντα τους στην αγορά αυτού του κράτους μέλους θα μειώνονταν». Απόφαση της 13ης Ιουλίου 1988, Γαλλία κατά Επιτροπής (C-102/87, Συλλ. σ. 04067) (βλέπε σκέψη 19). Απόφαση της 14ης Σεπτεμβρίου 1994, Ισπανία κατά Επιτροπής (C-278/92, C-279/92 και C-280/92, Συλλ. σ. I-4103) (βλέπε σκέψη 40). Απόφαση της 7ης Μαρτίου 2002, Ιταλία κατά Επιτροπής (C-310/99, Συλλ. σ. I-2289) (πρβλ. σκέψεις 84 έως 86). Απόφαση της 11ης Ιουλίου 2002, Hamsa κατά Επιτροπής (T-152/99, Συλλ. σ. II-3049) (πρβλ. σκέψεις 220 και 221).

- (97) Όσον αφορά το κλείσιμο του εργοστασίου κατασκευής καταψυκτών οριζόντιου τύπου, το 2005 (τοποθεσία Lesquin) η Γαλλία ανέφερε, στην κοινοποίησή της της 8ης Αυγούστου 2007, ότι το εργοστάσιο αυτό «όπου κατασκευάζονταν καταψυκτές οριζόντιου τύπου και κελάρια κρασιού για ολόκληρο τον όμιλο FagorBrandt, είχε φτάσει ένα μέγεθος ... που δεν θα του επέτρεπε πλέον να καλύψει ούτε τις μεταβλητές ούτε τις σταθερές δαπάνες του και είχε προκαλέσει ζημία εκμετάλλευσης 5,8 εκατ. ευρώ το 2004». Δεν υπάρχει ως εκ τούτου καμία αμφιβολία ότι πρόκειται στη συγκεκριμένη περίπτωση για παύση μίας ζημιολογούσας δραστηριότητας που είναι αναγκαία για την αποκατάσταση της βιωσιμότητας⁽³⁸⁾ και ότι κατ'εφαρμογή της παραγράφου 40 των κατευθυντηρίων γραμμών για τις ενισχύσεις αναδιάρθρωσης, δεν θα ληφθεί υπόψη ως αντισταθμιστικό μέτρο.
- (98) Όσον αφορά την παύση της παραγωγής ανεξάρτητων φούρνων μικροκυμάτων στην τοποθεσία Azenay, πρόκειται επίσης για την παύση μίας ζημιολογούσας δραστηριότητας που είναι αναγκαία για την αποκατάσταση της βιωσιμότητας της επιχείρησης, πράγμα που οι γαλλικές αρχές αναγνώρισαν εξάλλου ρητά στις παρατηρήσεις τους⁽³⁹⁾. Ο μη κερδοφόρος χαρακτήρας της δραστηριότητας αυτής δεν εκπλήσσει, δεδομένου ότι οι ανεξάρτητοι φούρνοι μικροκυμάτων αποτελούν ένα τμήμα της αγοράς όπου έχουν διεισδύσει περισσότερο τα προϊόντα προέλευσης από χώρες με χαμηλό κόστος⁽⁴⁰⁾. Επιπλέον, το εργοστάσιο της Azenay είχε απολέσει σημαντικές συμβάσεις παραγωγής φούρνων μικροκυμάτων για λογαριασμό άλλων ομίλων⁽⁴¹⁾. Εν κατακλείδι, βάσει της

παραγράφου 40 των κατευθυντηρίων γραμμών για τις ενισχύσεις αναδιάρθρωσης, το μέτρο αυτό δεν μπορεί, ως εκ τούτου, να ληφθεί υπόψη ως αντισταθμιστικό.

- (99) Αντίθετα, τον Μάρτιο 2004, η επιχείρηση εκχώρησε τη θυγατρική της Brandt Components (εργοστάσιο της Nevers) στον αυστριακό όμιλο ATB έναντι ποσού 3 εκατ. ευρώ. Δεν πρόκειται ως εκ τούτου για διαγραφή από τα λογιστικά βιβλία⁽⁴²⁾ ούτε για παύση δραστηριότητας. Το μέτρο αυτό, συνεπώς, δεν αποκλείεται από την προαναφερθείσα διάταξη της παραγράφου 40 των κατευθυντηρίων γραμμών για τις ενισχύσεις αναδιάρθρωσης. Η εκχώρηση τον Μάρτιο 2004 δραστηριότητα⁽⁴³⁾ είχε παρουσιάσει το 2003 κύκλο εργασιών 35,4 εκατ. ευρώ –που αντιστοιχούσε σε 4 % του κύκλου εργασιών της επιχείρησης το 2003– και απασχολούσε 306 εργαζόμενους –που αντιστοιχούσαν στο 6 % του προσωπικού της επιχείρησης. Η δραστηριότητα αυτή συνίστατο σε σχεδιασμό, ανάπτυξη, κατασκευή και εμπορία ηλεκτρικών κινητήρων για πλυντήρια. Η εκχώρηση αυτή είχε λοιπόν ως συνέπεια τη μείωση της παρουσίας της επιχείρησης στην αγορά των εξαρτημάτων πλυντηρίων ρούχων.

⁽³⁸⁾ Ο γαλλικός τύπος έχει συχνά αναφέρει την έλλειψη αποδοτικότητας της παραγωγής «καταψυκτών». Ένα άρθρο της Ouest France της 8ης Ιουλίου 2004, ανέφερε π.χ.: «Η ElcoBrandt, ο γαλλικός όμιλος ηλεκτρικών οικιακών συσκευών θα κλείσει το 2005 το εργοστάσιο του Lesquin (Nora), που είναι ειδικευμένο στην κατασκευή καταψυκτών, δεδομένου ότι "δεν είναι πλέον αποδοτικό". Η Elco είχε αγοράσει τις εγκαταστάσεις της Brandt, εδώ και δύο χρόνια. Οι 600 εργαζόμενοι είχαν δεχθεί το κοινωνικό σχέδιο που προέβλεπε τη διατήρηση 150 θέσεων απασχόλησης που πλέον καταργούνται». Ειδικότερα, οι υπεύθυνοι της Brandt ανέφεραν στην εφημερίδα «Les Echos» σε άρθρο που δημοσιεύθηκε στις 7 Ιουλίου 2004 ότι «παρά τις σημαντικές προσπάθειες ανταγωνιστικότητας, αγοράζοντας 35 % των εξαρτημάτων στην Κίνα ή βελτιώνοντας την ποιότητα και την παραγωγικότητα, η μείωση του κόστους της αγοράς ήταν ταχύτερη από μας» και ότι «η διατήρηση μιας παραγωγικής δραστηριότητας οριζόντιων καταψυκτών δεν έχει πλέον νόημα από οικονομική άποψη στο πλαίσιο του ομίλου ElcoBrandt. Ουσιαστικά, κάθε φορά που πουλάμε ένα από τα προϊόντα αυτά προκαλούμε ζημία 25 %».

⁽³⁹⁾ Στην κοινοποίηση, οι γαλλικές αρχές επισημαίνουν ότι ένας από τους στόχους του σχεδίου αναδιάρθρωσης είναι «ο εξορθολογισμός της παραγωγής, με την κατάργηση ορισμένων τμημάτων [...] που έχουν καταστεί διαρθρωτικά ελλειμματικά, για να περιοριστούν οι απώλειες που οφείλονταν στην αύξηση του μεριδίου αγοράς των παραγωγών από χώρες χαμηλού κόστους (ανεξάρτητοι φούρνοι μικροκυμάτων, [...])». Στην επιστολή τους της 15ης Φεβρουαρίου 2008 όπου σχολιάζουν τις παρατηρήσεις των ενδιαφερομένων, οι γαλλικές αρχές αναφέρουν: «Οι γαλλικές αρχές υπενθυμίζουν ότι ... τα διάφορα μέτρα που ελήφθησαν ήδη έχουν ως στόχο σε ένα πρώτο στάδιο να τιθασιεύσουν τις ζημίες (κλείσιμο ενός εργοστασίου ελλειμματικής παραγωγής, του Lesquin, και εγκατάλειψη της παραγωγής ορισμένων μη κερδοφόρων προϊόντων, όπως ανεξάρτητων φούρνων μικροκυμάτων)». Τα δύο αυτά αποσπάσματα επιβεβαιώνουν εξάλλου τα προηγούμενα συμπεράσματα όσον αφορά το κλείσιμο του εργοστασίου του Lesquin.

⁽⁴⁰⁾ Το γεγονός αυτό επισημάνθηκε από τις γαλλικές αρχές, ιδίως στο παράρτημα 7 της κοινοποίησης.

⁽⁴¹⁾ Το γεγονός αυτό επισημάνθηκε από τις γαλλικές αρχές, ιδίως στο παράρτημα 7 της κοινοποίησης. Βλέπε π.χ. άρθρο με τίτλο: «Brandt: Επιβεβαιώνεται η λήξη της σύμβασης Miele. Μετά την απόσυρση της Electrolux, άλλο ισχυρό πλήγμα στο Aizenay» που δημοσιεύθηκε στην Ouest France την 3η Μαρτίου 2005.

- (100) Το τελευταίο αυτό μέτρο δεν μπορεί ωστόσο να γίνει αποδεκτό ως αντισταθμιστικό μέτρο. Πράγματι, η πώληση της Brandt Components πραγματοποιήθηκε περίπου τριάντη χρόνια πριν από την κοινοποίηση της υπό εξέταση ενίσχυσης. Εξάλλου, το μέτρο αυτό δεν μειώνει την παρουσία της FagorBrandt στην αγορά των μεγάλων ηλεκτρικών οικιακών συσκευών⁽⁴⁴⁾, που είναι η κύρια αγορά στην οποία η FagorBrandt θα παραμείνει παρούσα. Συνεπώς, το μέτρο δεν είχε ως αντικείμενο και δεν μπορούσε να έχει ως αποτέλεσμα, την άμβλυση των στρεβλώσεων του ανταγωνισμού που θα προκαλούσε η χορήγηση της προβλεπόμενης ενίσχυσης.

⁽⁴²⁾ Και τούτο, ακόμα λιγότερο όταν η επιχείρηση έχει πραγματοποιήσει υπεραξία λόγω εκχώρησης 774 000 ευρώ.

⁽⁴³⁾ Όπως αναφέρεται στο τμήμα 2.2 της απόφασης κίνησης της διαδικασίας, η FagorBrandt άρχισε να αναδιρθρώνεται από το 2004, όταν εμφανίστηκαν η πρώτη έλλειψη ανταγωνιστικότητας και οι πρώτες οικονομικές δυσκολίες. Η Επιτροπή θεωρεί ως εκ τούτου ότι η εκχώρηση «αποτελεί μέρος της ίδιας της αναδιάρθρωσης» όπως απαιτείται από την παράγραφο 40 των κατευθυντηρίων γραμμών για τις ενισχύσεις αναδιάρθρωσης.

⁽⁴⁴⁾ Οι γαλλικές αρχές αναφέρουν ότι η δραστηριότητα της Brandt Components επέτρεπε στην επιχείρηση να επωφελείται από την ισχυρή ολοκλήρωση της παραγωγής των πλυντηρίων ρούχων υψηλού επιπέδου, που αποτελεί ιστορικά ισχυρή θέση του ομίλου FagorBrandt. Σύμφωνα με τις γαλλικές αρχές, αυτό το είδος ολοκλήρωσης αφορά ιδιαίτερα τα κανονόμοια προϊόντα ή εκείνα τα οποία απαιτούν ειδική τεχνολογία και εφαρμόζεται από τις μεγαλύτερες επιχειρήσεις του τομέα (π.χ. την BSH ή τη Miele). Ωστόσο η Επιτροπή παρατηρεί ότι, πέραν των προηγούμενων ισχυρισμών, οι γαλλικές αρχές δεν προσκόμισαν στοιχεία που να της επιτρέψουν να διαπιστώσει αναμφισβήτητα - και ακόμη λιγότερο να ποσοτικοποιήσει το στοιχείο αυτό - ότι η εκχώρηση της Brandt Components θα μειώσει τη δυνατότητα της FagorBrandt να αναπτύσει ανταγωνιστικά πλυντήρια ρούχων και συνεπώς θα μειωθεί η παρουσία της FagorBrandt στην αγορά των πλυντηρίων ρούχων. Η Επιτροπή δεν μπορεί ως εκ τούτου να συναγάγει ότι η εκχώρηση της Brandt Components έχει πραγματική επίδραση στην αγορά των μεγάλων ηλεκτρικών οικιακών συσκευών.

6.5.3 Αντισταθμιστικά μέτρα που προτείνουν οι γαλλικές αρχές

- (101) Για να ανταποκριθούν στις αμφιβολίες που εκφράστηκαν στην απόφαση για την κίνηση της διαδικασίας όσον αφορά την ανεπάρκεια των κοινοποιηθέντων αντισταθμιστικών μέτρων, οι γαλλικές αρχές προτείνουν την παύση της εμπορίας των προϊόντων ψύξης και των προϊόντων ψησίματος/βρασίματος Vedette επί μία πενταετία. Επιπλέον, προτείνουν είτε την παύση της εμπορίας πλυντηρίων πιάτων Vedette, είτε την εκχώρηση του εμπορικού σήματος [...].
- (102) Όπως προαναφέρθηκε, η FagorBrandt πραγματοποιεί το [50-80] % των πωλήσεών της στη γαλλική αγορά, στην οποία το μερίδιο αγοράς της εταιρείας το 2006 αντιστοιχούσε σε [10-20] % κατ'αξίαν και [10-20] % κατ'όγκο. Τούτο σημαίνει ότι εάν η FagorBrandt είχε παύσει τις δραστηριότητές της, εκείνοι που κυρίως θα επωφελούνταν θα ήταν οι ανταγωνιστές της στη γαλλική αγορά, οι οποίοι θα αύξαναν τις πωλήσεις τους. Κατά συνέπεια, οι εταιρείες αυτές είναι εκείνες που εδίγησαν περισσότερο από τη συνέχεια της λειτουργίας της FagorBrandt χάρη στην ενίσχυση. Αντιθέτως, οι πωλήσεις της FagorBrandt στην ιταλική αγορά είναι ιδιαίτερα περιορισμένες. Ως εκ τούτου, η Επιτροπή προωθεί, ως αντισταθμιστικό μέτρο, την παύση της εμπορίας πλυντηρίων πιάτων Vedette αντί για την εκχώρηση του σήματος [...], δεδομένου ότι τα προϊόντα Vedette⁽⁴⁵⁾ πωλούνται αποκλειστικά στη γαλλική αγορά, ενώ τα προϊόντα του σήματος [...] πωλούνται κυρίως [...].
- (103) Πρέπει συνεπώς να αναλυθεί το εύρος των πρόσθετων αυτών αντισταθμιστικών μέτρων ώστε να διαπιστωθεί αν επαρκούν.

Προϊόντα ψύξης

- (104) Οι πωλήσεις προϊόντων ψύξης (ψυγείων και καταψυκτών) του σήματος Vedette αντιστοιχούσαν το 2007 σε [10-20] εκατ. ευρώ, ήτοι στο [0-5] % του κύκλου εργασιών του ομίλου FagorBrandt.
- (105) Η παύση της εμπορίας των προϊόντων ψύξης επί μία πενταετία θα επιτρέψει στους ανταγωνιστές της εταιρείας στη γαλλική αγορά να ενισχύσουν τη θέση τους στον τομέα της ψύξης. Σύμφωνα με τη μελέτη GfK του 2007, οι κύριοι ανταγωνιστές της FagorBrandt στην αγορά ψυγείων στη Γαλλία – όπου το μερίδιο αγοράς της FagorBrandt ανέρχεται κατ'αξίαν σε [...] % - είναι η Whirlpool ([...] %), η Indesit ([...] %) και η Electrolux ([...] %). Στην αγορά καταψυκτών, οι κύριοι ανταγωνιστές της FagorBrandt (το μερίδιο της οποίας ανέρχεται σε [...] %) είναι η Whirlpool ([...] %), η Liebherr ([...] %) και η Electrolux ([...] %).

⁽⁴⁵⁾ Στη γαλλική αγορά, Vedette είναι εμπορικό σήμα που τοποθετείται [...] της αγοράς προϊόντων [...]. Τα προτεινόμενα μέτρα δεν μειώνουν συνεπώς την παρουσία της FagorBrandt στην αγορά για τα προϊόντα [...]. Εντούτοις, η μεγάλη πλειοψηφία των ομίλων που ανταγωνίζονται την FagorBrandt στην [...] αγορά κατέχει ήδη εμπορικά σήματα τα οποία ανταγωνίζονται την Vedette στην [...] αγορά προϊόντων. Συνεπώς θα επωφεληθούν από την προαναφερθείσα απόσυρση των προϊόντων της Vedette.

Προϊόντα ψησίματος/βρασίματος

- (106) Οι πωλήσεις προϊόντων ψησίματος/βρασίματος του σήματος Vedette αντιστοιχούσαν το 2007 σε [5-10] εκατ. ευρώ, ήτοι σε [0-5] % του κύκλου εργασιών της FagorBrandt.
- (107) Η παύση της εμπορίας προϊόντων ψησίματος/βρασίματος για πενταετή περίοδο θα επιτρέψει συνεπώς στους ανταγωνιστές της εταιρείας να ενισχύσουν τη θέση τους στη σχετική αγορά. Σύμφωνα με τη μελέτη GfK του 2007, οι κύριοι ανταγωνιστές της FagorBrandt στην αγορά προϊόντων ψησίματος/βρασίματος στη Γαλλία (το κατ'αξίαν μερίδιο αγοράς της οποίας ανέρχεται σε [...] % είναι η Indesit ([...] %), η Electrolux ([...] %) και η Candy ([...] %).

Πλυντήρια πιάτων

- (108) Οι πωλήσεις πλυντηρίων πιάτων του σήματος Vedette, αντιπροσώπευαν το 2007, αξία [5-10] εκατ. ευρώ, ήτοι [0-5] % του κύκλου εργασιών του ομίλου FagorBrandt.
- (109) Σύμφωνα με τη μελέτη GfK του 2007, οι κύριοι ανταγωνιστές της FagorBrandt (το μερίδιο αγοράς της οποίας στην αγορά πλυντηρίων πιάτων της Γαλλίας ανέρχεται σε [...] %) είναι η BSH ([...] %), η Whirlpool ([...] %) και η Electrolux ([...] %). Κατά συνέπεια, η παύση της εμπορίας πλυντηρίων πιάτων με το σήμα Vedette θα επιτρέψει στους ανταγωνιστές της εταιρείας να επεκτείνουν την παρουσία τους στην αγορά.

Συμπέρασμα

- (110) Εν κατακλείδι, τα προϊόντα Vedette, η εμπορία των οποίων θα παύσει, αντιπροσωπεύουν [0-5] % του κύκλου εργασιών του ομίλου⁽⁴⁶⁾. Οι γαλλικές αρχές αναφέρουν ότι η εξέλιξη αυτή θα απαιτήσει σημαντικές αναπροσαρμογές στους κόλπους της επιχείρησης [...].

6.5.4. Συμπέρασμα όσον αφορά στα αντισταθμιστικά μέτρα που προτείνουν οι γαλλικές αρχές και η επιβολή πρόσθετου αντισταθμιστικού μέτρου από την Επιτροπή

- (111) Τα προτεινόμενα αντισταθμιστικά μέτρα είναι η παύση επί μια πενταετία της εμπορίας ορισμένων προϊόντων (προϊόντων ψησίματος/βρασίματος, προϊόντων ψύξης και πλυντηρίων πιάτων) του σήματος Vedette⁽⁴⁷⁾ και η εκχώρηση της Brandt Components. Αποτέλεσμα αυτού θα είναι πραγματική (μη αμελητέα) μείωση της παρουσίας της εταιρείας στην αγορά, το μέγεθος της οποίας είναι ωστόσο, περιορισμένο.

⁽⁴⁶⁾ Το 2007, αντιπροσώπευαν ποσοστό [30-40] % του κύκλου εργασιών του σήματος Vedette και ποσοστό [0-10] % των πωλήσεων της FagorBrandt σε μεγάλες ηλεκτρικές συσκευές στη γαλλική αγορά.

⁽⁴⁷⁾ Στόχος του μέτρου είναι η απόσυρση από την αγορά των σχετικών προϊόντων Vedette. Καθίσταται επομένως σαφές ότι η συνέπεια του μέτρου θα εξαφανιζόταν αν η FagorBrandt χορηγούσε σε άλλη επιχείρηση την άδεια παραγωγής και οι εμπορίες αυτών των προϊόντων υπό το σήμα Vedette.

- (112) Ωστόσο η Επιτροπή εκτιμά ότι το μόνο ουσιαστικό αντισταθμιστικό μέτρο από όσα προτείνουν οι γαλλικές αρχές είναι το μέτρο που αφορά το σήμα Vedette, και ότι δεν είναι αρκετό. Η Επιτροπή αποφασίζει συνεπώς να επιβάλει ως όρο συμβατότητας την επέκταση της εκχώρησης της εμπορίας προϊόντων του σήματος Vedette επί μία τριετία. Δεδομένου ότι η προτεινόμενη απαγόρευση έχει πενταετή διάρκεια, τούτο σημαίνει ότι απαγόρευση θα παραταθεί κατά τρία έτη και θα ανέλθει συνολικά σε οκτώ έτη.
- (113) Σύμφωνα με τις πληροφορίες που είχε στη διάθεσή της η Επιτροπή στις 21 Οκτωβρίου 2008, ο αντίκτυπος του εν λόγω αντισταθμιστικού μέτρου από άποψη απώλειας κύκλου εργασιών μπορεί να εκτιμηθεί κατά δύο τρόπους που εμφανίζονται στον πίνακα 2 ⁽⁴⁸⁾.

Πίνακας 2

Σε εκατ. EUR	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Κύκλος εργασιών της FagorBrandt	[900-1 200]	[900-1 200]	[900-1 200]	[900-1 200]	[900-1 200]	[900-1 200]	[900-1 200]	[900-1 200]
Αντίκτυπος αντισταθμιστικού μέτρου (AM), υψηλή εκτίμηση	- [40-60]	- [40-60]	- [40-60]	- [40-60]	- [40-60]	- [40-60]	- [40-60]	- [40-60]
Αντίκτυπος AM, χαμηλή εκτίμηση	- [55-75]	- [55-75]	- [55-75]	- [55-75]	- [55-75]	- [55-75]	- [55-75]	- [55-75]

- (114) Τα αριθμητικά στοιχεία του πίνακα 2 για τα έτη 2009 έως 2012 είναι τα στοιχεία που διαβίβασαν οι γαλλικές αρχές και η FagorBrandt όσον αφορά τον αντίκτυπο του προτεινόμενου αντισταθμιστικού μέτρου (σχετικά με τον αντίκτυπο βλ. επίσης αιτιολογικές σκέψεις (143) και επόμενες).
- (115) Ο πρώτος τρόπος να υπολογιστεί ο αντίκτυπος του συμπληρωματικού αντισταθμιστικού μέτρου που επέβαλε η Επιτροπή είναι να πολλαπλασιαστεί επί 3 η απώλεια κύκλου εργασιών για το τελευταίο έτος που εκτίμησαν οι γαλλικές αρχές (δηλαδή το 2012). Σε μια αισιόδοξη για την εταιρεία υπόθεση, ο αντίκτυπος αυτός ανέρχεται συνεπώς σε $3 \times [40-60]$ εκατ.ευρώ, ή $[120-180]$ εκατ. ευρώ.
- (116) Ο δεύτερος τρόπος υπολογισμού του αντικτύπου του αντισταθμιστικού μέτρου είναι με παρέκταση των αριθμητικών στοιχείων του 2013 έως το 2016 εφαρμόζοντας γραμμική αύξηση της τάξης του $[1,5-3]$ % στα αριθμητικά στοιχεία του 2012 σε συνέχεια της εκτιμώμενης κατά $[1,5-3]$ % αύξησης του κύκλου εργασιών της εταιρείας από το 2009 έως το 2012. Αυτή η εκτίμηση όσον αφορά την αύξηση του κύκλου εργασιών θεωρείται εύλογη, υπό το φως της στρατηγικής του ομίλου και των προοπτικών της αγοράς, για τους λόγους που εκτίθενται στις αιτιολογικές σκέψεις (125) κ.ε.. Σε μια αισιόδοξη για την εταιρεία υπόθεση, βάσει της προσέγγισης αυτής, το αντισταθμιστικό μέτρο θα στερήσει την FagorBrandt από κύκλο εργασιών της τάξης των $[120-180]$ εκατ. ευρώ.
- (117) Το προτεινόμενο αντισταθμιστικό μέτρο φαίνεται συνεπώς κατάλληλο και αρκεί από μόνο του ώστε να μειωθούν κατά τρόπο αναλογικό οι αρνητικές για τον ανταγωνισμό επιπτώσεις που απορρέουν από τη χορήγηση της εξεταζόμενης ενίσχυσης: βάσει μιας αισιόδοξης υπόθεσης, στερεί την επιχείρηση από κύκλο εργασιών μεταξύ $[120-180]$ εκατ. ευρώ κατά την περίοδο 2014-2016. Αυτός ο μη πραγματοποιούμενος κύκλος εργασιών θα επιτρέψει στους ανταγωνιστές να αυξήσουν τις πωλήσεις τους. Το αντισταθμιστικό αυτό μέτρο θα καταστήσει επίσης πολυπλοκότερη για την επιχείρηση την επανεισαγωγή των εξεταζόμενων προϊόντων Vedette στην αγορά ύστερα από 8 χρόνια απουσίας (σήμερα κυκλοφορούν στην αγορά μόνο τα πλυντήρια ρούχων Vedette). Πράγματι ακόμη και αν το σήμα δεν εξαφανιστεί εντελώς, το κόστος επιστροφής θα είναι αναλογικό με τα έτη απουσίας από την αγορά. Όσο περισσότερο καιρό απουσιάζει ένα σήμα από την αγορά τόσο μειώνεται η αναγνωρισιμότητά του.
- (118) Εξάλλου, πρέπει να ελεγχθεί κατά πόσον το νέο αυτό αντισταθμιστικό μέτρο επιτρέπει επίσης την αντιστάθμιση του ανταγωνιστικού πλεονεκτήματος που απορρέει από το σωρευτικό αποτέλεσμα της ιταλικής ενίσχυσης και της ενίσχυσης αναδιάρθρωσης. Στις 28 Οκτωβρίου 2008, η FagorBrandt είχε στη διάθεσή της ποσό ύψους 3 190 878,02 ευρώ (ή 4 εκατ. περίπου συμπεριλαμβανομένων των τόκων), το οποίο δεν έπρεπε να έχει λάβει. Το πλεονέκτημα αυτό είχε επίπτωση στον ανταγωνισμό: η επιχείρηση διέθετε συμπληρωματική ρευστότητα. Όμως το πρόσθετο αντισταθμιστικό μέτρο αντισταθμίζει αυτή τη ζημία για τον ανταγωνισμό.

⁽⁴⁸⁾ Ο πίνακας λαμβάνει ως υπόθεση ότι το μέτρο αρχίζει να ισχύει πραγματικά την 1η Ιανουαρίου 2009.

- (119) Στον πίνακα 3 εμφανίζεται η καθαρή απώλεια (ή η αρνητική ελεύθερη ταμειακή ροή - free cash flow) που προκύπτει από το αντισταθμιστικό μέτρο. Τα αριθμητικά στοιχεία για τα έτη 2009-2012 είναι τα στοιχεία που κοινοποίησαν στην Επιτροπή οι γαλλικές αρχές. Τα αριθμητικά στοιχεία για τα έτη 2013-2016 αποτελούν παρέκταση που ελήφθη με αύξηση των στοιχείων του 2012 κατά [1,5-3] % ετησίως ⁽⁴⁹⁾.

Πίνακας 3

Σε εκατ. EUR	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Τελικό αποτέλεσμα χωρίς AM	[0-5]	[5-10]	[10-15]	[10-15]	[15-20]	[15-20]	[15-20]	[15-20]
Επίπτωση AM, υψηλή εκτίμηση	- [10-15]	- [5-10]	- [5-10]	- [5-10]	- [5-10]	- [5-10]	- [5-10]	- [5-10]
Επίπτωση AM, χαμηλή εκτίμηση	- [15-20]	- [5-10]	- [5-10]	- [5-10]	- [5-10]	- [5-10]	- [5-10]	- [5-10]

- (120) Σε μια αισιόδοξη για την εταιρεία υπόθεση, τρία επιπλέον έτη στερούν την FagorBrandt από ρευστότητα ίση με [10-20] εκατ. ευρώ (αν τα αριθμητικά στοιχεία του 2012 πολλαπλασιαστούν επί 3) ή [10-20] εκατ. ευρώ (αν προσθέσουμε τα αριθμητικά στοιχεία που προέκυψαν από την παρέκταση). Εν ολίγοις, η επιβολή αυτού του νέου αντισταθμιστικού μέτρου αντισταθμίζει ευρέως το πλεονέκτημα που διέθετε η εταιρεία λόγω ρευστότητας 4 περίπου εκατ. ευρώ.
- (121) Το γεγονός ότι τα αντισταθμιστικά μέτρα επεκτείνουν περαιτέρω την περίοδο αναδιάρθρωσης (η οποία λήγει στις 31 Δεκεμβρίου 2012), δεν σημαίνει ότι αντενδείκνυται. Η λήψη των αντισταθμιστικών μέτρων οφείλεται στη χορήγηση της ενίσχυσης αναδιάρθρωσης, αλλά δεν αποτελούν μέρος αυτής καθ'αυτήν της διαδικασίας αναδιάρθρωσης: σκοπός τους είναι να αποζημιώσουν τους ανταγωνιστές της ενισχυόμενης επιχείρησης για τη ζημία που ενδεχομένως υπέστησαν σε επίπεδο ανταγωνισμού. Το γεγονός ότι τα μέτρα επεκτείνουν περαιτέρω την περίοδο αναδιάρθρωσης δεν τα στερεί σε καμία περίπτωση από τον σκοπό τους, δεδομένου ότι τέθηκαν σε εφαρμογή λόγω πράξης αναδιάρθρωσης που διευκολύνθηκε με κρατική ενίσχυση, και δεδομένου ότι ο στόχος και το αποτέλεσμά τους είναι να αντισταθμίσουν τη ζημία που προκάλεσε η χορήγηση της ενίσχυσης στον ανταγωνισμό.
- (122) Κατά συνέπεια, η Επιτροπή εκτιμά ότι τα μέτρα αυτά επιτρέπουν την αποφυγή υπερβολικών στρεβλώσεων του ανταγωνισμού κατά την έννοια των σημείων 38 έως 40 των κατευθυντηρίων γραμμών για τις ενισχύσεις αναδιάρθρωσης.
- 6.6. Αποκατάσταση της βιωσιμότητας της επιχείρησης**
- 6.6.1. Σχέδιο αναδιάρθρωσης, προοπτικές της αγοράς και αξιοπιστία των προβλέψεων του σχεδίου αναδιάρθρωσης**
- (123) Το σχέδιο αναδιάρθρωσης της FagorBrandt βρίσκεται ήδη σε εξέλιξη. Ουσιαστικά προβλέπει:

- επανεστίαση και ανάπτυξη με στόχο [...],
- εξορθολογισμό της πολιτικής αγορών και [...],
- παύση δραστηριοτήτων και διακοπή λειτουργίας μονάδων ⁽⁵⁰⁾,
- μείωση εργατικού δυναμικού ⁽⁵¹⁾,
- μέτρα για διασφάλιση της συνέχισης της λειτουργίας της επιχείρησης ⁽⁵²⁾.

(124) Μετά την εξέταση του σχεδίου, η Επιτροπή επιβεβαιώνει εκείνο που είχε ανακοινώσει στην απόφαση για την κίνηση της διαδικασίας, ότι δηλαδή εκτιμά ότι το σχέδιο αυτό συνάδει με τις απαιτήσεις των παραγράφων 35 έως 37 των κατευθυντηρίων γραμμών για τις ενισχύσεις αναδιάρθρωσης. Εν ολίγοις, το σχέδιο αναδιάρθρωσης αναμένεται να αποκαταστήσει τη μακροπρόθεσμη βιωσιμότητα της επιχείρησης.

(125) Η Επιτροπή επιθυμεί, ωστόσο, να αποσαφηνίσει την ανάλυση και τα συμπεράσματά της όσον αφορά τις προοπτικές της εταιρείας στην αγορά και την αξιοπιστία των προβλέψεων του σχεδίου αναδιάρθρωσης.

(126) Η Επιτροπή αξιολόγησε τις προβλέψεις του σχεδίου αναδιάρθρωσης, κυρίως όσον αφορά τις προοπτικές ανάπτυξης. Τονίζει ακόμη μια φορά ότι η παρούσα απόφαση λαμβάνει υπόψη μόνο τις πληροφορίες που ήταν διαθέσιμες τον Οκτώβριο του 2008.

⁽⁵⁰⁾ Τον Μάρτιο του 2004 η FagorBrandt πώλησε τις εγκαταστάσεις της στη Nevers (ηλεκτρικοί κινητήρες) και τον Ιανουάριο του 2005 έκλεισε τη μονάδα της στο Lesquin (καταψύκτες). Το 2006 σταμάτησε την παραγωγή φούρνων μικροκυμάτων... στη μονάδα της στην Aizenay.

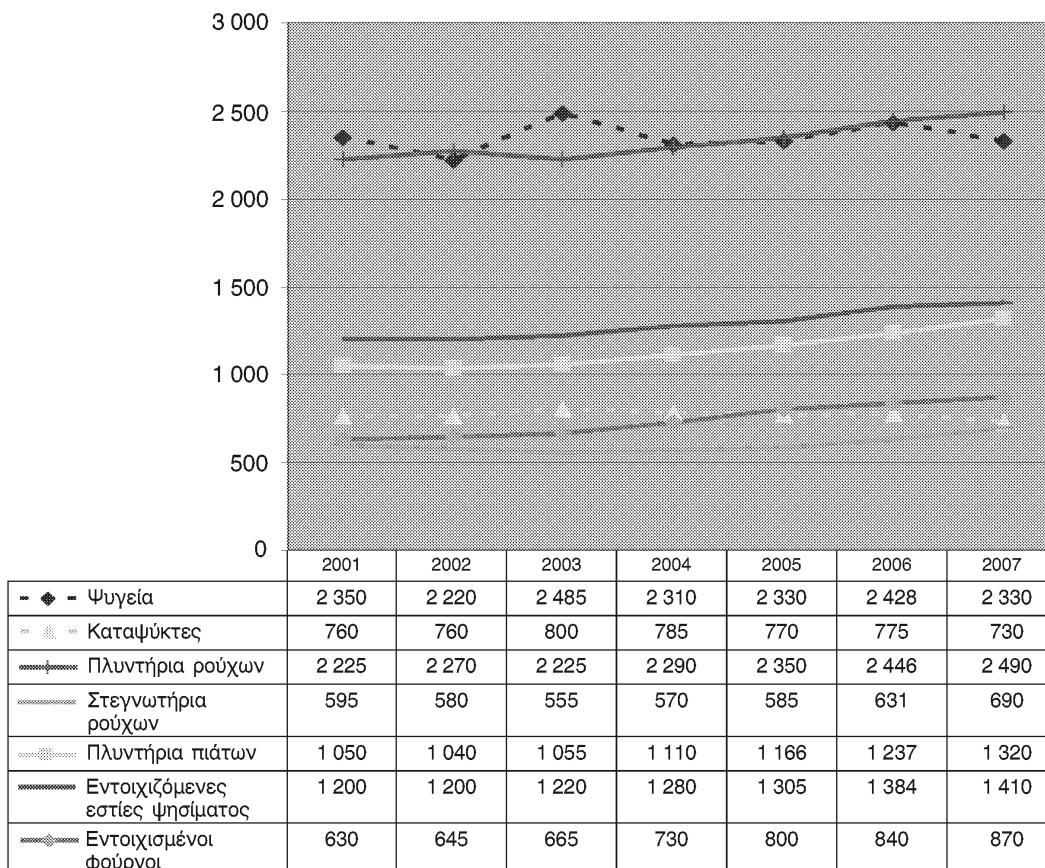
⁽⁵¹⁾ Ο όμιλος έθεσε σε εφαρμογή [...]. Διάφορα άλλα μέτρα ελήφθησαν στη Γαλλία το 2006. Το 2006 ο όμιλος άρχισε επίσης να εξορθολογίζει τη μονάδα της Verolanuova στην Ιταλία.

⁽⁵²⁾ Στο πλαίσιο των μέτρων για εξασφάλιση της συνέχισης της λειτουργίας της επιχείρησης, και κατόπιν μελετών που πραγματοποιήθηκαν τον Μάρτιο του 2004 και τον Φεβρουάριο του 2005, ο όμιλος [...].

⁽⁴⁹⁾ Αν όλα τα άλλα στοιχεία παραμένουν ως έχουν, θεωρείται λογικό να παραμείνει το ποσοστό [1,5-3] % διότι το ποσοστό αυτό είναι εκείνο που έγινε δεκτό ως υπόθεση λογικής αύξησης του κύκλου εργασιών βάσει της στρατηγικής του ομίλου και των προοπτικών της αγοράς (βλέπε παραγράφους (125) και επόμενες).

- (127) Σύμφωνα με το CECED⁽⁵³⁾, η εξέλιξη της ευρωπαϊκής αγοράς κατ'όγκον, μεταξύ των ετών 2005 και 2007, παρουσιάζει μέτρια αύξηση στη Δυτική Ευρώπη (περίπου 2 % ετησίως) και σταθερή ανάπτυξη στην Ανατολική Ευρώπη (περίπου 7 % ετησίως). Ωστόσο, ο δείκτης ανάπτυξης στην Ανατολική Ευρώπη είναι απρόβλεπτος, διότι εξαρτάται από τις διακυμάνσεις της οικονομίας, δεδομένου ότι συνήθως εναλλάσσονται αυξήσεις ή μειώσεις κατά 2 ψηφία.
- (128) Παρότι, μακροπρόθεσμα, είναι πιθανή η σύγκλιση της αγοραστικής συμπεριφοράς μεταξύ Ανατολικής και Δυτικής Ευρώπης, η χαμηλή αγοραστική δύναμη των ανατολικοευρωπαϊκών χωρών σημαίνει σήμερα ότι η ζήτηση επικεντρώνεται στα προϊόντα πρώτης ανάγκης (πλυντήρια ρούχων και ψυγεία) και στις πιο φθηνές συσκευές. Σε αυτές τις αγορές προϊόντων, ωστόσο, εισέρχονται οι Τούρκοι και οι Ασιάτες ανταγωνιστές.
- (129) Οι δυνητικές αγορές για τη FagorBrandt βρίσκονται συνεχώς στη Δυτική Ευρώπη, γιατί είναι μεγαλύτερες τόσο από άποψη αξίας όσο και από άποψη όγκου και εξαρτώνται λιγότερο από τα βασικά μοντέλα προϊόντων, στα οποία η FagorBrandt δεν μπορεί πλέον να είναι ανταγωνιστική και στα οποία βασίζεται η σημαντική ανάπτυξη στην Ανατολική Ευρώπη.
- (130) Ειδικότερα, η αγορά αναφοράς της FagorBrandt είναι η γαλλική, όπου ο όμιλος πραγματοποιεί το [50-80] % των πωλήσεών του, παράγει [80-100] % του όγκου του και απασχολεί [80-100] % του εργατικού δυναμικού του. Σύμφωνα με την GIFAM⁽⁵⁴⁾, το 2006 η γαλλική αγορά μεγάλων οικιακών ηλεκτρικών συσκευών σημείωσε αύξηση της τάξης του 1 % σε σύγκριση με το 2006, τόσο από άποψη όγκου όσο και από άποψη αξίας. Πιο συγκεκριμένα, η αγορά [...] συσκευών, στην οποία επιθυμεί να επικεντρωθεί η FagorBrandt, σημείωσε αύξηση της τάξης του [...] % σε σύγκριση με το 2006, ενώ στην περίπτωση των [...] συσκευών, οι πωλήσεις σημείωσαν πτώση της τάξης του [...] %.
- (131) Οι τάσεις ανά είδος προϊόντος δείχνουν ότι οι αγορές υψηλής ανάπτυξης που βρίσκονται σε εξέλιξη στην Ευρώπη και ιδίως στη Γαλλία είναι κυρίως εκείνες που αφορούν τα [...] προϊόντα. Η ανάπτυξη στα [...] προϊόντα είναι σημαντική, ενώ η αγορά προϊόντων ψύξης βρίσκεται σχεδόν σε στασιμότητα, όπως προκύπτει από τον ακόλουθο πίνακα που περιλαμβάνεται σε μελέτη της GIFAM:

Πίνακας 4

⁽⁵³⁾ CECED: Ευρωπαϊκή Επιτροπή Κατασκευαστών Οικιακού Εξοπλισμού (Conseil Européen de la Construction d'appareils Domestiques), οργανισμός που ενώνει 15 κατασκευαστές ευρωπαϊκής τουλάχιστον εμβέλειας και 26 ενώσεις του τομέα οι οποίες δραστηριοποιούνται σε διάφορες ευρωπαϊκές χώρες (μέλη ή όχι της Ευρωπαϊκής Ένωσης).

⁽⁵⁴⁾ GIFAM: Διεπαγγελματικός όμιλος κατασκευαστών οικιακών συσκευών (Groupement Interprofessionnel des Fabricants d'Appareils d'équipements Ménagers) που ενώνει πενήντα περίπου επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στις αγορές ηλεκτρικών συσκευών.

- (132) Κατά συνέπεια, η απόφαση της FagorBrandt, να επικεντρώσει εκ νέου την προσοχή της ιδίως στα [...] και να αναπτύξει [...], φαίνεται συνεπής με την τάση που επικρατεί στα διάφορα τμήματα και προϊόντα.
- (133) Η Επιτροπή, αφού ανέλυσε τις άλλες βασικές συνιστώσες του σχεδίου αναδιάρθρωσης με σκοπό την αιτιολόγηση της σημασίας των προβλέψεων που αφορούν τη μακροπρόθεσμη επιχειρησιακή κερδοφορία της FagorBrandt, εκτιμά ότι οι προβλέψεις αυτές είναι ρεαλιστικές.

Πίνακας 5

Σε εκατομμύρια ευρώ	2009	2010	2011	2012
Κύκλος εργασιών της FagorBrandt	[900-1 200]	[900-1 200]	[900-1 200]	[900-1 200]
Τελικό αποτέλεσμα (κέρδη/ζημιές)	[0-5]	[5-10]	[10-15]	[10-15]

- (134) Συνεπώς, η υπόλοιπη ανάλυση θα περιοριστεί σε δύο συγκεκριμένους προβληματισμούς που αφορούν τον ρεαλιστικό χαρακτήρα και την επάρκεια του σχεδίου αναδιάρθρωσης και οι οποίοι περιλαμβάνονται στην απόφαση για την κίνηση της διαδικασίας.
- (135) Πρώτον, η Επιτροπή ζήτησε εξηγήσεις για την αναμενόμενη αύξηση 20 % του κύκλου εργασιών το 2007. Οι γαλλικές αρχές εξήγησαν ότι ο τομέας δραστηριοτήτων της FagorBrandt άλλαξε το 2006 εξαιτίας της μεταβίβασης από τη Fagor στη FagorBrandt της ευθύνης διανομής του σήματος της Fagor στην βρετανική και τη γαλλική αγορά, και εν συνεχεία του συνόλου των γαλλικών δραστηριοτήτων της Fagor⁽⁵⁵⁾. Ο κύκλος εργασιών της επιχείρησης υπολογίστηκε στα [50-100] εκατομμύρια ευρώ το 2007 και συμπεριλήφθη στον κύκλο εργασιών της FagorBrandt για το 2007. Σε σταθερό επίπεδο δραστηριοτήτων, η προβλεπόμενη αύξηση του κύκλου εργασιών θα ανερχόταν μόνο σε [5-10] %. Έκτοτε, η Γαλλία κοινοποίησε στην Επιτροπή τον όντως πραγματοποιηθέντα το 2007 κύκλο εργασιών ο οποίος ανήλθε σε 903 εκατομμύρια ευρώ έναντι 779,7 εκατομμυρίων ευρώ το 2006, δηλαδή σημειώθηκε αύξηση της τάξης του 16 %.
- (136) Δεύτερον, η Επιτροπή επισήμανε ότι στο σχέδιο αναδιάρθρωσης δεν αναφερόταν ο τρόπος με τον οποίο σκόπευε να επιστρέψει η FagorBrandt τη μη συμβίβασιμη ενίσχυση που είχε λάβει η ιταλική θυγατρική της, θέτοντας έτσι σε κίνδυνο την αποκατάσταση της βιωσιμότητας της επιχείρησης. Οι γαλλικές αρχές διευκρίνισαν ότι το ποσό της ιταλικής ενίσχυσης που οφείλει να επιστρέψει η Brandt Italia θα είναι πιθανότατα χαμηλότερο από 200 000 ευρώ (βλ. αιτιολογικές σκέψεις (70) κ.ε.). Ωστόσο, όπως έχει ήδη αναφέρει η Επιτροπή (βλ. αιτιολογικές σκέψεις (76) κ.ε.), το ποσό της ιταλικής ενίσχυσης το οποίο πρέπει να ληφθεί υπόψη για τους σκοπούς της παρούσας απόφασης ανέρχεται σε 3 190 878,02 ευρώ, προσυζητημένο με τους τόκους μέχρι τις 21 Οκτωβρίου 2008. Η Επιτροπή εκτιμά, ωστόσο, ότι η
- ανάκτηση του ποσού αυτού δεν θέτει σε κίνδυνο την αποκατάσταση της βιωσιμότητας της επιχείρησης εφόσον η FagorBrandt υποχρεωθεί να αυξήσει την ίδια συνεισφορά της με ποσό ίσο με 3 190 878,02 ευρώ συν τους τόκους (βλ. αιτιολογικές σκέψεις (149) κ.ε.).
- (137) Βάσει των ανωτέρω εκτιμήσεων, η Επιτροπή καταλήγει στο συμπέρασμα ότι αίρονται οι αμφιβολίες όσον αφορά την αποκατάσταση της βιωσιμότητας που περιλαμβάνονται στην απόφαση για την κίνηση της διαδικασίας.

6.6.2. Αμφιβολίες που εξέφρασε ένας ενδιαφερόμενος όσον αφορά την αποκατάσταση της βιωσιμότητας

- (138) Όπως προαναφέρθηκε, ο ανταγωνιστής ο οποίος ζήτησε να τηρηθεί η ανωνυμία του αμφισβητεί το γεγονός ότι η αναδιάρθρωση μπορεί να αποκαταστήσει τη μακροπρόθεσμη βιωσιμότητα της επιχείρησης. Κατ'αρχάς, θεωρεί ότι η επιχείρηση θα έπρεπε να έχει μετεγκαταστήσει μέρος της παραγωγής της σε ζώνες παραγωγής με χαμηλότερο κόστος, όπου μπορεί να επωφεληθεί από οικονομίες κλίμακας. Δεύτερον, η επιχείρηση δεν θα μπορούσε να αντιμετωπίσει τις επενδύσεις που είναι αναγκαίες για τη βελτίωση των προϊόντων της σε έναν κλάδο που απαιτεί κάθε χρόνο σημαντικές επενδύσεις σε βιομηχανικό εξοπλισμό, σχεδιασμό, έρευνα και ανάπτυξη. Τέλος, επισημαίνει ότι η επιχείρηση εξακολουθεί να είναι πολύ μικρή σε σχέση με τους ανταγωνιστές της. Στις επόμενες παραγράφους, η Επιτροπή θα προσπαθήσει να εξακριβώσει αν οι παρατηρήσεις του ανταγωνιστή που ζήτησε να τηρηθεί η ανωνυμία του θέτουν υπό αμφισβήτηση τα συμπεράσματά της όσον αφορά την αποκατάσταση της βιωσιμότητας.
- (139) Όσον αφορά την ανάγκη μετεγκατάστασης της παραγωγής προς χώρες με χαμηλότερο κόστος, η Επιτροπή παρατηρεί ότι οι γαλλικές αρχές έχουν απαντήσει με ακρίβεια στο σημείο αυτό. Υπενθυμίζουν ότι η στοχοθετημένη ανάπτυξη από μέρος της FagorBrandt (προϊόντων υψηλής προστιθέμενης αξίας και καινοτόμων), όπως και εκείνη ορισμένων από τους αμιγώς ευρωπαϊούς ανταγωνιστές της, δεν συνάδει με τη συστηματική μεταφορά της παραγωγής της σε χώρες χαμηλού κόστους. [...] Για τους μεγαλύτερους από αυτούς, η εγκατάσταση μονάδων παραγωγής σε χώρες χαμηλού κόστους ανταποκρίνεται επίσης στη βούλησή τους να επεκτείνουν τις πωλήσεις τους στις χώρες αυτές.

⁽⁵⁵⁾ Η Επιτροπή πραγματοποίησε ανάλυση σχετικά με το κατά πόσον η αυξημένη αυτή ενσωμάτωση της FagorBrandt στην Fagor έδote σε αμφισβήτηση τα συμπεράσματα που συνάγονται στην παράγραφο 27 της απόφασης για την κίνηση της διαδικασίας όσον αφορά την επιλεξιμότητα της FagorBrandt. Κατέληξε στο συμπέρασμα ότι δεν ίσχυε κάτι τέτοιο, δεδομένου ότι εξακολουθούσαν να ισχύουν οι περισσότεροι παράγοντες που αναφέρονται στην παράγραφο αυτή.

Πίνακας 7

Παύση της εμπορίας προϊόντων ψύξης, προϊόντων ψησίματος/βρασίματος και των πλυτηρίων πιάτων της μάρκας Vedette (σε εκατ. ευρώ)	Απαισιόδοξη υπόθεση					
	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Κύκλος εργασιών	903,0	[900-1 000]	[900-1 000]	[900-1 000]	[900-1 000]	[900-1 000]
Ακαθάριστο περιθώριο	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
Αποτέλεσμα της εκμετάλλευσης πριν από στοιχεία μη επαναλαμβανόμενα	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
Αποτέλεσμα της εκμετάλλευσης (TINA)	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
Αποτελέσματα προ φορολόγησης	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
Καθαρά αποτελέσματα	- [5-10]	- [5-10]	- [10-15]	[0-5]	[0-5]	[5-10]
Διαθέσιμες ταμειακές ροές	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
Διαθέσιμες ταμειακές ροές σωρευτικά	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]

(144) Οι πίνακες αυτοί στηρίζονται στις ακόλουθες υποθέσεις, όσον αφορά τη μείωση του κύκλου εργασιών που θα επιφέρει η απόσυρση πολλών ομάδων προϊόντων που διατίθεντο στο εμπόριο με το σήμα Vedette. Η απόσυρση αυτή θα έχει ενδεχομένως τις ακόλουθες συνέπειες:

- α) μείωση των πωλήσεων της συγκεκριμένης οικογένειας προϊόντων του σήματος Vedette, η εμπορία των οποίων έχει ανασταλεί,
- β) μείωση των πωλήσεων στις άλλες ομάδες προϊόντων που διατίθενται στο εμπόριο με το σήμα Vedette⁽⁵⁶⁾ (αρνητική επίδραση σε ολόκληρο το φάσμα των προϊόντων του σήματος Vedette),
- γ) μείωση των πωλήσεων των άλλων σημάτων (επίδραση αρνητικού χαρτοφυλακίου σε όλα τα σήματα του ομίλου FagorBrandt).

(145) Η αισιόδοξη υπόθεση δεν λαμβάνει υπόψη ότι τα αποτελέσματα α) και β) της αιτιολογικής σκέψης (144) και η ζημία που συνδέεται με την παύση της εμπορίας ενός προϊόντος θα αντιστοιχεί σε απώλεια της τάξης του [70-90] % του κύκλου εργασιών της καταργηθείσας σειράς προϊόντων (το υπόλοιπο [10-30] % το ανακτά η FagorBrandt μέσω της αύξησης της πώλησης πανομοιότυπων προϊόντων τα οποία πωλούνται υπό άλλα σήματα εκτός του Vedette) και [20-30] % του κύκλου

εργασιών άλλων προϊόντων που διατίθενται στο εμπόριο με το σήμα Vedette. Η απαισιόδοξη υπόθεση λαμβάνει υπόψη το αποτέλεσμα που αναφέρεται στο στοιχείο γ) της αιτιολογικής σκέψης (144) λαμβάνοντας ως υπόθεση ποσοστιαία ζημία ίση με [110-130] % για την καταργηθείσα σειρά προϊόντων (η ζημία ενδέχεται να μην επηρεάσει μόνο το 100 % του κύκλου εργασιών της καταργηθείσας σειράς προϊόντων, αλλά και άλλα προϊόντα και σήματα) και [20-40] % για τα άλλα προϊόντα που διακινούνται στο εμπόριο με το σήμα Vedette. Οι γαλλικές αρχές εξηγούν ότι μία τέτοια απαισιόδοξη υπόθεση αντιστοιχεί σε προγενέστερη εμπειρία της επιχείρησης: το 2003 είχε αποφασίσει να εγκαταλείψει την εμπορία φούρνων μικροκυμάτων του σήματος Vedette στη Γαλλία ώστε να επικεντρωθεί στο σήμα Brandt το οποίο παρουσίαζε ιδιαίτερη δυναμική πωλήσεων. Η κατάργηση αυτή είχε πολύ αρνητικά επακόλουθα, διότι δεν οδήγησε μόνο σε απώλεια του συνολικού κύκλου εργασιών που πραγματοποιείτο με το σήμα Vedette, αλλά και το σήμα Brandt (συνολική ζημία για τα δύο σήματα [...] συσκευών σε 2 έτη σε σχέση προς τις αρχικές πωλήσεις [...] μονάδων, εκ των οποίων [...] με το σήμα Vedette, ήτοι κατόντων ζημία των εγκαταλειφθέντων προϊόντων της τάξης του [120-140] %)⁽⁵⁷⁾.

⁽⁵⁶⁾ Αυτή η μείωση οφείλεται στις δευτερογενείς συνέπειες της παύσης εμπορίας των προϊόντων με το σήμα Vedette επί της αναγνωρισιμότητας του σήματος Vedette έναντι των διανομέων.

⁽⁵⁷⁾ Η Επιτροπή εκτιμά, βάσει των πληροφοριών που υπέβαλαν οι γαλλικές αρχές, ότι είναι ελάχιστη η πιθανότητα επαλήθευσης της απαισιόδοξης υπόθεσης. Οι γαλλικές αρχές βασίζουν την άποψή τους στην εμπειρία από τους φούρνους μικροκυμάτων Vedette. Ωστόσο, όπως θα καταδειχθεί, πρόκειται για ένα προϊόν στο οποίο η FagorBrandt δεν ήταν πλέον ανταγωνιστική (και για τον λόγο αυτόν αποφάσισε να σταματήσει την παραγωγή στο εσωτερικό) και για το οποίο υπάρχει μεγάλη διείσδυση παραγωγών από χώρες με χαμηλό κόστος. Ως εκ τούτου, φαίνεται ακραία η υπόθεση που έλαβαν υπόψη τους οι γαλλικές αρχές, να αποδώσουν δηλαδή τη σημειωθείσα κατά τα 2 αυτά χρόνια πώση των πωλήσεων φούρνων μικροκυμάτων αποκλειστικά στην απόφαση παύσης της εμπορίας των φούρνων μικροκυμάτων σήματος Vedette.

(146) Βάσει της ανάλυσης των δεδομένων που περιλαμβάνονται στους δύο προηγούμενους πίνακες και άλλων δεδομένων που έχουν διαβιβάσει οι γαλλικές αρχές, η Επιτροπή επισημαίνει ότι τα ληφθέντα αντισταθμιστικά μέτρα θα εξασθενίσουν την επιχείρηση, δεδομένου ότι θα προκαλέσουν επιδείνωση των αποτελεσμάτων της από το 2009, έτος εφαρμογής των μέτρων. Ωστόσο, η επιχείρηση θα ανακτήσει καθαρό θετικό αποτέλεσμα μετά το 2010, το οποίο θα αυξηθεί κατά τα επόμενα έτη. Ως εκ τούτου, η Επιτροπή εκτιμά ότι τα αντισταθμιστικά μέτρα που προτείνουν οι γαλλικές αρχές, μολονότι εξασθενίζουν την επιχείρηση, δεν θα εμποδίσουν την αποκατάσταση της βιωσιμότητάς της.

(147) Το συμπέρασμα αυτό δεν αμφισβητείται με την επιβολή από την Επιτροπή πρόσθετου αντισταθμιστικού μέτρου, συγκεκριμένα τριετή παράταση της παύσης εμπορίας των προϊόντων του σήματος Vedette.

(148) Ο αντίκτυπος του συμπληρωματικού αντισταθμιστικού μέτρου στο τελικό αποτέλεσμα της επιχείρησης εμφανίζεται στον πίνακα 3· το αποτέλεσμα αυτό θα παραμείνει θετικό μεταξύ των ετών 2014 - 2016, με εκτιμώμενη αύξηση [1,5-3] % ετησίως. Συνεπώς, το ίδιο συμπέρασμα συνάγεται και για το αντισταθμιστικό μέτρο που επιβάλλει η Επιτροπή: θα εξασθενήσει μεν την επιχείρηση, αλλά δεν θα εμποδίσει την αποκατάσταση της βιωσιμότητάς της.

6.7. Περιορισμός της ενίσχυσης στο ελάχιστο: πραγματική συνεισφορά, απαλλαγμένη ενίσχυσης

(149) Για να καταστεί δυνατή η χορήγηση της ενίσχυσης, θα πρέπει, κατ'εφαρμογή των παραγράφων 43 έως 45 των κατευθυντηρίων γραμμών για τις ενισχύσεις αναδιάρθρωσης, το ποσό και η ένταση της ενίσχυσης να περιοριστούν στο απόλυτως αναγκαίο, ώστε να επιτραπεί η αναδιάρθρωση, σε συνάρτηση με τα χρηματοοικονομικά διαθέσιμα της επιχείρησης, των μετόχων και του ομίλου στον οποίο ανήκει. Οι δικαιούχοι της ενίσχυσης πρέπει να συμβάλουν ουσιαστικά στο σχέδιο αναδιάρθρωσης με δικούς τους πόρους, καθώς και με την πώληση στοιχείων του ενεργητικού που δεν είναι απαραίτητα για την επιβίωση της επιχείρησης, ή μέσω εξωτερικής χρηματοδότησης την οποία θα επιτύχουν βάσει των όρων της αγοράς.

(150) Όπως αναφέρεται στην αιτιολογική σκέψη 43 της απόφασης για την κίνηση της διαδικασίας, το κόστος αναδιάρθρωσης, όπως περιγράφεται στην κοινοποίηση των γαλλικών αρχών, ανέρχεται σε 62,5 εκατ. ευρώ. Η επιχείρηση αναμένεται να συνεισφέρει 31,5 εκατ. ευρώ και να λάβει ενίσχυση ύψους 31 εκατ. ευρώ.

	σε εκατ. ευρώ	%
Δαπάνες αναδιάρθρωσης	62,5	100 %
Χρηματοδοτούμενες με:		
ίδια προσπάθεια του δικαιούχου	4,6	7,4 %
εισφορά των μετόχων	26,9	43 %
κρατική ενίσχυση	31	49,6 %

(151) Στο σημείο 44 της απόφασης για την κίνηση της διαδικασίας, η Επιτροπή εκφράζει δύο αμφιβολίες όσον αφορά τα δεδομένα αυτά. Αφενός, η Επιτροπή ζητεί από τις γαλλικές αρχές να αιτιολογήσουν το γεγονός ότι δεν έχουν συμπεριλάβει την επιστροφή της ενίσχυσης στις δαπάνες αναδιάρθρωσης. Αφετέρου, η Επιτροπή ζητεί να διευκρινιστεί ο χαρακτήρας της «ίδιας προσπάθειας του δικαιούχου».

(152) Οι γαλλικές αρχές απάντησαν στη δεύτερη αυτή αμφιβολία αναφέροντας ότι η «ίδια προσπάθεια του δικαιούχου» συνίσταται σε τραπεζικά δάνεια που έχει συνάψει η FagorBrandt στην αγορά. Προσδιορίζουν ότι η επιχείρηση συνήψε το 2006 τραπεζικά δάνεια για ποσό [20-40] εκατ. ευρώ το οποίο αυξήθηκε σε [20-40] εκατ. ευρώ, το 2007⁽⁵⁸⁾. Τα δάνεια αυτά έχουν ασφαλιστεί βάσει [...]. Η Επιτροπή επισημαίνει ότι πρόκειται για εξωτερική χρηματοδότηση η οποία λαμβάνεται υπό τους όρους της αγοράς όπως ορίζεται στην παράγραφο 43 των κατευθυντηρίων γραμμών για τις ενισχύσεις αναδιάρθρωσης και συνεπώς αποτελεί έγκυρη εισφορά.

(153) Όσον αφορά την πρώτη αμφιβολία που εξέφρασε η Επιτροπή, οι γαλλικές αρχές αναφέρουν ότι η επιστροφή μιας μη συμβιβάσιμης ενίσχυσης, δεν μπορεί, εκ των προτέρων, να χαρακτηρίζεται κόστος αναδιάρθρωσης (ούτε ίδια προσπάθεια της δικαιούχου επιχείρησης, κατά την έννοια των παραγράφων 43 και 44 των κατευθυντηρίων γραμμών για τις ενισχύσεις αναδιάρθρωσης). Για τον λόγο αυτόν, δεν συνυπολόγισαν το άρθρο 44 στ) στις δαπάνες αναδιάρθρωσης. Αναφέρουν, ωστόσο, ότι εξυπακούεται ότι η επιστροφή αυτή, που υπολογίζεται περίπου σε [25-30] εκατ. ευρώ (συμπεριλαμβανομένων των τόκων), εντάσσεται στο επιχειρησιακό σχέδιο που επισυνάπτεται στην κοινοποίηση, όπως και κάθε άλλη κανονική οικονομική δαπάνη. Η Επιτροπή εκτιμά ότι η επιστροφή είναι αναγκαίο να ληφθεί υπόψη στο επιχειρησιακό σχέδιο, όπως συμβαίνει εν προκειμένω⁽⁵⁹⁾.

⁽⁵⁸⁾ Επιστολή των γαλλικών αρχών της 15 Φεβρουαρίου 2008.

⁽⁵⁹⁾ Στην απόφαση της 26ης Απριλίου 2006 σχετικά με την κρατική ενίσχυση που η Γαλλία προτίθεται να χορηγήσει προς την Eurotoyeurs (EE L 307 της 7.11.2006, σ. 213), η Επιτροπή έκρινε ότι το γεγονός ότι θεωρεί ότι το γεγονός ότι στο υποβληθέν σχέδιο αναδιάρθρωσης δεν λαμβάνονταν υπόψη η επιστροφή μη συμβιβάσιμης ενίσχυσης που είχε λάβει η επιχείρηση, επιβεβαίωσε το συμπέρασμα ότι το εν λόγω σχέδιο δεν επέτρεπε τη αποκατάσταση της μακροπρόθεσμης βιωσιμότητάς της.

- (154) Γεγονός παραμένει, ωστόσο, ότι στις 21 Οκτωβρίου 2008 η ιταλική ενίσχυση που είχε λάβει η Brandt Italia ανερχόταν σε 3 190 878,02 ευρώ, ποσό στο οποίο πρέπει να προστεθούν οι τόκοι. Επομένως δεν μπορεί να αποκλειστεί το γεγονός ότι στην προβλεπόμενη συνεισφορά της επιχείρησης περιλαμβάνεται και το ποσό αυτό. Κατά συνέπεια, η ίδια εισφορά του δικαιούχου θα πέσει κάτω από το όριο του 50 % που προβλέπεται στην παράγραφο 44 των κατευθυντηρίων γραμμών για τις ενισχύσεις αναδιάρθρωσης.
- (155) Προκειμένου λοιπόν να διασφαλιστεί ότι η ίδια συνεισφορά της επιχείρησης είναι απαλλαγμένη ενίσχυσης και αντιπροσωπεύει τουλάχιστον το 50 % του κόστους αναδιάρθρωσης, η Επιτροπή επιβάλλει ως όρο της παρούσας θετικής απόφασης να αυξηθεί η ίδια εισφορά της επιχείρησης κατά ποσό ίσο με εκείνο της ιταλικής ενίσχυσης, ήτοι 3 190 878,02 ευρώ, στο οποίο πρέπει να προστεθούν οι τόκοι μέχρι τις 21 Οκτωβρίου 2008.
- (156) Ειδικότερα, η προτεινόμενη από τη FagorBrandt ίδια εισφορά στο κόστος αναδιάρθρωσης θα πρέπει να αυξηθεί κατά το ποσό αυτό (μέσω δανεισμού, μέσω εισφοράς των μετόχων ή με άλλους τρόπους) πριν από τη λήξη της περιόδου αναδιάρθρωσης που έχει οριστεί στις 31 Δεκεμβρίου 2012. Οι γαλλικές αρχές θα πρέπει να υποβάλουν αποδεικτικά στοιχεία για την αύξηση αυτή εντός των δύο μηνών που έπονται της 31ης Δεκεμβρίου 2012.
- (157) Όσον αφορά τον ισχυρισμό του ανταγωνιστή που ζήτησε να παραμείνει ανώνυμος, ότι δηλαδή η ενίσχυση δεν περιορίζεται στο ελάχιστο, η Επιτροπή επιβεβαιώνει ότι εκτός του ότι μερίμνησε για την τήρηση της επίσημης απαίτησης να υπερβαίνει η ίδια συνεισφορά το 50 %, εξέτασε επίσης κατά πόσον η ενίσχυση περιορίζεται στο ελάχιστο αναγκαίο, ιδίως βάσει των κριτηρίων της παραγράφου 45 των κατευθυντηρίων γραμμών για τις ενισχύσεις αναδιάρθρωσης. Η Επιτροπή εκτιμά ότι πρόκειται για τέτοια περίπτωση και ότι το ποσό της ενίσχυσης δεν επιτρέπει στην επιχείρηση να διαθέτει «πλεονάζοντα ρευστά διαθέσιμα τα οποία θα μπορούσε να χρησιμοποιήσει για επιθετικές δραστηριότητες, κανές να προξενήσουν στρεβλώσεις στην αγορά, οι οποίες δεν σχετίζονται με τη διαδικασία αναδιάρθρωσης».
- (158) Η Επιτροπή επισημαίνει ειδικότερα ότι μετά τη χορήγηση της ενίσχυσης και την ολοκλήρωση της αναδιάρθρωσης, ο όμιλος θα παραμείνει σημαντικά χρεωμένος με αναλογία χρέους/ιδίων κεφαλαίων πάντοτε υψηλότερη του 1. Η FagorBrandt θα πρέπει, συνεπώς, να διαθέσει κατά προτεραιότητα τα χρήματα που θα προκύψουν για να μειώσει το επίπεδο της δανειακής της επιβάρυνσης.

6.8. Αρχή της εφάπαξ ενίσχυσης

- (159) Σύμφωνα με τις παραγράφους 72 κ.ε. των κατευθυντηρίων γραμμών για τις ενισχύσεις αναδιάρθρωσης, ενίσχυση

αναδιάρθρωσης πρέπει να χορηγείται μόνο μία φορά σε διάστημα δέκα ετών.

- (160) Στην προκειμένη περίπτωση, η γαλλική και η ιταλική ενίσχυση που έλαβε η FagorBrandt δεν μπορούν να θεωρηθούν ενισχύσεις διάσωσης και αναδιάρθρωσης. Κατά τον χρόνο χορήγησης των ενισχύσεων, το 2002 και το 2003 αντιστοίχως, η FagorBrandt δεν ήταν προβληματική επιχείρηση, όπως καταδείχθηκε στις αιτιολογικές σκέψεις (45) έως (56).
- (161) Επομένως έχει τηρηθεί η αρχή της εφάπαξ ενίσχυσης που προβλέπεται στις κατευθυντήριες γραμμές για τις ενισχύσεις αναδιάρθρωσης.

6.9. Πλήρης εφαρμογή του σχεδίου

- (162) Το σχέδιο αναδιάρθρωσης της FagorBrandt, συμπεριλαμβανομένου του συνόλου των δεσμεύσεων της Γαλλίας, πρέπει να εκτελεστεί στο ακέραιο ⁽⁶⁰⁾. Η Επιτροπή ζητεί να τηρείται ενήμερη για την εξέλιξη της εφαρμογής του σχεδίου, καθώς και για τις σχετικές δεσμεύσεις.

7. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

- (163) Η ενίσχυση δύναται να κηρυχθεί συμβιβάσιμη με την εσωτερική αγορά, υπό την προϋπόθεση ότι πληρούνται όλοι οι επιβληθέντες όροι.

ΕΞΕΔΩΣΕ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΑ ΑΠΟΦΑΣΗ:

Άρθρο 1

Η ενίσχυση ύψους 31 εκατομμυρίων ευρώ την οποία προτίθεται να χορηγήσει η Γαλλία στην επιχείρηση FagorBrandt είναι συμβιβάσιμη με την κοινή αγορά υπό τους όρους που προβλέπονται στο άρθρο 2.

Άρθρο 2

1. Οι γαλλικές αρχές υποχρεούνται να αναστείλουν την καταβολή στην επιχείρηση FagorBrandt της ενίσχυσης που προβλέπεται στο άρθρο 1 της παρούσας απόφασης μέχρις ότου πραγματοποιηθεί η ανάκτηση από τη FagorBrandt της μη συμβιβάσιμης ενίσχυσης που αναφέρεται στην απόφαση 2004/343/ΕΚ της Επιτροπής, της 16ης Δεκεμβρίου 2003 ⁽⁶¹⁾.

2. Το σχέδιο αναδιάρθρωσης της FagorBrandt, όπως ανακοινώθηκε στην Επιτροπή από τη Γαλλία στις 6 Αυγούστου 2007, εκτελείται εξ ολοκλήρου.

⁽⁶⁰⁾ Όπως προαναφέρθηκε, το σχέδιο αναδιάρθρωσης άρχισε να εφαρμόζεται το 2004, έχει δε τεθεί ήδη σε εφαρμογή το μεγαλύτερο μέρος των μέτρων αναδιάρθρωσης.

⁽⁶¹⁾ Απόφαση της Επιτροπής της 16ης Δεκεμβρίου 2003, σχετικά με το καθεστώς ενισχύσεων που εφάρμοσε η Γαλλία για την ανάληψη των δραστηριοτήτων προβληματικών επιχειρήσεων, ΕΕ L 108 της 16ης Απριλίου 2004, σ. 38.

3. Η προτεινόμενη από τη FagorBrandt ίδια εισφορά στο κόστος αναδιάρθρωσης, ύψους 31,5 εκατ. ευρώ, θα πρέπει να αυξηθεί με ποσό ύψους 3 190 878,02 ευρώ συνυπολογιζόμενων των τόκων από την ημερομηνία που τέθηκε στη διάθεση της FagorBrandt η ιταλική ενίσχυση έως τις 21 Οκτωβρίου 2008. Η αύξηση αυτή θα πρέπει να πραγματοποιηθεί πριν από την ολοκλήρωση της περιόδου αναδιάρθρωσης της επιχείρησης που έχει οριστεί στις 31 Δεκεμβρίου 2012. Οι γαλλικές αρχές θα πρέπει να προσκομίσουν αποδεικτικά στοιχεία της εν λόγω αύξησης εντός δύο μηνών από τη λήξη της προθεσμίας στις 31 Δεκεμβρίου 2012.

4. Η FagorBrandt παύει επί μία οκταετία να εμπορεύεται προϊόντα ψύξης, προϊόντα ψησίματος/βρασίματος και πλυντήρια πιάτων του σήματος Vedette.

5. Για να εξασφαλιστεί η τήρηση των όρων που προβλέπονται στις παραγράφους 1 έως 4 του παρόντος άρθρου, η Γαλλία ενημερώνει την Επιτροπή, μέσω ετήσιων εκθέσεων, σχετικά με την κατάσταση της εξέλιξης της αναδιάρθρωσης της FagorBrandt, την ανάκτηση της μη συμβιβάσιμης ενίσχυσης που αναφέρεται στην παρά-

γραφο 1, την καταβολή της συμβιβάσιμης ενίσχυσης, καθώς και την εφαρμογή των αντισταθμιστικών μέτρων.

Άρθρο 3

Η Γαλλία ενημερώνει την Επιτροπή εντός προθεσμίας δύο μηνών από την ημερομηνία κοινοποίησης της παρούσας απόφασης, για τα μέτρα που έχει λάβει για να συμμορφωθεί με αυτήν.

Άρθρο 4

Η παρούσα απόφαση απευθύνεται στη Γαλλική Δημοκρατία.

Βρυξέλλες, 25 Ιουλίου 2012.

Για την Επιτροπή
Joaquín ALMUNIA
Αντιπρόεδρος

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

της 19ης Δεκεμβρίου 2012

σχετικά με την κρατική ενίσχυση SA.20829 (C 26/2010, πρώην NN 43/2010 (πρώην CP 71/2006))
Καθεστώς απαλλαγής από τον δημοτικό φόρο ακίνητης περιουσίας για ακίνητα που χρησιμοποιούνται
από μη εμπορικές οντότητες για ειδικούς σκοπούς που χορήγησε η Ιταλία

[κοινοποιηθείσα υπό τον αριθμό C(2012) 9461]

(Το κείμενο στην ιταλική γλώσσα είναι το μόνο αυθεντικό)

(Κείμενο που παρουσιάζει ενδιαφέρον για τον ΕΟΧ)

(2013/284/ΕΕ)

Η ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ,

Έχοντας υπόψη τη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και ιδίως το άρθρο 108 παράγραφος 2 εδάφιο πρώτο,

Έχοντας υπόψη τη συμφωνία για τον Ευρωπαϊκό Οικονομικό Χώρο, και ιδίως το άρθρο 62 παράγραφος 1 στοιχείο α),

Αφού κάλεσε τους ενδιαφερόμενους να υποβάλουν τις παρατηρήσεις τους σύμφωνα με τις προαναφερθείσες διατάξεις ⁽¹⁾ και έχοντας υπόψη τις παρατηρήσεις αυτές,

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

1. ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

(1) Το 2006 η Επιτροπή έλαβε πλήθος καταγγελιών που σχετίζονταν ουσιαστικά με δύο καθεστώτα, τα οποία αφορούν αντιστοίχως την απαλλαγή από τον δημοτικό φόρο ακίνητης περιουσίας και τη μείωση του φόρου εισοδήματος των νομικών προσώπων, και πιο συγκεκριμένα:

(α) την απαλλαγή από τον δημοτικό φόρο ακίνητης περιουσίας (εφεξής «ICI») για τα ακίνητα που χρησιμοποιούνται από μη εμπορικές οντότητες οι οποίες παρέχουν αποκλειστικά υπηρεσίες περίθαλψης, κοινωνικής πρόνοιας, υγείας, εκπαίδευσης, στέγασης, πολιτιστικές, ψυχαγωγικές, αθλητικές, καθώς και θρησκευτικές και λατρευτικές δραστηριότητες (άρθρο 7 εδάφιο πρώτο στοιχείο θ), του νομοθετικού διατάγματος αριθ. 504 της 30ής Δεκεμβρίου 1992).

(β) τη μείωση κατά το ήμισυ του φόρου εισοδήματος των νομικών προσώπων για τις οντότητες που απαριθμούνται στο άρθρο 6 του Π.Δ. αριθ. 601 της 29ης Σεπτεμβρίου 1973, ήτοι, κατά κύριο λόγο, οργανισμούς κοινωνικής πρόνοιας, εκπαιδευτικά και ερευνητικά ιδρύματα μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα και οργανισμούς με φιλανθρωπικούς και εκπαιδευτικούς σκοπούς (συμπεριλαμβανομένων των εκκλησιαστικών ιδρυμάτων). Η εν λόγω διάταξη περιλαμβάνει επίσης τους αυτόνομους οργανισμούς εργατικής κατοικίας, καθώς και τα ιδρύματα και τους συλλόγους με αποκλειστικά πολιτιστικούς σκοπούς.

(2) Σε συνέχεια των καταγγελιών που ελήφθησαν σχετικά με την προαναφερθείσα απαλλαγή από τον δημοτικό φόρο ακίνητης περιουσίας, στις 5 Μαΐου 2006 η Επιτροπή απέστειλε στις ιταλικές αρχές ένα πρώτο αίτημα παροχής πληροφοριών. Με

βάση τις πληροφορίες που διαβιβάστηκαν από την Ιταλία στις 6 Ιουνίου 2006 και μετά την έναρξη ισχύος ορισμένων τροποποιήσεων στη νομοθεσία για τον δημοτικό φόρο ακίνητης περιουσίας, με επιστολή της 8ης Αυγούστου 2006, οι υπηρεσίες της Επιτροπής ενημέρωσαν τους καταγγέλλοντες ότι, βάσει μιας προκαταρκτικής ανάλυσης, δεν υφίστατο λόγος συνέχισης της έρευνας.

(3) Ωστόσο, με επιστολή της 24ης Οκτωβρίου 2006, οι καταγγέλλοντες επεσήμαναν εκ νέου τη μη συμμόρφωση της απαλλαγής από τον δημοτικό φόρο ακίνητης περιουσίας για τις μη εμπορικές οντότητες με το άρθρο 107 παράγραφος 1 της Συνθήκης. Με επιστολή της 14ης Νοεμβρίου 2006, οι υπηρεσίες της Επιτροπής επανέλαβαν στους καταγγέλλοντες ότι, με βάση τις διαθέσιμες πληροφορίες, δεν υφίστατο λόγος περαιτέρω διερεύνησης του θέματος της εν λόγω απαλλαγής.

(4) Τον Ιανουάριο και τον Σεπτέμβριο του 2007, αντίστοιχα, η Επιτροπή έλαβε από τους καταγγέλλοντες νέες επιστολές σχετικά με την απαλλαγή από τον δημοτικό φόρο ακίνητης περιουσίας. Στην επιστολή της 12ης Σεπτεμβρίου 2007 οι καταγγέλλοντες επέστησαν την προσοχή της Επιτροπής στο άρθρο 149 του Κωδικοποιημένου κειμένου για τους φόρους εισοδήματος (εφεξής «TUIR»), το οποίο εγκρίθηκε με το προεδρικό διάταγμα αριθ. 917 της 22ας Δεκεμβρίου 1986. Το εν λόγω άρθρο, κατά την άποψή τους, παρέχει ευνοϊκή φορολογική μεταχείριση μόνο στα εκκλησιαστικά ιδρύματα και στους ερασιτεχνικούς αθλητικούς συλλόγους.

(5) Στις 5 Νοεμβρίου 2007, η Επιτροπή κάλεσε τις ιταλικές αρχές και τους καταγγέλλοντες να παράσχουν περαιτέρω πληροφορίες σχετικά με όλες τις φερόμενες ως προτιμησιακές διατάξεις τις οποίες ανέφεραν οι καταγγέλλοντες. Οι ιταλικές αρχές προσκόμισαν τις πληροφορίες που ζητήθηκαν με τις επιστολές τους της 3ης Δεκεμβρίου 2007 και της 30ής Απριλίου 2008, αντιστοίχως. Οι καταγγέλλοντες διαβίβασαν περαιτέρω πληροφορίες με επιστολή της 21ης Μαΐου 2008.

(6) Στις 20 Οκτωβρίου 2008, οι καταγγέλλοντες έστειλαν προειδοποιητική επιστολή (άρθρο 265 της Συνθήκης), ζητώντας από την Επιτροπή να κινήσει την επίσημη διαδικασία έρευνας και να λάβει επίσημη απόφαση σχετικά με τις καταγγελίες τους.

(1) ΕΕ C 348 της 21.12.2010, σ. 17.

- (7) Στις 24 Νοεμβρίου 2008, η Επιτροπή απέστειλε νέο αίτημα παροχής πληροφοριών στις ιταλικές αρχές, οι οποίες απάντησαν με επιστολή της 8ης Δεκεμβρίου 2008.
- (8) Με επιστολή της 19ης Δεκεμβρίου 2008, οι υπηρεσίες της Επιτροπής ενημέρωσαν τους καταγγέλλοντες ότι, βάσει μιας προκαταρκτικής ανάλυσης, έκριναν ότι τα αμφισβητούμενα μέτρα δεν φαινόταν να συνιστούν κρατική ενίσχυση και ότι, συνεπώς, δεν ήταν απαραίτητη η συνέχιση της έρευνας.
- (9) Στις 26 Ιανουαρίου 2009, το ιταλικό Υπουργείο Οικονομικών εξέδωσε την εγκύκλιο αριθ. 2/DF (εφεξής, η «εγκύκλιος») προκειμένου να διασαφηνίσει το πεδίο εφαρμογής της απαλλαγής από τον δημοτικό φόρο ακίνητης περιουσίας για τις μη εμπορικές οντότητες. Στις 2 Μαρτίου 2009, οι καταγγέλλοντες έστειλαν επιστολή προς την Επιτροπή εκφράζοντας τη δυσαρέσκειά τους σχετικά με την ισχύουσα τότε νομοθεσία και επικρίνοντας την προαναφερθείσα εγκύκλιο.
- (10) Στις 11 Ιανουαρίου 2010, μέσω μηνύματος ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, οι καταγγέλλοντες ζήτησαν εκ νέου από την Επιτροπή να κινήσει επίσημη διαδικασία έρευνας, λαμβάνοντας επίσης υπόψη το περιεχόμενο της εγκυκλίου. Λαμβάνοντας υπόψη την εγκύκλιο, οι υπηρεσίες της Επιτροπής απέστειλαν στις 15 Φεβρουαρίου 2010 επιστολή προς τους καταγγέλλοντες, επιβεβαιώνοντας τις αιτιολογήσεις που περιείχε η επιστολή τους της 19ης Δεκεμβρίου 2008.
- (11) Στις 26 Απριλίου 2010, δύο καταγγέλλοντες υπέβαλαν χωριστές προσφυγές ακυρώσεως ενώπιον του Δικαστηρίου κατά της επιστολής της Επιτροπής της 15ης Φεβρουαρίου 2010⁽²⁾. Κατόπιν αιτήματος των προσφευγόντων, το Δικαστήριο αποφάσισε στις 18 Νοεμβρίου 2010 τη διαγραφή της υποθέσεως⁽³⁾.
- (12) Με την απόφαση της 12ης Οκτωβρίου 2010 (εφεξής «απόφαση περί κινήσεως της διαδικασίας»), η Επιτροπή κίνησε την επίσημη διαδικασία έρευνας σύμφωνα με το άρθρο 108 παράγραφος 2 της Συνθήκης, σχετικά με την απαλλαγή από τον δημοτικό φόρο ακίνητης περιουσίας για τα ακίνητα που χρησιμοποιούνται από μη εμπορικές οντότητες για ειδικούς σκοπούς και σε σχέση με το άρθρο 149, εδάφιο τέταρτο, του Κωδικοποιημένου κειμένου για τους φόρους εισοδήματος⁽⁴⁾. Η απόφαση περί κινήσεως της διαδικασίας, με την οποία η Επιτροπή καλούσε τα ενδιαφερόμενα μέρη να υποβάλουν παρατηρήσεις, δημοσιεύθηκε στην Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης⁽⁵⁾ της 21ης Δεκεμβρίου 2010.
- (13) Με επιστολή της 10ης Νοεμβρίου 2010, οι ιταλικές αρχές ζήτησαν από την Επιτροπή αντίγραφα των επιστολών που είχαν αποσταλεί στους καταγγέλλοντες από το 2006 έως το 2010. Οι επιστολές διαβίβαστηκαν στην Ιταλία στις 2 Δεκεμβρίου 2010.
- (14) Στο διάστημα από τις 21 Ιανουαρίου 2011 έως τις 4 Απριλίου 2011, η Επιτροπή έλαβε παρατηρήσεις σχετικά με την απόφαση περί κινήσεως της διαδικασίας από τα 80 ενδιαφερόμενα μέρη που απαριθμούνται στο παράρτημα 1 της παρούσας απόφασης.
- (15) Με επιστολή της 2ας Μαρτίου 2011, η Επιτροπή έλαβε από την Ιταλία παρατηρήσεις σχετικά με την απόφαση κινήσεως της διαδικασίας. Εν συνέχεια, η Επιτροπή διαβίβασε τις παρατηρήσεις των ενδιαφερομένων τρίτων μερών στις ιταλικές αρχές, οι οποίες υπέβαλαν τις σχετικές παρατηρήσεις τους στις 10 Ιουνίου 2011.
- (16) Στις 19 Ιουλίου 2011, διεξήχθη μια σύσκεψη τεχνικού περιεχομένου μεταξύ των ιταλικών αρχών και των υπηρεσιών της Επιτροπής.
- (17) Με επιστολή της 15ης Φεβρουαρίου 2012, η Ιταλία κοινοποίησε στην Επιτροπή την πρόθεσή της να θεσπίσει νέα νομοθεσία σχετικά με τον δημοτικό φόρο ακίνητης περιουσίας και ανακοίνωσε ότι, από 1ης Ιανουαρίου 2012, ο δημοτικός φόρος ακίνητης περιουσίας είχε αντικατασταθεί από τον ενιαίο φόρο ακίνητης περιουσίας (εφεξής «IMU»).
- (18) Μετά την έγκριση από την Ιταλία του νόμου αριθ. 27 της 24ης Μαρτίου 2012, ο οποίος προέβλεπε, μεταξύ άλλων, νέες διατάξεις για την απαλλαγή από τον ενιαίο φόρο ακίνητης περιουσίας για τις μη εμπορικές οντότητες που αναπτύσσουν ειδικές δραστηριότητες, μεταθέτοντας τον καθορισμό μιας σειράς ζητημάτων σε μεταγενέστερο εκτελεστικό μέτρο, η Επιτροπή, στις 16 Μαΐου 2012, απέστειλε προς τις ιταλικές αρχές αίτημα παροχής πληροφοριών.

(2) Βλ. υποθέσεις T-192/10, Ferracci κατά Επιτροπής (ΕΕ C 179 της 3.7.2010 σ. 45) και T-193/10, Scuola Elementare Maria Montessori κατά Επιτροπής (ΕΕ C 179 της 3.7.2010 σ. 46).

(3) ΕΕ C 30 της 29.1.2011, σ. 57.

(4) Στην απόφαση περί κινήσεως της διαδικασίας, η Επιτροπή κατέληξε στο συμπέρασμα ότι η μείωση κατά 50 % του φόρου εισοδήματος νομικών προσώπων κατά το άρθρο 6 του Π.Δ. αριθ. 601/73 θα μπορούσε να συνιστά υφιστάμενη ενίσχυση (σημείο 18), διευκρινίζοντας παράλληλα ότι προτιθέτο να εξετάσει το εν λόγω μέτρο στο πλαίσιο χωριστής διαδικασίας σχετικά με τις υφιστάμενες ενισχύσεις, η οποία κινήθηκε εν συνέχεια τον Φεβρουάριο του 2011. Τα πρόσωπα που ορίζονται στο άρθρο 6 του Π.Δ. αριθ. 601/73 είναι: α) οι οργανισμοί και τα ιδρύματα κοινωνικής πρόνοιας, οι φορείς αλληλεγγύης, οι νοσηλευτικοί φορείς, οι οργανισμοί αρωγής και φιλανθρωπίας· β) τα μη κερδοσκοπικά εκπαιδευτικά ιδρύματα και τα ιδρύματα μελετών και ερευνών γενικού συμφέροντος· οι επιστημονικοί φορείς· οι ακαδημίες, τα ιδρύματα και οι ενώσεις με ιστορικό, φιλολογικό ή επιστημονικό χαρακτήρα που έχουν αποκλειστικά πολιτιστικούς σκοπούς· γ) οι οντότητες με σκοπούς που, σύμφωνα με τον νόμο, εξομοιώνονται με φιλανθρωπικούς και εκπαιδευτικούς σκοπούς· γ1) οι αυτόνομοι οργανισμοί εργατικής κατοικίας και οι συνεταιρισμοί τους.

(5) Βλ. υποσημείωση 1.

- (19) Στις 27 Ιουνίου 2012, η Επιτροπή έλαβε συμπληρωματικές πληροφορίες από τους καταγγέλλοντες, μεταξύ των οποίων και παρατηρήσεις σχετικά με τη νέα νομοθεσία για τον ενιαίο φόρο ακίνητης περιουσίας, οι οποίες διαβιβάστηκαν στις 6 Ιουλίου 2012 στο κράτος μέλος, προκειμένου να μπορέσει να τοποθετηθεί επ' αυτών.
- (20) Με επιστολή της 5ης Σεπτεμβρίου 2012, η Ιταλία διαβίβασε στην Επιτροπή τις πληροφορίες που ζητήθηκαν, καθώς και τις θέσεις της επί των παρατηρήσεων των ενδιαφερόμενων τρίτων, οι οποίες της είχαν αποσταλεί στις 6 Ιουλίου 2012.
- (21) Εν συνέχεια, με επιστολή της 21ης Νοεμβρίου 2012, οι ιταλικές αρχές απέστειλαν στην Επιτροπή αντίγραφο του εκτελεστικού κανονισμού για τον ενιαίο φόρο ακίνητης περιουσίας, ο οποίος εγκρίθηκε στις 19 Νοεμβρίου 2012.

2. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΩΝ ΜΕΤΡΩΝ

2.1. Απαλλαγή από τον δημοτικό φόρο ακίνητης περιουσίας για τις μη εμπορικές οντότητες

- (22) Το 1992 οι ιταλικές αρχές θέσπισαν έναν δημοτικό φόρο ακίνητης περιουσίας (ICI). Όπως προβλέπεται στο νομοθετικό διάταγμα αριθ. 504 της 30ής Δεκεμβρίου 1992, υποκείμενοι στον φόρο ήταν όλα τα φυσικά και νομικά πρόσωπα που είχαν στην κατοχή τους ακίνητα (ως ιδιοκτησία, δικαίωμα επικαρπίας, χρήσης, κατοικίας ή εμφυτεύσεως). Ο φόρος έπρεπε να καταβάλλεται τόσο από μόνιμους όσο και από μη μόνιμους κατοίκους, ανεξάρτητα από τη χρήση του ακινήτου, και υπολογιζόταν με βάση την αντικειμενική αξία του κτιρίου.
- (23) Κατά την έννοια του άρθρου 7 εδάφιο πρώτο στοιχείο θ) του νομοθετικού διατάγματος αριθ. 504/92, τα ακίνητα που χρησιμοποιούνται από μη εμπορικές οντότητες οι οποίες παρέχουν υπηρεσίες κοινωνικής πρόνοιας, υγείας, εκπαίδευσης και στέγασης, καθώς και πολιτιστικές, ψυχαγωγικές, αθλητικές, θρησκευτικές και λατρευτικές δραστηριότητες, απαλλάσσονται από τον δημοτικό φόρο ακίνητης περιουσίας.
- (24) Κατά την έννοια του άρθρου 7 εδάφιο 2α του νομοθετικού διατάγματος αριθ. 203⁽⁶⁾ της 30ής Σεπτεμβρίου 2005, η απαλλαγή βάσει του άρθρου 7 εδάφιο πρώτο στοιχείο θ) του νομοθετικού διατάγματος αριθ. 504/92, ίσχυε για τις δραστηριότητες που απαριθμούνται στο ίδιο στοιχείο, ακόμη και εάν ήταν εμπορικής φύσεως. Το άρθρο 39 του νομοθετικού διατάγματος αριθ. 223⁽⁷⁾ της 4ης Ιουλίου 2006 προέβλεπε ότι η απαλλαγή θα ίσχυε μόνον υπό την προϋπόθεση ότι οι εν λόγω δραστηριότητες δεν θα είχαν αποκλειστικά εμπορικό χαρακτήρα.

- (25) Οι ιταλικές αρχές διευκρίνισαν ότι η απαλλαγή από τον δημοτικό φόρο ακίνητης περιουσίας σύμφωνα με το άρθρο 7 εδάφιο πρώτο στοιχείο θ), ίσχυε μόνον εφόσον συνέτρεχαν, σωρευτικά, δύο προϋποθέσεις:

i. το ακίνητο έπρεπε να χρησιμοποιείται από μη εμπορικές οντότητες⁽⁸⁾. Ο νόμος ορίζει ως μη εμπορικές οντότητες τους δημόσιους και ιδιωτικούς οργανισμούς πλην των εταιρειών, οι οποίοι δεν έχουν ως αποκλειστικό ή κύριο σκοπό την άσκηση εμπορικών δραστηριοτήτων·

ii. το ακίνητο έπρεπε να χρησιμοποιείται αποκλειστικά για την εκτέλεση των δραστηριοτήτων που απαριθμούνται στο άρθρο 7 εδάφιο πρώτο στοιχείο θ).το ακίνητο έπρεπε να χρησιμοποιείται αποκλειστικά για την εκτέλεση των δραστηριοτήτων που απαριθμούνται στο άρθρο 7 εδάφιο πρώτο στοιχείο θ).

- (26) Με την εγκύκλιο αριθ. 2/DF της 26ης Ιανουαρίου 2009, οι ιταλικές αρχές διευκρίνισαν ποιες οντότητες θα μπορούσαν να θεωρηθούν μη εμπορικές και τα χαρακτηριστικά που έπρεπε να παρουσιάζουν οι εκτελούμενες δραστηριότητες τους για να δικαιούνται την εν λόγω απαλλαγή.

- (27) Η εγκύκλιος υπενθύμιζε ότι οι μη εμπορικές οντότητες μπορούν να είναι είτε δημόσιες είτε ιδιωτικές. Πιο συγκεκριμένα, δημόσιες μη εμπορικές οντότητες θεωρούνται τα ακόλουθα πρόσωπα: το κράτος, οι περιφέρειες, οι επαρχίες, οι δήμοι, τα εμπορικά επιμελητήρια, οι υγειονομικές υπηρεσίες, οι δημόσιοι οργανισμοί που έχουν συσταθεί αποκλειστικά με σκοπό την παροχή υπηρεσιών κοινωνικής πρόνοιας, περίθαλψης και υγείας, οι μη οικονομικοί δημόσιοι οργανισμοί, τα ιδρύματα κοινωνικής πρόνοιας και περίθαλψης, τα πανεπιστήμια και τα ερευνητικά ιδρύματα και οι δημόσιες επιχειρήσεις παροχής υπηρεσιών (πρώην IPAB). Μεταξύ των παραδειγμάτων ιδιωτικών μη εμπορικών οντοτήτων που αναφέρονται στην εγκύκλιο, συγκαταλέγονται: οι σύλλογοι, τα ιδρύματα και οι επιτροπές, οι μη κυβερνητικές οργανώσεις (ΜΚΟ), οι ερασιτεχνικοί αθλητικοί σύλλογοι, οι οργανώσεις εθελοντών, οι οντότητες που χαρακτηρίζονται από φορολογική άποψη ως μη κερδοσκοπικές οργανώσεις κοινής ωφέλειας (Onlus) και τα εκκλησιαστικά ιδρύματα της Καθολικής Εκκλησίας και άλλων θρησκευμάτων.

- (28) Η εγκύκλιος διευκρίνιζε επίσης ότι οι αναπτυσσόμενες δραστηριότητες στα ακίνητα που απαλλάσσονταν από τον δημοτικό φόρο ακίνητης περιουσίας δεν θα έπρεπε να διατίθενται στην αγορά⁽⁹⁾ ή ότι θα έπρεπε να αναπτύσσονται προκειμένου να ανταποκρίνονται σε κοινωνικά σημαντικές ανάγκες, τις οποίες δεν μπορούσαν να ικανοποιήσουν πάντα οι δημόσιες δομές ούτε οι ιδιωτικοί εμπορικοί φορείς.

⁽⁶⁾ Μετατράπηκε από τον νόμο αριθ. 248 της 2ας Δεκεμβρίου 2005.

⁽⁷⁾ Μετατράπηκε από τον νόμο αριθ. 248 της 4ης Αυγούστου 2006.

⁽⁸⁾ Πιο συγκεκριμένα, το άρθρο 7 εδάφιο πρώτο στοιχείο θ) του νομοθετικού διατάγματος αριθ. 504/92 αναφέρεται στα πρόσωπα του άρθρου 87 [νυν άρθρου 73] εδάφιο πρώτο στοιχείο γ) του Π.Δ. αριθ. 917/86. Ο ορισμός των μη εμπορικών οντοτήτων περιέχεται στην τελευταία αυτή διάταξη.

⁽⁹⁾ Βλ. εγκύκλιο, σημείο 5.

(29) Η εγκύκλιος περιείχε μια σειρά κριτηρίων για καθεμία από τις δραστηριότητες που απαριθμούνταν στο άρθρο 7 εδάφιο πρώτο στοιχείο γ), τα οποία κριτήρια επέτρεπαν να καθορισθεί τότε καθεμία από τις δραστηριότητες αυτές μπορούσε να θεωρηθεί μη αποκλειστικά εμπορικού χαρακτήρα ⁽¹⁰⁾.

(30) Από 1ης Ιανουαρίου 2012, ο δημοτικός φόρος ακίνητης περιουσίας αντικαταστάθηκε από τον ενιαίο φόρο ακίνητης περιουσίας. Το 2012 τροποποιήθηκαν επίσης οι διατάξεις σχετικά με τον δημοτικό φόρο ακίνητης περιουσίας για τις μη εμπορικές οντότητες, όπως επεξηγείται στην ενότητα 5.

2.2. Άρθρο 149 του Κωδικοποιημένου κειμένου για τους φόρους εισοδήματος

(31) Το άρθρο 149 βρίσκεται στον Τίτλο II, Κεφάλαιο III, του Κωδικοποιημένου κειμένου για τους φόρους εισοδήματος (TUIR). Ο Τίτλος II περιέχει διατάξεις σχετικά με τον φόρο εισοδήματος των εταιρειών και το Κεφάλαιο III καθορίζει τις φορολογικές διατάξεις που εφαρμόζονται στις μη εμπορικές οντότητες, όπως οι κανόνες για τον υπολογισμό της φορολογικής βάσης και για τη φορολόγησή τους ⁽¹¹⁾. Το άρθρο 149 προσδιορίζει τους όρους που μπορούν να οδηγήσουν στην απώλεια του «χαρακτήρα μη εμπορικής οντότητας».

(32) Ειδικότερα, το άρθρο 149 εδάφιο πρώτο του Κωδικοποιημένου κειμένου για τους φόρους εισοδήματος ορίζει ότι μια μη εμπορική οντότητα χάνει τον εν λόγω χαρακτηρισμό εάν ασκεί κυρίως εμπορική δραστηριότητα για μια πλήρη φορολογική περίοδο.

(33) Το άρθρο 149 εδάφιο δεύτερο του Κωδικοποιημένου κειμένου για τους φόρους εισοδήματος καθορίζει τον «εμπορικό

χαρακτήρα» της οντότητας με όρους, για παράδειγμα, υπερίσχυσης των εισοδημάτων που προέρχονται από εμπορικές δραστηριότητες σε σχέση με τα θεσμοθετημένα έσοδα, καθώς και με όρους υπερίσχυσης των πάγιων στοιχείων που συνδέονται με την εμπορική δραστηριότητα σε σχέση με τις λοιπές δραστηριότητες ⁽¹²⁾. Η νομική μορφή που επιλέγουν οι εν λόγω οντότητες δεν επηρεάζει επ' ουδενί την απώλεια του «χαρακτήρα μη εμπορικής οντότητας».

(34) Το άρθρο 149 εδάφιο τέταρτο του Κωδικοποιημένου κειμένου για τους φόρους εισοδήματος ορίζει ότι οι προαναφερθείσες διατάξεις (ήτοι το άρθρο 149 εδάφιο πρώτο και δεύτερο) δεν ισχύουν για εκκλησιαστικά ιδρύματα αστικού χαρακτήρα που έχουν αναγνωρισθεί ως νομικά πρόσωπα και ερασιτεχνικούς αθλητικούς συλλόγους.

3. ΛΟΓΟΙ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΙΝΗΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΣΗΜΗΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑΣ ΕΡΕΥΝΑΣ

(35) Η Επιτροπή κίνησε την επίσημη διαδικασία έρευνας όσον αφορά την απαλλαγή από τον δημοτικό φόρο ακίνητης περιουσίας (απαλλαγή από τον ICI) για τα ακίνητα που χρησιμοποιούνται από μη εμπορικές οντότητες για ειδικούς σκοπούς, καθώς το μέτρο φαινόταν να πληροί τις προϋποθέσεις για να θεωρηθεί κρατική ενίσχυση κατά την έννοια του άρθρου 107 παράγραφος 1 της Συνθήκης. Ομοίως, η Επιτροπή κίνησε την επίσημη διαδικασία έρευνας όσον αφορά το άρθρο 149 εδάφιο τέταρτο του Κωδικοποιημένου κειμένου για τους φόρους εισοδήματος, το οποίο ορίζει ότι οι διατάξεις που αφορούν την απώλεια του χαρακτήρα μη εμπορικής οντότητας δεν εφαρμόζονται στα εκκλησιαστικά ιδρύματα και στους ερασιτεχνικούς αθλητικούς συλλόγους.

(36) Προκειμένου να διαπιστωθεί εάν τα εν λόγω μέτρα ήταν επιλεκτικά, σύμφωνα με την πάγια νομολογία ⁽¹³⁾, η Επιτροπή προσδιόρισε καταρχάς για κάθε μέτρο το φορολογικό σύστημα αναφοράς, εξετάζοντας εν συνέχεια εάν το μέτρο συνιστά παρέκκλιση από το εν λόγω σύστημα και, σε αυτήν την περίπτωση, εάν η εν λόγω παρέκκλιση δικαιολογείται από «τη φύση και τη γενική οικονομία» του φορολογικού συστήματος.

⁽¹⁰⁾ Επί παραδείγματι, όπως αναφέρεται ήδη στην απόφαση κινήσεως της διαδικασίας, στους τομείς των υγειονομικών και κοινωνικών δραστηριοτήτων, η εγκύκλιος απαιτεί σύμβαση με τις δημόσιες αρχές. Όσον αφορά τις εκπαιδευτικές δραστηριότητες, η εγκύκλιος, αφενός, φαίνεται να απαιτεί τη συμμόρφωση με τις υποχρεωτικές βασικές αρχές προκειμένου η αναπτυσσόμενη δραστηριότητα να είναι ισότιμη με την κρατική και, αφετέρου, απαιτεί τα ενδεχόμενα πλεονάσματα διαχείρισης να επανεπενδύονται στην ίδια εκπαιδευτική δραστηριότητα. Όσον αφορά τις κινηματογραφικές αίθουσες, στους φορείς που επιθυμούν να επωφεληθούν από την απαλλαγή, η εγκύκλιος φαίνεται να επιβάλλει τη δραστηριοποίηση μόνον σε συγκεκριμένους τομείς της αγοράς (ταινίες αναγνωρισμένου πολιτιστικού ενδιαφέροντος, ταινίες στις οποίες έχει χορηγηθεί βεβαίωση ποιότητας, παιδικές ταινίες). Κατά τον ίδιο τρόπο, σε ό,τι αφορά τις δραστηριότητες στέγασης γενικώς, οι μονάδες που επιθυμούν να επωφεληθούν από την απαλλαγή πρέπει να εφαρμόζουν τιμές χαμηλότερες από εκείνες της αγοράς και να μην λειτουργούν ως κανονικά ξενοδοχεία.

⁽¹¹⁾ Βλ. άρθρο 143 και επόμενα του Κωδικοποιημένου κειμένου για τους φόρους εισοδήματος. Γενικά, το συνολικό εισόδημα των μη εμπορικών οντοτήτων αποτελείται από τις έγγειες προσόδους, τα εισοδήματα εταιρικού κεφαλαίου και άλλα (άρθρο 143 του Κωδικοποιημένου κειμένου για τους φόρους εισοδήματος). Οι μη εμπορικές οντότητες μπορούν να επιλέξουν απλοποιημένα συστήματα προσδιορισμού του εισοδήματος, υπό τον όρο ότι πληρούνται ορισμένες προϋποθέσεις (άρθρο 145 του Κωδικοποιημένου κειμένου για τους φόρους εισοδήματος).

⁽¹²⁾ Τα στοιχεία που μπορούν να χρησιμοποιηθούν για τους σκοπούς της αξιολόγησης σύμφωνα με το άρθρο 149 εδάφιο δεύτερο του Κωδικοποιημένου κειμένου για τους φόρους εισοδήματος είναι: υπερίσχυση των πάγιων στοιχείων που συνδέονται με την εμπορική δραστηριότητα σε σχέση με τις λοιπές δραστηριότητες· υπερίσχυση των εσόδων που προέρχονται από εμπορικές δραστηριότητες σε σχέση με την κανονική αξία των πωλήσεων ή των υπηρεσιών που αφορούν τις θεσμικές δραστηριότητες· υπερίσχυση των εισοδημάτων που προέρχονται από εμπορικές δραστηριότητες σε σχέση με τα θεσμοθετημένα έσοδα (ήτοι εισφορές, επιχορηγήσεις, επιδοτήσεις και συνδρομές).

⁽¹³⁾ Βλ., μεταξύ άλλων, την υπόθεση C-88/03, Πορτογαλία κατά Επιτροπής (Συλλογή 2006, σ. I-7115, σκέψη 56) και την υπόθεση C-487/06 P British Aggregates (Συλλογή 2008, σ. I-10505, σκέψεις 81-83).

- (37) Όσον αφορά την απαλλαγή από τον δημοτικό φόρο ακίνητης περιουσίας, η Επιτροπή κατέληξε στο συμπέρασμα ότι το σύστημα αναφοράς για την αξιολόγηση του εν λόγω μέτρου ήταν ο ίδιος ο δημοτικός φόρος ακίνητης περιουσίας. Δεδομένου ότι χορηγούσε απαλλαγή σε μη εμπορικές οντότητες που χρησιμοποιούσαν τα ακίνητα για συγκεκριμένες δραστηριότητες, ορισμένες εκ των οποίων θεωρήθηκαν οικονομικές, το εν λόγω μέτρο συνιστούσε παρέκκλιση από το σύστημα αναφοράς (το οποίο προέβλεπε ότι κάθε νομικό πρόσωπο με ιδιόκτητο ακίνητο όφειλε να καταβάλλει τον αντίστοιχο δημοτικό φόρο, ανεξαρτήτως της χρήσης του ακινήτου). Η χορήγηση απαλλαγής αποκλειστικά σε μη εμπορικές οντότητες που ασκούσαν πολύ συγκεκριμένες δραστηριότητες με καθορισμένη κοινωνική αξία δεν θεωρήθηκε δικαιολογημένη από «τη φύση και τη γενική οικονομία» του ιταλικού συστήματος σε σχέση με τον δημοτικό φόρο ακίνητης περιουσίας.
- (38) Όσον αφορά το άρθρο 149 εδάφιο τέταρτο του Κωδικοποιημένου κειμένου για τους φόρους εισοδήματος, η Επιτροπή προσδιόρισε τους φόρους εισοδήματος ως σύστημα αναφοράς. Η Επιτροπή κατέληξε στο συμπέρασμα ότι το μέτρο ήταν, εκ πρώτης όψεως, επιλεκτικό μέτρο, αφής στιγμής φαινόταν να παρέχει τη δυνατότητα –αλλά μόνον στα εκκλησιαστικά ιδρύματα και στους ερασιτεχνικούς αθλητικούς συλλόγους– της διατήρησης του καθεστώτος μη εμπορικής οντότητας ακόμη και σε περίπτωση που έπαυαν να θεωρούνται πλέον μη εμπορικές οντότητες. Ένα παρόμοιο μέτρο δεν θα μπορούσε να δικαιολογηθεί βάσει των αρχών που διέπουν το ιταλικό φορολογικό σύστημα.
- (39) Οι ιταλικές αρχές δεν είχαν παράσχει πληροφορίες που να αποδεικνύουν ότι τα εν λόγω μέτρα πληρούσαν τους όρους της απόφασης του Δικαστηρίου στην υπόθεση Altmark⁽¹⁴⁾. Αφής στιγμής φαινόταν να πληρούνται τα κριτήρια του άρθρου 107 παράγραφος 1 της Συνθήκης, τα μέτρα φαινόταν ότι συνιστούσαν κρατικές ενισχύσεις.
- (40) Όσον αφορά το συμβιβάσιμο, δεν προέκυπτε ότι οι διατάξεις του άρθρου 107 παράγραφος 2 της Συνθήκης εφαρμόζονταν στα εν λόγω μέτρα. Επίσης, ούτε οι εξαιρέσεις που προέβλεπε το άρθρο 107 παράγραφος 3, φαινόταν να έχουν εφαρμογή, πλην του άρθρου 107 παράγραφος 3 στοιχείο δ), σχετικά με την προώθηση του πολιτισμού και τη διατήρηση της πολιτιστικής κληρονομιάς. Πράγματι, η Επιτροπή θεώρησε ότι, όσον αφορά την απαλλαγή από τον δημοτικό φόρο ακίνητης περιουσίας, η εν λόγω εξαίρεση θα μπορούσε να εφαρμοσθεί στις μη εμπορικές οντότητες που ανέπτυσαν ειδικές δραστηριότητες αποκλειστικά στον εκπαιδευτικό, πολιτιστικό και ψυχαγωγικό τομέα. Τέλος, η Επιτροπή δεν απέκλεισε το ενδεχόμενο ορισμένες δραστηριότητες να μπορούσαν να ταξινομηθούν ως υπηρεσίες γενικού οικονομικού συμφέροντος σύμφωνα με το άρθρο 106 παράγραφος 2 της Συνθήκης. Ωστόσο, οι ιταλικές αρχές δεν είχαν παράσχει

καμία πληροφορία που να επέτρεπε την αξιολόγηση του συμβιβάσιμου των εν λόγω μέτρων με την εσωτερική αγορά.

- (41) Συνεπώς, η Επιτροπή διατηρούσε αμφιβολίες όσον αφορά το συμβιβάσιμο των μέτρων με την εσωτερική αγορά και, σύμφωνα με το άρθρο 4 παράγραφος 4 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 659/1999 της 22ας Μαρτίου 1999, για τη θέσπιση λεπτομερών κανόνων εφαρμογής του άρθρου 93 της Συνθήκης ΕΚ⁽¹⁵⁾, αποφάσισε να κινήσει την επίσημη διαδικασία έρευνας, καλώντας την Ιταλία και τα λοιπά ενδιαφερόμενα μέρη να υποβάλουν τις παρατηρήσεις τους.
- (42) Σύμφωνα με την Επιτροπή, τόσο η απαλλαγή από τον δημοτικό φόρο ακίνητης περιουσίας, όσο και το άρθρο 149 εδάφιο τέταρτο του Κωδικοποιημένου κειμένου για τους φόρους εισοδήματος, μπορούσαν να χαρακτηρισθούν ως νέες ενισχύσεις. Πράγματι, ο ετήσιος δημοτικός φόρος ακίνητης περιουσίας θεσπίστηκε το 1992 και η εν λόγω φορολογική απαλλαγή δεν είχε κοινοποιηθεί ούτε άλλως εγκριθεί από την Επιτροπή. Η απαλλαγή εφαρμόζοταν σε ευρύ φάσμα δραστηριοτήτων οι οποίες δεν ήταν κλειστές στον ανταγωνισμό όταν θεσπίστηκε ο δημοτικός φόρος ακίνητης περιουσίας. Συνεπώς, κάθε παρέκκλιση από τις συνήθεις διατάξεις του εν λόγω φορολογικού καθεστώτος θα έπρεπε να θεωρηθεί αναγκαστικά ως νέα ενίσχυση, στον βαθμό που φαινόταν να συντρέχουν οι προϋποθέσεις που ορίζονται στο άρθρο 107 παράγραφος 1 της Συνθήκης. Επίσης, το άρθρο 149 του Κωδικοποιημένου κειμένου για τους φόρους εισοδήματος⁽¹⁶⁾ προστέθηκε το 1998 και ούτε αυτό κοινοποιήθηκε ούτε εγκρίθηκε κατά άλλον τρόπο από την Επιτροπή. Για τον λόγο αυτόν, η παρέκκλιση που προέβλεπε το εν λόγω μέτρο έπρεπε να χαρακτηριστεί ως νέα ενίσχυση, στον βαθμό που φαινόταν να πληρούνται οι προϋποθέσεις του άρθρου 107 παράγραφος 1 της Συνθήκης.

4. ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΤΩΝ ΙΤΑΛΙΚΩΝ ΑΡΧΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΤΡΙΤΩΝ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΜΕΝΩΝ

- (43) Σύμφωνα με το άρθρο 20 παράγραφος 2 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 659/1999, και ως απάντηση στην ανακοίνωσή της που δημοσιεύθηκε στην Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης⁽¹⁷⁾, η Επιτροπή έλαβε τις παρατηρήσεις των ιταλικών αρχών και 80 τρίτων ενδιαφερομένων.
- (44) Συνοπτικά, κατά την άποψη των ιταλικών αρχών, οι οντότητες που επωφελήθηκαν από την απαλλαγή από τον δημοτικό φόρο ακίνητης περιουσίας δεν ήταν «επιχειρήσεις» σύμφωνα με το δίκαιο της Ένωσης. Εν πάση περιπτώσει, οι δραστηριότητες που ανέπτυσαν οι εν λόγω οντότητες είχαν σημαντική δημόσια και κοινωνική διάσταση. Συνεπώς, ήταν σύμφωνη με τον χαρακτήρα και τη λογική του ίδιου του

⁽¹⁴⁾ Υπόθεση C-280/00, Altmark Trans και Regierungspräsidium Magdeburg (Συλλογή 2003, σ. I-7747).

⁽¹⁵⁾ ΕΕ L 83 της 27.3.1999, σ. 1.

⁽¹⁶⁾ Πρώην άρθρο 111α του Κωδικοποιημένου κειμένου για τους φόρους εισοδήματος.

⁽¹⁷⁾ Βλ. υποσημείωση 1.

φορολογικού συστήματος η πρόβλεψη διαφοροποιημένης φορολογικής μεταχείρισης για τις καθαρά οικονομικές δραστηριότητες αφενός και για δραστηριότητες όπως οι δραστηριότητες κοινωνικής ασφάλισης, φιλανθρωπίας, αλληλεγγύης και θρησκευτικής λατρείας αφετέρου. Οι ιταλικές αρχές διαφώνησαν επίσης με τον χαρακτηρισμό του δημοτικού φόρου ακίνητης περιουσίας ως νέας ενίσχυσης, υποστηρίζοντας ότι το εν λόγω μέτρο θα έπρεπε να εξετασθεί υπό το πρίσμα της στενής του σχέσης συνέχειας με τους προηγούμενους φόρους περιουσίας (οι οποίοι ήταν ήδη σε ισχύ πριν από την έναρξη ισχύος της Συνθήκης ΕΟΚ). Επιπλέον, με βάση τις διοικητικές επιστολές απόρριψης που απεστάλησαν στους καταγγέλλοντες, το μέτρο θα έπρεπε να θεωρηθεί εγκεκριμένο από την Επιτροπή. Σε κάθε περίπτωση, η Επιτροπή είχε προκαλέσει δικαιολογημένη εμπιστοσύνη στους δικαιούχους του μέτρου μέσω της απάντησής της σε γραπτή κοινοβουλευτική ερώτηση και, όπως προαναφέρθηκε ήδη, ανακοινώνοντας στους καταγγέλλοντες την προκαταρκτική της θέση, για την οποία είχαν ενημερωθεί ανεπισήμως και οι ιταλικές αρχές.

(45) Όσον αφορά το άρθρο 149 εδάφιο τέταρτο του Κωδικοποιημένου κειμένου για τους φόρους εισοδήματος, παρά τα όσα αναφέρονται στη διατύπωση της διάταξης, οι ιταλικές αρχές υποστηρίζουν ότι τα εκκλησιαστικά ιδρύματα και οι ερασιτεχνικοί αθλητικοί σύλλογοι μπορούν να απολέσουν τον χαρακτηρισμό της μη εμπορικής οντότητας. Στην περίπτωση αυτή, οι εν λόγω οντότητες δεν θα δικαιούνται πλέον καμία φορολογική ελάφρυνση.

(46) Από τους 80 τρίτους ενδιαφερόμενους, 78 (εφεξής «οι 78 τρίτοι ενδιαφερόμενοι») συμφωνούν με τη θέση των ιταλικών αρχών, ενώ δύο, οι οποίοι ανήκαν στους αρχικούς καταγγέλλοντες (εφεξής «οι δύο ενδιαφερόμενοι» ή «οι καταγγέλλοντες»), θεωρούν ότι ο δημοτικός φόρος ακίνητης περιουσίας και το άρθρο 149 εδάφιο τέταρτο του Κωδικοποιημένου κειμένου για τους φόρους εισοδήματος συνιστούν παράνομες και ασυμβίβαστες με την εσωτερική αγορά κρατικές ενισχύσεις. Συνεπώς, τα επιχειρήματα των 78 τρίτων ενδιαφερομένων θα παρουσιαστούν από κοινού με τη θέση των ιταλικών αρχών, ενώ οι θέσεις των καταγγελλόντων θα εξετασθούν χωριστά.

4.1. Παρατηρήσεις των ιταλικών αρχών και των 78 τρίτων ενδιαφερομένων

4.1.1. Δημοτικός φόρος ακίνητης περιουσίας: οι ειδικές δραστηριότητες που αναπτύσσονται οι μη εμπορικές οντότητες δεν μπορούν να θεωρηθούν οικονομικές δραστηριότητες

(47) Οι ιταλικές αρχές και οι 78 τρίτοι ενδιαφερόμενοι υποστηρίζουν, καταρχάς, ότι οι ειδικές δραστηριότητες οι οποίες αναπτύσσονται από τις μη εμπορικές οντότητες που επωφελούνται από την απαλλαγή από τον δημοτικό φόρο ακίνητης περιουσίας δεν μπορούν να θεωρηθούν οικονομικές δραστηριότητες, δεδομένου ότι οι εν λόγω δραστηριότητες, οι

οποίες απευθύνονται κυρίως σε συγκεκριμένες κατηγορίες χρηστών, δεν συνιστούν προσφορά αγαθών ή υπηρεσιών στην αγορά και, συνεπώς, δεν ανταγωνίζονται τις δραστηριότητες οι οποίες αναπτύσσονται από τις εμπορικές επιχειρήσεις. Οι εν λόγω μη εμπορικές οντότητες, οι οποίες δραστηριοποιούνται σε τομείς κοινής ωφελείας, δεν μπορούν συνεπώς να θεωρηθούν επιχειρήσεις, πράγμα που αποτελεί προϋπόθεση για την εφαρμογή του άρθρου 107 παράγραφος 1 της Συνθήκης.

(48) Σύμφωνα με τις ιταλικές αρχές και ορισμένους εκ των 78 τρίτων ενδιαφερομένων, στην πλειονότητα των περιπτώσεων οι εν λόγω δραστηριότητες έχουν ειδικά χαρακτηριστικά, καθώς αποτελούν, για παράδειγμα, δραστηριότητες κοινωνικού ενδιαφέροντος ή δραστηριότητες που αναπτύσσονται για σκοπούς αλληλεγγύης, δωρεάν ή με την καταβολή μειωμένου αντιτίμου. Λαμβάνοντας υπόψη τα προαναφερθέντα χαρακτηριστικά και τους ειδικούς σκοπούς των υπό εξέταση μη εμπορικών οντοτήτων, δεν είναι δυνατόν οι οντότητες αυτές να θεωρηθούν επιχειρήσεις.

4.1.2. Δημοτικός φόρος ακίνητης περιουσίας: το μέτρο δικαιολογείται από τη λογική του ιταλικού φορολογικού συστήματος

(49) Οι ιταλικές αρχές και οι 78 τρίτοι ενδιαφερόμενοι θεωρούν ότι η απαλλαγή από τον δημοτικό φόρο ακίνητης περιουσίας δεν συνιστά κατά κανέναν τρόπο παρέκκλιση από το συνολικό φορολογικό σύστημα, αλλά ότι αντιπροσωπεύει απλώς την εφαρμογή των θεμελιωδών αρχών του εν λόγω συστήματος.

(50) Η διαφορετική φορολογική μεταχείριση μεταξύ, αφενός, των οικονομικών και κερδοσκοπικών δραστηριοτήτων και, αφετέρου, των δραστηριοτήτων περίθαλψης, φιλανθρωπίας και θρησκευτικής λατρείας που αναπτύσσονται από οντότητες με ειδικούς σκοπούς⁽¹⁸⁾, συνάδει, συνεπώς, με τη λογική του ιταλικού φορολογικού συστήματος. Η δεύτερη κατηγορία δραστηριοτήτων βασίζεται στην αρχή της αλληλεγγύης, η οποία αποτελεί θεμελιώδη αρχή του εθνικού δικαίου και της Ένωσης. Εφαρμόζοντας αυτήν τη διαφοροποίηση, ο νομοθέτης θέλησε απλώς να λάβει υπόψη τη διαφορετική νομική και πραγματική κατάσταση των οντοτήτων που αναπτύσσουν τις εν λόγω δραστηριότητες κοινής ωφελείας υψηλής κοινωνικής αξίας.

(51) Επίσης, ο καθορισμός των δραστηριοτήτων κοινής ωφελείας αποτελεί αρμοδιότητα του κράτους μέλους. Ο μόνος περιορισμός στη δράση του κράτους μέλους θα μπορούσε να είναι το γεγονός ότι η φορολογική μεταχείριση πρέπει να είναι συνεκτική. Με άλλα λόγια, η ενδεχόμενη διαφορετική φορολογική μεταχείριση θα πρέπει να συνάδει με τη λογική του φορολογικού συστήματος στο σύνολό του, ενώ επίσης θα πρέπει να θεσπιστεί ένα κατάλληλο σύστημα ελέγχων. Στην περίπτωση της απαλλαγής από τον δημοτικό φόρο ακίνητης περιουσίας, αμφότερες οι προϋποθέσεις φαίνεται ότι πληρούνται.

⁽¹⁸⁾ Επίσης, οι εν λόγω οντότητες δραστηριοποιούνται κυρίως σε περιορισμένο γεωγραφικό πλαίσιο (σε τοπικό επίπεδο) και οι δραστηριότητες προορίζονται για ειδικές κατηγορίες χρηστών/δικαιούχων.

- (52) Η λογική της απαλλαγής από τον δημοτικό φόρο ακίνητης περιουσίας βασίζεται στα άρθρα 2 και 3 του ιταλικού Συντάγματος, τα οποία απαιτούν την εκπλήρωση των υποχρεώσεων πολιτικής, οικονομικής και κοινωνικής αλληλεγγύης έναντι των πολιτών, καθώς και στο άρθρο 38 του Συντάγματος, το οποίο θεσπίζει το δικαίωμα στην κοινωνική πρόνοια για τους πολίτες που δεν διαθέτουν τα αναγκαία μέσα για τη διαβίωσή τους. Θα πρέπει επίσης να επισημανθεί ότι οι μη εμπορικές οντότητες συνεπικουρούν το κράτος στην εκπλήρωση ειδικών καθηκόντων κοινωνικής σημασίας. Το κράτος αναγνώριζε ανέκαθεν τον ειδικό ρόλο που επιτελούν οι εν λόγω οντότητες, γνωρίζοντας ότι χωρίς βοήθεια θα του ήταν αδύνατον να παράσχει προνοιακές, υγειονομικές, πολιτιστικές, εκπαιδευτικές και αθλητικές υπηρεσίες.
- (53) Οι ιταλικές αρχές επανέλαβαν όσα αναφέρονται στην εγκύκλιο, ήτοι ότι για την απαλλαγή από τον δημοτικό φόρο ακίνητης περιουσίας έπρεπε να συντρέχουν, σωρευτικά, οι δύο προϋποθέσεις του σημείου (24) (υποκειμενική και αντικειμενική προϋπόθεση).
- (54) Όσον αφορά την προϋπόθεση υποκειμενικού χαρακτήρα (οντότητα μη εμπορικού χαρακτήρα) και, ειδικότερα, τα θρησκευτικά ιδρύματα, οι ιταλικές αρχές επεσήμαναν ότι η κατηγορία των μη εμπορικών οντοτήτων περιλαμβάνει τα εκκλησιαστικά ιδρύματα που αναγνωρίζονται ως νομικά πρόσωπα αστικού δικαίου, είτε ανήκουν στην Καθολική Εκκλησία είτε σε άλλα θρησκευτικά δόγματα ⁽¹⁹⁾.
- (55) Όσον αφορά την αντικειμενική προϋπόθεση (ανάπτυξη μίας εκ των δραστηριοτήτων που απαριθμούνται στην εγκύκλιο), οι ιταλικές αρχές επεσήμαναν ότι το Ακυρωτικό Δικαστήριο έχει επανειλημμένα αποφανθεί ότι, για τη χορήγηση της απαλλαγής από τον δημοτικό φόρο ακίνητης περιουσίας, απαραίτητη προϋπόθεση είναι να λαμβάνεται υπόψη η πραγματική δραστηριότητα που αναπτύσσεται στο ακίνητο. Πράγματι, πρέπει να επαληθεύεται ότι η εν λόγω δραστηριότητα, έστω και εάν συγκαταλέγεται στις απαλλασσόμενες, δεν αναπτύσσεται, στην πράξη, με τις μεθόδους μιας εμπορικής δραστηριότητας ⁽²⁰⁾. Επίσης, όπως έχει ήδη αποφανθεί το Συμβούλιο της Επικρατείας ⁽²¹⁾, εάν πρόκειται για ένα ολόκληρο ακίνητο που προορίζεται μόνον εν μέρει, ή έστω κατά κύριο λόγο, για τις δραστηριότητες που προβλέπει ο νόμος, ο περιοριστικός χαρακτήρας της φορολογικής απαλλαγής δεν επιτρέπει την παροχή της διευκόλυνσης σε ολόκληρο το ακίνητο.

4.1.3. Χαρακτηρισμός του μέτρου ως υφιστάμενης ενίσχυσης

- (56) Σύμφωνα με τις ιταλικές αρχές, ο δημοτικός φόρος ακίνητης περιουσίας αντιπροσωπεύει τη φυσική νομοθετική εξέλιξη

των προηγούμενων φόρων περιουσίας, με τους οποίους διατήρησε στενή σχέση τυπικής και ουσιαστικής συνέχειας. Η απαλλαγή των ακινήτων που χρησιμοποιούνται για ειδικές δραστηριότητες υψηλής κοινωνικής αξίας αποτελούσε ανέκαθεν κεντρικό στοιχείο όλης της νομοθεσίας για τα ακίνητα ήδη από το 1931 και, συνεπώς, πολύ πριν τεθεί εν ισχύ η Συνθήκη ΕΟΚ.

- (57) Επίσης, οι ιταλικές αρχές και οι 78 τρίτοι ενδιαφερόμενοι θεωρούν ότι, βάσει των επιστολών απόρριψης που απεστάλησαν στους καταγγέλλοντες, και για τις οποίες ενημερώθηκε η Ιταλία, η απαλλαγή από τον δημοτικό φόρο ακίνητης περιουσίας είχε εγκριθεί από την Επιτροπή.
- (58) Για τους λόγους αυτούς, εάν η απαλλαγή από τον δημοτικό φόρο ακίνητης περιουσίας θεωρηθεί ενίσχυση, πρέπει να θεωρηθεί υφιστάμενη ενίσχυση.

4.1.4. Συμβιβάσιμο

- (59) Οι ιταλικές αρχές αποφάσισαν να μην υποβάλουν καμία παρατήρηση σχετικά με το ενδεχόμενο συμβιβάσιμο των μέτρων με το άρθρο 107 παράγραφος 2, και με το άρθρο 107 παράγραφος 3 της Συνθήκης, καθώς και σχετικά με τον πιθανό χαρακτηρισμό τους ως υπηρεσιών γενικού οικονομικού ενδιαφέροντος σύμφωνα με το άρθρο 106 παράγραφος 2 της Συνθήκης και με την απόφαση Altmark.
- (60) Ορισμένοι εκ των 78 τρίτων ενδιαφερόμενων υποστηρίζουν το συμβιβάσιμο της απαλλαγής από τον δημοτικό φόρο ακίνητης περιουσίας με το άρθρο 106 παράγραφος 2, και με το άρθρο 107 παράγραφος 3 (στοιχείο γ) της Συνθήκης, καθώς το μέτρο ήταν αναγκαίο για την ανάπτυξη κοινωνικά ωφέλιμων δραστηριοτήτων που βασιζόταν στην αρχή της αλληλεγγύης. Επίσης, η απαλλαγή δεν προκαλεί σημαντική στρέβλωση του ανταγωνισμού και δεν επηρεάζει σημαντικά τις συναλλαγές μεταξύ κρατών μελών.

4.1.5. Δικαιολογημένη εμπιστοσύνη

- (61) Οι ιταλικές αρχές υποστηρίζουν ότι οι απαντήσεις της Επιτροπής προς τους καταγγέλλοντες σχετικά με την απαλλαγή από τον δημοτικό φόρο ακίνητης περιουσίας, για τις οποίες είχε ενημερωθεί ανεπισήμως η Ιταλία, δημιούργησαν στις μη εμπορικές οντότητες δικαιολογημένη εμπιστοσύνη όσον αφορά το συμβιβάσιμο της απαλλαγής από τον δημοτικό φόρο ακίνητης περιουσίας με το δικαίωμα της Ένωσης.
- (62) Επίσης, δικαιολογημένη εμπιστοσύνη δημιούργησε και η απάντηση της Επιτροπής το 2009 σε γραπτή κοινοβουλευτική ερώτηση σχετικά με τη φορολογική μεταχείριση των μη εμπορικών οντοτήτων ⁽²²⁾.

⁽¹⁹⁾ Για όλες τις θρησκείες που δέχεται το Κράτος, συμπεριλαμβανομένης της Καθολικής Εκκλησίας, ο νόμος ορίζει ότι, όσον αφορά τη φορολογία, ο λατρευτικός σκοπός εξομοιώνεται με τους φιλανθρωπικούς και εκπαιδευτικούς σκοπούς.

⁽²⁰⁾ Βλ. αποφάσεις αριθ. 20776 της 26ης Οκτωβρίου 2005, αριθ. 23703 της 15ης Νοεμβρίου 2007, αριθ. 5485 της 29ης Φεβρουαρίου 2008 και αριθ. 19731 της 17ης Σεπτεμβρίου 2010. Βλ. επίσης απόφαση αριθ. 8495 της 9ης Απριλίου 2010.

⁽²¹⁾ Βλ. γνωμοδότηση αριθ. 266 της 18ης Ιουνίου 1996.

⁽²²⁾ Γραπτή ερώτηση E-177/2009 (ΕΕ C 189 της 13.7.2010).

(63) Αυτό θα είχε ως συνέπεια, εάν η Επιτροπή θεωρήσει το μέτρο παράνομη και ασυμβίβαστη ενίσχυση, χωρίς να αποδεχθεί τον χαρακτηρισμό του μέτρου ως υφιστάμενης ενίσχυσης, να μην διατάξει την ανάκτησή της σύμφωνα με το άρθρο 14 παράγραφος 1 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 659/1999.

(64) Σύμφωνα με ορισμένους τρίτους ενδιαφερόμενους, η ανάκτηση δεν θα πρέπει να διαταχθεί σε καμία περίπτωση ούτε όσον αφορά το άρθρο 149 εδάφιο τέταρτο του Κωδικοποιημένου κειμένου για τους φόρους εισοδήματος, δεδομένου ότι θα ήταν πολύ δύσκολος ο προσδιορισμός του υποθετικού πλεονεκτήματος που χορηγήθηκε και θα απαιτούσε υπερβολική προσπάθεια εκ μέρους των εθνικών αρχών.

4.1.6. Άρθρο 149 του Κωδικοποιημένου κειμένου για τους φόρους εισοδήματος

(65) Στις παρατηρήσεις τους, οι ιταλικές αρχές παρέθεσαν μια λεπτομερή περιγραφή των ειδικών φορολογικών διατάξεων που εφαρμόζονται στις μη κερδοσκοπικές οντότητες, μεταξύ των οποίων συγκαταλέγονται τα εκκλησιαστικά ιδρύματα και οι ερασιτεχνικοί αθλητικοί σύλλογοι. Οι ιταλικές αρχές υπογραμμίζουν ότι το δεύτερο εδάφιο του άρθρου 149 του Κωδικοποιημένου κειμένου για τους φόρους εισοδήματος παρέχει έναν ενδεικτικό κατάλογο παραμέτρων που μπορούν να χρησιμοποιηθούν⁽²³⁾ για να χαρακτηριστεί μια οντότητα ως εμπορικός οργανισμός. Η εκπλήρωση μίας ή περισσότερων εξ αυτών των προϋποθέσεων δεν σημαίνει ότι η μη εμπορική οντότητα χάνει αυτομάτως τον χαρακτήρα της, καθώς οι εν λόγω παράμετροι δεν μπορούν να θεωρηθούν νόμιμα τεκμήρια. Το γεγονός ότι πληρούνται οι προϋποθέσεις αυτές αντιπροσωπεύει μια απλή ένδειξη του πιθανού εμπορικού κυρίως χαρακτήρα των δραστηριοτήτων που αναπτύσσει η εν λόγω οντότητα.

(66) Όπως αναφέρεται στην εγκύκλιο αριθ. 124/E της Υπηρεσίας Δημοσίων Εσόδων της 12ης Μαΐου 1998, τα εκκλησιαστικά ιδρύματα που αναγνωρίζονται ως νομικά πρόσωπα αστικού δικαίου μπορούν να θεωρηθούν μη εμπορικές οντότητες μόνον εάν ο αποκλειστικός ή κύριος σκοπός της δραστηριότητάς τους δεν έχει εμπορικό χαρακτήρα.

(67) Συνεπώς, σύμφωνα με την Ιταλία, το άρθρο 149 εδάφιο τέταρτο του Κωδικοποιημένου κειμένου για τους φόρους εισοδήματος αποκλείει απλώς την εφαρμογή των ειδικών παραμέτρων του χρόνου και της εμπορικότητας που ορίζονται στο πρώτο και στο δεύτερο εδάφιο του άρθρου 149⁽²⁴⁾. Το άρθρο 149 εδάφιο τέταρτο του Κωδικοποιημένου κειμένου για τους φόρους εισοδήματος δεν αποκλείει τη δυνατότητα να απολέσουν τα εκκλησιαστικά ιδρύματα τον χαρακτηρισμό της μη εμπορικής οντότητας. Εν πάση

περιπτώσει, σύμφωνα με ορισμένους εκ των 78 τρίτων ενδιαφερόμενων, το μέτρο αυτό δεν συνεπάγεται καμία μεταφορά δημόσιων πόρων και δεν παρέχει κανένα πλεονέκτημα.

(68) Οι ιταλικές αρχές διευκρίνισαν ότι το μέτρο έχει ως σκοπό τη διατήρηση της αποκλειστικής αρμοδιότητας που αναγνωρίζεται στην Ιταλική Εθνική Ολυμπιακή Επιτροπή (CONI) όσον αφορά τους ερασιτεχνικούς αθλητικούς συλλόγους και στο Υπουργείο Εσωτερικών όσον αφορά την αναγνώριση και την ανάκληση της νομικής προσωπικότητας αστικού δικαίου στα εκκλησιαστικά ιδρύματα⁽²⁵⁾. Εξυπακούεται ότι εάν κατά τη διάρκεια ενός ελέγχου οι φορολογικές αρχές διαπιστώσουν ότι οι εν λόγω οντότητες αναπτύσσουν κατά κύριο λόγο εμπορικές δραστηριότητες, θα ενημερώνουν αμέσως σχετικά το Υπουργείο Εσωτερικών ή την Ιταλική Ολυμπιακή Επιτροπή. Από την πλευρά τους, οι φορολογικές αρχές προβαίνουν στην ανάκτηση με φορολόγηση της σχετικής διαφοράς από την εν λόγω οντότητα.

(69) Οι ιταλικές αρχές επιβεβαίωσαν ότι διενεργήθηκαν έλεγχοι τόσο σε εκκλησιαστικά ιδρύματα όσο και σε ερασιτεχνικούς αθλητικούς συλλόγους. Όσον αφορά, ειδικότερα, τα εκκλησιαστικά ιδρύματα, το Υπουργείο Εσωτερικών διενήργησε επίσης ελέγχους στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων του, χωρίς να διαπιστωθεί μάλιστα καμία μορφή κατάχρησης.

4.2. Παρατηρήσεις των δύο ενδιαφερόμενων

(70) Στις παρατηρήσεις τους, οι δύο ενδιαφερόμενοι⁽²⁶⁾ αναφέρονται σε όλα τα έγγραφα και τα σχόλια που είχαν υποβάλει ήδη στην Επιτροπή στο πλαίσιο της διοικητικής διαδικασίας πριν από την απόφαση περί κινήσεως της διαδικασίας. Κατά την άποψή τους, τα εν λόγω έγγραφα αποδεικνύουν ότι, στην πραγματικότητα, τα εκκλησιαστικά ιδρύματα αναπτύσσουν οικονομικές δραστηριότητες.

(71) Όσον αφορά την απαλλαγή από τον δημοτικό φόρο ακίνητης περιουσίας, οι δύο ενδιαφερόμενοι επισημαίνουν ότι η Ιταλία θέσπισε το αμφισβητούμενο μέτρο το 2005. Μετά την έναρξη ισχύος του νομοθετικού διατάγματος αριθ. 203/2005, η απαλλαγή από τον δημοτικό φόρο ακίνητης περιουσίας εφαρμόζονταν σε μη εμπορικές οντότητες που ασκούσαν τις προβλεπόμενες από τη νομοθεσία δραστηριότητες, έστω και εάν ήταν εμπορικού χαρακτήρα⁽²⁷⁾. Μετά από ορισμένες τροποποιήσεις στον νόμο σχετικά με τον δημοτικό φόρο ακίνητης περιουσίας που επήλθαν το 2006, η απαλλαγή από τον δημοτικό φόρο ακίνητης περιουσίας κατέστη εφαρμοστέα στις εν λόγω δραστηριότητες, υπό την προϋπόθεση ότι δεν θα είχαν αποκλειστικά εμπορικό χαρακτήρα⁽²⁸⁾. Η τροποποίηση του 2006 δεν κατήργησε, ωστόσο, τον χαρακτήρα της κρατικής ενίσχυσης του εν λόγω μέτρου.

⁽²³⁾ Βλ. υποσημείωση 12.

⁽²⁴⁾ Βλ. προηγούμενο σημείο 2.2 και επόμενα.

⁽²⁵⁾ Κατ' αυτόν τον τρόπο, διασφαλίζεται επίσης ο σεβασμός των διεθνών συμφωνιών που έχουν συναφθεί μεταξύ της Ιταλίας και της Αγίας Έδρας όσον αφορά τα εκκλησιαστικά ιδρύματα.

⁽²⁶⁾ Από τους αρχικούς καταγγέλλοντες, μόνον ο Pietro Ferracci και η Scuola Elementare Maria Montessori s.r.l. υπέβαλαν παρατηρήσεις σχετικά με την απόφαση περί κινήσεως της διαδικασίας.

⁽²⁷⁾ Νομοθετικό διάταγμα αριθ. 203/2005 που μετατράπηκε με τον νόμο αριθ. 248 της 2ας Δεκεμβρίου 2005.

⁽²⁸⁾ Νομοθετικό διάταγμα αριθ. 223/2006 που μετατράπηκε με τον νόμο αριθ. 248 της 4ης Αυγούστου 2006.

- (72) Η ίδια εγκύκλιος εκχωρούσε επιλεκτικό πλεονέκτημα σε οντότητες οι οποίες στην πραγματικότητα πρέπει να θεωρούνται επιχειρήσεις. Πράγματι, σε πολλές περιπτώσεις σχετικές με τις δραστηριότητες που περιγράφονται στην εγκύκλιο, η δυνατότητα χορήγησης της απαλλαγής από τον δημοτικό φόρο ακίνητης περιουσίας εξαρτάτο μόνο από την προϋπόθεση να μην αποκόμιζε κέρδη η οντότητα. Ωστόσο, σύμφωνα με τις αρχές που καθορίζονται στη νομολογία της Ένωσης, το γεγονός ότι μια οντότητα δεν είναι κερδοσκοπική είναι άνευ σημασίας για την εφαρμογή της νομοθεσίας σχετικά με τις κρατικές ενισχύσεις. Η εγκύκλιος δεν επέλυε, συνεπώς, τα ζητήματα που αφορούν τις κρατικές ενισχύσεις σε σχέση με την απαλλαγή από τον δημοτικό φόρο ακίνητης περιουσίας, δεδομένου ότι η εν λόγω απαλλαγή εξακολουθούσε να εφαρμόζεται σε μη εμπορικές οντότητες οι οποίες ασκούσαν οικονομική δραστηριότητα, αλλά όχι σε οντότητες οι οποίες ασκούσαν την ίδια δραστηριότητα με κερδοσκοπικό χαρακτήρα.
- (73) Σύμφωνα με τους καταγγέλλοντες, θα ήταν σε κάθε περίπτωση πρακτικά αδύνατη η συλλογή ειδικών πληροφοριών σχετικά με τα ακίνητα που ανήκουν στις εν λόγω οντότητες, κυρίως γιατί οι οντότητες αυτές δεν ήταν υποχρεωμένες να δηλώνουν τα ακίνητα με απαλλαγή από την καταβολή του δημοτικού φόρου ακίνητης περιουσίας.
- (74) Όσον αφορά το άρθρο 149 εδάφιο τέταρτο του Κωδικοποιημένου κειμένου για τους φόρους εισοδήματος, οι καταγγέλλοντες επισημαίνουν ότι δεν είναι δυνατή η απώλεια του χαρακτηρισμού των μη εμπορικών οντοτήτων για τα εκκλησιαστικά ιδρύματα.
- (75) Όσον αφορά την απαλλαγή από τον δημοτικό φόρο ακίνητης περιουσίας και το άρθρο 149 εδάφιο τέταρτο του Κωδικοποιημένου κειμένου για τους φόρους εισοδήματος, οι καταγγέλλοντες συμφωνούν με τα προκαταρκτικά συμπεράσματα στα οποία κατέληξε η Επιτροπή στην απόφαση περί κινήσεως της διαδικασίας σχετικά με την παρουσία κρατικών πόρων και την ύπαρξη πλεονεκτήματος, καθώς επίσης όσον αφορά την επιλεκτικότητα, τη στρέβλωση του ανταγωνισμού και τις επιπτώσεις στις συναλλαγές.
- (76) Όσον αφορά το συμβιβασμό των εν λόγω μέτρων, οι καταγγέλλοντες συμφωνούν με το προκαταρκτικό συμπέρασμα της Επιτροπής σχετικά με την αδυναμία εφαρμογής του άρθρου 107 παράγραφος 2 της Συνθήκης και του άρθρου 107 παράγραφος 3 στοιχεία α), β) και γ) της Συνθήκης. Οι καταγγέλλοντες δεν συμφωνούν, ωστόσο, με τη δυνατότητα εφαρμογής της παρέκκλισης που προβλέπεται στο άρθρο 107 παράγραφος 3 στοιχείο δ) της Συνθήκης σε ορισμένες οντότητες που αναπτύσσουν αποκλειστικά εκπαιδευτικές, πολιτιστικές και ψυχαγωγικές δραστηριότητες. Θεωρούν, επίσης, ότι στη συγκεκριμένη περίπτωση δεν πληρούνται οι προϋποθέσεις της απόφασης του Δικαστηρίου στην υπόθεση Altmark.

4.3. Παρατηρήσεις των ιταλικών αρχών επί των σχολίων των τρίτων ενδιαφερόμενων

- (77) Με επιστολή της 10ης Ιουνίου 2011, οι ιταλικές αρχές διαβίβασαν τις παρατηρήσεις τους επί των σχολίων των τρίτων ενδιαφερόμενων.
- (78) Καταρχάς, ακόμη και εάν υποτεθεί ότι ορισμένες δραστηριότητες οι οποίες αναπτύσσονται από μη εμπορικές οντότητες που επωφελούνται από την απαλλαγή μπορούν να χαρακτηρισθούν πράγματι ως οικονομικές δραστηριότητες, η Επιτροπή θα πρέπει ούτως ή άλλως να αποδείξει ότι το παρεχόμενο πλεονέκτημα είναι επιλεκτικό και ότι δεν δικαιολογείται με επιχειρήματα που αφορούν τη λογική του ιταλικού φορολογικού συστήματος.
- (79) Κατά δεύτερο λόγο, όσον αφορά τις γενικές παρατηρήσεις που διατυπώνονται σχετικά με την εγκύκλιο, οι ιταλικές αρχές είναι της άποψης ότι η Επιτροπή καλείται να εξετάσει ένα μέτρο που προβλέπει φορολογική απαλλαγή. Αυτό σημαίνει ότι η Επιτροπή καλείται να εκτιμήσει τα ερμηνευτικά κριτήρια της νομοθεσίας που επισημαίνουν οι εθνικές αρχές, καθώς και την ύπαρξη ενός κατάλληλου συστήματος ελέγχων.
- (80) Ειδικότερα, όσον αφορά τις υποτιθέμενες δυσκολίες που αναφέρουν οι καταγγέλλοντες σχετικά με τη συγκέντρωση στοιχείων για τα ακίνητα που ανήκουν σε μη εμπορικές οντότητες, οι ιταλικές αρχές διευκρινίζουν ότι η υποχρέωση υποβολής δήλωσης δημοτικού φόρου ακίνητης περιουσίας είχε καταργηθεί γενικώς από το 2006. Οι ιταλικές αρχές επισημαίνουν επίσης ότι επί του παρόντος τελούν υπό αναθεώρηση τόσο το σύστημα του κτηματολογίου όσο και οι βάσεις δεδομένων για τα ακίνητα.
- (81) Όσον αφορά το άρθρο 149 εδάφιο τέταρτο του Κωδικοποιημένου κειμένου για τους φόρους εισοδήματος, οι ιταλικές αρχές επισημαίνουν ότι, όπως αναγνωρίζουν και οι ίδιοι οι καταγγέλλοντες, η εν λόγω διάταξη δεν είναι μια αυτοτελής ρήτρα, ενώ δεν έχει ούτε ουσιαστικό περιεχόμενο, αλλά αποτελεί μια διάταξη διαδικαστικής φύσεως και έχει σημασία αποκλειστικά και μόνο από την άποψη των ελέγχων.

5. Η ΝΕΑ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ ΓΙΑ ΤΟΝ ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΦΟΡΟ ΑΚΙΝΗΤΗΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ

5.1. Περιγραφή του νέου δημοτικού φόρου ακίνητης περιουσίας: ο ενιαίος φόρος ακίνητης περιουσίας (IMU)

- (82) Στο πλαίσιο της επονομαζόμενης μεταρρύθμισης για τον δημοσιονομικό φεντεραλισμό, το νομοθετικό διάταγμα αριθ. 23 της 14ης Μαρτίου 2011, προβλέπει την αντικατάσταση του δημοτικού φόρου ακίνητης περιουσίας (ICI) με τον ενιαίο φόρο ακίνητης περιουσίας (IMU) από 1ης Ιανουαρίου 2014. Με το νομοθετικό διάταγμα αριθ. 201 της 6ης Δεκεμβρίου 2011, το οποίο μετατράπηκε στον νόμο αριθ. 214 της 22ας Δεκεμβρίου 2011, η Ιταλία αποφάσισε να επισπεύσει την εφαρμογή του ενιαίου φόρου ακίνητης περιουσίας από το 2012.

(83) Υπόχρεοι καταβολής του ενιαίου φόρου ακίνητης περιουσίας είναι όλοι οι ιδιοκτήτες ακινήτων. Η φορολογητέα βάση υπολογίζεται λαμβάνοντας υπόψη την αξία του ακινήτου. Πιο συγκεκριμένα, η αξία αυτή υπολογίζεται με βάση το τεκμαρτό εισόδημα από το ακίνητο και με την εφαρμογή των κριτηρίων του άρθρου 5 του διατάγματος για τον δημοτικό φόρο ακίνητης περιουσίας (νομοθετικό διάταγμα αριθ. 504/92) σε συνδυασμό με τα κριτήρια που καθορίζει το νομοθετικό διάταγμα αριθ. 201/2011. Στην αξία που προσδιορίζεται σύμφωνα με τα προαναφερθέντα κριτήρια εφαρμόζονται συγκεκριμένοι πολλαπλασιαστές που διαφέρουν ανάλογα με την κτηματολογική κατηγορία του ακινήτου. Ο βασικός συντελεστής του ενιαίου φόρου ακίνητης περιουσίας είναι 0,76 %.

(84) Το σύστημα κτηματολογίου έχει, συνεπώς, θεμελιώδη σημασία όσον αφορά τον φόρο ακίνητης περιουσίας. Η βασική κτιριακή μονάδα για τους σκοπούς του κτηματολογίου μπορεί να είναι ένα κτίριο ή ένα τμήμα κτιρίου ή ένα συγκρότημα κτιρίων ή ένα οικόπεδο, αρκεί να διαθέτουν λειτουργική και εισοδηματική αυτονομία. Το ιταλικό σύστημα κτηματολογίου, το οποίο πρόκειται να αναθεωρηθεί σύντομα, διακρίνει ξέι κατηγορίες ακινήτων. Η κατηγορία Α περιλαμβάνει ακίνητα που προορίζονται για κατοικία ή συναφείς χρήσεις· η κατηγορία Β περιλαμβάνει ακίνητα για συλλογική χρήση, όπως, για παράδειγμα, κολέγια, νοσοκομεία, δημόσιες υπηρεσίες και σχολεία· η κατηγορία Γ περιλαμβάνει ακίνητα που προορίζονται για κοινή εμπορική χρήση, όπως καταστήματα, αποθήκες, κτίρια και εγκαταστάσεις για αθλητισμό· η κατηγορία Δ περιλαμβάνει ακίνητα ειδικού προορισμού, όπως ξενοδοχεία, θέατρα, νοσοκομεία, κτίρια και εγκαταστάσεις για αθλητισμό· στην κατηγορία Ε συγκαταλέγονται ακίνητα ιδιαίτερου προορισμού, όπως σταθμοί για υπηρεσίες χερσαίων, θαλάσσιων και αεροπορικών μεταφορών, γέφυρες με διόδους, φάροι, κτίρια που προορίζονται για τη δημόσια άσκηση θρησκευτικής λατρείας· τέλος, η κατηγορία ΣΤ περιλαμβάνει ακίνητα καταχωρημένα σε πλάσματικές κατηγορίες.

(85) Όσον αφορά ειδικά τον νέο ενιαίο φόρο ακίνητης περιουσίας, το άρθρο 91α του νομοθετικού διατάγματος αριθ. 1 της 24ης Ιανουαρίου 2012, το οποίο μετατράπηκε από τον νόμο αριθ. 27 της 24ης Μαρτίου 2012, εισάγει μια σειρά τροποποιήσεων σε σχέση με τη φορολόγηση των ακινήτων των μη εμπορικών οντοτήτων που αναπτύσσουν ειδικές δραστηριότητες. Ειδικότερα, ο νέος νόμος καταργεί την τροποποίηση του 2006, η οποία είχε διευρύνει το πεδίο εφαρμογής της απαλλαγής από τον δημοτικό φόρο ακίνητης περιουσίας στα ακίνητα στα οποία αναπτύσσονται δραστηριότητες «οι οποίες δεν έχουν αποκλειστικά εμπορικό

χαρακτήρα»⁽²⁹⁾ (εδάφιο τέταρτο), ενώ διευκρινίζει επίσης ότι η απαλλαγή από τον ενιαίο φόρο ακίνητης περιουσίας περιορίζεται στις δραστηριότητες τις οποίες προβλέπει ο νόμος⁽³⁰⁾ και οι οποίες αναπτύσσονται από μη εμπορικές οντότητες με μη εμπορικές μεθόδους (εδάφιο πρώτο). Το νομοθετικό διάταγμα αριθ. 1/2012 εισήγαγε επίσης ειδικές διατάξεις για να επιτραπεί η αναλογική καταβολή του ενιαίου φόρου ακίνητης περιουσίας σε περίπτωση που ένα συγκεκριμένο ακίνητο χρησιμοποιείται είτε για εμπορικές είτε για μη εμπορικές δραστηριότητες. Ειδικότερα, το άρθρο 91α εδάφιο δεύτερο, προβλέπει ότι, εάν η κτιριακή μονάδα προορίζεται για μεικτή χρήση, η απαλλαγή θα εφαρμόζεται από 1ης Ιανουαρίου 2013 μόνο στο τμήμα της κτιριακής μονάδας στο οποίο αναπτύσσεται η δραστηριότητα μη εμπορικού χαρακτήρα, εάν είναι εφικτός ο προσδιορισμός του τμήματος της κτιριακής μονάδας που προορίζεται αποκλειστικά για την εν λόγω δραστηριότητα. Στις περιπτώσεις κατά τις οποίες δεν είναι δυνατός ο προσδιορισμός των εν λόγω αυτόνομων τμημάτων κτιριακών μονάδων, από 1ης Ιανουαρίου 2013, η απαλλαγή εφαρμόζεται κατ' αναλογία της μη εμπορικής χρήσης του ακινήτου όπως προκύπτει από την ειδική δήλωση (άρθρο 91α εδάφιο τρίτο). Το νομοθετικό διάταγμα αριθ. 1/2012 παραπέμπει για τον ορισμό μιας σειράς στοιχείων σε μελλοντικό εκτελεστικό κανονισμό που πρόκειται να θεσπιστεί από το Υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών, με θέμα: τις προθεσμίες και τους όρους για την υποβολή της εν λόγω δήλωσης· τα σημαντικά στοιχεία για τον αναλογικό προσδιορισμό· και—μετά τις τροποποιήσεις που επέφερε το νομοθετικό διάταγμα αριθ. 174/2012⁽³¹⁾— τις γενικές και τις τομεακές προϋποθέσεις που πρέπει να πληρούνται προκειμένου να χαρακτηριστεί μια δραστηριότητα ως αναπτυσσόμενη με μη εμπορικές μεθόδους.

(86) Κατόπιν της θετικής γνωμοδότησης του Συμβουλίου της Επικρατείας και λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις που διατύπωσε το Συμβούλιο της Επικρατείας⁽³²⁾, ο υπουργός Οικονομίας και Οικονομικών εξέδωσε με το διάταγμα αριθ. 200 της 19ης Νοεμβρίου 2012 τον εκτελεστικό κανονισμό για τον ενιαίο φόρο ακίνητης περιουσίας (εφεξής ο «κανονισμός»)⁽³³⁾. Ο εν λόγω κανονισμός καθορίζει πότε οι συγκεκριμένες δραστηριότητες στις οποίες εφαρμόζεται η

⁽²⁹⁾ Άρθρο 7 εδάφιο 2α του νομοθετικού διατάγματος αριθ. 203 της 30ής Σεπτεμβρίου 2005· άρθρο 91α εδάφιο τέταρτο του νομοθετικού διατάγματος αριθ. 1/2012.

⁽³⁰⁾ Βλ. σχετικά το άρθρο 13 εδάφιο 13 του νομοθετικού διατάγματος αριθ. 201/2011, καθώς και το άρθρο 9 εδάφιο 8 του νομοθετικού διατάγματος αριθ. 23/2011, το οποίο παραπέμπει στο άρθρο 7 εδάφιο πρώτο του νόμου για τον δημοτικό φόρο ακίνητης περιουσίας. Για την περιγραφή του άρθρου 7 εδάφιο πρώτο στοιχείο θ) του νόμου για τον δημοτικό φόρο ακίνητης περιουσίας, βλ. το σημείο (22).

⁽³¹⁾ Βλ. άρθρο 9 παράγραφος 6 του νομοθετικού διατάγματος αριθ. 174 της 10ης Οκτωβρίου 2012, το οποίο μετατράπηκε με τροποποιήσεις από τον νόμο αριθ. 213 της 7ης Δεκεμβρίου 2012 (ΕΕ αριθ. 286 της 7ης Δεκεμβρίου 2012).

⁽³²⁾ Βλ. γνωμοδότηση αριθ. 4802/2012, η οποία υπεβλήθη στις 13 Νοεμβρίου 2012 (υπόθεση αριθ. 10380/2012).

⁽³³⁾ Διάταγμα αριθ. 200 της 19ης Νοεμβρίου 2012, το οποίο δημοσιεύθηκε στην ΕΕ αριθ. 274 της 23ης Νοεμβρίου 2012.

απαλλαγή από τον ενιαίο φόρο ακίνητης περιουσίας, όπως ορίζονται από τον ίδιο κανονισμό, πρέπει να θεωρούνται ότι αναπτύσσονται με «μη εμπορικές μεθόδους». Καταρχάς, ως γενική προϋπόθεση, οι εν λόγω δραστηριότητες δεν πρέπει να είναι κερδοσκοπικές· επίσης, σύμφωνα με το δίκαιο της Ένωσης, λόγω της φύσεώς τους, οι δραστηριότητες αυτές δεν ανταγωνίζονται άλλους παράγοντες της αγοράς κερδοσκοπικού χαρακτήρα και αποτελούν έκφραση των αρχών της αλληλεγγύης και της επικουρικότητας⁽³⁴⁾. Επιπλέον, θα πρέπει να πληρούνται, σωρευτικά, δύο σειρές κριτηρίων που αφορούν αφενός τις μη εμπορικές οντότητες (υποκειμενικές προϋποθέσεις) και αφετέρου τις ειδικές δραστηριότητες τις οποίες αναπτύσσουν οι εν λόγω οντότητες (αντικειμενικές προϋποθέσεις). Όσον αφορά τις υποκειμενικές προϋποθέσεις, ο κανονισμός θέτει τους γενικούς όρους που πρέπει να πληρούν οι μη εμπορικές οντότητες προκειμένου να δικαιούνται απαλλαγή από τον ενιαίο φόρο ακίνητης περιουσίας⁽³⁵⁾. Ειδικότερα, ο κανονισμός διευκρινίζει ότι η ιδρυτική πράξη ή το καταστατικό της μη εμπορικής οντότητας πρέπει να προβλέπει τη γενική απαγόρευση διανομής παντός τύπου κερδών, πλεονασμάτων διαχείρισης, κονδυλίων και αποθεματικών. Επίσης, ισχύει η υποχρέωση επανεπένδυσης των ενδεχόμενων κερδών αποκλειστικά για την ανάπτυξη των δραστηριοτήτων που εξυπηρετούν την επίτευξη του θεσμικού σκοπού της κοινωνικής αλληλεγγύης· σε περίπτωση διάλυσης της μη εμπορικής οντότητας, ισχύει η υποχρέωση διάθεσης των περιουσιακών της στοιχείων σε άλλη μη εμπορική οντότητα που αναπτύσσει ανάλογη δραστηριότητα. Όσον αφορά τις αντικειμενικές προϋποθέσεις⁽³⁶⁾, ορίζονται ειδικά χαρακτηριστικά για τους διάφορους τύπους δραστηριότητας που αναφέρονται στο άρθρο 1⁽³⁷⁾. Για τις δραστηριότητες περίθαλψης και υγείας, πρέπει να πληρούνται δύο εναλλακτικές προϋποθέσεις: α) ο δικαιούχος να είναι διαπιστευμένος από το κράτος και να έχει συνάψει σύμβαση ή συμφωνία με τις δημόσιες αρχές· οι δραστηριότητες να αναπτύσσονται με τρόπο επικουρικό ή συμπληρωματικό σε σχέση με τη δημόσια υπηρεσία, παρέχοντας στους χρήστες μια υπηρεσία δωρεάν ή με την καταβολή αντιτίμου που θα αντιπροσωπεύει απλή συμμετοχή στην προϋπολογιζόμενη δαπάνη για την κάλυψη της καθολικής υπηρεσίας· β) εάν η οντότητα δεν είναι διαπιστευμένη ή δεν έχει συνάψει σύμβαση ή συμφωνία, οι υπηρεσίες που παρέχονται δωρεάν ή με την καταβολή συμβολικού αντιτίμου το οποίο δεν θα υπερβαίνει σε καμία περίπτωση το ήμισυ των μέσων

προβλεπόμενων αντιτίμων για ανάλογες δραστηριότητες που παρέχονται στην ίδια γεωγραφική ζώνη με ανταγωνιστικές μεθόδους, λαμβάνοντας επίσης υπόψη την απουσία συσχέτισης με το πραγματικό κόστος της υπηρεσίας. Για τις εκπαιδευτικές δραστηριότητες πρέπει να συντρέχουν, σωρευτικά, τρεις προϋποθέσεις: α) η δραστηριότητα πρέπει να είναι ισότιμη σε σχέση με τη δημόσια εκπαίδευση και η σχολή πρέπει να διασφαλίζει την απουσία διακρίσεων στη φάση επιλογής των μαθητών· β) η σχολή πρέπει επίσης να δέχεται τους μαθητές με αναπηρία, να εφαρμόζει τη συλλογική σύμβαση, να διαθέτει κατάλληλες εγκαταστάσεις σύμφωνα με τα προβλεπόμενα πρότυπα και να δημοσιεύει τους ισολογισμούς της· γ) η δραστηριότητα να παρέχεται δωρεάν ή με την καταβολή συμβολικού αντιτίμου που θα καλύπτει μόνον ένα τμήμα του πραγματικού κόστους της υπηρεσίας, λαμβάνοντας επίσης υπόψη την απουσία συσχέτισης με το πραγματικό κόστος της εν λόγω υπηρεσίας. Όσον αφορά τις δραστηριότητες στέγασης, καθώς και τις πολιτιστικές, ψυχαγωγικές και αθλητικές δραστηριότητες, ο δικαιούχος πρέπει να παρέχει υπηρεσίες δωρεάν ή με την καταβολή συμβολικού αντιτίμου το οποίο δεν θα υπερβαίνει σε καμία περίπτωση το ήμισυ των μέσων προβλεπόμενων αντιτίμων για ανάλογες δραστηριότητες που παρέχονται στην ίδια γεωγραφική ζώνη, λαμβάνοντας επίσης υπόψη την απουσία συσχέτισης με το πραγματικό κόστος της υπηρεσίας.

5.2. Παρατηρήσεις των δύο ενδιαφερόμενων σχετικά με τη νομοθεσία για τον ενιαίο φόρο ακίνητης περιουσίας (IMU)

- (87) Σύμφωνα με τα δύο ενδιαφερόμενα μέρη, το άρθρο 91α εδάφια δεύτερο και τρίτο, του νομοθετικού διατάγματος αριθ. 1/2012 συνιστούν παρέκκλιση από τη συνήθη νομοθεσία περί φορολόγησης των ακινήτων.
- (88) Καταρχάς, οι δύο καταγγέλλοντες υποβάλλουν τις παρατηρήσεις τους σχετικά με το άρθρο 91α εδάφιο δεύτερο. Το εν λόγω εδάφιο προβλέπει ότι, εάν η κτιριακή μονάδα προορίζεται για μεικτή χρήση, η απαλλαγή από τον ενιαίο φόρο ακίνητης περιουσίας θα εφαρμόζεται μόνο στο τμήμα του κτιρίου στο οποίο αναπτύσσεται η δραστηριότητα μη εμπορικού χαρακτήρα, εάν είναι εφικτός ο προσδιορισμός του τμήματος του ακινήτου που προορίζεται αποκλειστικά για την εν λόγω δραστηριότητα. Στο υπόλοιπο τμήμα της κτιριακής μονάδας, εφόσον διαθέτει μόνιμη λειτουργική και εισοδηματική αυτονομία, εφαρμόζονται οι διατάξεις του άρθρου 2 εδάφια 41, 42 και 44 του νομοθετικού διατάγματος αριθ. 262 της 3ης Οκτωβρίου 2006, το οποίο μετατράπηκε, με τροποποιήσεις, στον νόμο αριθ. 286 της 24ης Νοεμβρίου 2006. Οι προαναφερθείσες διατάξεις ρυθμίζουν την εφαρμοζόμενη διαδικασία στα ακίνητα που ανήκουν στην κατηγορία Ε του κτηματολογίου, για τα οποία είναι αναγκαία να πραγματοποιηθεί ο επαναπροσδιορισμός και η επανεκτίμηση του τεκμαρτού εισοδήματος. Πράγματι, σύμφωνα με τον ίδιο νόμο, στα ακίνητα που κατατάσσονται στην κατηγορία Ε (ακίνητα ιδιαίτερου προσορισμού)⁽³⁸⁾, δεν μπορούν να συγκαταλέγονται κτίρια ή τμήματα κτιρίων με εμπορική ή βιομηχανική χρήση ή κτίρια που χρησιμοποιούνται για διαφορετικούς σκοπούς, εάν διαθέτουν λειτουργική και εισοδηματική αυτονομία.

⁽³⁴⁾ Βλ. άρθρο 1 εδάφιο πρώτο στοιχείο ιστ) του κανονισμού του υπουργού Οικονομίας και Οικονομικών της 19ης Νοεμβρίου 2012.

⁽³⁵⁾ Άρθρο 3 του κανονισμού του υπουργού Οικονομίας και Οικονομικών της 19ης Νοεμβρίου 2012.

⁽³⁶⁾ Άρθρο 4 του κανονισμού του υπουργού Οικονομίας και Οικονομικών της 19ης Νοεμβρίου 2012.

⁽³⁷⁾ Περαιτέρω προϋποθέσεις περιλαμβάνονται στους ορισμούς που περιέχει το άρθρο 1 του κανονισμού. Συγκεκριμένα, όσον αφορά τις δραστηριότητες στέγασης, το άρθρο 1 εδάφιο πρώτο στοιχείο ι) του κανονισμού προβλέπει τη δυνατότητα πρόσβασης μόνο σε συγκεκριμένες κατηγορίες χρηστών και την απαγόρευση της συνεχούς λειτουργίας. Πιο συγκεκριμένα, όσον αφορά την «κοινωνική στέγαση», ο κανονισμός διευκρινίζει ότι οι δραστηριότητες πρέπει να απευθύνονται σε άτομα με προσωρινές ή μόνιμες ειδικές ανάγκες ή σε μειονεκτούντα άτομα από άποψη σωματικής, ψυχικής, οικονομικής, κοινωνικής ή οικογενειακής κατάστασης. Σε κάθε περίπτωση, η απαλλαγή δεν προβλέπεται για τις δραστηριότητες που αναπτύσσονται σε ξενοδοχειακές ή παραξενοδοχειακές μονάδες, σύμφωνα με το άρθρο 9 του νομοθετικού διατάγματος αριθ. 79 της 23ης Μαΐου 2011. Όσον αφορά τις «αθλητικές δραστηριότητες», το άρθρο 1 εδάφιο πρώτο στοιχείο ιγ) προβλέπει ότι οι δικαιούχοι οντότητες πρέπει να είναι μη κερδοσκοπικοί αθλητικοί σύλλογοι που είναι μέλη των εθνικών αθλητικών ομοσπονδιών ή των αναγνωρισμένων φορέων που προάγουν τον αθλητισμό βάσει του άρθρου 90 του νόμου αριθ. 289 της 27ης Δεκεμβρίου 2002.

⁽³⁸⁾ Βλ. προηγούμενο σημείο (82).

(89) Οι δύο ενδιαφερόμενοι επισημαίνουν ότι η αναφορά στο νομοθετικό διάταγμα αριθ. 262/2006 που περιέχεται στο άρθρο 91α εδάφιο δεύτερο πρέπει να ερμηνεύεται ως γενική αναφορά στη διαδικασία αναταξινόμησης στο κτηματολόγιο. Πράγματι, σύμφωνα με τους δύο ενδιαφερόμενους, εάν η διαδικασία που ορίζεται στο νομοθετικό διάταγμα αριθ. 262/2006 ίσχυε μόνο για τα ακίνητα της κατηγορίας E του κτηματολογίου, η υποχρέωση «κατάτμησης» ενός ακινήτου που προορίζεται για μεικτή χρήση θα μπορούσε να εφαρμοσθεί μόνο σε πολύ περιορισμένο αριθμό κτιρίων, ήτοι στα κτίρια των κατηγοριών E7 και E9.

(90) Οι δύο ενδιαφερόμενοι επισημαίνουν επίσης ότι η δήλωση που προβλέπεται στο άρθρο 91α εδάφιο τρίτο θα μπορούσε να δημιουργήσει προβλήματα αποφυγής και ότι ο νέος νόμος αφήνει υπερβολικά περιθώρια διακριτικής ευχέρειας στη δημόσια διοίκηση. Σε αυτό προστίθεται και το γεγονός ότι οι νέες διατάξεις θα αρχίσουν να εφαρμόζονται μόνον μετά την 1η Ιανουαρίου 2013 και, συνεπώς, σε κάθε περίπτωση, η Επιτροπή θα πρέπει να διατάξει την ανάκτηση των ενισχύσεων που χορηγήθηκαν παρανόμως από το 2006 έως το 2012 στο πλαίσιο της απαλλαγής από τον δημοτικό φόρο ακίνητης περιουσίας.

5.3. Παρατηρήσεις των ιταλικών αρχών επί των σχολίων των δύο ενδιαφερόμενων

(91) Οι Ιταλικές αρχές εξήγησαν ότι η αναφορά στο άρθρο 2 εδάφια 41, 42 και 44 του νομοθετικού διατάγματος 262/2006 που περιέχεται στο άρθρο 91α, πρέπει να ερμηνεύεται ως μια γενική αναφορά στον τύπο της εφαρμοστέας διαδικασίας για την κατάτμηση ενός ακινήτου με μεικτή χρήση. Η εν λόγω διαδικασία εφαρμόζεται ανεξαρτήτως της κατηγορίας κτηματολογίου στην οποία ανήκει το ακίνητο.

(92) Η Ιταλία διευκρίνισε επίσης ότι, σε γενικές γραμμές, το ιταλικό φορολογικό σύστημα βασίζεται στην υποχρέωση δήλωσης των φορολογουμένων και ότι αποτελεί κοινή νομοθετική πρακτική η ρύθμιση ειδικών ζητημάτων με εκτελεστικά μέτρα. Επίσης, δεδομένου ότι ο νόμος που θεσπίστηκε τον Μάρτιο του 2012 καθιερώνει ένα νέο σύστημα δήλωσης για τα ακίνητα που χρησιμοποιούνται από τις μη εμπορικές οντότητες, ήταν αναγκαίο να μετατεθεί η ημερομηνία έναρξης ισχύος του νέου συστήματος για τις εν λόγω οντότητες.

(93) Όσον αφορά την ανάκτηση, οι Ιταλικές αρχές διευκρίνισαν ότι δεν είναι δυνατόν να προσδιοριστεί αναδρομικά ποια είναι τα ακίνητα που ανήκουν σε μη εμπορικές οντότητες στα οποία αναπτύχθηκαν δραστηριότητες μη αποκλειστικά εμπορικού χαρακτήρα (και τα οποία επωφελήθηκαν, συνεπώς, από την απαλλαγή από τον δημοτικό φόρο ακίνητης περιουσίας). Πράγματι, τα στοιχεία του κτηματολογίου δεν παρέχουν πληροφορίες σχετικά με τον τύπο της δραστηριότητας που αναπτύσσεται σε ένα ακίνητο⁽³⁹⁾. Επίσης, ούτε άλλες φορολογικές βάσεις δεδομένων επιτρέπουν τον εντοπισμό των ακινήτων που χρησιμοποιήθηκαν από μη εμπορικές οντότητες για την ανάπτυξη θεσμικών δραστηριοτήτων με μη αποκλειστικά εμπορικές μεθόδους.

6. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

(94) Προκειμένου να διαπιστώσει εάν ένα μέτρο συνιστά κρατική ενίσχυση, η Επιτροπή πρέπει να αξιολογήσει εάν το εν λόγω μέτρο πληροί όλες τις προϋποθέσεις που προβλέπει το άρθρο 107 παράγραφος 1 της Συνθήκης, το οποίο ορίζει: «Ενισχύσεις που χορηγούνται υπό οποιαδήποτε μορφή από τα κράτη ή με κρατικούς πόρους και που νοθεύουν ή απειλούν να νοθεύσουν τον ανταγωνισμό διά της ευνοϊκής μεταχείρισης ορισμένων επιχειρήσεων ή ορισμένων κλάδων παραγωγής είναι ασυμβίβαστες με την εσωτερική αγορά, κατά το μέτρο που επηρεάζουν τις μεταξύ κρατών μελών συναλλαγές, εκτός αν οι Συνθήκες ορίζουν άλλως.» Σύμφωνα με την εν λόγω διάταξη, η Επιτροπή θα εξετάσει: i) εάν το μέτρο χρηματοδοτείται από το κράτος ή με κρατικούς πόρους· ii) εάν το μέτρο παρέχει επιλεκτικό πλεονέκτημα· iii) εάν το μέτρο επηρεάζει τις συναλλαγές μεταξύ των κρατών μελών και νοθεύει ή απειλεί να νοθεύσει τον ανταγωνισμό.

(95) Καταρχάς, η Επιτροπή πρέπει να αξιολογήσει εάν τουλάχιστον ορισμένες από τις εν λόγω μη εμπορικές οντότητες είναι στην πραγματικότητα επιχειρήσεις σύμφωνα με τη νομοθεσία της Ένωσης για τον ανταγωνισμό.

6.1. Χαρακτηρισμός μη εμπορικών οντοτήτων ως επιχειρήσεων

(96) Στην απόφαση περί κινήσεως της διαδικασίας, η Επιτροπή επεσήμανε ότι οι μη εμπορικές οντότητες που επωφελήθηκαν από τα εν λόγω μέτρα ανέπτυσαν, τουλάχιστον εν μέρει, οικονομικές δραστηριότητες και, συνεπώς, χαρακτηρίστηκαν ως επιχειρήσεις στον βαθμό που ανέπτυσαν τέτοιου είδους δραστηριότητες.

(97) Οι Ιταλικές αρχές και οι 78 τρίτοι ενδιαφερόμενοι θεωρούν ότι οι ειδικές δραστηριότητες που αναπτύσσονται από μη εμπορικές οντότητες δεν μπορούν να θεωρηθούν οικονομικές δραστηριότητες, υποστηρίζοντας ειδικότερα ότι, στο πλαίσιο της νομοθεσίας για τον δημοτικό φόρο ακίνητης περιουσίας, δεν συνιστούν οικονομική δραστηριότητα η περίθαλψη νεαρών μητέρων που αντιμετωπίζουν δυσκολίες ή η διαχείριση, κατά τη θερινή περίοδο, ενός κτιρίου σε ορεινή περιοχή για τις διακοπές των παιδιών μιας ενορίας. Πράγματι, οι δραστηριότητες αυτές –οι οποίες απευθύνονται σε σαφώς καθορισμένες κατηγορίες χρηστών– δεν έχουν χαρακτηριστικά προσφοράς αγαθών και υπηρεσιών που παρέχουν στην αγορά οι μη εμπορικές οντότητες και δεν ανταγωνίζονται τις δραστηριότητες τις οποίες αναπτύσσουν εμπορικές επιχειρήσεις. Οι εν λόγω μη εμπορικές οντότητες, οι οποίες ασκούν δραστηριότητες κοινής ωφελείας, δεν πρέπει, συνεπώς, να θεωρηθούν επιχειρήσεις· καταπίπτει έτσι η προκαταρκτική προϋπόθεση για την εφαρμογή του άρθρου 107 παράγραφος 1 της Συνθήκης. Επίσης, σύμφωνα με τις Ιταλικές αρχές και ορισμένους εκ των 78 τρίτων ενδιαφερόμενων, σε πολλές περιπτώσεις δεν υπάρχει μια πραγματική και ουσιαστική αγορά για παρόμοιες δραστηριότητες. Όλες σχεδόν οι εν λόγω δραστηριότητες παρουσιάζουν επίσης ειδικά χαρακτηριστικά που μπορούν να συνοψισθούν ως εξής:

⁽³⁹⁾ Βλ. επίσης εγκύκλιο αριθ. 4/2006 της Υπηρεσίας Χωροταξίας της 16ης Μαΐου 2006.

- α) παρέχονται δωρεάν ή με μειωμένο αντίτιμο·
- β) παρέχονται με έναν προανατολισμό αλληλεγγύης και κοινωνικής ωφέλειας που δεν έχει σχέση με το πεδίο δράσης των εμπορικών επιχειρήσεων·
- γ) έχουν μειωμένη φοροδοτική ικανότητα σε σχέση με τις εμπορικές επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται με λογικές αγοράς·
- δ) παράγουν ελλείμματα ή μειωμένα εισοδήματα· όλα τα κέρδη πρέπει να επανεπενδύονται σύμφωνα με τους σκοπούς της οντότητας.
- (98) Λαμβάνοντας υπόψη τα προαναφερθέντα χαρακτηριστικά και τους ειδικούς σκοπούς των υπό εξέταση μη εμπορικών οντοτήτων, δεν είναι δυνατόν οι οντότητες αυτές να θεωρηθούν επιχειρήσεις.
- (99) Η Επιτροπή επισημαίνει ότι, σύμφωνα με την πάγια νομολογία, η έννοια της επιχειρήσεως καλύπτει κάθε φορέα ο οποίος ασκεί οικονομική δραστηριότητα, ανεξάρτητα από το νομικό καθεστώς που τον διέπει και τον τρόπο της χρηματοδοτήσεώς του⁽⁴⁰⁾. Η ταξινόμηση μιας συγκεκριμένης οντότητας ως επιχειρήσεως εξαρτάται, συνεπώς, αποκλειστικά από τη φύση των δραστηριοτήτων της. Η γενική αυτή αρχή έχει ως αποτέλεσμα τρεις σημαντικές επιπτώσεις, οι οποίες περιγράφονται στη συνέχεια.
- (100) Πρώτον, το καθεστώς που προσδίδει σε μια συγκεκριμένη οντότητα ένας ειδικός εθνικός νόμος δεν ασκεί καμία επιρροή. Αυτό σημαίνει ότι η νομική και οργανωτική μορφή είναι άνευ σημασίας. Συνεπώς, ακόμη και μια οντότητα η οποία βάσει της εθνικής νομοθεσίας χαρακτηρίζεται ως σύλλογος ή αθλητική ένωση μπορεί να θεωρηθεί επιχείρηση κατά την έννοια του άρθρου 107 παράγραφος 1 της Συνθήκης. Το μόνο σημαντικό κριτήριο εν προκειμένω είναι εάν η συγκεκριμένη οντότητα αναπτύσσει ή όχι οικονομική δραστηριότητα.
- (101) Δεύτερον, η εφαρμογή της νομοθεσίας για τις κρατικές ενισχύσεις δεν εξαρτάται από το εάν μια οντότητα έχει συσταθεί με κερδοσκοπικό σκοπό, καθώς ακόμη και μια μη κερδοσκοπική οντότητα μπορεί να προσφέρει αγαθά και υπηρεσίες στην αγορά⁽⁴¹⁾.
- (102) Τρίτον, ο χαρακτηρισμός μιας οντότητας ως επιχειρήσεως συνδέεται πάντα με μια συγκεκριμένη δραστηριότητα. Μια οντότητα που αναπτύσσει δραστηριότητες τόσο οικονομικής όσο και μη οικονομικής φύσεως πρέπει να θεωρείται επιχείρηση μόνο σε σχέση με τον πρώτο τύπο δραστηριοτήτων.
- (103) Ως οικονομική δραστηριότητα νοείται κάθε δραστηριότητα που προβλέπει την προσφορά αγαθών και υπηρεσιών στην αγορά. Εν προκειμένω, η Επιτροπή επισημαίνει ότι τα χαρακτηριστικά και τα στοιχεία που παρατίθενται στο σημείο (96), και που αναφέρθηκαν από την Ιταλία και τους λοιπούς 78 τρίτους ενδιαφερόμενους, τα οποία, ωστόσο, όπως παραδέχονται οι ίδιοι, δεν ισχύουν σε όλες τις περιπτώσεις, δεν αρκούν από μόνα τους για να αποκλείσουν την οικονομική φύση των συγκεκριμένων δραστηριοτήτων.
- (104) Όπως αναφέρθηκε ήδη, σύμφωνα με το άρθρο 7 εδάφιο 2α του νομοθετικού διατάγματος αριθ. 203/2005, το οποίο τροποποιήθηκε από το νομοθετικό διάταγμα αριθ. 223/2006 (καταργηθέν πλέον), οι δραστηριότητες που απαριθμούνται στο άρθρο 7 εδάφιο πρώτο στοιχείο θ) του νόμου για τον δημοτικό φόρο ακίνητης περιουσίας μπορούσαν να έχουν εμπορικό χαρακτήρα, υπό τον όρο να μην έχουν αποκλειστικά εμπορικό χαρακτήρα. Η εγκύκλιος της 29ης Ιανουαρίου 2009 είχε καθορίσει μια σειρά κριτηρίων για καθεμία από τις δραστηριότητες που απαριθμούνταν στο άρθρο 7 εδάφιο πρώτο στοιχείο θ), για να καθοριστεί τότε καθεμία από τις δραστηριότητες αυτές έπρεπε να θεωρείται μη αποκλειστικά εμπορικού χαρακτήρα. Εάν πληρούνταν οι προϋποθέσεις που προέβλεπε η εγκύκλιος, οι μη εμπορικές οντότητες απαλλάσσονταν από τον δημοτικό φόρο ακίνητης περιουσίας, ακόμη και όταν οι δραστηριότητες τις οποίες ανέπτυσαν παρουσίαζαν στοιχεία οικονομικού χαρακτήρα. Στην πραγματικότητα, όπως αναφέρεται ήδη στην απόφαση περί κινήσεως της διαδικασίας, για τον τομέα των υγειονομικών δραστηριοτήτων η ουσιαστική απαίτηση ήταν οι μη εμπορικές οντότητες να είχαν συνάψει συμφωνία ή σύμβαση με τις δημόσιες αρχές. Είναι προφανές ότι αυτή η προϋπόθεση δεν αρκεί από μόνη της για να αποκλειστεί ο οικονομικός χαρακτήρας των εν λόγω δραστηριοτήτων. Κατά τον ίδιο τρόπο, όσον αφορά τις εκπαιδευτικές δραστηριότητες, η σχολή έπρεπε να πληροί τα πρότυπα διδασκαλίας, να δέχεται μαθητές με αναπηρία, να εφαρμόζει τη συλλογική σύμβαση και να διασφαλίζει την απουσία διακρίσεων στη φάση επιλογής των μαθητών· επίσης, τα ενδεχόμενα πλεονάσματα διαχείρισης έπρεπε να επανεπενδύονται στην εκπαιδευτική δραστηριότητα. Ούτε αυτές οι προϋποθέσεις αποκλείουν τον οικονομικό χαρακτήρα των εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων που ασκούνται με τις προαναφερθείσες μεθόδους. Όσον αφορά τις κινηματογραφικές αίθουσες, έπρεπε να προβάλλουν ταινίες πολιτιστικού ενδιαφέροντος, ταινίες στις οποίες είχε χορηγηθεί πιστοποιητικό ποιότητας ή ταινίες για παιδιά. Σε σχέση με τις δραστηριότητες στέγασης, η προϋπόθεση ήταν να μην απευθύνονται σε αδιαφοροποίητο κοινό, αλλά σε προκαθορισμένες κατηγορίες, ενώ η υπηρεσία δεν έπρεπε να παρέχεται καθ' όλη τη διάρκεια του ημερολογιακού έτους. Ο πάροχος των υπηρεσιών υποχρεούτο επίσης να εφαρμόζει μειωμένες τιμές σε σχέση με τις τιμές της αγοράς και η μονάδα δεν έπρεπε να λειτουργεί σαν κανονικό ξενοδοχείο. Και στην περίπτωση αυτή, επίσης, οι προαναφερθείσες προϋποθέσεις δεν αποκλείουν τον οικονομικό χαρακτήρα των συγκεκριμένων δραστηριοτήτων.

⁽⁴⁰⁾ Βλ., μεταξύ άλλων, υπόθεση C-41/90, Höfner (Συλλογή 1991, σ. I-1979, σκέψη 21)· υπόθεση C-222/04, Cassa di Risparmio di Firenze, (Συλλογή 2006, σ. I-289, σκέψη 107 και επόμενες).

⁽⁴¹⁾ Συνεκδικασθείσες υποθέσεις από 209/78 έως 215/78 και 218/78, Van Landewyck (Συλλογή 1980, σ. 3125, σκέψη 21)· υπόθεση C-244/94, FFSA και λοιποί (Συλλογή 1995, σ. I-4013)· υπόθεση C-49/07, ΜΟΤΟΕ (Συλλογή 2008, σ. I-4863, σκέψεις 27 και 28).

- (105) Η Επιτροπή επισημαίνει επίσης ότι ακόμη και εάν, στην πλειονότητα των περιπτώσεων, οι εν λόγω δραστηριότητες παρέχονται για κοινωνικούς σκοπούς, το στοιχείο αυτό δεν αρκεί από μόνο του για να αποκλειστεί ο οικονομικός χαρακτήρας. Πράγματι, σε κάθε περίπτωση, ακόμη και όταν μια δραστηριότητα έχει κοινωνικούς σκοπούς, αυτοί δεν αρκούν από μόνοι τους για να αποκλειστεί ο χαρακτηρισμός της ως οικονομικής δραστηριότητας. Επίσης, μολονότι οι μη εμπορικές οντότητες έχουν μειωμένη φοροδοτική ικανότητα, αυτό δεν συνεπάγεται την απουσία οικονομικής δραστηριότητας και δεν έχει σημασία σε ό,τι αφορά τον φόρο ακίνητης περιουσίας που βασίζεται στην ιδιοκτησία των ακινήτων, καθώς δεν λαμβάνονται υπόψη άλλα στοιχεία φοροδοτικής ικανότητας.
- (106) Με βάση τα ανωτέρω, λαμβάνοντας υπόψη ότι ο ίδιος νόμος του 2005 επέτρεπε την απαλλαγή από τον δημοτικό φόρο ακίνητης περιουσίας και για δραστηριότητες οικονομικού χαρακτήρα, και δεδομένου ότι τα κριτήρια που ορίζονται στην εγκύκλιο, όπως και τα στοιχεία που επισημάνθηκαν από την Ιταλία, δεν αρκούν από μόνα τους για να αποκλείσουν τον οικονομικό χαρακτήρα των ασκούμενων δραστηριοτήτων, η Επιτροπή θεωρεί ότι οι εν λόγω μη εμπορικές οντότητες πρέπει να χαρακτηρισθούν ως επιχειρήσεις όσον αφορά τις προαναφερθείσες δραστηριότητες. Το ίδιο ισχύει και για τις μη εμπορικές οντότητες που αναφέρονται στο άρθρο 149 εδάφιο τέταρτο, του Κωδικοποιημένου κειμένου για τους φόρους εισοδήματος, οι οποίες έχουν πράγματι άδεια άσκησης οικονομικών δραστηριοτήτων, συμπεράσμα το οποίο δεν αμφισβητείται από τις ιταλικές αρχές.
- (107) Σε κάθε περίπτωση, σύμφωνα με τη νομολογία του Δικαστηρίου⁽⁴²⁾, προκειμένου να χαρακτηριστεί ένα καθεστώς ως κρατική ενίσχυση, η Επιτροπή δεν θεωρεί αναγκαίο να αποδείξει ότι όλα τα μεμονωμένα μέτρα στο πλαίσιο του καθεστώτος συνιστούν κρατική ενίσχυση κατά την έννοια του άρθρου 107 παράγραφος 1 της Συνθήκης. Για τον σκοπό αυτόν, προκειμένου να διαπιστωθεί ότι ένα καθεστώς παρουσιάζει στοιχεία ενίσχυσης κατά την έννοια του άρθρου 107 παράγραφος 1 της Συνθήκης, αρκεί στο πλαίσιο της εφαρμογής του να υφίστανται καταστάσεις που συνιστούν ενίσχυση. Τηρουμένων των αναλογιών, στο πλαίσιο της παρούσας απόφασης δεν είναι, συνεπώς, αναγκαίο να ληφθεί υπόψη ο χαρακτήρας όλων των επιμέρους δραστηριοτήτων που απαριθμούνται στο άρθρο 7 εδάφιο πρώτο στοιχείο θ) του νομοθετικού διατάγματος αριθ. 504/92. Όπως επισημαίνεται ήδη στο σημείο (103), η Επιτροπή έχει πράγματι διαπιστώσει ότι ορισμένες από τις επιμέρους εφαρμογές του επίμαχου καθεστώτος ενίσχυσης αφορούν επιχειρήσεις.
- (108) Με βάση τα στοιχεία αυτά, η Επιτροπή συμπεραίνει ότι δεν υπάρχει λόγος αναθεώρησης της θέσης που διατυπώθηκε στην απόφαση περί κινήσεως της διαδικασίας: το υπό εξέταση καθεστώς περιλαμβάνει και οικονομικές δραστηριότητες. Βάσει των ειδικών χαρακτηριστικών ορισμένων τουλάχιστον εκ των εν λόγω δραστηριοτήτων, η Επιτροπή είναι σε θέση να τις χαρακτηρίσει ως οικονομικές δραστηριότητες. Ως εκ τούτου, εφόσον οι δικαιούχοι των εν λόγω μέτρων μπορούν να ασκούν οικονομικές δραστηριότητες, μπορούν να χαρακτηρισθούν ως επιχειρήσεις, στον βαθμό που αναπτύσσουν τέτοιες δραστηριότητες.

6.2. Η απαλλαγή από τον δημοτικό φόρο ακίνητης περιουσίας (ICI)

- (109) Στην παρούσα ενότητα η Επιτροπή θα αναλύσει εάν η απαλλαγή από τον δημοτικό φόρο ακίνητης περιουσίας που χορηγήθηκε στις μη εμπορικές οντότητες, σύμφωνα με το άρθρο 7 εδάφιο πρώτο στοιχείο θ) του νομοθετικού διατάγματος αριθ. 504/92, όπως ίσχυε πριν τις τροποποιήσεις από το νομοθετικό διάταγμα αριθ. 1/2012, χρηματοδοτήθηκε από το κράτος ή με κρατικούς πόρους· εάν παρείχε επιλεκτικό πλεονέκτημα και εάν ήταν δικαιολογημένη με βάση τη λογική που διέπει το ιταλικό φορολογικό σύστημα· εάν επηρέασε τις συναλλαγές μεταξύ των κρατών μελών και στρέβλωσε ή απείλησε να στρεβλώσει τον ανταγωνισμό.

6.2.1. Κρατικοί πόροι

- (110) Το μέτρο προϋπέθετε τη χρήση κρατικών πόρων και είχε ως συνέπεια την παραίτηση από φορολογικά έσοδα κατά το ποσό που αντιστοιχεί στη μείωση του φόρου.
- (111) Η απώλεια φορολογικών εσόδων ισοδυναμεί στην πράξη με την κατανάλωση κρατικών πόρων υπό μορφή φορολογικών δαπανών. Επιτρέποντας σε οντότητες, οι οποίες θα μπορούσαν να χαρακτηρισθούν ως επιχειρήσεις, να μειώσουν τις φορολογικές τους υποχρεώσεις μέσω απαλλαγών, οι ιταλικές αρχές παραιτήθηκαν από έσοδα τα οποία θα εισέπρατταν χωρίς την εν λόγω απαλλαγή.
- (112) Για τους λόγους αυτούς, η Επιτροπή θεωρεί ότι το υπό εξέταση μέτρο αποτελεί αιτία απώλειας κρατικών πόρων στον βαθμό κατά τον οποίο παρείχε φορολογική απαλλαγή.

6.2.2. Πλεονέκτημα

- (113) Σύμφωνα με τη νομολογία, η έννοια της ενίσχυσης δεν καλύπτει μόνον θετικές παροχές, αλλά και παρεμβάσεις οι οποίες υπό διάφορες μορφές ελαφρύνουν τις επιβαρύνσεις που κανονικώς βαρύνουν τον προϋπολογισμό μιας επιχείρησης⁽⁴³⁾.
- (114) Μειώνοντας τις επιβαρύνσεις που συνήθως περιλαμβάνονται στο λειτουργικό κόστος των επιχειρήσεων με ιδιότητα ακίνητης περιουσίας παρείχε στις εν λόγω οντότητες οικονομικό πλεονέκτημα σε σχέση με άλλες επιχειρήσεις που δεν μπόρεσαν να επωφεληθούν από αυτές τις φορολογικές απαλλαγές.

⁽⁴²⁾ Βλ. υποθέσεις από C-471/09 P έως C-473/09 P, *Diputación Foral de Álava* και λοιποί κατά Επιτροπής (δεν έχει δημοσιευθεί ακόμη στη Συλλογή Νομολογίας, σκέψη 98)· βλ. επίσης συνεκδικασθείσες υποθέσεις C-71/09 P, C-73/09 P και C-76/09 P, Επιτροπή «Venezia vuole vivere» κατά Επιτροπής (δεν έχει δημοσιευθεί ακόμη στη Συλλογή Νομολογίας, σκέψη 130 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

⁽⁴³⁾ Υπόθεση C-143/99, *Adria-Wien Pipeline*, (Συλλογή 2001, σ. I-8365, σκέψη 38).

6.2.3. Επιλεκτικότητα

- (115) Για να συνιστά κρατική ενίσχυση, ένα μέτρο πρέπει να είναι επιλεκτικό⁽⁴⁴⁾, υπό την έννοια ότι πρέπει να μεταχειρίζεται ευνοϊκώς συγκεκριμένες επιχειρήσεις ή την παραγωγή συγκεκριμένων αγαθών. Σύμφωνα με την πάγια νομολογία⁽⁴⁵⁾, ο χαρακτηρισμός ενός εθνικού φορολογικού μέτρου ως «επιλεκτικού» προϋποθέτει συνήθως, αρχικά, τον προσδιορισμό και την εξέταση του συνήθους ή «κανονικού» φορολογικού καθεστώτος που εφαρμόζεται στο οικείο κράτος μέλος. Κατά δεύτερο λόγο, θα πρέπει να διαπιστωθεί σε σχέση με αυτό το φορολογικό καθεστώς εάν τα παρεχόμενα πλεονεκτήματα από το εν λόγω μέτρο μπορούν να είναι επιλεκτικά. Για τον σκοπό αυτόν, πρέπει να αποδειχθεί εάν η διάταξη παρεκκλίνει από το σύνθετο καθεστώς στον βαθμό κατά τον οποίο δημιουργεί διαφοροποιήσεις μεταξύ οικονομικών φορέων οι οποίοι, όσον αφορά τον σκοπό που επιδιώκει το καθεστώς, βρίσκονται σε ανάλογη πραγματική και νομική κατάσταση. Τρίτον, εάν η παρέκκλιση υφίσταται, θα πρέπει να εξετασθεί εάν προκύπτει από τη «φύση ή τη γενική οικονομία» του φορολογικού συστήματος στο οποίο εντάσσεται και εάν μπορεί, συνεπώς, να δικαιολογηθεί από τη φύση ή από τη «φύση ή τη γενική οικονομία» του εν λόγω συστήματος. Στο πλαίσιο αυτό, το κράτος μέλος οφείλει να αποδείξει ότι η διαφοροποιημένη φορολογική μεταχείριση απορρέει ευθέως από τις θεμελιώδεις και κατευθυντήριες αρχές του φορολογικού του συστήματος⁽⁴⁶⁾.

α) Σύστημα αναφοράς

- (116) Ο δημοτικός φόρος ακίνητης περιουσίας ήταν ένας αυτόνομος φόρος, ο οποίος καταβάλλεται ετησίως στους δήμους. Στην απόφαση κίνησης της διαδικασίας, η Επιτροπή κατέληξε στο συμπέρασμα ότι το σύστημα αναφοράς για την αξιολόγηση της απαλλαγής από τον δημοτικό φόρο ακίνητης περιουσίας έπρεπε να είναι ο ίδιος ο δημοτικός φόρος ακίνητης περιουσίας. Το συμπέρασμα αυτό δεν αντικρούστηκε ούτε από την Ιταλία ούτε από τους άλλους ενδιαφερόμενους που παρενέβησαν.
- (117) Η Επιτροπή συμπεραίνει, συνεπώς, ότι δεν υπάρχει λόγος αναθεώρησης της θέσης που διατυπώθηκε στην απόφαση κίνησης της διαδικασίας: στη συγκεκριμένη περίπτωση, το σύστημα αναφοράς είναι ο ίδιος ο δημοτικός φόρος ακίνητης περιουσίας.

β) Παρέκκλιση από το σύστημα αναφοράς

- (118) Σύμφωνα με τον νόμο για τον δημοτικό φόρο ακίνητης περιουσίας, υποκείμενοι στον φόρο⁽⁴⁷⁾ ήταν όλα τα νομικά πρόσωπα με ιδιότητα ακίνητα, ανεξαρτήτως της χρήσης του ακινήτου. Το άρθρο 7 όριζε ποιες κατηγορίες ακινήτων απαλλάσσονταν από τον φόρο.

⁽⁴⁴⁾ Βλ. υπόθεση C-66/02, Ιταλία κατά Επιτροπής (Συλλογή 2005, σ. I-10901, σκέψη 94).

⁽⁴⁵⁾ Βλ., π.χ., υπόθεση C-88/03, Πορτογαλία κατά Επιτροπής (Συλλογή 2006, σ. I-7115, σκέψη 56) και συνεκδικασθείσες υποθέσεις από C-78/08 έως C-80/08, Paint Graphos (δεν έχει δημοσιευθεί ακόμη στη Συλλογή Νομολογίας, σκέψη 49).

⁽⁴⁶⁾ Υπόθεση C-143/99, Adria-Wien Pipeline GmbH και Wietersdorfer & Peggauer Zementwerke, (Συλλογή 2001, σ. I-8365, σκέψη 42).

⁽⁴⁷⁾ Βλ. άρθρα 1 και 3 του νομοθετικού διατάγματος 504/92.

- (119) Η Επιτροπή επισημαίνει ότι το άρθρο 7 εδάφιο πρώτο στοιχείο θ) του νομοθετικού διατάγματος αριθ. 504/92 συνιστούσε παρέκκλιση από το σύστημα αναφοράς, σύμφωνα με το οποίο κάθε πρόσωπο με ιδιότητα ακίνητο υποχρεούτο να καταβάλλει τον δημοτικό φόρο ακίνητης περιουσίας ανεξαρτήτως της χρήσης του ακινήτου. Όπως προαναφέρθηκε, οι εν λόγω μη εμπορικές οντότητες μπορούσαν να αναπτύσσουν δραστηριότητα εμπορικού χαρακτήρα, όπως οποιαδήποτε άλλη επιχείρηση που ασκούσε ανάλογες οικονομικές δραστηριότητες. Σε σχέση με τις επιχειρήσεις που υπόκεινται στην καταβολή του δημοτικού φόρου ακίνητης περιουσίας, οι μη εμπορικές οντότητες βρίσκονταν, κατά συνέπεια, σε ανάλογη πραγματική και νομική κατάσταση, όσον αφορά τον σκοπό που επιδιώκει το φορολογικό καθεστώς του δημοτικού φόρου ακίνητης περιουσίας, ήτοι τη φορολόγηση της ιδιοκτησίας ακινήτων εκ μέρους των δήμων.

- (120) Επί παραδείγματι, σύμφωνα με τους όρους που προβλέπει η εγκύκλιος, δικαιούνται απαλλαγής από τον δημοτικό φόρο ακίνητης περιουσίας οι κινηματογραφικές αίθουσες τις οποίες διαχειρίζονταν μη εμπορικές οντότητες με μη αποκλειστικά εμπορικές μεθόδους. Οι εν λόγω υπηρεσίες, εάν παρέχονταν στην αγορά με οργανωμένη μορφή και με την καταβολή αντιτίμου, συνιστούν, ωστόσο, οικονομική δραστηριότητα. Είναι αναμφίβολο ότι στις περιπτώσεις κατά τις οποίες τις δραστηριότητες που ορίζει το άρθρο 7 εδάφιο πρώτο στοιχείο θ), τις ανέπτυσαν μη εμπορικές οντότητες, οι οντότητες αυτές επωφελήθηκαν από την απαλλαγή από τον δημοτικό φόρο ακίνητης περιουσίας για το ακίνητο στο οποίο ασκούσαν αυτές τις δραστηριότητες, αρκεί να πληρούσαν τις ελάχιστες προϋποθέσεις της εγκυκλίου. Οι εμπορικές οντότητες δεν επωφελήθηκαν από την ίδια φορολογική απαλλαγή, ακόμη και όταν ανέπτυσαν τις ίδιες δραστηριότητες και πληρούσαν τις προϋποθέσεις που προέβλεπε η εγκύκλιος σχετικά με το είδος των ταινιών.

- (121) Η Επιτροπή συμπεραίνει, συνεπώς, ότι η απαλλαγή από τον δημοτικό φόρο ακίνητης περιουσίας σύμφωνα με το άρθρο 7 εδάφιο πρώτο στοιχείο θ), όπως ίσχυε πριν τις τροποποιήσεις από το νομοθετικό διάταγμα αριθ. 1/2012, συνιστούσε παρέκκλιση από το σύστημα αναφοράς και είχε χαρακτηρισμό επιλεκτικού μέτρου κατά την έννοια της νομολογίας.

γ) Αιτιολόγηση με βάση τη «φύση και τη γενική οικονομία» του φορολογικού συστήματος

- (122) Επειδή η Επιτροπή θεωρεί ότι η υπό εξέταση φορολογική απαλλαγή είναι επιλεκτική, θα πρέπει να αποφασίσει, σύμφωνα με τη νομολογία του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, εάν η εν λόγω απαλλαγή δικαιολογείται από τη φύση και τη γενική οικονομία του συστήματος στο οποίο εντάσσεται. Ένα μέτρο που συνιστά παρέκκλιση από την εφαρμογή του γενικού φορολογικού συστήματος, μπορεί να δικαιολογηθεί από τη φύση και από τη γενική οικονομία του φορολογικού συστήματος, εάν το οικείο κράτος μέλος είναι σε θέση να αποδείξει ότι το εν λόγω μέτρο απορρέει ευθέως από τις θεμελιώδεις ή κατευθυντήριες αρχές του φορολογικού του συστήματος.

(123) Οι ιταλικές αρχές, με την υποστήριξη των 78 τρίτων ενδιαφερόμενων, θεωρούν ότι η απαλλαγή από τον δημοτικό φόρο ακίνητης περιουσίας συνιστά την εφαρμογή των θεμελιωδών αρχών του ιταλικού φορολογικού συστήματος. Κατά την άποψή τους, η διαφοροποιημένη μεταχείριση των δραστηριοτήτων που έχουν υψηλή κοινωνική αξία και παρέχονται με προσανατολισμό κοινωνικού ενδιαφέροντος εντάσσεται στη λογική του φορολογικού συστήματος. Οι εν λόγω δραστηριότητες υποστηρίζεται ότι βασίζονται στην αρχή της αλληλεγγύης, η οποία αποτελεί θεμελιώδη αρχή της εθνικής νομοθεσίας και της Ένωσης. Επίσης, θεωρείται ότι οι εμπλεκόμενες μη εμπορικές οντότητες μοιράζονται συγκεκριμένα καθήκοντα κοινωνικής σημασίας με το κράτος. Η λογική της απαλλαγής από τον δημοτικό φόρο ακίνητης περιουσίας βασίζεται στα άρθρα 2 και 3 του ιταλικού Συντάγματος, τα οποία απαιτούν την εκπλήρωση των υποχρεώσεων πολιτικής, οικονομικής και κοινωνικής αλληλεγγύης έναντι των πολιτών, καθώς και στο άρθρο 38 του Συντάγματος, το οποίο θεσπίζει το δικαίωμα σε κοινωνική πρόνοια για τους πολίτες που δεν διαθέτουν τα αναγκαία μέσα για τη διαβίωσή τους.

(124) Για το ζήτημα αυτό, η Επιτροπή θεωρεί ότι οι ιταλικές αρχές δεν απέδειξαν ότι το εν λόγω μέτρο απορρέει ευθέως από τις θεμελιώδεις ή κατευθυντήριες αρχές του φορολογικού τους συστήματος. Πράγματι, τα άρθρα του ιταλικού Συντάγματος στα οποία παραπέμπει η Ιταλία, δεν αναφέρονται σε καμία θεμελιώδη αρχή του ιταλικού φορολογικού συστήματος, αλλά μόνο στις γενικές αρχές της κοινωνικής αλληλεγγύης.

(125) Δεύτερον, η Επιτροπή επισημαίνει ότι ο επιδιωκόμενος στόχος από τα κρατικά μέτρα δεν αρκεί για να αποκλειστεί ο χαρακτηρισμός αυτών των μέτρων ως «ενίσχυσης» κατά την έννοια του άρθρου 107 της Συνθήκης⁽⁴⁸⁾. Επίσης, το Δικαστήριο έχει δηλώσει επανειλημμένα ότι το άρθρο 107 παράγραφος 1 της Συνθήκης δεν κάνει διάκριση μεταξύ των αιτιών ή των στόχων των κρατικών παρεμβάσεων, αλλά τους ορίζει σε συνάρτηση με τα αποτελέσματά τους⁽⁴⁹⁾. Με βάση τα ανωτέρω, η Επιτροπή επισημαίνει επίσης ότι ούτε ο κοινωνικός σκοπός ούτε η άσκηση δραστηριότητας κοινωνικού ενδιαφέροντος αρκούν για να αποκλείσουν τον χαρακτηρισμό του υπό εξέταση μέτρου ως κρατικής ενίσχυσης.

(126) Τρίτον, η Επιτροπή επισημαίνει επίσης ότι, όπως προαναφέρθηκε, ένα μέτρο που συνιστά παρέκκλιση από την εφαρμογή του συνήθους φορολογικού καθεστώτος μπορεί να δικαιολογηθεί από τη φύση ή από τη γενική οικονομία του φορολογικού συστήματος (αναφοράς), εν προκειμένω, του δημοτικού φόρου ακίνητης περιουσίας. Στο πλαίσιο αυτό, όπως

διευκρινίζεται και στο σημείο 26 της ανακοίνωσης της Επιτροπής σχετικά με την εφαρμογή των κανόνων για τις κρατικές ενισχύσεις στα μέτρα που σχετίζονται με την άμεση φορολογία των επιχειρήσεων⁽⁵⁰⁾, πρέπει να γίνεται διάκριση μεταξύ των στόχων, αφενός, που επιδιώκει ένα συγκεκριμένο φορολογικό καθεστώς, οι οποίοι όμως είναι εξωγενείς σε σχέση με το καθεστώς αυτό –όπως ιδίως οι κοινωνικοί ή περιφερειακοί στόχοι– και, αφετέρου, των στόχων που είναι εγγενείς στο ίδιο το φορολογικό σύστημα. Συνεπώς, οι φορολογικές απαλλαγές που απορρέουν από εξωγενείς στόχους σε σχέση με το φορολογικό καθεστώς αναφοράς, δεν μπορούν να παρακάμψουν τα όσα προβλέπονται στο άρθρο 107 παράγραφος 1 της Συνθήκης⁽⁵¹⁾. Ο λόγος ύπαρξης του υπό εξέταση φορολογικού συστήματος είναι η εισπραχτή των εσόδων που προορίζονται για τη χρηματοδότηση των κρατικών δαπανών⁽⁵²⁾ με την επιβολή φόρων στην ιδιοκτησία ακινήτων. Η Επιτροπή θεωρεί, συνεπώς, ότι οι κοινωνικοί στόχοι τους οποίους επιδίωκαν οι οντότητες που εντάσσονταν στο πεδίο εφαρμογής της απαλλαγής από τον δημοτικό φόρο ακίνητης περιουσίας είναι εξωγενείς ως προς τη λογική του φορολογικού συστήματος για τον δημοτικό φόρο ακίνητης περιουσίας και δεν μπορούν, κατά συνέπεια, να χρησιμοποιηθούν για να δικαιολογηθεί εκ πρώτης όψεως η επιλεκτικότητα του μέτρου.

(127) Τέταρτον, σύμφωνα με τη νομολογία⁽⁵³⁾, για να κριθεί εάν ένα μέτρο μπορεί να δικαιολογηθεί από τη φύση ή από τη γενική οικονομία του συστήματος στο οποίο εντάσσεται, πρέπει να διαπιστωθεί εάν το μέτρο είναι αναπόσπαστο τμήμα των βασικών αρχών του φορολογικού συστήματος που εφαρμόζεται στο οικείο κράτος μέλος, αλλά και εάν συνάδει με τις αρχές της συνοχής και της αναλογικότητας. Ωστόσο, δεδομένου ότι το εν λόγω μέτρο δεν απορρέει ευθέως από τις κατευθυντήριες αρχές του φορολογικού συστήματος αναφοράς, η Επιτροπή θεωρεί περιττό να αναλύσει το σύστημα ελέγχων που εφήρμοσε η Ιταλία για να διασφαλίσει την τήρηση των όρων απαλλαγής από τον δημοτικό φόρο ακίνητης περιουσίας για τις μη εμπορικές οντότητες, όπως περιγράφεται από τις ιταλικές αρχές. Σε κάθε περίπτωση, η διαφοροποιημένη φορολογική μεταχείριση των μη εμπορικών οντοτήτων, την οποία επιφέρει το υπό εξέταση μέτρο, δεν είναι ούτε αναγκαία ούτε αναλογική σε σχέση με τη λογική του φορολογικού συστήματος.

(128) Λαμβάνοντας υπόψη τα σημεία από 0 έως (125), η Επιτροπή καταλήγει στο συμπέρασμα ότι ο επιλεκτικός χαρακτήρας του εν λόγω φορολογικού μέτρου δεν δικαιολογείται από τη λογική του φορολογικού συστήματος. Συνάγεται, συνεπώς, ότι το αμφισβητούμενο μέτρο παρέχει επιλεκτικό πλεονέκτημα στις μη εμπορικές οντότητες που αναπτύσσουν συγκεκριμένες δραστηριότητες.

⁽⁴⁸⁾ Συνεκδικασθείσες υποθέσεις από C-78/08 έως C-80/08, *Paint Graphos*, σκέψη 67· βλ. επίσης υπόθεση C-487/06, *British Aggregates* κατά Επιτροπής (Συλλογή 2008, σ. I-10505, σκέψη 84) και εκεί παρατιθέμενη νομολογία.

⁽⁴⁹⁾ Υπόθεση C-487/06, *British Aggregates* κατά Επιτροπής (Συλλογή 2008, σ. I-10505, σκέψη 85).

⁽⁵⁰⁾ EE C 384 της 10.12.1998, σ. 3.

⁽⁵¹⁾ Συνεκδικασθείσες υποθέσεις από C-78/08 έως C-80/08, *Paint Graphos*, σκέψη 70.

⁽⁵²⁾ Βλ. σκέψη 26 της ανακοίνωσης της Επιτροπής σχετικά με την εφαρμογή των κανόνων για τις κρατικές ενισχύσεις στα μέτρα που σχετίζονται με την άμεση φορολογία των επιχειρήσεων.

⁽⁵³⁾ Συνεκδικασθείσες υποθέσεις από C-78/08 έως C-80/08, *Paint Graphos*, σκέψη 73 και επόμενες.

6.2.4. Επιπτώσεις στις συναλλαγές μεταξύ κρατών μελών και στρεβλώση του ανταγωνισμού

(129) Το άρθρο 107 παράγραφος 1 της Συνθήκης απαγορεύει τις ενισχύσεις που επηρεάζουν τις μεταξύ των κρατών μελών συναλλαγές και νοθεύουν ή απειλούν να νοθεύσουν τον ανταγωνισμό. Σύμφωνα με τη νομολογία του Δικαστηρίου⁽⁵⁴⁾, για τον χαρακτηρισμό ενός εθνικού μέτρου ως κρατικής ενίσχυσης απαιτείται να εξεταστεί μόνον αν οι ενισχύσεις δύνανται να επηρεάσουν το εμπόριο μεταξύ των κρατών μελών και να νοθεύσουν τον ανταγωνισμό και όχι αν οι ενισχύσεις αυτές έχουν πραγματικές επιπτώσεις στο ενδοκοινοτικό εμπόριο και στρεβλώνουν όντως τον ανταγωνισμό. Είναι επίσης σκόπιμο να επισημανθεί, όπως εξηγείται και στο σημείο (105), ότι, για να εξαχθεί ένα συμπέρασμα σχετικά με τον χαρακτηρισμό ενός καθεστώτος ως κρατικής ενίσχυσης, δεν είναι αναγκαίο να αποδειχθεί ότι όλα τα μεμονωμένα μέτρα στο πλαίσιο του καθεστώτος συνιστούν κρατική ενίσχυση κατά την έννοια του άρθρου 107 παράγραφος 1 της Συνθήκης. Για τον σκοπό αυτόν, για να διαπιστωθεί ότι ένα καθεστώς παρουσιάζει στοιχεία ενίσχυσης κατά την έννοια του άρθρου 107 παράγραφος 1 της Συνθήκης, αρκεί στο πλαίσιο της εφαρμογής του να υφίστανται καταστάσεις που συνιστούν ενίσχυση.

(130) Όσον αφορά ειδικότερα την προϋπόθεση του επηρεασμού του εμπορίου μεταξύ κρατών μελών, όπως προκύπτει από τη νομολογία, η χορήγηση ενισχύσεως από κράτος μέλος, υπό μορφή φορολογικής ελαφρύνσεως, σε ορισμένους υπόχρεους πρέπει να λογίζεται ως δυνάμενη να θίξει το συγκεκριμένο εμπόριο και, συνακόλουθα, ως πληρούσα την εν λόγω προϋπόθεση εφόσον οι συγκεκριμένοι υπόχρεοι ασκούν οικονομική δραστηριότητα αποτελούσα αντικείμενο του εμπορίου ή δεν μπορεί να αποκλείεται ότι τελούν σε σχέση ανταγωνισμού με επιχειρηματίες εγκατεστημένους σε άλλα κράτη μέλη⁽⁵⁵⁾. Επίσης, όταν η χορηγούμενη ενίσχυση από ένα κράτος μέλος ενισχύει τη θέση μιας επιχείρησης σε σχέση με άλλες ανταγωνιστικές επιχειρήσεις στο πλαίσιο των εσωτερικών συναλλαγών εντός της Ένωσης, πρέπει να θεωρηθεί ότι η ενίσχυση επηρεάζει τις συναλλαγές. Εξάλλου, δεν είναι αναγκαίο η ίδια η δικαιούχος επιχείρηση να συμμετέχει στις εσωτερικές συναλλαγές εντός της Ένωσης. Πράγματι, όταν ένα κράτος μέλος χορηγεί μια ενίσχυση σε μια επιχείρηση, η δραστηριότητα στην εθνική αγορά μπορεί να διατηρηθεί στο ίδιο επίπεδο ή και να αυξηθεί, με συνέπεια να μειώνονται οι δυνατότητες επιχειρήσεων εγκατεστημένων σε άλλα κράτη μέλη να εισχωρήσουν στην αγορά αυτού του κράτους μέλους.

⁽⁵⁴⁾ Υπόθεση C-372/97, Ιταλία κατά Επιτροπής (Συλλογή 2004, σ. I-3679, σκέψη 44)· υπόθεση C-148/04, Unicredito Italiano (Συλλογή 2005, σ. I-11137, σκέψη 54)· υπόθεση C-222/04, Cassa di Risparmio di Firenze, (Συλλογή 2006, σ. I-289, σκέψη 140)· συνεκδικασθείσες υποθέσεις από C-78/08 έως C-80/08, Paint Graphos, σκέψη 78 (δεν έχει δημοσιευθεί ακόμη)· υπόθεση T-303/10, Wam Industriale Spa κατά Επιτροπής, σκέψη 25 και επόμενες (δεν έχει δημοσιευθεί ακόμη).

⁽⁵⁵⁾ Βλ. υπόθεση C-88/03, Πορτογαλία κατά Επιτροπής, σκέψη 91 και υπόθεση C-172/03, Heiser (Συλλογή 2005, σ. I-1627, σκέψη 35)· υπόθεση C-494/06 P, Επιτροπή κατά Wam (Συλλογή 2009, σ. I-3639 σκέψη 51).

(131) Όσον αφορά την προϋπόθεση της στρεβλώσεως του ανταγωνισμού, υπενθυμίζεται ότι οι ενισχύσεις που αποσκοπούν στο να απαλλάξουν μια επιχείρηση από έξοδα που θα έπρεπε κανονικά να επωμιστεί στο πλαίσιο της τρέχουσας διαχείρισης της ή των συνήθων δραστηριοτήτων της, νοθεύουν κατά κανόνα τις συνθήκες του ανταγωνισμού⁽⁵⁶⁾.

(132) Οι Ιταλικές αρχές δεν κατέθεσαν παρατηρήσεις επ' αυτού. Ορισμένοι εκ των 78 τρίτων ενδιαφερόμενων θεωρούν ότι η απαλλαγή από τον δημοτικό φόρο ακίνητης περιουσίας δεν ήταν ικανή να προκαλέσει σημαντικές επιπτώσεις στις συναλλαγές ή σημαντικές στρεβλώσεις στον ανταγωνισμό, λαμβάνοντας υπόψη τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά των δικαιούχων των μέτρων και τις μεθόδους άσκησης των δραστηριοτήτων για τις οποίες χορηγήθηκε η απαλλαγή.

(133) Η Επιτροπή δεν μπορεί να συμφωνήσει με όσα υποστηρίζουν οι τρίτοι ενδιαφερόμενοι, οι οποίοι δηλώνουν ότι η εν λόγω απαλλαγή, η οποία χορηγείται σε μη εμπορικές οντότητες που δραστηριοποιούνται σε τοπικό επίπεδο, δεν έχει επηρεάσει σημαντικά τις συναλλαγές ούτε έχει προκαλέσει σημαντικές στρεβλώσεις στον ανταγωνισμό. Πράγματι, σύμφωνα με την πάγια νομολογία, για να προκληθούν αρνητικές επιπτώσεις στις συναλλαγές αρκεί η δικαιούχος επιχείρηση να δραστηριοποιείται σε αγορά ανοιχτή στον ανταγωνισμό (εισαγωγή ή εξαγωγή αγαθών ή παροχή διασυνοριακών υπηρεσιών)⁽⁵⁷⁾. Δεν έχει σημασία εάν οι σχετικές αγορές είναι τοπικές, περιφερειακές, εθνικές ή σε επίπεδο Ένωσης. Το κρίσιμο στοιχείο δεν είναι ο προσδιορισμός σε υλικό και γεωγραφικό επίπεδο των σημαντικών αγορών, αλλά οι πιθανές αρνητικές επιπτώσεις στις συναλλαγές στο εσωτερικό της Ένωσης. Το σχετικά χαμηλό ύψος μιας ενισχύσεως ή το σχετικά μέτριο μέγεθος της λαμβάνουσας την ενίσχυση επιχείρησης δεν αποκλείουν α priori τη δυνατότητα επηρεασμού των συναλλαγών στο εσωτερικό της Ένωσης⁽⁵⁸⁾. Το χαμηλό ύψος της ενίσχυσης ή το μέτριο μέγεθος των επιχειρήσεων που λαμβάνουν την ενίσχυση δεν αποκλείουν την παρουσία της ενίσχυσης⁽⁵⁹⁾.

⁽⁵⁶⁾ Βλ. υπόθεση C-156/98, Γερμανία κατά Επιτροπής (Συλλογή 2000, σ. I-6857, σκέψη 30) και Heiser, σκέψη 55.

⁽⁵⁷⁾ Βλ. υπόθεση T-298/97, Alzetta (Συλλογή 2000, σ. II-2319, σκέψη 93 και επόμενες).

⁽⁵⁸⁾ Βλ. υπόθεση C-142/87, Βέλγιο κατά Επιτροπής (Συλλογή 1990, σ. I-959, σκέψη 43)· συνεκδικασθείσες υποθέσεις C-278/92, C-279/92 και C-280/92, Ισπανία κατά Επιτροπής (Συλλογή 1994, σ. I-4103, σκέψη 42)· υπόθεση C-280/00, Ålmark Trans και Regierungspräsidium Magdeburg (Συλλογή 2003, σ. I-7747, σκέψη 81).

⁽⁵⁹⁾ Υπόθεση T-171/02, Σαρδηνία κατά Επιτροπής (Συλλογή 2005, σ. II-2123, σκέψη 86 και επόμενες)· υπόθεση C-113/00, Ισπανία κατά Επιτροπής (Συλλογή 2002, σ. I-7601, σκέψη 30)· υπόθεση T-288/97, Van den Bergh Foods κατά Επιτροπής (Συλλογή 2001, σ. II-1169, σκέψεις 44 και 46).

- (134) Στη συγκεκριμένη περίπτωση, η Επιτροπή επισημαίνει ότι τουλάχιστον ορισμένοι εκ των τομέων που επωφελήθηκαν της απαλλαγής από τον δημοτικό φόρο ακίνητης περιουσίας, όπως οι υπηρεσίες στέγασης και υγείας, ήταν και είναι πράγματι ανοιχτοί στον ανταγωνισμό και στις συναλλαγές στο εσωτερικό της Ένωσης. Όσον αφορά το υπό εξέταση μέτρο, η Επιτροπή θεωρεί ότι πληρούνται οι συνθήκες που ορίζει η νομολογία. Πράγματι, το μέτρο παρέχει πλεονέκτημα ως προς τη χρηματοδότηση των δραστηριοτήτων που αναπτύσσουν οι ενδιαφερόμενες οντότητες, τις οποίες απαλλάσσει από έξοδα που θα έπρεπε κανονικά να ερωμιστούν. Κατά συνέπεια, το μέτρο είναι ικανό να νοθεύσει τον ανταγωνισμό.
- (135) Η Επιτροπή συμπεραίνει, συνεπώς, ότι το υπό εξέταση μέτρο μπορεί να επηρεάσει τις συναλλαγές μεταξύ των κρατών μελών και να νοθεύσει τον ανταγωνισμό κατά την έννοια του άρθρου 107 παράγραφος 1 της Συνθήκης.
- 6.2.5. Συμπέρασμα σχετικά με τον χαρακτηρισμό του αμφισβητούμενου μέτρου
- (136) Με βάση τα ανωτέρω, η Επιτροπή καταλήγει στο συμπέρασμα ότι το υπό εξέταση μέτρο πληροί όλες τις προϋποθέσεις που προβλέπονται στο άρθρο 107 παράγραφος 1 της Συνθήκης και πρέπει να θεωρηθεί κρατική ενίσχυση.
- 6.2.6. Χαρακτηρισμός του μέτρου ως νέας ενίσχυσης
- (137) Στην απόφαση κίνησης της διαδικασίας, η Επιτροπή έκρινε ότι η απαλλαγή από τον δημοτικό φόρο ακίνητης περιουσίας που προέβλεπε το άρθρο 7 εδάφιο πρώτο στοιχείο θ) του νομοθετικού διατάγματος αριθ. 504/92 συνιστούσε νέα ενίσχυση. Ο δημοτικός φόρος ακίνητης περιουσίας, ο οποίος επιβλήθηκε το 1992 ως ετήσιος φόρος που καταβάλλεται στους δήμους, δεν είχε κοινοποιηθεί στην Επιτροπή ούτε είχε εγκριθεί ποτέ από αυτήν. Η εν λόγω απαλλαγή εφαρμόζονταν σε ευρύ φάσμα δραστηριοτήτων ανοιχτών στον ανταγωνισμό κατά τη στιγμή που θεσπίστηκε.
- (138) Η Ιταλία υποστηρίζει ότι η προσέγγιση της Επιτροπής στην απόφαση κίνησης της διαδικασίας δεν είναι ορθή, επισημαίνοντας ότι, εάν η απαλλαγή από τον δημοτικό φόρο ακίνητης περιουσίας θεωρηθεί ενίσχυση, η ενίσχυση αυτή πρέπει να χαρακτηριστεί υφιστάμενη ενίσχυση. Πράγματι, ο δημοτικός φόρος ακίνητης περιουσίας θεωρείται ότι αντιπροσωπεύει τη λογική νομοθετική εξέλιξη των φόρων περιουσίας στα ακίνητα, παρουσιάζοντας στενή σχέση τυπικής και ουσιαστικής συνέχειας με τους προηγούμενους φόρους. Η χορήγηση απαλλαγής στα ακίνητα που χρησιμοποιούνται για να αναπτύσσονται ειδικές δραστηριότητες υψηλής κοινωνικής αξίας αποτέλεσε βασικό στοιχείο όλων των φόρων ακίνητης περιουσίας που θεσπίστηκαν από το 1931, ήτοι πολύ πριν από την έναρξη ισχύος της Συνθήκης ΕΟΚ.
- (139) Οι ιταλικές αρχές υποστηρίζουν επίσης ότι οι απαντήσεις της Επιτροπής προς τους καταγγέλλοντες σχετικά με την απαλλαγή από τον δημοτικό φόρο ακίνητης περιουσίας, για τις οποίες είχε ενημερωθεί ανεπίσημως η Ιταλία, δημιούργησαν στις μη εμπορικές οντότητες δικαιολογημένη εμπιστοσύνη όσον αφορά το συμβιβασμό της εν λόγω απαλλαγής με το δίκαιο της Ένωσης.
- (140) Η Ιταλία παρουσίασε μια λεπτομερή περιγραφή των φόρων ακίνητης περιουσίας που ίσχυαν πριν από τον δημοτικό φόρο ακίνητης περιουσίας. Το 1931, με το Κωδικοποιημένο κείμενο για τα δημοσιονομικά της τοπικής αυτοδιοίκησης, η Ιταλία θέσπισε τα τέλη ειδικής και γενικής υπεραξίας. Εν συνέχεια, το 1963, με τον νόμο αριθ. 246 της 5ης Μαρτίου 1963 θεσπίστηκε ο φόρος για την αύξηση της αξίας των οικοδομήσιμων περιοχών. Τέλος, με το προεδρικό διάταγμα αριθ. 643 της 26ης Οκτωβρίου 1972 θεσπίστηκε ο φόρος επί της υπεραξίας των ακινήτων (INVIM). Για τον υπολογισμό των εισφορών ειδικής και γενικής υπεραξίας, έπρεπε να λαμβάνεται υπόψη η αύξηση της αξίας του ακινήτου. Κατά ανάλογο τρόπο, ο φόρος του 1963 επιβλήθηκε στην υπεραξία των οικοδομήσιμων περιοχών. Ωστόσο, η υπεραξία αυτή φορολογείτο κατά τη μεταβίβαση της ιδιοκτησίας με πράξεις μεταξύ ζώντων και, γενικώς, με τη συμπλήρωση κάθε δεκαετίας κατοχής του ακινήτου. Ο φόρος επί της υπεραξίας των ακινήτων που θεσπίστηκε το 1972, αντικατέστησε τόσο τον φόρο του 1931 όσο και εκείνον του 1963. Σύμφωνα με τον νόμο για τη φορολόγηση της υπεραξίας των ακινήτων, υπόχρεοι ήταν ο μεταβιβάζων εξ επαχθούς αιτίας ή ο αγοραστής χωρίς οικονομικό αντίτιμο και, σε κάθε περίπτωση, ο φόρος έπρεπε να καταβάλλεται με τη συμπλήρωση κάθε δεκαετίας κατοχής. Ο φόρος επί της υπεραξίας των ακινήτων καταργήθηκε με τη θέσπιση του δημοτικού φόρου ακίνητης περιουσίας. Σύμφωνα με την Ιταλία, η ανάλυση αυτή αποδεικνύει τη στενή σχέση συνέχειας μεταξύ των διαφόρων μέσων φορολόγησης των ακινήτων που επιβλήθηκαν από 1931 και μετά. Η Ιταλία επισημαίνει επίσης ότι οι διατάξεις σχετικά με τις απαλλαγές από τη φορολογία ακίνητης περιουσίας λάμβαναν ανέκαθεν υπόψη το είδος της δραστηριότητας την οποία ανέπτυσε η οντότητα που δικαιούτο την απαλλαγή. Το γεγονός ότι οι κατηγορίες των δικαιούχων απαλλαγής αυξήθηκαν με την πάροδο των ετών εξαρτάται απλώς από το γεγονός ότι διευρύνθηκε εν τω μεταξύ ο αριθμός των οντοτήτων που αναπτύσσουν δραστηριότητες κοινωνικής σημασίας.
- (141) Η Επιτροπή δεν θεωρεί ότι τα επιχειρήματα των ιταλικών αρχών είναι ορθά. Πρώτον, η Επιτροπή επισημαίνει ότι ο δημοτικός φόρος ακίνητης περιουσίας είναι ένας φόρος συμπληρωματικού τύπου που διαφέρει από τους προηγούμενους φόρους ακίνητης περιουσίας τους οποίους αντικατέστησε. Σε κάθε περίπτωση, υπάρχει πλήθος ουσιαστικών διαφορών μεταξύ του δημοτικού φόρου ακίνητης περιουσίας

και των προηγούμενων φόρων επί των ακινήτων σε επίπεδο υπόχρεων, φορολογικής βάσης και γεγονότων που καθιστούσαν υποχρεωτική την καταβολή των φόρων. Πράγματι, ενώ έως τη θέσπιση του δημοτικού φόρου ακίνητης περιουσίας ο υπολογισμός των φόρων επί των ακινήτων βασιζόταν στην υπεραξία του ακινήτου, ο δημοτικός φόρος ακίνητης περιουσίας βασιζόταν στο τεκμαρτό εισόδημα από το ακίνητο. Επίσης, ενώ ο φόρος επί της υπεραξίας των ακινήτων όριζε ως υπόχρεους των πωλητή εξ επαχθούς αιτίας ή τον αγοραστή χωρίς οικονομικό αντίτιμο, ο δημοτικός φόρος ακίνητης περιουσίας επιβαλλόταν σε κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο με ιδιόκτητο ακίνητο. Τέλος, ενώ ο φόρος επί της υπεραξίας των ακινήτων έπρεπε να καταβάλλεται ουσιαστικά ανά δεκαετία, ο δημοτικός φόρος ακίνητης περιουσίας ήταν ετήσιος. Με βάση τα ανωτέρω, η Επιτροπή θεωρεί ότι οι τροποποιήσεις που επήλθαν με την πάροδο του χρόνου και, ειδικότερα, με τον νόμο για τον δημοτικό φόρο ακίνητης περιουσίας, επηρεάζουν την ίδια την ουσία του αρχικού καθεστώτος και δεν μπορούν να διαχωριστούν από αυτό, με αποτέλεσμα το αρχικό καθεστώς να έχει μετατραπεί σε ένα νέο καθεστώς ενισχύσεων⁽⁶⁰⁾. Η Επιτροπή δεν έχει λόγο να αναθεωρήσει όσα διατυπώνονται στην απόφαση κίνησης της διαδικασίας και επιβεβαιώνει ότι η απαλλαγή από τον δημοτικό φόρο ακίνητης περιουσίας συνιστούσε νέα ενίσχυση.

- (142) Όσον αφορά την υποτιθέμενη έγκριση του μέτρου σχετικά με τον δημοτικό φόρο ακίνητης περιουσίας, η Επιτροπή επισημαίνει ότι η εν λόγω ενίσχυση δεν εγκρίθηκε ποτέ ούτε από την Επιτροπή ούτε από το Συμβούλιο. Εάν είχε εγκριθεί, η ενίσχυση θα θεωρείτο υφιστάμενη, σύμφωνα με το άρθρο 1 στοιχείο β) σημείο ii) του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 659/1999, αλλά οι επιστολές που περιέχουν την προκαταρκτική αξιολόγηση της Επιτροπής, τις οποίες αποστέλλουν οι υπηρεσίες της Επιτροπής στους καταγγέλλοντες στο πλαίσιο της διοικητικής διαδικασίας που προηγείται της απόφασης κίνησης, δεν μπορούν να εξομοιωθούν με αποφάσεις της Επιτροπής. Πράγματι, σύμφωνα με το άρθρο 1 στοιχείο β) σημείο ii), μπορούν να θεωρηθούν υφιστάμενες ενισχύσεις μόνον εκείνες οι οποίες έχουν εγκριθεί από την Επιτροπή ή από το Συμβούλιο με ρητή απόφαση. Σε κάθε περίπτωση, κατά της επιστολής που απεστάλη στους καταγγέλλοντες στις 15 Φεβρουαρίου 2010 κατετέθη προσφυγή ενώπιον του Δικαστηρίου από δύο εξ αυτών και, συνεπώς, η επιστολή αυτή δεν κατέστη οριστική· οι προσφυγές απεσύρθησαν μόνον μετά την απόφαση κίνησης της διαδικασίας. Η Επιτροπή καταλήγει, συνεπώς, στο συμπέρασμα ότι, εφόσον δεν υπήρξε απόφαση της Επιτροπής ή του Συμβουλίου, δεν εφαρμόζεται το άρθρο 1 στοιχείο β) σημείο ii) του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 659/1999. Συνεπώς, η εν λόγω ενίσχυση δεν μπορεί να θεωρηθεί υφιστάμενη ενίσχυση. Αντιθέτως, αντιπροσωπεύει μια νέα ενίσχυση.

6.2.7. Συμβιβασμο

- (143) Στην απόφαση κίνησης της διαδικασίας, η Επιτροπή εξέφρασε την άποψη ότι στο εν λόγω καθεστώς ενίσχυσης δεν μπορούσε να εφαρμοστεί καμία από τις παρεκκλίσεις που ορίζει το άρθρο 107 παράγραφοι 2 και 3 της Συνθήκης και ότι οι ιταλικές αρχές δεν είχαν αποδείξει το συμβιβασμο της ενίσχυσης κατά την έννοια του άρθρου 106 παράγραφος 2.

- (144) Κατά τη διάρκεια της διαδικασίας, οι ιταλικές αρχές δεν παρουσίασαν επιχειρήματα για να αποδείξουν ότι στο εν λόγω καθεστώς μπορούν να εφαρμοστούν οι παρεκκλίσεις που ορίζει το άρθρο 107 παράγραφοι 2 και 3, καθώς και το άρθρο 106 παράγραφος 2 της Συνθήκης. Σύμφωνα με ορισμένους εκ των 78 τρίτων ενδιαφερόμενων, το καθεστώς ήταν συμβιβασμο σύμφωνα με το άρθρο 106 παράγραφος 2 και το άρθρο 107 παράγραφος 3 στοιχείο γ) της Συνθήκης. Κατά την άποψή τους, η απαλλαγή ήταν πράγματι αναγκαία για δραστηριότητες κοινωνικού ενδιαφέροντος βασισμένες στην αρχή της αλληλεγγύης. Οι δύο καταγγέλλοντες υποστηρίζουν ότι δεν μπορεί να εφαρμοστεί καμία από τις παρεκκλίσεις που προβλέπει η Συνθήκη.

- (145) Σύμφωνα με την Επιτροπή, οι παρεκκλίσεις που προβλέπει το άρθρο 107 παράγραφος 2 της Συνθήκης –οι οποίες αφορούν τις ενισχύσεις κοινωνικού χαρακτήρος προς μεμονωμένους καταναλωτές, οι ενισχύσεις για την επανόρθωση ζημιών που προκαλούνται από θεομηνίες ή άλλα έκτακτα γεγονότα και οι ενισχύσεις προς ορισμένες περιοχές της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας– δεν εφαρμόζονται στη συγκεκριμένη περίπτωση.

- (146) Το ίδιο ισχύει για την παρέκκλιση που ορίζει το άρθρο 107 παράγραφος 3 στοιχείο α), το οποίο προβλέπει την έγκριση ενισχύσεων για την προώθηση της οικονομικής ανάπτυξης περιοχών, στις οποίες το βιοτικό επίπεδο είναι ασυνήθως χαμηλό ή στις οποίες επικρατεί σοβαρή υποαπασχόληση, καθώς και των περιοχών που αναφέρονται στο άρθρο 349 λαμβάνοντας υπόψη τη διαρθρωτική, οικονομική και κοινωνική τους κατάσταση. Το υπό εξέταση μέτρο δεν μπορεί να θεωρηθεί ικανό για την προώθηση της υλοποίησης ενός σημαντικού σχεδίου κοινού ευρωπαϊκού ενδιαφέροντος ή για την άρση σοβαρής διαταραχής της οικονομίας της Ιταλίας, όπως ορίζει το άρθρο 107 παράγραφος 3 στοιχείο β).

- (147) Σύμφωνα με το άρθρο 107 παράγραφος 3 στοιχείο γ), οι ενισχύσεις για την προώθηση της ανάπτυξης ορισμένων οικονομικών δραστηριοτήτων μπορούν να θεωρηθούν συμβιβαστες εφόσον δεν αλλοιώνουν τους όρους των συναλλαγών κατά τρόπο που θα αντέκειτο προς το κοινό συμφέρον. Στην Επιτροπή, ωστόσο, δεν υπεβλήθησαν συγκεκριμένα στοιχεία για να αξιολογηθεί εάν η χορηγούμενη φορολογική απαλλαγή από το υπό εξέταση μέτρο αφορούσε ειδικές επενδύσεις ή εγκεκριμένα σχέδια για παροχή ενισχύσεων κατά την έννοια των κανόνων και των προσανατολισμών της Ένωσης ή άμεσα συμβιβαστα με το άρθρο 107 παράγραφος 3 στοιχείο γ). Η Επιτροπή δεν μπορεί, συνεπώς, να συμφωνήσει με τη θέση των τρίτων ενδιαφερόμενων που επικαλούνται το συμβιβασμο του μέτρου κατά την έννοια του άρθρου 107 παράγραφος 3 στοιχείο γ), με αιτιολογία την ανάγκη να επιτραπεί στις μη εμπορικές οντότητες η άσκηση δραστηριοτήτων που βασίζονται στην αρχή της αλληλεγγύης και έχουν αυξημένη κοινωνική αξία. Ειδικότερα, λαμβάνοντας υπόψη την ίδια τη φύση του πλεονεκτήματος, το οποίο συνδέεται απλώς με τη μείωση του φόρου για την κατοχή ακινήτων,

⁽⁶⁰⁾ Βλ. συνεκδικασθείσες υποθέσεις T-195/01 και T-207/01, Κυβέρνηση του Γιβραλτάρ κατά Επιτροπής (Συλλογή 2002, σ. II-2309, σκέψη 111).

δεν είναι δυνατόν να διαπιστωθεί η αναγκαιότητα και η αναλογικότητα σε σχέση με την επίτευξη ενός στόχου κοινού ενδιαφέροντος για τις μεμονωμένες περιπτώσεις. Η Επιτροπή πιστεύει, συνεπώς, ότι το εν λόγω μέτρο δεν μπορεί να θεωρηθεί συμβιβάσιμο σύμφωνα με κανέναν από τους προσανατολισμούς που θεμελιώνονται στο άρθρο 107 παράγραφος 3 στοιχείο γ).

(148) Σύμφωνα με το άρθρο 107 παράγραφος 3 στοιχείο δ), της Συνθήκης, μπορούν να θεωρηθούν συμβιβάσιμες με την εσωτερική αγορά οι ενισχύσεις για την προώθηση του πολιτισμού και της διατήρησης της πολιτιστικής κληρονομιάς, εφόσον δεν αλλοιώνουν τους όρους συναλλαγών και ανταγωνισμού στην Ένωση κατά τρόπο που θα αντέκειτο προς το κοινό συμφέρον. Στην απόφαση κίνησης της διαδικασίας η Επιτροπή θεώρησε αδύνατον να αποκλείσει εκ των προτέρων ότι ορισμένες οντότητες –επί παραδείγματι, οι μη εμπορικές οντότητες που ασκούν αποκλειστικά εκπαιδευτικές, πολιτιστικές και ψυχαγωγικές δραστηριότητες– δεν είχαν ως αντικείμενο την προώθηση του πολιτισμού και τη διατήρηση της πολιτιστικής κληρονομιάς και δεν θα μπορούσαν, συνεπώς, να υπαχθούν στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 107 παράγραφος 3 στοιχείο δ) της Συνθήκης. Ωστόσο, ούτε η Ιταλία ούτε τα ενδιαφερόμενα μέρη προσκόμισαν στην Επιτροπή οποιοδήποτε στοιχείο που θα μπορούσε να αποδείξει, κατά την έννοια του άρθρου 107 παράγραφος 3 στοιχείο δ) της Συνθήκης, το συμβιβάσιμο του εν λόγω μέτρου για συγκεκριμένες οντότητες⁽⁶¹⁾. Και στο ζήτημα αυτό, λόγω της ίδιας της φύσης του πλεονεκτήματος, είναι αδύνατον να θεωρηθεί ότι η ενίσχυση είναι αναγκαία και αναλογική σε όλες τις μεμονωμένες περιπτώσεις.

(149) Τέλος, στην απόφαση κίνησης της διαδικασίας, η Επιτροπή δεν απέκλεισε το ενδεχόμενο ορισμένες από τις δραστηριότητες που επωφεληθήκαν από τα εν λόγω μέτρα να μπορούσαν να θεωρηθούν, κατά την έννοια της ιταλικής νομοθεσίας, υπηρεσίες γενικού οικονομικού συμφέροντος σύμφωνα με το άρθρο 106 παράγραφος 2 της Συνθήκης και την απόφαση του Δικαστηρίου στην υπόθεση Altmark. Ορισμένοι ενδιαφερόμενοι θεωρούν ότι η Επιτροπή οφείλει να αξιολογήσει το μέτρο υπό το πρίσμα του άρθρου 106 παράγραφος 2 της Συνθήκης χωρίς, ωστόσο, να παρέχουν κανένα χρήσιμο στοιχείο για την ανάλυση. Οι δύο ενδιαφερόμενοι υποστηρίζουν ότι το μέτρο δεν πληροί τα κριτήρια που ορίζει η

απόφαση Altmark. Κατόπιν τούτου, και λαμβάνοντας υπόψη ότι ούτε η Ιταλία ούτε οι τρίτοι ενδιαφερόμενοι προσκόμισαν κάποια πληροφορία που θα επέτρεπε στην Επιτροπή να αξιολογήσει το μέτρο υπό το πρίσμα του άρθρου 106 παράγραφος 2 της Συνθήκης, η Επιτροπή συμπεραίνει ότι δεν είναι δυνατόν να διαπιστώσει εάν οι εν λόγω δραστηριότητες μπορούν να θεωρηθούν υπηρεσίες γενικού οικονομικού συμφέροντος, σύμφωνα με το προαναφερθέν άρθρο. Κατά τον ίδιο τρόπο, δεν είναι δυνατόν να καθοριστεί εάν, σε κάθε μεμονωμένη περίπτωση, η ενίσχυση είναι αναγκαία και αναλογική για την κάλυψη των εξόδων που απαιτούνται για την εκπλήρωση υποχρεώσεων δημόσιας υπηρεσίας ή για την παροχή υπηρεσιών γενικού οικονομικού συμφέροντος.

(150) Με βάση τα ανωτέρω, η Επιτροπή συμπεραίνει ότι το εν λόγω καθεστώς ενισχύσεων δεν είναι συμβιβάσιμο με την εσωτερική αγορά.

6.3. Άρθρο 149 εδάφιο τέταρτο του Κωδικοποιημένου κειμένου για τους φόρους εισοδήματος

(151) Στην απόφαση κίνησης της διαδικασίας, η Επιτροπή έκρινε ότι το εν λόγω μέτρο φαινόταν να συνιστά κρατική ενίσχυση. Στην ενότητα που ακολουθεί, η Επιτροπή θα διαπιστώσει εάν το άρθρο 149 εδάφιο τέταρτο του Κωδικοποιημένου κειμένου για τους φόρους εισοδήματος συνιστά κρατική ενίσχυση κατά την έννοια του άρθρου 107 παράγραφος 1 της ΣΛΕΕ.

(152) Οι ιταλικές αρχές εξήγησαν ότι το άρθρο 149 εδάφιο δεύτερο του Κωδικοποιημένου κειμένου για τους φόρους εισοδήματος περιέχει έναν ενδεικτικό κατάλογο παραμέτρων οι οποίες μπορούν να ληφθούν υπόψη για να αξιολογηθεί ο εμπορικός χαρακτήρας μιας οντότητας⁽⁶²⁾. Εάν πληροίται μία ή περισσότερες εξ αυτών των παραμέτρων δεν σημαίνει αυτομάτως ότι χάνεται ο χαρακτήρας της μη εμπορικής οντότητας (εφόσον δεν έχουν ισχύ νομικών τεκμηρίων), αλλά συνιστά περισσότερο μια ένδειξη του ενδεχόμενου εμπορικού χαρακτήρα της οντότητας. Όσον αφορά τα αναγνωρισμένα εκκλησιαστικά ιδρύματα αστικού χαρακτήρα, η

⁽⁶¹⁾ Στις παρατηρήσεις για τα σχόλια που εξέφρασαν τρίτοι ενδιαφερόμενοι οι ιταλικές αρχές υποστήριξαν ότι το άρθρο 107 παράγραφος 3 στοιχείο δ) της Συνθήκης θα μπορούσε να εφαρμοστεί, θεωρητικά, μόνο σε ορισμένες οντότητες που απαριθμούνται στο άρθρο 7 εδάφιο πρώτο στοιχείο θ). Ωστόσο, δεν κατατέθηκαν περισσότερα επιχειρήματα για την πρόταση αυτή.

⁽⁶²⁾ Βλ. υποσημείωση 12.

Ιταλία επισημαίνει ότι η εγκύκλιος της Υπηρεσίας Δημοσίων Εσόδων αριθ. 124/E, της 12ης Μαΐου 1998, διευκρίνιζε ότι τα εκκλησιαστικά ιδρύματα μπορούν να επωφεληθούν από τη φορολογική μεταχείριση που προορίζεται για τις μη εμπορικές οντότητες μόνον εάν δεν έχουν ως κύριο σκοπό την άσκηση εμπορικών δραστηριοτήτων. Σε κάθε περίπτωση, τα αναγνωρισμένα εκκλησιαστικά ιδρύματα αστικού χαρακτήρα πρέπει να διατηρούν ως κύρια δραστηριότητά τους τη θεσμική δραστηριότητα πνευματικής έμπνευσης κατά κύριο λόγο. Συνεπώς, το άρθρο 149 εδάφιο τέταρτο του Κωδικοποιημένου κειμένου για τους φόρους εισοδήματος περιορίζεται στο να αποκλείει την εφαρμογή των ειδικών παραμέτρων χρόνου και εμπορικότητας που ορίζει το άρθρο 149 εδάφιο πρώτο και δεύτερο, στα εκκλησιαστικά ιδρύματα και στους ερασιτεχνικούς αθλητικούς συλλόγους, αλλά δεν αποκλείει οι οντότητες αυτές να μπορούν να χάσουν τον χαρακτήρα των μη εμπορικών οντοτήτων.

- (153) Οι ιταλικές αρχές επεσήμαναν ότι το μέτρο έχει ως σκοπό τη διατήρηση της αποκλειστικής αρμοδιότητας που αναγνωρίζεται στην Ιταλική Ολυμπιακή Επιτροπή (CONI) όσον αφορά τους ερασιτεχνικούς αθλητικούς συλλόγους και στο Υπουργείο Εσωτερικών όσον αφορά τα εκκλησιαστικά ιδρύματα.
- (154) Πιο συγκεκριμένα, όσον αφορά τα εκκλησιαστικά ιδρύματα, ο νόμος αριθ. 222/1985 για την εφαρμογή των διεθνών συμφωνιών μεταξύ της Ιταλίας και της Αγίας Έδρας ρυθμίζει, μεταξύ άλλων, τις αρμοδιότητες που παρέχονται στο Υπουργείο Εσωτερικών. Η Ιταλία επεσήμανε ότι το Υπουργείο Εσωτερικών έχει την αποκλειστική αρμοδιότητα τόσο για την αναγνώριση της νομικής προσωπικότητας αστικού δικαίου των εκκλησιαστικών ιδρυμάτων όσο και για την ανάκληση της εν λόγω αναγνώρισης⁽⁶³⁾. Το άρθρο 149 εδάφιο τέταρτο του Κωδικοποιημένου κειμένου για τους φόρους εισοδήματος επιβεβαιώνει τη χορήγηση αυτής της αποκλειστικής αρμοδιότητας, απαγορεύοντας τη σιωπηρή ανάκληση της νομικής προσωπικότητας αστικού δικαίου των εκκλησιαστικών ιδρυμάτων από τις φορολογικές αρχές. Σε περίπτωση που το Υπουργείο Εσωτερικών ανακαλέσει τη νομική προσωπικότητα αστικού δικαίου ενός εκκλησιαστικού ιδρύματος, το ίδρυμα χάνει τον χαρακτηρισμό της μη εμπορικής οντότητας και δεν μπορεί πλέον να επωφεληθεί από τη φορολογική μεταχείριση που εφαρμόζεται στις μη εμπορικές οντότητες. Σύμφωνα με το προεδρικό διάταγμα αριθ. 361/2000, το Υπουργείο Εσωτερικών ελέγχει επίσης, μέσω των νομαρχιών, εάν τα εκκλησιαστικά ιδρύματα εξακολουθούν να πληρούν τις προϋποθέσεις για τη διατήρηση της νομικής προσωπικότητας αστικού δικαίου.
- (155) Όσον αφορά τους ερασιτεχνικούς αθλητικούς συλλόγους, η Ιταλία επιβεβαίωσε ότι η Ιταλική Ολυμπιακή Επιτροπή είναι ο μόνος οργανισμός που μπορεί να ελέγξει την πραγματική άσκηση αθλητικής δραστηριότητας από τους συλλόγους. Οι ιταλικές αρχές διευκρίνισαν επίσης ότι οι ερασιτεχνικοί αθλητικοί σύλλογοι μπορούν να χάσουν τον χαρακτηρισμό της μη εμπορικής οντότητας, εάν η Ιταλική Ολυμπιακή Επιτροπή κρίνει ότι δεν ασκούν ερασιτεχνικές αθλητικές δραστηριότητες. Οι ερασιτεχνικοί αθλητικοί σύλλογοι υποχρεούνται να

κοινοποιούν τις δέουσες φορολογικές πληροφορίες που τους αφορούν μέσω του ειδικού έντυπου για συλλόγους (EAS)⁽⁶⁴⁾. Ωστόσο, οι ερασιτεχνικοί αθλητικοί σύλλογοι που δεν αναπτύσσουν εμπορικές δραστηριότητες δεν είναι υποχρεωμένοι να υποβάλουν το εν λόγω έντυπο. Με βάση τα ανωτέρω, αποδεικνύεται ότι οι ιταλικές αρχές προέβλεψαν και δημιούργησαν κατάλληλα μέσα που επιτρέπουν τον έλεγχο, και από φορολογική άποψη, των δραστηριοτήτων που ασκούν οι ερασιτεχνικοί αθλητικοί σύλλογοι.

- (156) Επίσης, η Ιταλία επεσήμανε ότι αν οι φορολογικές αρχές επιβεβαιώσουν ότι τα εκκλησιαστικά ιδρύματα και οι ερασιτεχνικοί αθλητικοί σύλλογοι ασκούν κατά κύριο λόγο εμπορικές δραστηριότητες, ενημερώνουν άμεσα το Υπουργείο Εσωτερικών και την Ιταλική Ολυμπιακή Επιτροπή. Εξυπακούεται ότι το Υπουργείο Εσωτερικών και η Ιταλική Ολυμπιακή Επιτροπή διενεργούν επίσης αυτόνομους ελέγχους δυνάμει των εξουσιών που τους παρέχει ο νόμος. Παράλληλα, οι φορολογικές αρχές διατάσσουν τη διόρθωση των δηλώσεων της συγκεκριμένης μη εμπορικής οντότητας και προβαίνουν στην ανάκτηση με φορολόγηση της σχετικής διαφοράς.
- (157) Οι ιταλικές αρχές επιβεβαίωσαν ότι πράγματι διενεργήθηκαν έλεγχοι στις μη εμπορικές οντότητες⁽⁶⁵⁾. Για τον σκοπό αυτόν, η Υπηρεσία Δημοσίων Εσόδων εξέδωσε πρόσφατα ειδικές πρακτικές οδηγίες προς τις περιφερειακές υπηρεσίες σχετικά με τις εμπορικές οντότητες⁽⁶⁶⁾. Όσον αφορά τα εκκλησιαστικά ιδρύματα, το Υπουργείο Εσωτερικών διενήργησε επίσης μια σειρά επίσημων ελέγχων στα ιδρύματα αυτά, χωρίς να διαπιστωθούν ποτέ περιπτώσεις κατάχρησης.
- (158) Με βάση τα ανωτέρω, η Επιτροπή θεωρεί ότι υπάρχουν τα νομικά μέσα για να διασφαλίζεται η αποτελεσματική πρόληψη και καταστολή των καταχρήσεων του χαρακτηρισμού ως μη εμπορικών οντοτήτων από τα εκκλησιαστικά ιδρύματα και τους ερασιτεχνικούς αθλητικούς συλλόγους. Οι ιταλικές αρχές απέδειξαν επίσης ότι οι αρμόδιες αρχές αντιπεξέρχονται στις υποχρεώσεις ελέγχου και, στην πραγματικότητα, τόσο τα εκκλησιαστικά ιδρύματα όσο και οι ερασιτεχνικοί αθλητικοί σύλλογοι μπορούν να χάσουν τον χαρακτήρα της μη εμπορικής οντότητας εάν ασκούν κατά κύριο λόγο οικονομική δραστηριότητα. Συνεπώς, τα εκκλησιαστικά ιδρύματα και οι ερασιτεχνικοί αθλητικοί σύλλογοι μπορούν να χάσουν το πλεονέκτημα της φορολογικής μεταχείρισης που προορίζεται για τις μη εμπορικές οντότητες εν γένει. Δεν διαπιστώνεται, συνεπώς, η ύπαρξη ενός συστήματος «μόνιμου χαρακτηρισμού των μη εμπορικών οντοτήτων» που επισημαίνουν οι καταγγέλλοντες. Το γεγονός και μόνον ότι εφαρμόζονται ειδικές διαδικασίες για τους σχετικούς ελέγχους των εκκλησιαστικών ιδρυμάτων με νομική προσωπικότητα αστικού δικαίου και των ερασιτεχνικών αθλητικών συλλόγων δεν παρέχει πλεονέκτημα.

⁽⁶³⁾ Ειδικότερα, όσον αφορά την ανάκληση, βλ. άρθρο 19 του νόμου αριθ. 222 της 20ής Μαΐου 1985.

⁽⁶⁴⁾ Βλ. άρθρο 30 του νόμου αριθ. 185 της 29ης Νοεμβρίου 2008, καθώς και την εγκύκλιο αριθ. 12/E της Υπηρεσίας Δημοσίων Εσόδων της 9ης Απριλίου 2009 και την απόφαση του διευθυντή της Υπηρεσίας Δημοσίων Εσόδων της 2ας Σεπτεμβρίου 2009.

⁽⁶⁵⁾ Όσον αφορά τη διετία 2010-2011, η Ιταλία διενήργησε 2 030 ελέγχους σε μη εμπορικές οντότητες, εκδίδοντας 5 086 πράξεις βεβαίωσης φόρου.

⁽⁶⁶⁾ Βλ. εγκύκλιο αριθ. 20/E της Υπηρεσίας Δημοσίων Εσόδων της 16ης Απριλίου 2010.

(159) Η Επιτροπή συμπεραίνει, συνεπώς, ότι το άρθρο 149 εδάφιο τέταρτο του Κωδικοποιημένου κειμένου για τους φόρους εισοδήματος δεν παρέχει κανένα επλεκτικό πλεονέκτημα ούτε στα εκκλησιαστικά ιδρύματα ούτε στους ερασιτεχνικούς αθλητικούς συλλόγους. Το μέτρο δεν συνιστά, κατά συνέπεια, κρατική ενίσχυση κατά την έννοια του άρθρου 107 παράγραφος 1 της Συνθήκης.

6.4. Η απαλλαγή από τον ενιαίο φόρο ακίνητης περιουσίας (IMU)

(160) Μετά τη θέσπιση του ενιαίου φόρου ακίνητης περιουσίας (IMU) –του νέου δημοτικού φόρου για τα ακίνητα που αντικατέστησε τον δημοτικό φόρο ακίνητης περιουσίας (ICI)– κατόπιν αιτήματος των Ιταλικών αρχών και λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις των καταγγελλόντων σχετικά με τη νέα νομοθεσία, η Επιτροπή δέχθηκε να ελέγξει εάν η νέα απαλλαγή από τον ενιαίο φόρο ακίνητης περιουσίας των μη εμπορικών οντοτήτων που αναπτύσσουν ειδικές δραστηριότητες συνάδει με τους κανόνες σχετικά με τις κρατικές ενισχύσεις. Η Επιτροπή θα αξιολογήσει, κατά συνέπεια, εάν η απαλλαγή από τον εν λόγω ενιαίο φόρο ακίνητης περιουσίας συνιστά κρατική ενίσχυση κατά την έννοια του άρθρου 107 παράγραφος 1 της Συνθήκης.

(161) Η Επιτροπή επισημαίνει ότι, από την έναρξη ισχύος του νομοθετικού διατάγματος αριθ. 1/2002, το οποίο επικυρώθηκε από τον νόμο αριθ. 27/2012, η απαλλαγή που προβλέπει το άρθρο 7 εδάφιο πρώτο στοιχείο θ) του νομοθετικού διατάγματος αριθ. 504/92 εφαρμόζεται στα ακίνητα των μη εμπορικών οντοτήτων μόνον εάν οι αναφερόμενες σε αυτό δραστηριότητες ασκούνται με μη εμπορικές μεθόδους. Οι διατάξεις που αφορούν τη «μεικτή χρήση» των ακινήτων, τόσο στην περίπτωση κατά την οποία τα τμήματα ακινήτων παρουσιάζουν λειτουργική και εισοδηματική αυτονομία, όσο και στην περίπτωση που είναι αναγκαία η δήλωση των ενδιαφερόμενων οντοτήτων, θα τεθούν σε ισχύ την 1η Ιανουαρίου 2013.

(162) Σύμφωνα με την Επιτροπή, οι νέες διατάξεις διατυπώνουν με σαφήνεια ότι η απαλλαγή μπορεί να παρέχεται μόνον εάν δεν ασκούνται εμπορικές δραστηριότητες. Δεν είναι, συνεπώς, δυνατές πλέον οι υβριδικές καταστάσεις που δημιουργούσε η νομοθεσία για τον δημοτικό φόρο ακίνητης περιουσίας, βάσει της οποίας ορισμένα ακίνητα που επωφελούνται από τις φορολογικές απαλλαγές μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν για δραστηριότητες εμπορικού χαρακτήρα.

(163) Γενικώς, η ερμηνεία της έννοιας της οικονομικής δραστηριότητας εξαρτάται, μεταξύ άλλων, από τις συγκεκριμένες περιστάσεις, από τον τρόπο με τον οποίο είναι οργανωμένη η δραστηριότητα από το κράτος και από το πλαίσιο στο οποίο έχει οργανωθεί. Για να διαπιστωθεί ο μη οικονομικός χαρακτήρας μιας δραστηριότητας σύμφωνα με τη νομολογία της Ένωσης, πρέπει να εξεταστούν η φύση, ο σκοπός και οι κανόνες που διέπουν την εν λόγω δραστηριότητα. Το

γεγονός ότι ορισμένες δραστηριότητες μπορούν να χαρακτηριστούν ως «κοινωνικές» δεν αρκεί για να αποκλείσει τον οικονομικό χαρακτήρα τους. Ωστόσο, το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης έχει αναγνωρίσει ότι ορισμένες δραστηριότητες που εκπληρώνουν μια καθαρά κοινωνική αποστολή μπορούν να θεωρηθούν μη οικονομικές, κυρίως σε τομείς που συνδέονται με τις βασικές υποχρεώσεις και ευθύνες του κράτους.

(164) Κατόπιν τούτου, όσον αφορά τον ενιαίο φόρο ακίνητης περιουσίας, η Επιτροπή θεωρεί ουσιώδους σημασίας να καθορίσει αρχικά εάν τα προβλεπόμενα από το Ιταλικό νομικό σύστημα κριτήρια για τον αποκλεισμό του εμπορικού χαρακτήρα των δραστηριοτήτων που υπόκεινται στην απαλλαγή από τον ενιαίο φόρο ακίνητης περιουσίας συνάδουν με την έννοια της μη οικονομικής δραστηριότητας που προβλέπει το Δίκαιο της Ένωσης.

(165) Για τον σκοπό αυτόν, όπως επισημαίνεται στο σημείο 5.1 και επόμενα, οι Ιταλικές αρχές ενέκριναν πρόσφατα τις εκτελεστικές διατάξεις που προβλέπει το άρθρο 91α εδάφιο τρίτο του νομοθετικού διατάγματος αριθ. 1/2012. Ο κανονισμός του Υπουργείου Οικονομίας και Οικονομικών της 19ης Νοεμβρίου 2012 ορίζει, μεταξύ άλλων, τις γενικές και τομεακές προϋποθέσεις που επιτρέπουν να προσδιοριστεί πότε ασκούνται με μη εμπορικές μεθόδους οι δραστηριότητες που ορίζει το άρθρο 7 εδάφιο πρώτο στοιχείο θ) του νομοθετικού διατάγματος αριθ. 504/92.

(166) Καταρχάς, το άρθρο 1 εδάφιο πρώτο στοιχείο ιστ) του υπουργικού κανονισμού της 19ης Νοεμβρίου 2012 ορίζει την έννοια των «μη εμπορικών μεθόδων». Οι θεσμικές δραστηριότητες θεωρούνται ότι ασκούνται με μη εμπορικές μεθόδους όταν α) δεν είναι κερδοσκοπικές, β) σύμφωνα με το Δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, λόγω της φύσης τους, δεν ανταγωνίζονται άλλους παράγοντες της αγοράς κερδοσκοπικού χαρακτήρα και γ) αποτελούν έκφραση των αρχών της αλληλεγγύης και της επικουρικότητας. Σχετικά με το ζήτημα αυτό, η προϋπόθεση του στοιχείου β) συνιστά μια σημαντική προστασία, καθώς, με τη ρητή αναφορά στο Δίκαιο της Ένωσης, παρέχει γενική εγγύηση ότι η δραστηριότητα δεν ανταγωνίζεται άλλους παράγοντες κερδοσκοπικού χαρακτήρα της αγοράς, χαρακτηριστικό που είναι θεμελιώδες για τις μη οικονομικές δραστηριότητες⁽⁶⁷⁾.

(167) Δεύτερον, το άρθρο 3 του κανονισμού ορίζει τις γενικές προϋποθέσεις υποκειμενικού χαρακτήρα που πρέπει να αναφέρονται στην ιδρυτική πράξη ή στο καταστατικό της μη εμπορικής οντότητας, προκειμένου οι προβλεπόμενες δραστηριότητες να ασκούνται με μη εμπορικές μεθόδους. Τα

⁽⁶⁷⁾ Βλ. υπόθεση C-222/04, Cassa di Risparmio di Firenze (Συλλογή 2006, σ. I-289, σκέψεις 121-123).

κριτήρια είναι: α) απαγόρευση διανομής, ακόμη και εμμέσως, κερδών, πλεονασμάτων διαχείρισης, κονδυλίων, αποθεματικών ή κεφαλαίου κατά τη διάρκεια της λειτουργίας της οντότητας, εκτός και εάν η διανομή επιβάλλεται από τον νόμο ή πραγματοποιείται υπέρ οντοτήτων που ανήκουν στην ίδια ενιαία οργάνωση και αναπτύσσουν την ίδια δραστηριότητα· β) υποχρέωση επανεπένδυσης των ενδεχόμενων κερδών και πλεονασμάτων διαχείρισης αποκλειστικά για την ανάπτυξη δραστηριοτήτων που εξυπηρετούν την επίτευξη του θεσμικού σκοπού κοινωνικής αλληλεγγύης· γ) σε περίπτωση διάλυσης της μη εμπορικής οντότητας, υποχρέωση διάθεσης των περιουσιακών στοιχείων σε άλλη μη εμπορική οντότητα που ασκεί ανάλογη θεσμική δραστηριότητα, με την επιφύλαξη διαφορετικού προορισμού που επιβάλλεται από τον νόμο.

(168) Τρίτον, το άρθρο 4 του κανονισμού ορίζει πρόσθετες προϋποθέσεις που πρέπει να πληρούνται παράλληλα με τους όρους των άρθρων 1 και 3, προκειμένου οι δραστηριότητες που ορίζει το άρθρο 7 εδάφιο πρώτο στοιχείο θ) του νομοθετικού διατάγματος αριθ. 504/92 να θεωρούνται ότι ασκούνται με μη εμπορικές μεθόδους.

(169) Ειδικότερα, όσον αφορά την άσκηση δραστηριοτήτων περιθαλψής και υγείας, ο κανονισμός ορίζει ότι οι εν λόγω δραστηριότητες ασκούνται με μη εμπορικές μεθόδους εάν πληρούν τουλάχιστον μία από τις ακόλουθες προϋποθέσεις: α) οι δραστηριότητες είναι διαπιστευμένες από το κράτος και παρέχονται στο πλαίσιο σύμβασης ή συμφωνίας με το κράτος, τις περιφέρειες ή τους τοπικούς φορείς με τρόπο συμπληρωματικό ή επικουρικό σε σχέση με τη δημόσια υπηρεσία, παρέχοντας στους χρήστες δωρεάν υπηρεσία ή με την καταβολή αντιτίμου που αντιπροσωπεύει απλή συμμετοχή στην προβλεπόμενη δαπάνη για την κάλυψη της καθολικής υπηρεσίας· β) εάν δεν είναι διαπιστευμένες ή δεν ασκούνται στο πλαίσιο μιας σύμβασης ή συμφωνίας, οι δραστηριότητες παρέχονται δωρεάν ή με την καταβολή συμβολικού αντιτίμου το οποίο δεν θα υπερβαίνει σε καμία περίπτωση το ήμισυ των μέσων προβλεπόμενων αντιτίμων για ανάλογες δραστηριότητες που παρέχονται στην ίδια γεωγραφική ζώνη με ανταγωνιστικές μεθόδους, λαμβάνοντας επίσης υπόψη την απουσία συσχέτισης με το πραγματικό κόστος της υπηρεσίας.

(170) Σε σχέση με την πρώτη προϋπόθεση, η Επιτροπή επισημαίνει καταρχάς ότι, όπως εξήγησαν οι ιταλικές αρχές, για να μπορέσουν να επωφεληθούν από την απαλλαγή οι ενδιαφερόμενες οντότητες, πρέπει να αποτελούν αναπόσπαστο τμήμα του εθνικού συστήματος υγείας, το οποίο προσφέρει καθολική κάλυψη και βασίζεται στην αρχή της αλληλεγγύης. Στο σύστημα αυτό, τα δημόσια νοσοκομεία χρηματοδοτούνται απευθείας από τις κοινωνικές εισφορές και από άλλους κρατικούς πόρους. Τα νοσοκομεία αυτά παρέχουν την υπηρεσία δωρεάν βάσει της καθολικής κάλυψης ή με την καταβολή μειωμένου αντιτίμου που καλύπτει μόνον ένα μικρό τμήμα του πραγματικού κόστους της υπηρεσίας. Οι μη εμπορικές οντότητες που υπάγονται στην ίδια κατηγορία και πληρούν

τις ίδιες προϋποθέσεις θεωρούνται επίσης αναπόσπαστο τμήμα του εθνικού συστήματος υγείας⁽⁶⁸⁾. Με βάση τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της συγκεκριμένης περίπτωσης και σύμφωνα με τις αρχές που ορίζει η νομολογία της Ένωσης⁽⁶⁹⁾, λαμβάνοντας υπόψη ότι το εθνικό σύστημα της Ιταλίας παρέχει μια υπηρεσία καθολικής κάλυψης, η Επιτροπή συμπεραίνει ότι οι εν λόγω οντότητες που ασκούν τις προαναφερθείσες δραστηριότητες και πληρούν όλες τις προϋποθέσεις που προβλέπει η νομοθεσία, δεν μπορούν να θεωρηθούν επιχειρήσεις.

(171) Όσον αφορά τη δεύτερη προϋπόθεση, ο κανονισμός προβλέπει ότι οι δραστηριότητες πρέπει να παρέχονται δωρεάν ή με την καταβολή συμβολικού αντιτίμου. Οι υπηρεσίες που παρέχονται δωρεάν δεν συνιστούν γενικώς οικονομική δραστηριότητα. Ειδικότερα, όπως ορίζει το άρθρο 1, στην περίπτωση αυτή ανήκουν οι υπηρεσίες οι οποίες δεν παρέχονται ανταγωνιστικά προς άλλους παράγοντες της αγοράς. Το ίδιο ισχύει για τις υπηρεσίες που παρέχονται με την καταβολή συμβολικού αντιτίμου· επ' αυτού, επισημαίνεται αφενός ότι για να έχει συμβολικό χαρακτήρα το αντίτιμο θα πρέπει, βάσει του κανονισμού, να μην είναι συνδεδεμένο με το κόστος της υπηρεσίας και αφετέρου ότι το όριο του 50 % της μέσης τιμής, το οποίο ορίζεται για τις ίδιες δραστηριότητες που ασκούνται στην ίδια γεωγραφική ζώνη με ανταγωνιστικές μεθόδους, μπορεί να χρησιμοποιηθεί μόνον για να αποκλεισθεί το δικαίωμα στην απαλλαγή (όπως υποδηλώνουν οι λέξεις «σε κάθε περίπτωση») και δεν προϋποθέτει εξ αντιδιαστολής ότι μπορούν να υπαχθούν στην απαλλαγή οι πάροχοι υπηρεσιών που προσφέρουν τιμή κατώτερη του εν λόγω ορίου. Συνεπώς, λαμβάνοντας υπόψη ότι οι δραστηριότητες περιθαλψής και υγείας πληρούν επίσης τις γενικές και υποκειμενικές προϋποθέσεις που ορίζουν τα άρθρα 1 και 3 του κανονισμού, η Επιτροπή συμπεραίνει ότι οι εν λόγω δραστηριότητες, οι οποίες ασκούνται σύμφωνα με τις αρχές που ορίζει η ισχύουσα νομοθεσία, δεν συνιστούν οικονομική δραστηριότητα.

(172) Όσον αφορά τις εκπαιδευτικές δραστηριότητες, θεωρούνται ότι ασκούνται με μη εμπορικές μεθόδους εάν πληρούν ορισμένες συγκεκριμένες προϋποθέσεις. Ειδικότερα, η δραστηριότητα πρέπει να είναι ισότιμη σε σχέση με τη δημόσια εκπαίδευση και η σχολή πρέπει να διασφαλίζει την απουσία διακρίσεων στη φάση επιλογής των μαθητών· η σχολή πρέπει επίσης να δέχεται τους μαθητές με αναπηρία, να εφαρμόζει τη συλλογική σύμβαση, να διαθέτει κατάλληλες εγκαταστάσεις σύμφωνα με τα προβλεπόμενα πρότυπα και να δημοσιεύει τους ισολογισμούς της. Εκτός αυτού, η δραστηριότητα

⁽⁶⁸⁾ Βλ. ειδικότερα το άρθρο 1 εδάφιο 18 του νομοθετικού διατάγματος αριθ. 502 της 30ής Δεκεμβρίου 1992.

⁽⁶⁹⁾ Βλ. υπόθεση T-319/99, FENIN κατά Επιτροπής (Συλλογή 2003, σ. II-357, σκέψη 39, η οποία επιβεβαιώθηκε από την υπόθεση C-205/03 P, FENIN κατά Επιτροπής (Συλλογή 2006, σ. I-6295)· συνεκδικασθείσες υποθέσεις C-264/01, C-306/01, C-354/01 και C-355/01, AOK Bundesverband και άλλοι (Συλλογή 2004, σ. I-2493, σκέψεις από 45 έως 55)· βλ. επίσης υπόθεση T-137/10, CBI κατά Επιτροπής, δεν έχει δημοσιευθεί ακόμη.

πρέπει να παρέχεται δωρεάν ή με την καταβολή συμβολικού αντιτίμου που θα καλύπτει μόνον ένα τμήμα του πραγματικού κόστους της υπηρεσίας, λαμβάνοντας επίσης υπόψη την απουσία συσχέτισης με αυτό. Επ' αυτού, η Επιτροπή επισημαίνει ότι, σύμφωνα με τη νομολογία⁽⁷⁰⁾, δεν συνιστούν οικονομική δραστηριότητα τα μαθήματα που παρέχονται από συγκεκριμένα ιδρύματα, τα οποία αποτελούν τμήμα του δημόσιου εκπαιδευτικού συστήματος και χρηματοδοτούνται εν όλω ή κατά κύριο λόγο από δημόσιους πόρους. Ο μη οικονομικός χαρακτήρας της δημόσιας εκπαίδευσης δεν ανατρέπεται καταρχήν από το γεγονός ότι, σε ορισμένες περιπτώσεις, οι μαθητές ή οι γονείς τους υποχρεούνται να καταβάλλουν σχολικά διδάκτρα ή τέλη εγγραφής για να συνεισφέρουν στο κόστος λειτουργίας του συστήματος, αρκεί οι οικονομικές αυτές εισφορές να καλύπτουν ένα μόνον τμήμα του πραγματικού κόστους της υπηρεσίας και να μην μπορούν, κατά συνέπεια, να θεωρηθούν αντίτιμο για την παρεχόμενη υπηρεσία. Όπως έχει ήδη αναγνωρίσει η Επιτροπή στην ανακοίνωσή της σχετικά με την εφαρμογή των κανόνων της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τις κρατικές ενισχύσεις στην αντιστάθμιση για παροχή δημόσιας υπηρεσίας γενικού οικονομικού συμφέροντος⁽⁷¹⁾, οι εν λόγω αρχές αφορούν την επαγγελματική κατάρτιση, τη δημόσια και ιδιωτική πρωτοβάθμια εκπαίδευση και τους παιδικούς σταθμούς, τις δευτερευουσες εκπαιδευτικές δραστηριότητες σε πανεπιστήμια και την παρεχόμενη στα πανεπιστήμια εκπαίδευση. Με βάση τα ανωτέρω, η Επιτροπή θεωρεί ότι οι συμβολικές εισφορές στις οποίες αναφέρεται το διάταγμα δεν μπορούν να θεωρηθούν αντίτιμο για την παρεχόμενη υπηρεσία. Συνεπώς, στη συγκεκριμένη περίπτωση, λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές και υποκειμενικές προϋποθέσεις που ορίζουν τα άρθρα 1 και 3 του κανονισμού και τις ειδικές αντικειμενικές προϋποθέσεις του άρθρου 4, η Επιτροπή κρίνει ότι η παρεχόμενη εκπαιδευτική υπηρεσία από τις εν λόγω οντότητες δεν μπορεί να θεωρηθεί οικονομική δραστηριότητα.

(173) Όσον αφορά τις δραστηριότητες στέγασης, καθώς και τις πολιτιστικές, ψυχαγωγικές και αθλητικές δραστηριότητες, το άρθρο 4 του κανονισμού ορίζει ότι πρέπει να παρέχονται δωρεάν ή με την καταβολή συμβολικού αντιτίμου το οποίο, σε κάθε περίπτωση, δεν θα υπερβαίνει το ήμισυ της μέσης τιμής για ανάλογες δραστηριότητες που ασκούνται με ανταγωνιστικές μεθόδους στην ίδια γεωγραφική ζώνη, λαμβάνοντας επίσης υπόψη την απουσία συσχέτισης με το πραγματικό κόστος της υπηρεσίας. Η εν λόγω προϋπόθεση είναι πανομοιότυπη με τη δεύτερη προϋπόθεση που προβλέπεται για τις δραστηριότητες περιθάλψης και υγείας του σημείου (169) και συνεπώς ισχύουν οι ίδιες παρατηρήσεις. Οι υπηρεσίες που παρέχονται δωρεάν δεν συνιστούν γενικώς οικονομική δραστηριότητα. Το ίδιο ισχύει για τις υπηρεσίες που παρέχονται με την καταβολή συμβολικού αντιτίμου· επ' αυτού, επισημαίνεται αφενός ότι, για να έχει συμβολικό χαρακτήρα το αντίτιμο θα πρέπει, βάσει του κανονισμού,

να μην είναι συνδεδεμένο με το κόστος της υπηρεσίας και αφετέρου ότι το όριο του 50 % της μέσης τιμής, το οποίο ορίζεται για τις ίδιες δραστηριότητες που ασκούνται στην ίδια γεωγραφική ζώνη με ανταγωνιστικές μεθόδους, μπορεί να χρησιμοποιηθεί μόνον για να αποκλεισθεί το δικαίωμα στην απαλλαγή (όπως υποδηλώνουν οι λέξεις «σε κάθε περίπτωση») και δεν προϋποθέτει εξ αντιδιαστολής ότι μπορούν να υπαχθούν στην απαλλαγή οι πάροχοι υπηρεσιών που προσφέρουν τιμή κατώτερη του εν λόγω ορίου.

(174) Επίσης, για τις δραστηριότητες στέγασης και τις αθλητικές δραστηριότητες, η Επιτροπή λαμβάνει υπόψη και τις περαιτέρω προϋποθέσεις που απορρέουν από τους ορισμούς των εν λόγω δραστηριοτήτων στο άρθρο 1 εδάφιο πρώτο στοιχεία ι) και ιγ), του κανονισμού. Συγκεκριμένα, όσον αφορά τις δραστηριότητες στέγασης, ο κανονισμός περιορίζει την απαλλαγή στις δραστηριότητες οι οποίες ασκούνται από μη εμπορικές οντότητες που παρέχουν προσβασιμότητα σε συγκεκριμένες κατηγορίες χρηστών και τη μη συνεχή λειτουργία. Ειδικότερα, όσον αφορά την «κοινωνική στέγαση», ο κανονισμός διευκρινίζει ότι οι δραστηριότητες πρέπει να απευθύνονται σε άτομα με προσωρινές ή μόνιμες ειδικές ανάγκες ή σε μειονεκτούντα άτομα από άποψη σωματικής, ψυχικής, οικονομικής, κοινωνικής ή οικογενειακής κατάστασης. Εξυπακούεται ότι η οντότητα μπορεί να ζητεί μόνον την καταβολή ενός συμβολικού αντιτίμου, το οποίο, σε κάθε περίπτωση, δεν θα υπερβαίνει το ήμισυ της μέσης τιμής για ανάλογες δραστηριότητες που ασκούνται από εμπορικές οντότητες στην ίδια γεωγραφική ζώνη, λαμβάνοντας επίσης υπόψη την απουσία συσχέτισης με το πραγματικό κόστος της υπηρεσίας. Ο κανονισμός διευκρινίζει επίσης ότι, σε κάθε περίπτωση, η απαλλαγή δεν μπορεί να εφαρμόζεται στις δραστηριότητες που ασκούνται σε ξενοδοχειακές ή παραξενοδοχειακές μονάδες, σύμφωνα με το άρθρο 9 του νομοθετικού διατάγματος αριθ. 79 της 23ης Μαΐου 2011⁽⁷²⁾. Η απαλλαγή, συνεπώς, αποκλείεται για τις δραστηριότητες που ασκούνται, μεταξύ άλλων, σε ξενοδοχεία, μοτέλ και ξενοδοχεία «bed and breakfast». Λαμβάνοντας υπόψη ότι, στη συγκεκριμένη περίπτωση, οι μη εμπορικές οντότητες που ασκούν δραστηριότητες στέγασης πρέπει να πληρούν τις γενικές υποκειμενικές και αντικειμενικές προϋποθέσεις που ορίζουν τα άρθρα 1, 3 και 4 του κανονισμού, η Επιτροπή θεωρεί ότι, λαμβάνοντας υπόψη την ιδιαιτερότητα της υπό εξέταση περίπτωσης, οι εν λόγω δραστηριότητες με τα προαναφερθέντα χαρακτηριστικά δεν συνιστούν οικονομική δραστηριότητα σύμφωνα με το δίκαιο της Ένωσης.

⁽⁷⁰⁾ Υπόθεση 263/86, Humbel και Edel (Συλλογή 1988, σ. 5365, σκέψεις 17 και 18)· υπόθεση C-109/92, Wirth (Συλλογή 1993, σ. I-6447, σκέψεις 15 και 16)· υπόθεση C-76/05, Schwarz (Συλλογή 2007, σ. I-6849, σκέψη 39). Βλ. επίσης απόφαση του Δικαστηρίου ΕΖΕΣ της 21ης Φεβρουαρίου 2008 στην υπόθεση E-5/07, Private Barnehagers Landsforbund κατά Εποπτικής Αρχής ΕΖΕΣ, σκέψεις 80-83.

⁽⁷¹⁾ EE C 8 της 11.1.2012, σ. 4.

⁽⁷²⁾ Νομοθετικό διάταγμα αριθ. 79 της 23ης Μαΐου 2011, Κώδικας κρατικού κανονισμού σχετικά με τη ρύθμιση και την αγορά του τουρισμού, σύμφωνα με το άρθρο 14 του νόμου αριθ. 246 της 28ης Νοεμβρίου 2005, καθώς και με την εφαρμογή της οδηγίας 2008/122/ΕΚ, σχετικά με τις συμβάσεις χρονομεριστικής μίσθωσης, μακροπρόθεσμων προϋπόντων διακοπών, μεταπώλησης και ανταλλαγής (EE αριθ. 129 της 6.6.2011 - Τακτικό Συμπλήρωμα αριθ. 139). Το άρθρο 9 του νομοθετικού διατάγματος ορίζει ως ξενοδοχειακές και παραξενοδοχειακές μονάδες τις ακόλουθες μονάδες φιλοξενίας: α) τα ξενοδοχεία· β) τα μοτέλ· γ) τα ξενοδοχειακά συγκροτήματα· δ) τις ξενοδοχειακού τύπου τουριστικές κατοικίες· ε) τα διαμερίσματα ξενοδοχειακού τύπου· στ) τα ξενοδοχεία σε ιστορικά κτίρια· ζ) τα «bed and breakfast» που είναι οργανωμένα με επιχειρηματική δομή· η) τα κέντρα υγείας-ομορφιάς ξενοδοχειακού τύπου· θ) κάθε άλλη τουριστική μονάδα φιλοξενίας με στοιχεία που συνδέονται με μία ή με περισσότερες από τις προηγούμενες κατηγορίες.

- (175) Συνεπώς, λαμβάνοντας υπόψη τις ειδικές περιστάσεις της υπό εξέταση περίπτωσης και δεδομένου ότι οι μη εμπορικές οντότητες που ασκούν δραστηριότητες στέγασης, καθώς και πολιτιστικές, ψυχαγωγικές και αθλητικές δραστηριότητες, πρέπει να πληρούν επίσης τις προϋποθέσεις που ορίζουν τα άρθρα 1 και 3 του κανονισμού, η Επιτροπή συμπεραίνει ότι οι εν λόγω δραστηριότητες, οι οποίες ασκούνται σύμφωνα με τις αρχές που ορίζει ο νόμος, δεν θεωρούνται οικονομικές δραστηριότητες.
- (176) Εν κατακλείδι, η Επιτροπή θεωρεί ότι, σύμφωνα με τις πληροφορίες που διαβίβασαν οι ιταλικές αρχές και λαμβάνοντας υπόψη τα ειδικά και ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της εν λόγω περίπτωσης, οι δραστηριότητες που εξετάζονται στα προηγούμενα σημεία και ασκούνται από μη εμπορικές οντότητες με πλήρη τήρηση των γενικών υποκειμενικών και αντικειμενικών κριτήρια των άρθρων 1, 3 και 4 του κανονισμού, δεν έχουν οικονομικό χαρακτήρα. Συνεπώς, οι εν λόγω μη εμπορικές οντότητες, όταν ασκούν τις προαναφερθείσες δραστηριότητες τηρώντας πλήρως τις προβλεπόμενες από την ιταλική νομοθεσία προϋποθέσεις, δεν δραστηριοποιούνται ως επιχειρήσεις με την έννοια που προβλέπει το δικαίωμα της Ένωσης. Δεδομένου ότι το άρθρο 107 παράγραφος 1 της Συνθήκης εφαρμόζεται μόνον στις επιχειρήσεις, στη συγκεκριμένη περίπτωση το μέτρο δεν υπάγεται στο πεδίο εφαρμογής του εν λόγω άρθρου.
- (177) Η Επιτροπή υπενθυμίζει επίσης ότι, από 1ης Ιανουαρίου 2013, σε περίπτωση μεικτής χρήσης ενός ακινήτου, η ιταλική νομοθεσία θα επιτρέπει τον υπολογισμό της αναλογικής σχέσης της εμπορικής χρήσης του ακινήτου και την επιβολή του ενιαίου φόρου ακίνητης περιουσίας μόνον στις οικονομικές δραστηριότητες. Σχετικά με το ζήτημα αυτό, η Επιτροπή επισημαίνει ότι, στις περιπτώσεις κατά τις οποίες μια οντότητα ασκεί τόσο οικονομικές όσο και μη οικονομικές δραστηριότητες, η τμηματική απαλλαγή στην οποία υπάγεται για το τμήμα του ακινήτου που χρησιμοποιείται για μη οικονομικές δραστηριότητες, δεν αντιπροσωπεύει πλεονέκτημα για την εν λόγω οντότητα όταν ασκεί οικονομική δραστηριότητα ως επιχείρηση. Σε μια τέτοια κατάσταση, το μέτρο δεν συνιστά, επομένως, κρατική ενίσχυση κατά την έννοια του άρθρου 107 παράγραφος 1 της Συνθήκης.

6.5. Ανάκτηση

- (178) Σύμφωνα με τις διατάξεις της Συνθήκης και την πάγια νομολογία του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, όταν έχει διαπιστωθεί ότι μια ενίσχυση δεν συμβιβάζεται με την κοινή αγορά, η Επιτροπή είναι αρμόδια να αποφασίσει αν το σχετικό κράτος πρέπει να καταργήσει ή να τροποποιήσει την ενίσχυση⁽⁷³⁾. Σύμφωνα πάντα με την πάγια νομολογία του Δικαστηρίου, η υποχρέωση που επιβάλλεται σε ένα κράτος να καταργήσει μια ενίσχυση που θεωρείται από την Επιτροπή ασυμβίβαστη με την εσωτερική αγορά, έχει ως στόχο την επαναφορά των πραγμάτων στην προτέρα κατάσταση⁽⁷⁴⁾.

⁽⁷³⁾ Υπόθεση C-70/72, Επιτροπή κατά Γερμανίας (Συλλογή 1973, σ. 813, σκέψη 13).

⁽⁷⁴⁾ Συνεκδικασθείσες υποθέσεις C-278/92, C-279/92 και C-280/92, Ισπανία κατά Επιτροπής (Συλλογή 1994, σ. I-4103, σκέψη 75).

Για το ζήτημα αυτό, το Δικαστήριο αποφάσισε ότι ο στόχος αυτός επιτυγχάνεται όταν ο λαβών την ενίσχυση αποδώσει τα ποσά που χορηγήθηκαν ως παράνομη ενίσχυση, χάνοντας συνεπώς το πλεονέκτημα που απολάμβανε στην αγορά σε σχέση με τους ανταγωνιστές του, και επανέρχονται τα πράγματα στην προ της καταβολής κατάσταση⁽⁷⁵⁾.

- (179) Βάσει της εν λόγω νομολογίας, το άρθρο 14 παράγραφος 1 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 659/99⁽⁷⁶⁾ ορίζει ότι «σε περίπτωση αρνητικής απόφασης για υπόθεση παράνομων ενισχύσεων, η Επιτροπή αποφασίζει την εκ μέρους του οικείου κράτους μέλους λήψη όλων των αναγκαίων μέτρων για την ανάκτηση της ενίσχυσης από τον δικαιούχο».
- (180) Συνεπώς, δεδομένου ότι το μέτρο απαλλαγής από τον δημοτικό φόρο ακίνητης περιουσίας πρέπει να θεωρηθεί παράνομη και ασυμβίβαστη ενίσχυση, κατά κανόνα, το ποσόν της ενίσχυσης πρέπει να ανακτηθεί προκειμένου να επανέλθει η κατάσταση που επικρατούσε στην αγορά πριν από τη χορήγησή του.
- (181) Ωστόσο, ο κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 659/99 επιβάλλει όρια στις διατάξεις της ανάκτησης. Ειδικότερα, σύμφωνα με το άρθρο 14 παράγραφος 1, «η Επιτροπή δεν απαιτεί ανάκτηση της ενίσχυσης εάν αυτό αντίκειται σε κάποια γενική αρχή του κοινοτικού δικαίου», όπως της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης. Το Δικαστήριο αναγνώρισε επίσης μία εξαίρεση σε σχέση με την υποχρέωση των κρατών μελών να εφαρμόζουν αποφάσεις ανάκτησης που απευθύνονται σε αυτά, και συγκεκριμένα την ύπαρξη εξαιρετικών περιστάσεων που συνεπάγονται απόλυτη αδυναμία ορθής εκτέλεσής της αποφάσεως από το οικείο κράτος μέλος⁽⁷⁷⁾.
- (182) Λαμβάνοντας υπόψη ότι οι ιταλικές αρχές επικαλέσθηκαν τις εν λόγω εξαιρέσεις στο πλαίσιο της επίσημης έρευνας, η Επιτροπή θα πρέπει να εξετάσει εάν εφαρμόζονται στη συγκεκριμένη περίπτωση, προκειμένου να αποφασίσει εάν είναι αναγκαίο να προβεί στην ανάκτηση.

6.5.1. Δικαιολογημένη εμπιστοσύνη

- (183) Σύμφωνα με τη νομολογία του Δικαστηρίου και την πρακτική λήψης αποφάσεων της Επιτροπής, μια εντολή ανάκτησης της ενίσχυσης παραβαίνει μια γενική αρχή του δικαίου της Ένωσης εάν, ως αποτέλεσμα ενέργειας της Επιτροπής, ο δικαιούχος ενός μέτρου έχει αποκτήσει δικαιολογημένη εμπιστοσύνη ότι η ενίσχυση του χορηγήθηκε σύμφωνα με τη νομοθεσία της Ένωσης.

⁽⁷⁵⁾ Υπόθεση C-75/97, Βέλγιο κατά Επιτροπής (Συλλογή 1999, σ. I-030671, σκέψεις 64-65).

⁽⁷⁶⁾ ΕΕ L 83 της 27.3.1999, σ. 17.

⁽⁷⁷⁾ Ανακοίνωση της Επιτροπής - Για μια αποτελεσματική εφαρμογή των αποφάσεων της Επιτροπής με τις οποίες τα κράτη μέλη διατάσσονται να ανακτήσουν παράνομες και ασυμβίβαστες κρατικές ενισχύσεις, ΕΕ C 272 της 15.11.2007, σ. 4, σκέψη 18.

- (184) Το Δικαστήριο έχει επανειλημμένως κρίνει ότι το δικαίωμα επικλήσεως της αρχής προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης παρέχεται σε κάθε πρόσωπο στο οποίο ένα όργανο της Ένωσης έχει δημιουργήσει βάσιμες προσδοκίες. Ένα πρόσωπο δεν μπορεί, ωστόσο, να επικαλεσθεί την προστασία της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης εάν οι διοικητικές αρχές δεν του είχαν παράσχει συγκεκριμένες διαβεβαιώσεις ⁽⁷⁸⁾.
- (185) Στη συγκεκριμένη περίπτωση, οι ιταλικές αρχές και οι 78 τρίτοι ενδιαφερόμενοι επικατέστησαν ουσιαστικά την προστασία της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης βασιζόμενοι σε μια απάντηση σε κοινοβουλευτική ερώτηση του 2009 ⁽⁷⁹⁾. Στην απάντηση στην εν λόγω ερώτηση, η Επιτροπή δηλώνει ότι «διενήργησε προκαταρκτική εξέταση και θεώρησε ότι δεν ήταν αναγκαίες περαιτέρω έρευνες, καθώς φαίνεται απίθανο το καθεστώς του δημοτικού φόρου ακίνητης περιουσίας να θέτει τα εκκλησιαστικά ιδρύματα σε πλεονεκτική θέση από άποψη ανταγωνισμού».
- (186) Η Επιτροπή θεωρεί ότι η εν λόγω απάντηση δεν δημιούργησε καμία δικαιολογημένη εμπιστοσύνη για τους ακόλουθους λόγους.
- (187) Καταρχάς, η δήλωση της Επιτροπής ήταν βασισμένη απλώς σε μια «προκαταρκτική εξέταση»· η Επιτροπή δεν δήλωσε ότι έλαβε απόφαση, αλλά απλώς ότι θεώρησε πως δεν υπήρχε λόγος για περαιτέρω έρευνες. Δεύτερον, η Επιτροπή εκφράστηκε διατυπώνοντας αμφιβολίες, υποστηρίζοντας ότι ήταν απίθανο η απαλλαγή από τον δημοτικό φόρο ακίνητης περιουσίας να παρείχε πλεονέκτημα στα εκκλησιαστικά ιδρύματα. Τρίτον, η ερώτηση και η απάντηση κάνουν αποκλειστικά αναφορά στα εκκλησιαστικά ιδρύματα, τα οποία αντιπροσωπεύουν μια υποκατηγορία των μη εμπορικών οντοτήτων που υπήχθησαν στην απαλλαγή από τον δημοτικό φόρο ακίνητης περιουσίας.
- (188) Με βάση τα ανωτέρω, η Επιτροπή θεωρεί ότι δεν παρείχε ειδικές, άνευ όρων και εναρμονισμένες διαβεβαιώσεις, ο χαρακτήρας των οποίων είχε ως αποτέλεσμα οι δικαιούχοι του επίμαχου μέτρου να αναπτύξουν βάσιμες προσδοκίες ότι το καθεστώς ήταν νόμιμο, με την έννοια του ότι δεν περιλαμβάνονταν στον τομέα εφαρμογής των κανόνων περί κρατικών ενισχύσεων και ότι, ως εκ τούτου, κανένα από τα ενδεχόμενα πλεονεκτήματα του εν λόγω μέτρου δεν θα μπορούσε να είναι αντικείμενο διαδικασιών ανάκτησης. Εν κατακλείδι, η Επιτροπή θεωρεί ότι δεν πρόβλεψε σε καμία συγκεκριμένη και ανεπιφύλακτη δήλωση διαβεβαίωσης ότι η εν λόγω απαλλαγή από τον δημοτικό φόρο ακίνητης περιουσίας δεν θα έπρεπε να θεωρηθεί κρατική ενίσχυση.
- (189) Η Ιταλία υποστήριξε επίσης ότι οι απαντήσεις σχετικά με την απαλλαγή από τον δημοτικό φόρο ακίνητης περιουσίας που παρείχε η Επιτροπή στους καταγγέλλοντες, για τις οποίες οι ιταλικές αρχές ενημερώθηκαν ανεπισήμως, δημιούργησαν δικαιολογημένη εμπιστοσύνη στις μη εμπορικές οντότητες όσον αφορά το συμβιβασμό της εν λόγω απαλλαγής με το δικαίωμα της Ένωσης. Η Επιτροπή δεν συμφωνεί με τις παρατηρήσεις της Ιταλίας. Πράγματι, οι επιστολές με την προκαταρκτική αξιολόγηση που απέστειλαν οι υπηρεσίες της Επιτροπής στους καταγγέλλοντες, για τις οποίες το κράτος μέλος ενημερώνεται μόνον ανεπισήμως, δεν αντιπροσωπεύουν την τελική θέση της Επιτροπής. Ενώ οι αποφάσεις της Επιτροπής ανακοινώνονται και δημοσιεύονται στην Επίσημη Εφημερίδα, δεν συμβαίνει το ίδιο στο πλαίσιο μιας απλής διοικητικής διαδικασίας κατά την οποία, βάσει των διαθέσιμων στοιχείων, οι υπηρεσίες της Επιτροπής δεν διατηρούν σοβαρές αμφιβολίες σχετικά με το συμβιβασμό των υπό εξέταση μέτρων. Επίσης, κατά της επιστολής που απεστάλη στους καταγγέλλοντες στις 15 Φεβρουαρίου κατετέθη προσφυγή ενώπιον του Δικαστηρίου από δύο εξ αυτών και, συνεπώς, η επιστολή αυτή δεν κατέστη τελική· οι προσφυγές αποσύρθηκαν μόνον μετά την απόφαση κίνησης της διαδικασίας.
- (190) Συνεπώς, η Επιτροπή συμπεραίνει ότι, στη συγκεκριμένη περίπτωση, η Ιταλία και οι 78 τρίτοι ενδιαφερόμενοι δεν έλαβαν καμία διαβεβαίωση εκ μέρους οργάνου της Ένωσης η οποία να αιτιολογεί τη δικαιολογημένη εμπιστοσύνη, εμποδίζοντας, κατά συνέπεια, την Επιτροπή να διατάξει την ανάκτηση.
- 6.5.2. *Εξαιρετικές περιστάσεις: απόλυτη αδυναμία εκτέλεσως της απόφασεως ανάκτησης.*
- (191) Σύμφωνα με το άρθρο 288 της Συνθήκης, το κράτος μέλος προς το οποίο απευθύνεται μια απόφαση ανάκτησης είναι υποχρεωμένο να την εκτελέσει. Όπως προαναφέρθηκε, υπάρχει μια εξαίρεση στην υποχρέωση αυτή, σε περίπτωση που το κράτος μέλος αποδείξει την ύπαρξη εξαιρετικών περιστάσεων που καθιστούν απολύτως αδύνατη την ορθή εκτέλεση της απόφασεως.
- (192) Συνήθως, τα κράτη μέλη επικαλούνται αυτήν την πιθανότητα στο πλαίσιο των συζητήσεων με την Επιτροπή μετά την έγκριση της απόφασης ⁽⁸⁰⁾. Ωστόσο, στη συγκεκριμένη περίπτωση, η Ιταλία υποστήριξε, πριν από τη λήψη της απόφασης, ότι δεν θα έπρεπε να διαταχθεί η ανάκτηση, καθώς θα ήταν απολύτως αδύνατη η εκτέλεσή της. Επειδή η Ιταλία έδωσε το εν λόγω ζήτημα στο πλαίσιο της επίσημης έρευνας και επειδή, σύμφωνα με μια γενική αρχή του δικαίου, κανείς δεν μπορεί να υποχρεωθεί να κάνει το αδύνατον, η Επιτροπή θεωρεί αναγκαίο να εξετάσει το ζήτημα στην παρούσα απόφαση.

⁽⁷⁸⁾ Υποθέσεις C-182/03 και C-217/03, Βέλγιο και Forum 187 ASBL κατά Επιτροπής (Συλλογή 2006, σ. I-5479, σκέψη 147).

⁽⁷⁹⁾ Γραπτή ερώτηση E-177/2009 (EE C 189 της 13.7.2010).

⁽⁸⁰⁾ Υπόθεση C 214/07, Επιτροπή κατά Ισπανίας (Συλλογή 2008, σ. I-08357, σκέψεις 13 και 22).

- (193) Θα πρέπει καταρχάς να επισημανθεί ότι το Δικαστήριο έχει επανειλημμένα δώσει μια πολύ περιοριστική ερμηνεία στην έννοια της «απόλυτης αδυναμίας». Η προϋπόθεση περί απόλυτης αδυναμίας εκτέλεσως δεν πληρούται όταν το κράτος μέλος απλώς γνωστοποιεί στην Επιτροπή δυσχέρειες νομικής, πολιτικής και πρακτικής φύσεως που παρουσιάζει η εκτέλεση της αποφάσεως ⁽⁸¹⁾. Η μόνη περίπτωση στην οποία μπορεί να γίνει αποδεκτή η απόλυτη αδυναμία, είναι εκείνη στην οποία η εκτέλεση της ανάκτησης είναι, από της γενέσεώς της, αντικειμενικώς και απολύτως, αδύνατη ⁽⁸²⁾.
- (194) Στην υπό εξέταση περίπτωση, οι ιταλικές αρχές υποστήριξαν ότι θα ήταν απολύτως αδύνατον τόσο να προσδιοριστεί ποια ακίνητα που ανήκουν στις μη εμπορικές οντότητες είχαν ως προορισμό την άσκηση δραστηριοτήτων με μη αποκλειστικά εμπορικό χαρακτήρα, όσο και η συγκέντρωση των αναγκαίων πληροφοριών για τον προσδιορισμό του ποσού του φόρου που θα έπρεπε να καταβληθεί.
- (195) Πράγματι, οι ιταλικές αρχές εξήγησαν ότι, εξαιτίας της δομής του κτηματολογίου, είναι αδύνατο να εξαχθούν αναδρομικά από τις βάσεις δεδομένων τα στοιχεία σχετικά με τα ακίνητα που ανήκουν σε μη εμπορικές οντότητες και προορίζονται για δραστηριότητες που δεν έχουν αποκλειστικά εμπορικό χαρακτήρα σύμφωνα με τις διατάξεις για την απαλλαγή από τον δημοτικό φόρο ακίνητης περιουσίας. Οι πληροφορίες που έχουν καταχωρηθεί στο κτηματολόγιο δεν επιτρέπουν τη διαπίστωση των δραστηριοτήτων που ασκούνται στο ακίνητο. Με άλλα λόγια, με βάση τα στοιχεία που έχουν καταχωρηθεί στο κτηματολόγιο, δεν είναι δυνατόν να προσδιοριστεί εάν, σε ένα συγκεκριμένο ακίνητο, μια οντότητα άσκησε εμπορικές ή μη εμπορικές δραστηριότητες. Πράγματι, κάθε ακίνητο (συμπεριλαμβανομένων των τμημάτων ακινήτων διαφορετικής κατηγορίας) καταχωρείται στο κτηματολόγιο μόνον βάσει των αντικειμενικών του χαρακτηριστικών, τα οποία αφορούν τα φυσικά και δομικά στοιχεία που απορρέουν από τον προσδιορισμό χρήσης του.
- (196) Όσον αφορά τις φορολογικές βάσεις δεδομένων και, ειδικότερα, τα αρχεία των δηλώσεων εισοδήματος που υποβάλλουν οι μη εμπορικές οντότητες, η Ιταλία επεσήμανε ότι επιτρέπουν μόνον τον εντοπισμό των ακινήτων που χρησιμοποιούνται με μη εμπορικές μεθόδους. Πράγματι, στην περίπτωση αυτή, τα κτίρια που παράγουν εισόδημα πρέπει να δηλώνονται στο ενιαίο έντυπο της δήλωσης εισοδήματος στο πεδίο RB που αφορά το εισόδημα κτιρίων, ενώ δεν συμπληρώνεται το πεδίο RS σχετικά με τα μεικτά έξοδα και έσοδα. Από την άλλη πλευρά, στην περίπτωση που μια μη εμπορική οντότητα διαθέτει ακίνητα στα οποία ασκούνται και εμπορικές δραστηριότητες, πρέπει να συμπληρώνεται τόσο το πεδίο RB όσο και το RS. Ωστόσο, εάν στο πεδίο RB δηλωθούν περισσότερα ακίνητα, δεν είναι δυνατόν να προσδιοριστεί το ακίνητο στο οποίο ασκήθηκε η δραστηριότητα που παρήγαγε το δηλωθέν εισόδημα. Σε κάθε περίπτωση, πρέπει να επισημανθεί ότι το πεδίο RS του ενιαίου εντύπου περιλαμβάνει συγκεντρωτικά στοιχεία για έξοδα και εισοδήματα τα οποία αφορούν αγαθά και υπηρεσίες που χρησιμοποιούνται με εμπορικές και μη εμπορικές μεθόδους (αγαθά και υπηρεσίες που προορίζονται μερικώς για την άσκηση εμπορικών και άλλων δραστηριοτήτων). Κατόπιν τούτου, ακόμη και όταν στο πεδίο RB δηλώνεται ένα μόνον ακίνητο, λόγω των δομικών χαρακτηριστικών του συστήματος του κτηματολογίου (το οποίο δεν επιτρέπει την αναλογική κατανομή μεταξύ εμπορικών και μη εμπορικών χρήσεων του ακινήτου), δεν είναι δυνατόν να προσδιοριστεί σε ποιο τμήμα του ακινήτου ασκήθηκαν εμπορικές δραστηριότητες που παρήγαγαν το δηλωθέν εισόδημα.
- (197) Η Επιτροπή θεωρεί, συνεπώς, ότι οι ιταλικές αρχές απέδειξαν ότι οι δικαιούχοι της εν λόγω ενίσχυσης δεν μπορούν να εντοπιστούν και ότι η ενίσχυση δεν μπορεί να υπολογιστεί αντικειμενικά λόγω της έλλειψης διαθέσιμων στοιχείων. Πράγματι, οι κτηματολογικές και φορολογικές βάσεις δεδομένων δεν επιτρέπουν τον εντοπισμό των ακινήτων που ανήκουν σε μη εμπορικές οντότητες και χρησιμοποιήθηκαν για μη αποκλειστικά εμπορικές δραστηριότητες, όπως αυτές που αναφέρονται στις διατάξεις για την απαλλαγή από τον δημοτικό φόρο ακίνητης περιουσίας, ούτε επιτρέπουν, κατά συνέπεια, τη συγκέντρωση των αναγκαίων πληροφοριών για τον υπολογισμό του ποσού των φόρων προς ανάκτηση. Συνεπώς, η εκτέλεση ενδεχόμενης εντολής ανάκτησης θα ήταν αδύνατη με αντικειμενικούς και απόλυτους όρους.
- (198) Εν κατακλείδι, η Επιτροπή θεωρεί ότι, λαμβάνοντας υπόψη την ιδιαιτερότητα της συγκεκριμένης περίπτωσης, θα ήταν απολύτως αδύνατον για την Ιταλία να προβεί στην ανάκτηση ενδεχόμενων ενισχύσεων που χορηγήθηκαν παράνομα στο πλαίσιο των διατάξεων απαλλαγής από τον δημοτικό φόρο ακίνητης περιουσίας. Δεν θα ανακτηθούν, συνεπώς, οι ενισχύσεις που παρασχέθηκαν στο πλαίσιο της παράνομης και ασυμβίβαστης απαλλαγής από τον δημοτικό φόρο ακίνητης περιουσίας.

7. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

- (199) Η Επιτροπή συμπεραίνει ότι η Ιταλία εφήρμοσε παράνομα την απαλλαγή από τον δημοτικό φόρο ακίνητης περιουσίας που προβλέπεται στο άρθρο 7 εδάφιο πρώτο στοιχείο θ) του νομοθετικού διατάγματος αριθ. 504/92, κατά παράβαση του άρθρου 108 παράγραφος 3 της Συνθήκης.
- (200) Επειδή για το εν λόγω καθεστώς δεν είναι δυνατόν να διαπιστωθεί κανένας λόγος που να το καθιστά συμβίβαστο, το καθεστώς κρίνεται ασυμβίβαστο με την εσωτερική αγορά. Ωστόσο, λαμβάνοντας υπόψη τις εξαιρετικές περιστάσεις τις οποίες επικαλέσθηκε η Ιταλία, δεν πρέπει να διαταχθεί η ανάκτηση της ενίσχυσης, δεδομένου ότι η Ιταλία απέδειξε την απόλυτη αδυναμία εκτέλεσής της.

⁽⁸¹⁾ Υπόθεση C-404/00, Επιτροπή κατά Ισπανίας (Συλλογή 2003, σ. I-6695, σκέψη 47).

⁽⁸²⁾ Υπόθεση C-75/97, Βέλγιο κατά Επιτροπής («Maribel I») (Συλλογή 1999, σ. I-3671, σκέψη 86)· υπόθεση C-214/07 Επιτροπή κατά Γαλλίας (Συλλογή 2008, σ. I-08357, σκέψεις 13, 22 και 48).

(201) Η Επιτροπή θεωρεί ότι το άρθρο 149 εδάφιο τέταρτο του Κωδικοποιημένου κειμένου για τους φόρους εισοδήματος δεν συνιστά κρατική ενίσχυση κατά την έννοια του άρθρου 107 παράγραφος 1 της Συνθήκης.

(202) Τέλος, λαμβάνοντας υπόψη τα ειδικά χαρακτηριστικά του μέτρου απαλλαγής από τον ενιαίο φόρο ακίνητης περιουσίας για τις μη εμπορικές οντότητες που ασκούν αποκλειστικά μη εμπορικές ειδικές δραστηριότητες σύμφωνα με τους όρους που προβλέπει η εθνική νομοθεσία, η Επιτροπή συμπεραίνει ότι οι εν λόγω δραστηριότητες δεν μπορούν να θεωρηθούν οικονομικές δραστηριότητες βάσει των κανόνων για τις κρατικές ενισχύσεις και, συνεπώς, το μέτρο δεν εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 107 παράγραφος 1 της Συνθήκης,

ΕΞΕΛΩΣΕ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΑ ΑΠΟΦΑΣΗ:

Άρθρο 1

Η κρατική ενίσχυση που χορηγήθηκε υπό μορφή απαλλαγής από τον δημοτικό φόρο ακίνητης περιουσίας στις μη εμπορικές οντότητες οι οποίες ασκούσαν στα ακίνητα αποκλειστικά τις δραστηριότητες που ορίζονται στο άρθρο 7 εδάφιο πρώτο στοιχείο θ) του νομοθετικού διατάγματος αριθ. 504/92, το οποίο παρανόμως θέσπισε η Ιταλία κατά παράβαση του άρθρου 108 παράγραφος 3 της Συνθήκης, είναι ασυμβίβαστη με την εσωτερική αγορά.

Άρθρο 2

Το άρθρο 149 εδάφιο τέταρτο του Κωδικοποιημένου κειμένου για τους φόρους εισοδήματος δεν συνιστά κρατική ενίσχυση κατά την έννοια του άρθρου 107 παράγραφος 1 της Συνθήκης.

Άρθρο 3

Η απαλλαγή από τον ενιαίο φόρο ακίνητης περιουσίας που χορηγήθηκε στις μη εμπορικές οντότητες οι οποίες ασκούν στα ακίνητα αποκλειστικά τις δραστηριότητες που ορίζονται στο άρθρο 7 εδάφιο πρώτο στοιχείο θ) του νομοθετικού διατάγματος αριθ. 504/92, δεν συνιστά κρατική ενίσχυση κατά την έννοια του άρθρου 107 παράγραφος 1 της Συνθήκης.

Άρθρο 4

Η παρούσα απόφαση απευθύνεται στην Ιταλική Δημοκρατία.

Βρυξέλλες, 19 Δεκεμβρίου 2012.

Για την Επιτροπή
Joaquín ALMUNIA
Αντιπρόεδρος

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΤΩΝ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΜΕΝΩΝ ΜΕΡΩΝ ΠΟΥ ΚΑΤΕΘΕΞΑΝ ΤΙΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΤΟΥΣ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΑΠΟΦΑΣΗ ΚΙΝΗΣΗΣ ΤΗΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑΣ

Όνομα-Επωνυμία/διεύθυνση

1. Santa Maria Annunciata in Chiesa Rossa, Via Neera 24, Milano, Italia
2. Fondazione Pro-Familia, Piazza Fontana 2, Milano, Italia
3. Pietro Farracci, San Cesareo, Italia
4. Scuola Elementare Maria Montessori s.r.l., Roma, Italia
5. Parrocchia S. Luca Evangelista, Via Negarville 14, Torino, Italia
6. Parrocchia S. Nicolò di Bari, Piazza Principe Napoli 3, Tortorici (Messina), Italia
7. Parrocchia S. Nicolò di Bari, Via Libertà 30, Caronia (Messina), Italia
8. Parrocchia S. Nicolò di Bari, Piazza Matrice, S. Stefano di Camastra (Messina), Italia
9. Parrocchia S. Orsola, Contrada S. Orsola, S. Angelo di Brolo (Messina), Italia
10. Parrocchia Sacro Cuore di Gesù, Frazione Galbato, Gioiosa Marea (Messina), Italia
11. Parrocchia Sacro Cuore di Gesù, Corso Matteotti 51, Patti (Messina), Italia
12. Parrocchia Sacro Cuore di Gesù, Via Medici 411, S. Agata Militello (Messina), Italia
13. Istituto Sacro Cuore di Gesù, Via Medici 411, S. Agata Militello (Messina), Italia
14. Parrocchia Santi Nicolò e Giacomo, Discesa Sepolcri, Capizzi (Messina), Italia
15. Istituto Diocesano Sostentamento Clero, Via Cattedrale 7, Patti (Messina), Italia
16. Parrocchia Madonna del Buon Consiglio e S. Barbara, Con. Cresta, Naso (Messina), Italia
17. Parrocchia Maria SS. Annunziata, Frazione Marina, Marina di Caronia (Messina), Italia
18. Parrocchia Maria SS. Assunta, Via Battisti, Militello Rosmarino (Messina), Italia
19. Parrocchia Maria SS. Assunta, Via Monte di Pietà 131, Cesarò (Messina), Italia
20. Parrocchia Maria SS. Assunta, Piazza S. Pantaleone, Alcara Li Fusi (Messina), Italia
21. Parrocchia Maria SS. Assunta, Via Oberdan 6, Castell'Umberto (Messina), Italia
22. Parrocchia Maria SS. Assunta, Piazza Duomo, Tortorici (Messina), Italia
23. Parrocchia Maria SS. Assunta, Via Roma 33, Mirto (Messina), Italia
24. Parrocchia Maria SS. Del Rosario, Contrada Scala, Patti (Messina), Italia
25. Parrocchia Maria SS. Della Scala, Contrada Sceti, Tortorici (Messina), Italia

26. Parrocchia Maria SS. Della Visitazione, Contrada Casale, Gioiosa Marea (Messina), Italia
27. Parrocchia Maria SS. Delle Grazie, Via Campanile 3, Montagnareale (Messina), Italia
28. Parrocchia Maria SS. Delle Grazie, Via Cappellini 2, Castel di Lucio (Messina), Italia
29. Parrocchia Maria SS. Annunziata, Piazza Regina Adelasia 1, Frazzanò (Messina), Italia
30. Parrocchia Maria SS. Annunziata, Contrada Sfaranda, Castell'Umberto (Messina), Italia
31. Parrocchia Maria SS. Di Lourdes, Frazione Gliaca, Piraino (Messina), Italia
32. Parrocchia S. Giuseppe, Contrada Malvicino, Capo d'Orlando (Messina), Italia
33. Parrocchia s. Maria del Carmelo, Piazza Duomo 20, S. Agata Militello (Messina), Italia
34. Parrocchia S. Maria di Gesù, Via Giovanni XXIII 43, Raccuja (Messina), Italia
35. Parrocchia S. Maria Maddalena, Contrada Maddalena, Gioiosa Marea (Messina), Italia
36. Parrocchia S. Maria, Via S. Maria, San Angelo di Brolo (Messina), Italia
37. Parrocchia S. Michele Arcangelo, Via San Michele 5, Patti (Messina), Italia
38. Parrocchia S. Michele Arcangelo, Via Roma, Sinagra (Messina), Italia
39. Parrocchia S. Antonio, Via Forno Basso, Capo d'Orlando (Messina), Italia
40. Parrocchia S. Caterina, Frazione Marina, Marina di Patti (Messina), Italia
41. Parrocchia Cattedrale S. Bartolomeo, Via Cattedrale, Patti (Messina), Italia
42. Parrocchia Maria SS. Addolorata, Contrada Torre, Tortorici (Messina), Italia
43. Parrocchia S. Nicolò di Bari, Via Risorgimento, San Marco d'Alunzio (Messina), Italia
44. Parrocchia Immacolata Concezione, Frazione Landro, Gioiosa Marea (Messina), Italia
45. Parrocchia Maria SS Assunta, Piazza Mazzini 11, Tusa (Messina), Italia
46. Parrocchia Maria SS Assunta, Frazione Torremuzza, Motta d'Affermo (Messina), Italia
47. Parrocchia Maria SS Assunta, Salita Madre Chiesa, Ficarra (Messina), Italia
48. Parrocchia Maria SS. Della Catena, Via Madonna d. Catena 10, Castel di Tusa (Messina), Italia
49. Parrocchia Maria SS. Delle Grazie, Via N. Donna 2, Pettineo (Messina), Italia
50. Parrocchia Ognissanti, Frazione Mongiove, Mongiove di Patti (Messina), Italia
51. Parrocchia S. Anna, Via Umberto 155, Floresta (Messina), Italia
52. Parrocchia S. Caterina, Vico S. Caterina 2, Mistretta (Messina), Italia
53. Parrocchia S. Giorgio Martire, Frazione S. Giorgio, San Giorgio di Gioiosa M. (Messina), Italia
54. Parrocchia S. Giovanni Battista, Frazione Martini, Sinagra (Messina), Italia
55. Parrocchia S. Lucia, Via G. Rossini, S. Agata Militello (Messina), Italia

56. Parrocchia S. Maria delle Grazie, Via Normanni, S. Fratello (Messina), Italia
  57. Parrocchia S. Maria, Piazzetta Matrice 8, Piraino (Messina), Italia
  58. Parrocchia S. Michele Arcangelo, Piazza Chiesa Madre, Librizzi (Messina), Italia
  59. Parrocchia S. Michele Arcangelo, Via Umberto I, Longi (Messina), Italia
  60. Parrocchia S. Nicolò di Bari, Piazza S. Nicola, Patti (Messina), Italia
  61. Parrocchia S. Nicolò di Bari, Via Ruggero Settimo 10, Gioiosa Marea (Messina), Italia
  62. Parrocchia S. Nicolò di Bari, Via S. Nicolò, S. Fratello (Messina), Italia
  63. Parrocchia Santa Maria e San Pancrazio, Via Gorgone, S. Piero Patti (Messina), Italia
  64. Parrocchia Maria SS Assunta, Piazza Convento, S. Fratello (Messina), Italia
  65. Parrocchia Maria SS. Del Rosario, Via Provinciale 7, Caprileone (Messina), Italia
  66. Parrocchia Maria SS Assunta, Via Monachelle 10, Caprileone (Messina), Italia
  67. Parrocchia Maria SS del Tindari, Via Nazionale, Caprileone (Messina), Italia
  68. Parrocchia S. Febronia, Contrada Case Nuove, Patti (Messina), Italia
  69. Parrocchia Maria SS. della Stella, Contrada S. Maria Lo Piano, S. Angelo di Brolo (Messina), Italia
  70. Parrocchia S. Erasmo, Piazza del Popolo, Reitano (Messina), Italia
  71. Parrocchia Maria SS. della Catena, Via Roma, Naso (Messina), Italia
  72. Parrocchia S. Benedetto il Moro, Piazza Libertà, Acquedolci (Messina), Italia
  73. Parrocchia S. Giuseppe, Frazione Tindari, Tindari (Messina), Italia
  74. Parrocchia Santi Filippo e Giacomo, Via D. Oliveri 2, Naso (Messina), Italia
  75. Parrocchia SS. Salvatore, Via Cavour 7, Naso (Messina), Italia
  76. Santuario Maria SS del Tindari, Via Mons. Pullano, Tindari (Messina), Italia
  77. Parrocchia S. Maria Assunta, Via Roma, Galati Mamertino (Messina), Italia
  78. Fondazione Opera Immacolata Concezione O.N.L.U.S., Padova, Italia
  79. Parrocchia San Giuseppe, Piazza Dante 11, Oliveri (Messina), Italia
  80. Parrocchia S. Leonardo, Frazione San Leonardo, Gioiosa Marea (Messina), Italia
-

ΠΡΑΞΕΙΣ ΠΟΥ ΕΚΔΙΔΟΝΤΑΙ ΑΠΟ ΦΟΡΕΙΣ ΠΟΥ ΕΧΟΥΝ ΣΥΣΤΑΘΕΙ ΜΕ ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΣΥΜΦΩΝΙΕΣ

Μόνον τα πρωτότυπα κείμενα της ΟΕΕ/ΗΕ έχουν νομική ισχύ βάσει του διεθνούς δημόσιου δικαίου. Η κατάσταση και η ημερομηνία έναρξης ισχύος του παρόντος κανονισμού πρέπει να ελεγχθεί στην τελευταία έκδοση του εγγράφου που αφορά την κατάσταση προσχώρησης στους κανονισμούς ΟΕΕ/ΗΕ, δηλαδή του εγγράφου TRANS/WP.29/343, που είναι διαθέσιμο στον ακόλουθο δικτυακό τόπο:
<http://www.unece.org/trans/main/wp29/wp29wgs/wp29gen/wp29fdocsts.html>.

Κανονισμός αριθ. 53 της Οικονομικής Επιτροπής των Ηνωμένων Εθνών για την Ευρώπη (ΟΕΕ/ΗΕ) – Ενιαίες διατάξεις σχετικά με την έγκριση οχημάτων κατηγορίας L₃ όσον αφορά την τοποθέτηση των διατάξεων φωτισμού και φωτεινής σηματοδότησης

Ενσωματώνει όλο το έγκυρο κείμενο έως:

Συμπλήρωμα 13 της σειράς τροπολογιών 01 — Ημερομηνία έναρξης ισχύος: 28 Οκτωβρίου 2011

Συμπλήρωμα 14 της σειράς τροπολογιών 01 — Ημερομηνία έναρξης ισχύος: 15 Ιουλίου 2013

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ

1. Πεδίο εφαρμογής
2. Ορισμοί
3. Αίτηση έγκρισης
4. Έγκριση
5. Γενικές προδιαγραφές
6. Επιμέρους προδιαγραφές
7. Τροποποιήσεις του τύπου οχήματος ή της εγκατάστασης των διατάξεων φωτισμού και φωτεινής σηματοδότησης
8. Συμμόρφωση της παραγωγής
9. Κυρώσεις σε περίπτωση μη συμμόρφωσης της παραγωγής
10. Οριστική παύση παραγωγής
11. Μεταβατικές διατάξεις
12. Ονομασίες και διευθύνσεις των τεχνικών υπηρεσιών που είναι αρμόδιες για τη διεξαγωγή δοκιμών έγκρισης και των διοικητικών αρχών

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ

Παράρτημα 1 — Κοινοποίηση σχετικά με την έγκριση ή επέκταση ή απόρριψη ή ανάκληση έγκρισης ή την οριστική διακοπή παραγωγής τύπου οχήματος κατηγορίας L₃ όσον αφορά την τοποθέτηση διατάξεων φωτισμού και φωτεινής σηματοδότησης, σύμφωνα με τον κανονισμό αριθ. 53

Παράρτημα 2 — Διάταξη σημάτων έγκρισης

Παράρτημα 3 — Επιφάνειες φανών, άξονας και κέντρο αναφοράς και γωνίες γεωμετρικής ορατότητας

Παράρτημα 4 — Εμπρόσθια ορατότητα ερυθρών φώτων και οπίσθια ορατότητα λευκών φώτων

Παράρτημα 5 — Έλεγχος συμμόρφωσης της παραγωγής

Παράρτημα 6 — Επεξήγηση σχετικά με την «οριζόντια κλίση», «τη γωνία κλίσης» και τη γωνία «δ»

1. ΠΕΔΙΟ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ

Ο παρών κανονισμός εφαρμόζεται σε οχήματα κατηγορίας L₃ ⁽¹⁾ αναφορικά με την εγκατάσταση διατάξεων φωτισμού και φωτεινής σηματοδότησης.

2. ΟΡΙΣΜΟΙ

Για τον σκοπό του παρόντος κανονισμού:

- 2.1. ως «έγκριση οχήματος» νοείται η έγκριση τύπου οχήματος όσον αφορά τον αριθμό και τον τρόπο τοποθέτησης των διατάξεων φωτισμού και φωτεινής σηματοδότησης·
- 2.2. ως «τύπος οχήματος» νοείται κατηγορία οχημάτων που δεν παρουσιάζουν μεταξύ τους σημαντικές διαφορές όσον αφορά:
  - 2.2.1. τις διαστάσεις και το εξωτερικό σχήμα του οχήματος·
  - 2.2.2. τον αριθμό και τη θέση των διατάξεων·
  - 2.2.3. ομοίως, δεν θεωρούνται ως «οχήματα διαφορετικού τύπου» τα εξής:
    - 2.2.3.1. τα οχήματα που παρουσιάζουν διαφορές κατά την έννοια των παραγράφων 2.2.1 και 2.2.2 ανωτέρω, τα οποία όμως δεν συνεπάγονται τροποποίηση του είδους, του αριθμού, της θέσης και της γεωμετρικής ορατότητας των επιβαλλόμενων φανών για τον θεωρούμενο τύπο οχήματος· και
    - 2.2.3.2. τα οχήματα στα οποία τοποθετούνται φανοί εγκεκριμένοι βάσει ενός των κανονισμών που επισυνάπτονται στη συμφωνία του 1958 ή φανοί που επιτρέπονται στη χώρα στην οποία ταξινομούνται τα οχήματα ή λείπουν όταν η τοποθέτησή τους είναι προαιρετική·
- 2.3. ως «εγκάρσιο επίπεδο» νοείται κατακόρυφο επίπεδο κάθετο στο διάμηκες διάμεσο επίπεδο του οχήματος·
- 2.4. ως «όχημα άνευ φορτίου» νοείται όχημα χωρίς οδηγό ή επιβάτη και χωρίς φορτίο, αλλά με πλήρη δεξαμενή καυσίμου και τα συνήθως παρεχόμενα εργαλεία·
- 2.5. ως «φανός» νοείται διάταξη που προορίζεται να φωτίζει τον δρόμο ή να εκπέμπει ένα φωτεινό σήμα στους άλλους χρήστες του δρόμου. Οι φανοί της οπίσθιας πινακίδας κυκλοφορίας και οι οπισθοανακλαστήρες πρέπει, επίσης, να θεωρούνται φανοί.
  - 2.5.1. ως «ισοδύναμοι φανοί» νοούνται φανοί που επιτελούν την ίδια λειτουργία και είναι εγκεκριμένοι στη χώρα στα μητρώα της οποίας είναι ταξινομημένο το όχημα· οι φανοί αυτοί δύνανται να έχουν διαφορετικά χαρακτηριστικά από τους φανούς με τους οποίους είναι εφοδιασμένο το όχημα κατά την έγκριση, υπό την προϋπόθεση ότι πληρούν τις απαιτήσεις του παρόντος κανονισμού·
  - 2.5.2. ως «ανεξάρτητοι φανοί» νοούνται διατάξεις με δική τους φωτίζουσα περιοχή, δική τους φωτεινή πηγή και δικό τους κέλυφος·
  - 2.5.3. ως «ομαδοποιημένοι φανοί» νοούνται διατάξεις με δική τους φωτίζουσα περιοχή και δική τους φωτεινή πηγή αλλά με κοινό κέλυφος·
  - 2.5.4. ως «συνδυασμένοι φανοί» νοούνται διατάξεις με δική τους φωτίζουσα περιοχή αλλά με κοινή φωτεινή πηγή και κοινό κέλυφος·

⁽¹⁾ Όπως ορίζεται στο παράρτημα 7 του ενοποιημένου ψηφίσματος για την κατασκευή οχημάτων (R.E.3), (έγγραφο TRANS/WP.29/78/Rev.1/Amend.2, όπως τροποποιήθηκε τελευταία με την τροπολογία 4).

- 2.5.5. ως «αμοιβαίως ενσωματωμένοι φανοί» νοούνται διατάξεις με δικές τους φωτεινές πηγές ή μία και μόνη φωτεινή πηγή που λειτουργεί υπό διαφορετικές συνθήκες (π.χ. οπτικές, μηχανικές ή ηλεκτρικές διαφορές), εξ ολοκλήρου ή εν μέρει κοινές φωτίζουσες περιοχές και κοινό κέλυφος·
- 2.5.6. ως «προβολέας δέσμης πορείας» νοείται ο φανός που χρησιμεύει για να φωτίζει τον δρόμο σε μεγάλη απόσταση μπροστά από το όχημα·
- 2.5.7. ως «προβολέας δέσμης διασταύρωσης» νοείται ο φανός που χρησιμεύει για να φωτίζει τον δρόμο μπροστά από το όχημα χωρίς να θαμπώνει ή να ενοχλεί τους οδηγούς που κινούνται στο αντίθετο ρεύμα ή άλλους χρήστες του δρόμου·
- 2.5.7.1. ως «κύρια δέσμη διασταύρωσης» νοείται η φωτεινή δέσμη που παράγεται χωρίς τη συμβολή υπέρυθρου πομπού και/ή συμπληρωματικών φωτεινών πηγών για φωτισμό στροφής·
- 2.5.8. ως «φανός-δείκτης κατεύθυνσης» νοείται ο φανός που χρησιμεύει για να υποδεικνύει στους άλλους χρήστες του οδικού δικτύου ότι ο οδηγός προτίθεται να αλλάξει κατεύθυνση προς τα δεξιά ή προς τα αριστερά·
ο φανός ή οι φανοί δείκτες κατεύθυνσης μπορούν, επίσης, να χρησιμοποιούνται σύμφωνα με τις διατάξεις του κανονισμού αριθ. 97·
- 2.5.9. ως «φανός πέδησης» νοείται ο φανός που χρησιμεύει για να δείχνει στους άλλους χρήστες της οδού όπισθεν του οχήματος ότι ο οδηγός ενεργοποιεί την πέδη πορείας·
- 2.5.10. ως «διάταξη φωτισμού οπίσθιας πινακίδας κυκλοφορίας» νοείται η διάταξη που χρησιμεύει για τον φωτισμό του χώρου που προορίζεται για την οπίσθια πινακίδα κυκλοφορίας· η διάταξη αυτή μπορεί να αποτελείται από πολλά οπτικά στοιχεία·
- 2.5.11. ως «εμπρόσθιος φανός θέσης» νοείται ο φανός που χρησιμεύει για να δείχνει την παρουσία του οχήματος εκ των εμπροσθεν·
- 2.5.12. ως «οπίσθιος φανός θέσης» νοείται ο φανός που χρησιμεύει για να δείχνει την παρουσία και το πλάτος του οχήματος όταν το τελευταίο παρατηρείται από πίσω·
- 2.5.13. ως «οπισθοανακλαστήρας» νοείται διάταξη που χρησιμεύει για να δείχνει την παρουσία του οχήματος με αντανάκλαση του φωτός που προέρχεται από φωτεινή πηγή μη συνδεδεμένη με το όχημα, όταν ο παρατηρητής είναι τοποθετημένος κοντά στη φωτεινή πηγή·
κατά το πνεύμα του παρόντος παραρτήματος, δεν θεωρούνται ως οπισθοανακλαστήρες οι ανακλαστικές πινακίδες αριθμού κυκλοφορίας·
- 2.5.14. ως «σήμα κινδύνου» νοείται η ταυτόχρονη λειτουργία όλων των φανών-δεικτών κατεύθυνσης ενός οχήματος προκειμένου να ειδοποιούνται οι άλλοι χρήστες του οδικού δικτύου ότι το όχημα αποτελεί προσωρινά ιδιαίτερο κίνδυνο γι' αυτούς·
- 2.5.15. ως «εμπρόσθιος φανός ομίχλης» νοείται φανός που χρησιμεύει στη βελτίωση του φωτισμού του δρόμου σε περίπτωση ομίχλης, χιονόπτωσης, καταιγίδας ή νεφών σκόνης·
- 2.5.16. ως «οπίσθιος φανός ομίχλης» νοείται φανός που χρησιμεύει στο να καθίσταται το όχημα καλύτερα ορατό από πίσω σε συνθήκες πυκνής ομίχλης·
- 2.5.17. ως «φανός ημέρας» νοείται φανός στραμμένος προς τα εμπρός που χρησιμεύει στο να καθίσταται το όχημα ευκολότερα ορατό, όταν κυκλοφορεί την ημέρα·
- 2.6. ως «επιφάνεια εξόδου φωτός» «διάταξης φωτισμού», «διάταξης φωτεινής σηματοδότησης» ή αντανάκλαστηρα νοείται το σύνολο ή μέρος της εξωτερικής επιφάνειας του διαφανούς υλικού, όπως δηλώνεται στην αίτηση έγκρισης από τον κατασκευαστή της διάταξης στο σχήμα, βλ. παράρτημα 3·
- 2.7. «φωτίζουσα περιοχή» (βλ. παράρτημα 3)·
- 2.7.1. ως «φωτίζουσα περιοχή διάταξης φωτισμού» (παράγραφοι 2.5.6, 2.5.7 και 2.5.15) νοείται η ορθή προβολή του πλήρους ανοίγματος του ανακλαστήρα ή, στην περίπτωση προβολών με ελλειψοειδές αντανάκλαστικό κάτοπτρο, του «φακού προβολής» επί εγκάρσιου επιπέδου. Εάν η διάταξη φωτισμού δεν έχει αντανάκλαστικό κάτοπτρο, εφαρμόζεται ο ορισμός της παραγράφου 2.7.2. Εάν η επιφάνεια εκπομπής φωτός του φανού καλύπτει τμήμα μόνον του ολικού ανοίγματος του ανακλαστήρα, λαμβάνεται υπόψη μόνον η προβολή αυτού του τμήματος·

Στην περίπτωση προβολέα δέσμης διασταύρωσης, η φωτίζουσα περιοχή έχει ως όριο το εμφανές ίχνος αποκοπής επί του φακού. Αν ο ανακλαστήρας και ο φακός ρυθμίζονται αμοιβαίως, χρησιμοποιείται η μέση ρύθμιση.

- 2.7.2. ως «φωτίζουσα διάταξης φωτεινής σηματοδότησης εκτός από οπισθοανακλαστήρα» (παράγραφοι 2.5.8, 2.5.9, 2.5.11, 2.5.12, 2.5.14 και 2.5.16) νοείται η ορθή προβολή του φανού σε επίπεδο κάθετο προς τον άξονα αναφοράς του και σε επαφή με την εξωτερική επιφάνεια εκπομπής του φωτός του φανού. Η προβολή αυτή έχει ως όρια τα άκρα των πετασμάτων που κείνται σ' αυτό το επίπεδο, κάθε ένα από τα οποία επιτρέπει να περνάει κατά την κατεύθυνση του άξονα αναφοράς το 98 τοις εκατό μόνο της συνολικής φωτεινής έντασης του φωτός. Για να προσδιορισθούν το ανώτερο, το κατώτερο και τα πλευρικά όρια της φωτίζουσας περιοχής, λαμβάνονται υπόψη μόνο τα πετάσματα με άκρο οριζόντιο ή κατακόρυφο·
- 2.7.3. ως «φωτίζουσα επιφάνεια οπισθοανακλαστήρα» (παράγραφος 2.5.13) νοείται η ορθή προβολή του οπισθοανακλαστήρα σε επίπεδο κάθετο προς τον άξονα αναφοράς του, που οριοθετείται από επίπεδα εφαπτόμενα των ακρότατων σημείων του οπτικού συστήματος του οπισθοανακλαστήρα και παράλληλα προς αυτόν τον άξονα. Για τον καθορισμό του κατώτερου, του ανώτερου και των πλευρικών άκρων της διάταξης, λαμβάνονται υπόψη μόνον οριζόντια και κατακόρυφα επίπεδα.
- 2.8. ως «εμφανής επιφάνεια» για μια καθορισμένη διεύθυνση παρατήρησης, με αίτηση του κατασκευαστή ή του δεόντως εξουσιοδοτημένου αντιπροσώπου του, νοείται η ορθή προβολή:
- είτε του περιγράμματος της φωτίζουσας περιοχής που έχει προβληθεί επί της εξωτερικής επιφάνειας του φακού (α-β),
- είτε της επιφάνειας εκπομπής του φωτός (c-d),
- σε επίπεδο που είναι κάθετο στη διεύθυνση παρατήρησης και εφάπτεται του εξωτερικού ακρότατου σημείου του φακού (βλ. παράρτημα 3 του παρόντος κανονισμού)·
- 2.9. ως «άξονας αναφοράς» νοείται ο χαρακτηριστικός άξονας του φανού που καθορίζεται από τον κατασκευαστή (του φανού) για να χρησιμεύει ως διεύθυνση αναφοράς ($H = 0^\circ$, $V = 0^\circ$) για γωνίες επιπέδου για φωτομετρικές μετρήσεις, καθώς και κατά την τοποθέτηση του φανού στο όχημα·
- 2.10. ως «κέντρο αναφοράς» νοείται η τομή του άξονα αναφοράς με την εξωτερική επιφάνεια εκπομπής φωτός· καθορίζεται δε από τον κατασκευαστή του φανού·
- 2.11. ως «γωνίες γεωμετρικής ορατότητας» νοούνται οι γωνίες που καθορίζουν το πεδίο της ελάχιστης στερεάς γωνίας εντός της οποίας η εμφανής επιφάνεια του φανού πρέπει να είναι ορατή. Το πεδίο αυτό της στερεάς γωνίας προσδιορίζεται από τα τμήματα της σφαίρας το κέντρο της οποίας συμπίπτει με το κέντρο αναφοράς του φανού, ενώ ο ισημερινός της είναι παράλληλος προς το έδαφος. Τα τμήματα αυτά καθορίζονται σε σχέση με τον άξονα αναφοράς. Οι οριζόντιες γωνίες β αντιστοιχούν στο γεωγραφικό μήκος και οι κατακόρυφες γωνίες α στο γεωγραφικό πλάτος. Στο εσωτερικό των γωνιών γεωμετρικής ορατότητας δεν πρέπει να υπάρχει εμπόδιο στη διάδοση του φωτός με σημείο εκκίνησης ένα οποιοδήποτε τμήμα της εμφανούς επιφάνειας του φανού που παρατηρείται από μακριά. Αν οι μετρήσεις πραγματοποιούνται πλησιέστερα στον φανό, η διεύθυνση παρατήρησης πρέπει να μετακινείται παράλληλα για να επιτευχθεί η ίδια ακρίβεια.
- Εμπόδια στο εσωτερικό των γωνιών γεωμετρικής ορατότητας δεν λαμβάνονται υπόψη, εάν υπήρχαν ήδη κατά την έγκριση τύπου του φανού.
- Εάν, όταν τοποθετηθεί ο φανός, κάποιο τμήμα της εμφανούς επιφάνειας του φανού αποκρύπτεται από κάποια άλλα μέρη του οχήματος, πρέπει να αποδεικνύεται ότι το μη αποκρυπτόμενο τμήμα του φανού εξακολουθεί να συμμορφώνεται με τις φωτομετρικές τιμές που προβλέπονται για την έγκριση της διάταξης ως οπτικής μονάδας (βλ. παράρτημα 3 του παρόντος κανονισμού). Ωστόσο, όταν η κατακόρυφη γωνία γεωμετρικής ορατότητας κάτω από το οριζόντιο επίπεδο μπορεί να μειωθεί στις 5° (φανός σε ύψος μικρότερο από 750 mm πάνω από το έδαφος), το φωτομετρικό πεδίο μετρήσεων της εγκατεστημένης οπτικής μονάδας μπορεί να μειωθεί στις 5° κάτω από το οριζόντιο επίπεδο.
- 2.12. ως «απότατο εξωτερικό άκρο» κάθε πλευράς του οχήματος, νοείται το επίπεδο που είναι παράλληλο προς το διάμεκες διάμεσο επίπεδο του οχήματος και εφάπτεται του πλευρικού εξωτερικού άκρου της, μη λαμβανομένων υπόψη:
- 2.12.1. των κατόπτρων οδήγησης,
- 2.12.2. των φανών δεικτών κατεύθυνσης,
- 2.12.3. των φανών εμπρόσθιας και οπίσθιας θέσης και των ανακλαστήρων·
- 2.13. ως «συνολικό πλάτος» νοείται η απόσταση μεταξύ των δύο κατακόρυφων επιπέδων που ορίζονται στην παράγραφο 2.12 ανωτέρω·

- 2.14. ως «ενιαίος φανός» νοείται:
- α) διάταξη ή μέρος διάταξης, που επιτελεί αποκλειστικά λειτουργία φωτισμού ή φωτεινής σηματοδότησης, έχει μία ή περισσότερες φωτεινές πηγές και εμφανή επιφάνεια κατά τη διεύθυνση του άξονα αναφοράς που μπορεί να είναι συνεχής ή να αποτελείται από δύο ή περισσότερα διακριτά μέρη, ή
  - β) συγκρότημα δύο ανεξάρτητων φανών, ιδίων ή διαφορετικών, που επιτελούν την ίδια λειτουργία, είναι εγκεκριμένοι ως φανοί τύπου «D» και τοποθετημένοι έτσι ώστε η προβολή της εμφανούς τους επιφάνειας κατά τη διεύθυνση του άξονα αναφοράς να καταλαμβάνει τουλάχιστον το 60 % του μικρότερου τετραπλεύρου στο οποίο εγγράφονται οι προβολές των ανωτέρω εμφανών επιφανειών κατά τη διεύθυνση του άξονα αναφοράς.
- 2.15. ως «απόσταση μεταξύ δύο φανών» που είναι στραμμένοι στην ίδια κατεύθυνση νοείται η μικρότερη απόσταση μεταξύ των δύο εμφανών επιφανειών στην κατεύθυνση του άξονα αναφοράς. Όταν η απόσταση μεταξύ των φανών πληροί σαφώς τις απαιτήσεις του κανονισμού, δεν χρειάζεται να προσδιορίζονται τα ακριβή άκρα των εμφανών επιφανειών·
- 2.16. ως «ενδεικτικό λειτουργίας» νοείται ένα οπτικό ή ακουστικό σήμα (ή κάποιο ισοδύναμο σήμα) που δείχνει ότι μια διάταξη έχει τεθεί σε λειτουργία και αν λειτουργεί σωστά ή όχι·
- 2.17. ως «ενδεικτικό σύμπλεξης» νοείται οπτικό (ή κάποιο ισοδύναμο σήμα) που δείχνει ότι μια διάταξη έχει τεθεί σε λειτουργία, αλλά δεν δείχνει αν λειτουργεί σωστά ή όχι·
- 2.18. ως «προαιρετικός φανός» νοείται φανός του οποίου η τοποθέτηση επαφίεται στη διακριτική ευχέρεια του κατασκευαστή του οχήματος·
- 2.19. ως «έδαφος» νοείται η επιφάνεια επί της οποίας ευρίσκεται το όχημα, η οποία πρέπει να είναι ουσιωδώς οριζόντια·
- 2.20. ως «διάταξη» νοείται στοιχείο ή σύνολο στοιχείων που χρησιμοποιούνται για την εκτέλεση μίας ή περισσότερων λειτουργιών·
- 2.21. «Χρώμα του φωτός που εκπέμπει η διάταξη». Οι ορισμοί του χρώματος του εκπεμπόμενου φωτός που δίνονται στον κανονισμό αριθ. 48 και τη σειρά τροποποιήσεών του που είναι σε ισχύ κατά τη στιγμή της εφαρμογής της έγκρισης τύπου ισχύουν για τον παρόντα κανονισμό.
- 2.22. ως «μεικτή μάζα οχήματος» ή «μέγιστη μάζα» νοείται η τεχνικά αποδεκτή μέγιστη μάζα έμφορτου οχήματος, που δηλώνεται από τον κατασκευαστή.
- 2.23. ως «έμφορτο» νοείται τόσο φορτωμένο όσο να επιτυγχάνει τη μεικτή μάζα οχήματος, όπως ορίζεται στην παράγραφο 2.22.
- 2.24. ως «οριζόντια κλίση» νοείται η γωνία που δημιουργείται μεταξύ του διαγράμματος δέσμης, όταν η μοτοσικλέτα τίθεται σε λειτουργία, όπως ορίζεται στην παράγραφο 5.4, και του διαγράμματος δέσμης, όταν η μοτοσικλέτα λαμβάνει κλίση (βλέπε σχέδιο στο παράρτημα 6)·
- 2.25. ως «σύστημα ρύθμισης της οριζόντιας κλίσης (HIAS)» νοείται μια διάταξη που ρυθμίζει την οριζόντια κλίση του προβολέα προς το μηδέν·
- 2.26. ως «γωνία κλίσης» νοείται η γωνία που σχηματίζεται με την κατακόρυφο από το κατακόρυφο διάμηκες διάμεσο επίπεδο της μοτοσικλέτας, όταν η μοτοσικλέτα περιστρέφεται γύρω από τον διαμήκη άξονά της (βλέπε σχέδιο στο παράρτημα 6)·
- 2.27. ως «σήμα HIAS» νοείται κάθε σήμα ελέγχου ή κάθε πρόσθετη εισαγωγή ελέγχου στο σύστημα ή έξοδος ελέγχου από το σύστημα στη μοτοσικλέτα·
- 2.28. ως «γεννήτρια σήματος HIAS» νοείται διάταξη ικανή να αναπαραγάγει ένα ή περισσότερα σήματα HIAS για τη δοκιμή του συστήματος·
- 2.29. ως «γωνία δοκιμής HIAS» νοείται η γωνία δ που δημιουργείται από τη γραμμή αποκοπής προβολέα και τη γραμμή HH (σε περίπτωση ασυμμετρικού προβολέα δέσμης, χρησιμοποιείται το οριζόντιο μέρος της αποκοπής), (βλέπε σχέδιο στο παράρτημα 6).
- 2.30. ως «φωτισμός στροφής» νοείται λειτουργία φωτισμού για ενίσχυση του φωτισμού σε στροφές.
3. ΑΙΤΗΣΗ ΕΓΚΡΙΣΗΣ
- 3.1. Η αίτηση έγκρισης ενός τύπου οχήματος όσον αφορά την τοποθέτηση των διατάξεων φωτισμού και φωτεινής σηματοδότησης υποβάλλεται από τον κατασκευαστή του οχήματος ή τον δεόντως εξουσιοδοτημένο αντιπρόσωπό του.

- 3.2. Συνοδεύεται δε από τα κατωτέρω έγγραφα εις τριπλούν και τα εξής στοιχεία:
- 3.2.1. περιγραφή του τύπου οχήματος όσον αφορά τα στοιχεία που αναγράφονται στις παραγράφους 2.2.1 έως 2.2.3 ανωτέρω· προσδιορίζεται ο δεόντως αναγνωρισμένος τύπος οχήματος·
- 3.2.2. κατάλογος των διατάξεων που προορίζονται από τον κατασκευαστή για τον σχηματισμό εξοπλισμού φωτισμού και σηματοδοτήσεως· ο κατάλογος μπορεί να περιλαμβάνει διάφορους τύπους διατάξεων για κάθε λειτουργία· κάθε τύπος ταυτοποιείται δεόντως (εθνικό ή διεθνές σήμα έγκρισης τύπου, εάν εγκρίθηκε, όνομα κατασκευαστή κ.λπ.)· ο δε κατάλογος μπορεί να περιλαμβάνει επιπροσθέτως σε σχέση με κάθε λειτουργία την πρόσθετη επισήμανση «ή ισοδύναμες διατάξεις»·
- 3.2.3. σχεδιάγραμμα του εξοπλισμού φωτισμού και φωτεινής σηματοδότησης ως σύνολο, στο οποίο να φαίνεται η θέση των διάφορων διατάξεων στο όχημα· και
- 3.2.4. εάν είναι αναγκαίο, για την εξακρίβωση της συμμόρφωσης προς τις διατάξεις του παρόντος κανονισμού, σχεδιάγραμμα ή σχεδιαγράμματα για κάθε επιμέρους φανό όπου να φαίνεται η φωτιζουσα περιοχή, όπως ορίζεται στην παράγραφο 2.7.1 ανωτέρω, η επιφάνεια εξόδου φωτός, όπως ορίζεται στην παράγραφο 2.6, ο άξονας αναφοράς, όπως ορίζεται στην παράγραφο 2.9, και το κέντρο αναφοράς όπως ορίζεται στην παράγραφο 2.10. Οι πληροφορίες αυτές δεν είναι απαραίτητες στην περίπτωση του φανού της οπίσθιας πινακίδας κυκλοφορίας (παράγραφος 2.5.10).
- 3.2.5. Η αίτηση πρέπει να περιλαμβάνει δήλωση της μεθόδου που χρησιμοποιείται για τον καθορισμό της εμφανούς επιφάνειας (βλ. παράγραφο 2.8).
- 3.3. Στην τεχνική υπηρεσία που διενεργεί τις δοκιμές έγκρισης προσκομίζεται ένα άνευ φορτίου όχημα με πλήρες σύνολο εξοπλισμού φωτισμού και φωτεινής σηματοδότησης, όπως προβλέπεται στην παράγραφο 3.2.2 ανωτέρω και αντιπροσωπευτικό του προς έγκριση τύπου οχήματος.
4. ΕΓΚΡΙΣΗ
- 4.1. Εάν ο τύπος του οχήματος που υποβάλλεται προς έγκριση δυνάμει του παρόντος κανονισμού πληροί τις απαιτήσεις του κανονισμού σε σχέση με όλες τις διατάξεις που περιλαμβάνονται στον κατάλογο, χορηγείται έγκριση για τον συγκεκριμένο τύπο οχήματος.
- 4.2. Σε κάθε εγκεκριμένο τύπο χορηγείται αριθμός έγκρισης. Τα πρώτα δύο ψηφία (προς το παρόν 01 για τον κανονισμό στη σειρά τροποποιήσεων του 01) δηλώνουν τη σειρά τροποποιήσεων που ενσωματώνουν τις πιο πρόσφατες σημαντικές τεχνικές τροποποιήσεις που έγιναν στον κανονισμό την εποχή της έκδοσης της έγκρισης.
- Το ίδιο συμβαλλόμενο μέρος δεν μπορεί να χορηγήσει τον ίδιο αριθμό σε άλλο τύπο οχήματος ή στον ίδιο τύπο οχήματος με εξοπλισμό που δεν προσδιορίζεται στον κατάλογο που αναφέρεται στην παράγραφο 3.2.2 ανωτέρω, με την επιφύλαξη των διατάξεων της παραγράφου 7 του παρόντος κανονισμού.
- 4.3. Η ανακοίνωση της έγκρισης ή της επέκτασης ή της απόρριψης ή της ανάκλησης της έγκρισης ή της οριστικής παύσης της κατασκευής ενός τύπου οχήματος σύμφωνα με τον παρόντα κανονισμό κοινοποιείται στα συμβαλλόμενα στη συμφωνία μέρη που εφαρμόζουν τον παρόντα κανονισμό μέσω δελτίου σύμφωνα με το υπόδειγμα στο παράρτημα 1 του παρόντος κανονισμού.
- 4.4. Σε κάθε όχημα που συμφωνεί με τον εγκεκριμένο τύπο οχήματος στα πλαίσια του παρόντος κανονισμού, τοποθετείται εμφανώς και σε ευκόλα προσπελάσιμο σημείο το οποίο ορίζεται στο έντυπο έγκρισης, διεθνές σήμα έγκρισης που αποτελείται από:
- 4.4.1. κύκλο που περιβάλλει τον χαρακτήρα «E», ακολουθούμενο από τον χαρακτηριστικό αριθμό της χώρας η οποία έχει χορηγήσει την έγκριση (1)·
- 4.4.2. τον αριθμό του παρόντος κανονισμού, ακολουθούμενο από το γράμμα «R», μια παύλα και τον αριθμό έγκρισης στα δεξιά του κύκλου που περιγράφεται στην παράγραφο 4.4.1.
- 4.5. Εάν το όχημα συμμορφώνεται με τύπο οχήματος που έχει εγκριθεί στο πλαίσιο ενός ή περισσότερων άλλων κανονισμών προσαρτημένων στη συμφωνία, στη χώρα η οποία χορηγεί έγκριση δυνάμει του παρόντος κανονισμού, δεν χρειάζεται να επαναλαμβάνεται το σύμβολο που καθορίζεται στην παράγραφο 4.4.1· σε μια τέτοια περίπτωση, ο κανονισμός και οι αριθμοί έγκρισης, καθώς και τα επιπρόσθετα σύμβολα όλων των κανονισμών βάσει των οποίων έχει χορηγηθεί έγκριση στη χώρα που έχει χορηγήσει έγκριση βάσει του παρόντος κανονισμού, τοποθετούνται σε κατακόρυφες στήλες στα δεξιά του συμβόλου που προβλέπεται στην παράγραφο 4.4.1.

(1) Οι διακριτικοί αριθμοί των μερών της συμφωνίας του 1958 παρουσιάζονται στο παράρτημα 3 του ενοποιημένου ψηφίσματος για την κατασκευή οχημάτων (R.E.3), έγγραφο TRANS/WP.29/78/Annex 1.

- 4.6. Το σήμα έγκρισης είναι ευανάγνωστο και ανεξίτηλο.
- 4.7. Το σήμα έγκρισης τίθεται κοντά ή πάνω στην πινακίδα με τα στοιχεία που τοποθετεί ο κατασκευαστής.
- 4.8. Στο παράρτημα 2 του παρόντος κανονισμού δίνονται παραδείγματα του τρόπου διάταξης των σημάτων έγκρισης.
5. ΠΡΟΔΙΑΓΡΑΦΕΣ ΓΕΝΙΚΟΥ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑ
- 5.1. Οι διατάξεις φωτισμού και φωτεινής σηματοδότησης πρέπει να έχουν τοποθετηθεί κατά τέτοιο τρόπο ώστε, υπό κανονικές συνθήκες χρήσης και παρ' όλες τις δονήσεις στις οποίες δύνανται να υποβληθούν, να διατηρούν τα επιβαλλόμενα από τον παρόντα κανονισμό χαρακτηριστικά και το όχημα να δύναται να πληροί τις απαιτήσεις του παρόντος κανονισμού.
- Ειδικότερα, πρέπει να αποκλείεται η ακούσια απορρύθμιση των φανών.
- 5.2. Οι φανοί φωτισμού πρέπει να τοποθετούνται κατά τρόπον ώστε να μπορεί να πραγματοποιείται με ευκολία η σωστή ρύθμιση του προσανατολισμού τους.
- 5.3. Σε όλες τις διατάξεις φωτεινής σηματοδότησης ο άξονας αναφοράς του τοποθετημένου στο όχημα φανού είναι παράλληλος προς το επίπεδο στήριξης του οχήματος στο δρόμο· επιπλέον, είναι κάθετος προς το διάμηκες διάμεσο επίπεδο του οχήματος στην περίπτωση πλευρικών οπισθοανακλαστήρων και παράλληλος προς αυτό το επίπεδο στην περίπτωση όλων των υπόλοιπων διατάξεων σηματοδότησης. Ανοχή $\pm 3^\circ$ επιτρέπεται σε κάθε διεύθυνση. Επιπλέον, εάν οι προδιαγραφές για την τοποθέτηση παρέχονται από τον κατασκευαστή πρέπει να τηρούνται.
- 5.4. Ελλείπει ειδικών οδηγιών, το ύψος και ο προσανατολισμός των φανών ελέγχεται με το όχημα άνευ φορτίου και τοποθετημένο σε επίπεδη, οριζόντια επιφάνεια με το διάμεσο διάμηκες επίπεδο του σε κατακόρυφη θέση και το τιμόνι στη θέση που αντιστοιχεί στην ευθεία κίνηση προς τα εμπρός. Η πίεση των ελαστικών πρέπει να είναι εκείνη που προβλέπεται από τον κατασκευαστή για τις ιδιαίτερες συνθήκες φόρτωσης που απαιτούνται στον παρόντα κανονισμό.
- 5.5. Ελλείπει ειδικών προδιαγραφών:
- 5.5.1. μόνιμοι φανοί ή ανακλαστήρες τοποθετούνται έτσι ώστε το κέντρο αναφοράς τους να κείται στο διάμεσο διάμηκες επίπεδο του οχήματος·
- 5.5.2. φανοί που συγκροτούν ζεύγος και που επιτελούν την ίδια λειτουργία:
- 5.5.2.1. τοποθετούνται συμμετρικά ως προς το διάμηκες διάμεσο επίπεδο·
- 5.5.2.2. είναι συμμετρικοί μεταξύ τους ως προς το διάμηκες διάμεσο επίπεδο·
- 5.5.2.3. πληρούν τις ίδιες χρωματομετρικές προδιαγραφές· και
- 5.5.2.4. έχουν πανομοιότυπα ονομαστικά φωτομετρικά χαρακτηριστικά·
- 5.5.2.5. ανάβουν και σβήνουν ταυτόχρονα.
- 5.6. Ομαδοποιημένοι, συνδυασμένοι ή αμοιβαίως ενσωματωμένοι φανοί
- 5.6.1. Οι φανοί μπορεί να είναι ομαδοποιημένοι, συνδυασμένοι ή αμοιβαίως ενσωματωμένοι μεταξύ τους, υπό την προϋπόθεση ότι πληρούνται όλες οι απαιτήσεις σχετικά με το χρώμα, τη θέση, τον προσανατολισμό, τη γεωμετρική ορατότητα, τις ηλεκτρικές συνδέσεις και άλλες απαιτήσεις, εφόσον υπάρχουν.
- 5.6.1.1. Οι φωτομετρικές και χρωματομετρικές απαιτήσεις ενός φανού πληρούνται, όταν όλες οι άλλες λειτουργίες με τις οποίες ο εν λόγω φανός είναι ομαδοποιημένος, συνδυασμένος ή αμοιβαίως ενσωματωμένος είναι απενεργοποιημένες.
- Ωστόσο, όταν ένας εμπρόσθιος ή οπίσθιος φανός θέσης είναι αμοιβαίως ενσωματωμένος με μία ή περισσότερες άλλη(-ες) λειτουργία(-ες), η/οι οποία(-ες) μπορεί(-ούν) να ενεργοποιηθεί(-ούν) μαζί με αυτές, οι απαιτήσεις όσον αφορά το χρώμα κάθε μίας από αυτές τις άλλες λειτουργίες πληρούνται όταν η μία ή περισσότερες αμοιβαίως ενσωματωμένες λειτουργίες και ο εμπρόσθιος ή οπίσθιος φανός θέσης είναι ενεργοποιημένα.
- 5.6.1.2. Οι φανοί πέδησης και οι φανοί-δείκτες κατεύθυνσης δεν επιτρέπεται να είναι αμοιβαίως ενσωματωμένοι.

- 5.6.1.3. Ωστόσο, στην περίπτωση ομαδοποιημένων φανών πέδησης και δεικτών πορείας, οποιαδήποτε οριζόντια ή κατακόρυφη ευθεία γραμμή διερχόμενη διαμέσου των προβολών των εμφανών επιφανειών των εν λόγω φανών σε επίπεδο κάθετο προς τον άξονα αναφοράς δεν πρέπει να τέμνει περισσότερες από δύο οριοθετικές γραμμές που διαχωρίζουν προσκείμενες περιοχές διαφορετικού χρώματος.
- 5.6.2. Όταν η εμφανής επιφάνεια ενός ενιαίου φανού αποτελείται από δύο ή περισσότερα διακριτά μέρη, πρέπει να πληροί τις ακόλουθες απαιτήσεις:
- 5.6.2.1. είτε το συνολικό εμβαδόν της προβολής των διακριτών μερών σε επίπεδο εφαπτόμενο της εξωτερικής επιφάνειας του διαφανούς υλικού και κάθετο προς τον άξονα αναφοράς πρέπει να καταλαμβάνει τουλάχιστον το 60 % του μικρότερου τετραπλεύρου στο οποίο εγγράφεται η εν λόγω προβολή, είτε η απόσταση μεταξύ δύο προσκείμενων/εφαπτόμενων διακριτών μερών δεν πρέπει να είναι μεγαλύτερη από 15 mm, όταν μετρείται καθέτως προς τον άξονα αναφοράς.
- 5.7. Το μέγιστο ύψος από το έδαφος μετρείται από το υψηλότερο σημείο και το ελάχιστο ύψος από το χαμηλότερο σημείο της εμφανούς επιφάνειας προς την κατεύθυνση του άξονα αναφοράς. Στην περίπτωση των προβολών δέσμης διασταύρωσης, το ελάχιστο ύψος ως προς το έδαφος μετρείται από το κατώτατο σημείο της ενεργού εξόδου του φωτός από το οπτικό σύστημα (π.χ. ανακλαστήρας, φακός, φακός προβολής), ανεξαρτήτως της χρήσης του.
- Όταν το (μέγιστο και ελάχιστο) ύψος από το έδαφος πληροί σαφώς τις απαιτήσεις του κανονισμού, δεν χρειάζεται να προσδιορίζονται τα επακριβή άκρα οποιασδήποτε επιφάνειας.
- Όταν πρόκειται για απόσταση μεταξύ φανών, η θέση, όσον αφορά το πλάτος, καθορίζεται από τα εσωτερικά άκρα της εμφανούς επιφάνειας στην κατεύθυνση του άξονα αναφοράς.
- Όταν η θέση, όσον αφορά το πλάτος, πληροί σαφώς τις απαιτήσεις του κανονισμού, δεν χρειάζεται να προσδιορίζονται τα επακριβή άκρα οποιασδήποτε επιφάνειας.
- 5.8. Ελλείψει ειδικών προδιαγραφών, δεν επιτρέπεται να αναβοσβήνει κανένας φανός εκτός των φανών-δεικτών κατεύθυνσης και του σήματος κινδύνου.
- 5.9. Κανένα ερυθρό φως δεν θα είναι ορατό προς τα εμπρός και κανένα λευκό φως δεν θα είναι ορατό προς τα πίσω. Η συμμόρφωση με αυτήν την απαίτηση επαληθεύεται όπως φαίνεται παρακάτω (βλέπε σχέδιο στο παράρτημα 4):
- 5.9.1. ορατότητα ερυθρού φωτός εκ των εμπροσθεν· ένας ερυθρός φανός δεν πρέπει να είναι άμεσα ορατός σε κάποιον παρατηρητή που κινείται στη ζώνη 1 ενός εγκάρσιου επιπέδου που βρίσκεται 25 m προς τα εμπρός από το πιο εμπροσθεν μακρινό σημείο στο όχημα·
- 5.9.2. ορατότητα λευκού φανού εκ των οπίσθεν: ο λευκός φανός πρέπει να είναι άμεσα ορατός σε παρατηρητή που κινείται στη ζώνη 2 εγκάρσιου επιπέδου που βρίσκεται 25 m προς τα οπίσθεν του πιο οπίσθεν μακρινού σημείου στο όχημα·
- 5.9.3. Στα αντίστοιχα επίπεδά τους, οι ζώνες 1 και 2, όπως τις βλέπει ο παρατηρητής, ορίζονται:
- 5.9.3.1. καθ' ύψος, από δύο οριζόντια επίπεδα 1 m και 2.2 m, αντίστοιχα, πάνω από το έδαφος.
- 5.9.3.2. κατά πλάτος, από δύο κατακόρυφα επίπεδα τα οποία, σχηματίζοντας προς τα εμπρός και προς τα πίσω αντίστοιχα μια γωνία 15° προς τα έξω σε σχέση με το διάμηκες επίπεδο συμμετρίας του οχήματος, διέρχονται από το σημείο ή τα σημεία επαφής των κατακόρυφων επιπέδων που είναι παράλληλα προς το διάμηκες διάμεσο επίπεδο του οχήματος ορίζοντας το συνολικό πλάτος του οχήματος· εάν υπάρχουν περισσότερα του ενός σημεία επαφής, αυτό που είναι πιο μπροστά απ' όλα αντιστοιχεί στο εμπρόσθιο επίπεδο και αυτό που είναι πιο πίσω απ' όλα αντιστοιχεί στο οπίσθιο επίπεδο.
- 5.10. Οι ηλεκτρικές συνδέσεις πρέπει να είναι τέτοιες ώστε ο εμπρόσθιος φανός θέσης ή, όταν δεν υπάρχει εμπρόσθιος φανός θέσης, ο προβολέας δέσμης διασταύρωσης, ο οπίσθιος φανός θέσης και η διάταξη φωτισμού της οπίσθιας πινακίδας αριθμού κυκλοφορίας να ανάβουν και να σβήνουν οπωσδήποτε ταυτόχρονα, εκτός αν ορίζεται διαφορετικά.
- 5.11. Απουσία ειδικών οδηγιών, η ηλεκτρική σύνδεση είναι τέτοια ώστε ο προβολέας δέσμης πορείας, ο προβολέας δέσμης διασταύρωσης και ο φανός ομίχλης να μην μπορούν να ανάβουν, εκτός αν οι φανοί που αναφέρονται στην παράγραφο 5.10 ανωτέρω είναι επίσης αναμμένοι. Ωστόσο, η απαίτηση αυτή δεν πρέπει να ικανοποιείται στην περίπτωση του προβολέα δέσμης πορείας και του προβολέα δέσμης διασταύρωσης, όταν οι φωτεινές προειδοποιήσεις τους συνίστανται στο άναμμα του προβολέα δέσμης διασταύρωσης περιοδικά σε μικρά χρονικά διαστήματα ή στο άναμμα του προβολέα δέσμης πορείας περιοδικά, σε μικρά χρονικά διαστήματα και του προβολέα δέσμης πορείας εναλλακτικά σε μικρά χρονικά διαστήματα.

- 5.11.1. Εάν εγκατασταθούν, ο φανός λειτουργίας ημέρας είναι αυτομάτως αναμμένος, όταν ο κινητήρας λειτουργεί. Εάν ο φανός σβήσει, ο φανός λειτουργίας ημέρας δεν ανάβει, όταν ο κινητήρας λειτουργεί.
- Εάν δεν είναι εγκατεστημένος φανός λειτουργίας ημέρας, ο φανός ανάβει αυτομάτως, όταν ο κινητήρας λειτουργεί.
- 5.12. Ενδεικτικές λυχνίες
- 5.12.1. Κάθε ενδεικτική λυχνία είναι άμεσα ορατή στον οδηγό στην κανονική θέση οδήγησης.
- 5.12.2. Τον ρόλο του «ενδεικτικού σύμπλεξης», σύμφωνα με τον παρόντα κανονισμό, μπορεί να παίζει και ένα ενδεικτικό «λειτουργίας».
- 5.13. Χρώματα των λαμπτήρων
- Τα χρώματα των λαμπτήρων που αναφέρονται στον παρόντα κανονισμό είναι ως εξής:
Προβολέας δέσμης πορείας:	λευκό
Προβολέας δέσμης διασταύρωσης::	λευκό
Φανός-δείκτης κατεύθυνσης:	κίτρινο ήλεκτρου
Φανός πέδησης:	ερυθρό
Φανός φωτισμού της οπίσθιας πινακίδας αριθμού κυκλοφορίας:	λευκό
Εμπρόσθιος φανός θέσης:	λευκό ή κίτρινο ήλεκτρου
Οπίσθιος φανός θέσης:	ερυθρό
Οπίσθιος οπισθοανακλαστήρας, μη τριγωνικός:	ερυθρό
Πλευρικός οπισθοανακλαστήρας, μη τριγωνικός:	κίτρινο ήλεκτρου εμπρός κίτρινο ήλεκτρου ή ερυθρό πίσω
Σήμα κινδύνου:	κίτρινο ήλεκτρου
Εμπρόσθιος φανός ομίχλης:	λευκό ή κίτρινο επιλεκτικό
Οπίσθιος φανός ομίχλης:	ερυθρό
- 5.14. Κάθε όχημα που υποβάλλεται προς έγκριση σύμφωνα με τον παρόντα κανονισμό εξοπλίζεται με τις ακόλουθες διατάξεις φωτισμού και φωτεινής σηματοδότησεως:
- 5.14.1. προβολέας δέσμης πορείας (παράγραφος 6.1)·
- 5.14.2. προβολέας δέσμης διασταύρωσης (παράγραφος 6.2)·
- 5.14.3. φανοί-δείκτες πορείας (παράγραφος 6.3),
- 5.14.4. φανός πέδησης (παράγραφος 6.4)·
- 5.14.5. διάταξη φωτισμού οπίσθιας πινακίδας κυκλοφορίας (παράγραφος 6.5)·
- 5.14.6. εμπρόσθιος φανός θέσης (παράγραφος 6.6)·
- 5.14.7. οπίσθιος φανός θέσης (παράγραφος 6.7)·
- 5.14.8. οπίσθιος οπισθοανακλαστήρας, μη τριγωνικός (παράγραφος 6.8)·
- 5.14.9. πλευρικοί οπισθοανακλαστήρες, μη τριγωνικοί (παράγραφος 6.12)·
- 5.15. Επιπλέον, μπορεί να εξοπλιστεί με τις παρακάτω διατάξεις φωτισμού και φωτεινής σηματοδότησης:
- 5.15.1. σήμα κινδύνου (παράγραφος 6.9)·
- 5.15.2. φανοί ομίχλης·
- 5.15.2.1. εμπρόσθιοι (παράγραφος 6.10)·

- 5.15.2.2. οπίσθιοι (παράγραφος 6.11).
- 5.15.3. φανός ημέρας (παράγραφος 6.13).
- 5.16. Η τοποθέτηση κάθε μίας από τις διατάξεις φωτισμού και φωτεινής σηματοδότησης που αναφέρονται στις παραγράφους 5.14 και 5.15 ανωτέρω πραγματοποιείται σύμφωνα με τις σχετικές απαιτήσεις της παραγράφου 6 του παρόντος κανονισμού.
- 5.17. Η τοποθέτηση οποιασδήποτε διάταξης φωτισμού και φωτεινής σηματοδότησης εκτός αυτών που αναφέρονται στις παραγράφους 5.14 και 5.15 ανωτέρω απαγορεύεται για τον σκοπό της έγκρισης τύπου.
- 5.18. Οι διατάξεις φωτισμού και φωτεινής σηματοδότησης που έχουν τύχει έγκρισης τύπου για τετράτροχα οχήματα των κατηγοριών M₁ και N₁ και τα οποία αναφέρονται παραπάνω στα σημεία 5.14 και 5.15 μπορούν να γίνουν αποδεκτές και για μοτοσικλές.
6. ΕΙΔΙΚΕΣ ΠΡΟΔΙΑΓΡΑΦΕΣ
- 6.1. ΠΡΟΒΟΛΕΑΣ ΔΕΣΜΗΣ ΠΟΡΕΙΑΣ
- 6.1.1. Αριθμός:
- 6.1.1.1. Για μοτοσικλές με κυλινδρισμό $\leq 125 \text{ cm}^3$
Ένας ή δύο εγκεκριμένου τύπου σύμφωνα με:
- α) τάξη B, C, D ή E του κανονισμού αριθ. 113.
  - β) τον κανονισμό αριθ. 112.
  - γ) τον κανονισμό αριθ. 1.
  - δ) τον κανονισμό αριθ. 8.
  - ε) τον κανονισμό αριθ. 20.
  - στ) τον κανονισμό αριθ. 57.
  - ζ) τον κανονισμό αριθ. 72.
  - η) τον κανονισμό αριθ. 98.
- 6.1.1.2. Για μοτοσικλές με κυλινδρισμό $> 125 \text{ cm}^3$
Ένας ή δύο εγκεκριμένου τύπου σύμφωνα με:
- α) τάξη B, C, D ή E του κανονισμού αριθ. 113.
  - β) τον κανονισμό αριθ. 112.
  - γ) τον κανονισμό αριθ. 1.
  - δ) τον κανονισμό αριθ. 8.
  - ε) τον κανονισμό αριθ. 20.
  - στ) τον κανονισμό αριθ. 72.
  - ζ) τον κανονισμό αριθ. 98 .
- Δύο εγκεκριμένου τύπου σύμφωνα με:
- η) τον κανονισμό αριθ. 113.
- 6.1.2. Διάταξη
Χωρίς ειδικές απαιτήσεις.
- 6.1.3. Θέση:
- 6.1.3.1. Εύρος
- 6.1.3.1.1. Ένας ανεξάρτητος φανός πορείας μπορεί να είναι τοποθετημένος άνωθεν ή κάτωθεν ή παραπλεύρως ενός άλλου εμπρόσθιου φανού: αν οι εν λόγω φανοί είναι διατεταγμένοι κατακορύφως, το κέντρο αναφοράς του φανού πορείας πρέπει να ευρίσκεται στο διάμεσο διάμηκες επίπεδο του οχήματος· αν οι εν λόγω φανοί είναι ο ένας παραπλεύρως του άλλου, το κέντρο αναφοράς τους πρέπει να είναι συμμετρικό ως προς το διάμεσο διάμηκες επίπεδο του οχήματος.

- 6.1.3.1.2. Ένας προβολέας δέσμης πορείας, αμοιβαίως ενσωματωμένος με άλλο εμπρόσθιο φανό, πρέπει να είναι τοποθετημένος κατά τρόπο ώστε το κέντρο αναφοράς του να ευρίσκεται επί του διαμέσου διαμήκους επιπέδου του οχήματος. Εντούτοις, όταν το όχημα διαθέτει παράλληλα ανεξάρτητο κύριο προβολέα δέσμης διασαύρωσης ή κύριο προβολέα δέσμης διασαύρωσης αμοιβαίως ενσωματωμένο με άλλο εμπρόσθιο φανό τοποθετημένο παραπλεύρως του προβολέα δέσμης πορείας, τα κέντρα αναφοράς τους επιβάλλεται να είναι συμμετρικά ως προς το διάμεσο διάμηκες επίπεδο του οχήματος.
- 6.1.3.1.3. Δύο φανοί πορείας, εκ των οποίων ο ένας ή και οι δύο είναι αμοιβαίως ενσωματωμένοι με άλλο εμπρόσθιο φανό, πρέπει να είναι τοποθετημένοι κατά τρόπο ώστε τα κέντρα αναφοράς τους να είναι συμμετρικά ως προς το διάμεσο διάμηκες επίπεδο του οχήματος.
- 6.1.3.2. Το μήκος: στο εμπρόσθιο μέρος του οχήματος. Η απαίτηση αυτή θεωρείται ότι πληρούται εφόσον το εκπεμπόμενο φως δεν προκαλεί ενόχληση στον οδηγό είτε άμεσα είτε έμμεσα μέσω των κατόπτρων οδήγησης και/ή άλλων ανακλαστικών επιφανειών του οχήματος.
- 6.1.3.3. Σε κάθε περίπτωση, η απόσταση μεταξύ της άκρης της φωτιζουσας περιοχής κάθε ανεξάρτητου φανού πορείας και της άκρης της φωτιζουσας περιοχής του φανού που παράγει την κύρια δέσμη διασαύρωσης δεν πρέπει να υπερβαίνει τα 200 mm. Η απόσταση μεταξύ της άκρης της φωτιζουσας περιοχής κάθε ανεξάρτητου φανού πορείας και του εδάφους πρέπει να είναι από 500 mm έως 1 300 mm.
- 6.1.3.4. Στην περίπτωση δύο φανών πορείας: η απόσταση που χωρίζει τις φωτιζουσες περιοχές των δύο φανών πορείας δεν πρέπει να υπερβαίνει τα 200 mm.
- 6.1.4. Γεωμετρική ορατότητα
Η ορατότητα της φωτιζουσας περιοχής, συμπεριλαμβανομένης της ορατότητάς της σε περιοχές που δεν φαίνονται φωτισμένες κατά τη θεωρουμένη διεύθυνση παρατήρησης, εξασφαλίζεται στο εσωτερικό ενός αποκλίνοντος χώρου που περιορίζεται, δημιουργώντας γραμμές με βάση την περίμετρο της φωτιζουσας περιοχής και σχηματίζοντας γωνία τουλάχιστον 5° με τον άξονα αναφοράς του προβολέα.
- 6.1.5. Προσανατολισμός
- 6.1.5.1. Προς τα εμπρός. Ο/Οι φανός(-οί) δύναται(-νται) να στρέφεται(-ονται) συναρτήσει της γωνίας του συστήματος διεύθυνσης.
- 6.1.5.2. Μπορεί να εγκατασταθεί ένα ΗΙΑΣ για τη δέσμη πορείας.
- 6.1.6. Ηλεκτρικές συνδέσεις
Η/Οι δέσμη(-ες) διασαύρωσης μπορεί να παραμείνει(-νουν) φωτισμένη(-ες) με τη δέσμη(-ες) πορείας.
- 6.1.7. Ενδεικτικές λυχνίες
- 6.1.7.1. Ενδεικτικό «σύμπλεξης».
Υποχρεωτικός, μη αναλάμπων φανός γαλαζίου σήματος.
- 6.1.7.2. Ενδεικτικό «βλάβης ΗΙΑΣ»
Υποχρεωτικός, αναλάμπων φανός κίτρινου σήματος, ο οποίος μπορεί να συνδυάζεται με το ενδεικτικό που αναφέρεται στην παράγραφο 6.2.8.2. Ενεργοποιείται οποτεδήποτε ανιχνεύεται βλάβη όσον αφορά τα σήματα ΗΙΑΣ. Παραμένει ενεργοποιημένο, όταν παρουσιαστεί βλάβη.
- 6.1.8. Λοιπές απαιτήσεις
- 6.1.8.1. Η μέγιστη συνολική ένταση των προβολέων δέσμης πορείας που μπορούν να ανάβουν ταυτοχρόνως δεν πρέπει να υπερβαίνει τις 430 000 cd, τιμή που αντιστοιχεί σε τιμή αναφοράς 100. (Η τιμή έγκρισης).
- 6.1.8.2. Στην περίπτωση βλάβης ΗΙΑΣ της δέσμης πορείας, χωρίς τη χρήση ειδικών εργαλείων, είναι δυνατό να:
- α) απενεργοποιηθεί το ΗΙΑΣ, έως ότου επαναφερθεί, σύμφωνα με τις οδηγίες του κατασκευαστή· και
  - β) αποκαταστήσουν τη δέσμη πορείας έτσι ώστε οι οριζόντιες και κατακόρυφες ευθυγραμμίσεις της να είναι οι ίδιες με προβολέα που δεν είναι εξοπλισμένος με ΗΙΑΣ.

Ο κατασκευαστής παρέχει λεπτομερή περιγραφή της διαδικασίας επαναφοράς του ΗΙΑΣ.

Εναλλακτικά, ο κατασκευαστής μπορεί να επιλέξει να εγκαταστήσει ένα αυτόματο σύστημα το οποίο είτε επιτυγχάνει και τα δύο καθήκοντα που καθορίζονται ανωτέρω ή επαναφέρει το ΗΙΑΣ. Στην περίπτωση αυτή, ο κατασκευαστής παρέχει στον οίκο δοκιμών περιγραφή του αυτόματου συστήματος και, έως τον χρόνο εκείνο που απαιτείται για να αναπτυχθούν οι εναρμονισμένες απαιτήσεις, δείχνει τα μέσα που επαληθεύουν ότι το αυτόματο σύστημα λειτουργεί όπως περιγράφεται.

6.2. ΠΡΟΒΟΛΕΑΣ ΔΕΣΜΗΣ ΔΙΑΣΤΑΥΡΩΣΗΣ

6.2.1. Αριθμός:

6.2.1.1. Για μοτοσικλότες με κυλινδρισμό $\leq 125 \text{ cm}^3$

Ένα ή δύο εγκεκριμένου τύπου σύμφωνα με:

- α) την τάξη Β, C, D ή E του κανονισμού αριθ. 113·
- β) τον κανονισμό αριθ. 112·
- γ) τον κανονισμό αριθ. 1·
- δ) τον κανονισμό αριθ. 8·
- ε) τον κανονισμό αριθ. 20·
- στ) τον κανονισμό αριθ. 57·
- ζ) τον κανονισμό αριθ. 72·
- η) τον κανονισμό αριθ. 98.

6.2.1.2. Για μοτοσικλότες με κυλινδρισμό $> 125 \text{ cm}^3$

Ένα ή δύο εγκεκριμένου τύπου σύμφωνα με:

- α) την τάξη Β, C, D ή E του κανονισμού αριθ. 113·
- β) τον κανονισμό αριθ. 112·
- γ) τον κανονισμό αριθ. 1·
- δ) τον κανονισμό αριθ. 8·
- ε) τον κανονισμό αριθ. 20·
- στ) τον κανονισμό αριθ. 72·
- ζ) τον κανονισμό αριθ. 98·

Δύο εγκεκριμένου τύπου σύμφωνα με:

- α) την τάξη C του σχεδίου κανονισμού αριθ. 113.

6.2.2. Διάταξη

Χωρίς ειδικές απαιτήσεις.

6.2.3. Θέση

6.2.3.1. Εύρος

- 6.2.3.1.1. Ένας ανεξάρτητος φανός διασταύρωσης μπορεί να είναι τοποθετημένος άνωθεν ή κάτωθεν ή παραπλεύρως ενός άλλου εμπρόσθιου φανού: αν οι εν λόγω φανοί είναι διατεταγμένοι κατακορύφως, το κέντρο αναφοράς του φανού που δημιουργεί την κύρια δέση διασταύρωσης πρέπει να ευρίσκεται στο διάμηκες διάμεσο επίπεδο του οχήματος· αν οι εν λόγω φανοί είναι ο ένας παραπλεύρως του άλλου, τα κέντρα αναφοράς τους πρέπει να είναι συμμετρικά ως προς το διάμηκες διάμεσο επίπεδο του οχήματος,

- 6.2.3.1.2. Ένας προβολέας που δημιουργεί την κύρια δέσμη πορείας, που είναι αμοιβαίως ενσωματωμένος με άλλο εμπρόσθιο φανό, πρέπει να είναι τοποθετημένος κατά τρόπο ώστε το κέντρο αναφοράς του να ευρίσκεται επί του διαμέσου διαμήκους επιπέδου του οχήματος. Ωστόσο, όταν το όχημα διαθέτει παράλληλα ανεξάρτητο προβολέα δέσμης πορείας ή προβολέα δέσμης πορείας αμοιβαίως ενσωματωμένο με άλλο εμπρόσθιο φανό τοποθετημένο παραπλευρώς του προβολέα που δημιουργεί την κύρια δέσμη πορείας, τα κέντρα αναφοράς τους επιβάλλεται να είναι συμμετρικά ως προς το διάμεσο διάμηκες επίπεδο του οχήματος.
- 6.2.3.1.3. Δύο προβολείς που δημιουργούν την κύρια δέσμη διασαύρωσης, εκ των οποίων ο ένας ή και οι δύο είναι αμοιβαίως ενσωματωμένοι με άλλο εμπρόσθιο φανό, πρέπει να είναι τοποθετημένοι κατά τρόπο ώστε τα κέντρα αναφοράς τους να είναι συμμετρικά ως προς το διάμηκες διάμεσο επίπεδο του οχήματος.
- 6.2.3.1.4. Εάν εγκατασταθεί, πρόσθετη(-ες) μονάδα(-ες) φωτισμού που παρέχουν φωτισμό στροφής, με έγκριση τύπου ως μέρος της δέσμης διασαύρωσης σύμφωνα με τον κανονισμό αριθ. 113, εγκαθίσταται βάσει των ακόλουθων συνθηκών:
- Στην περίπτωση ζεύγους(-ών) πρόσθετων μονάδων φωτισμού, αυτά εγκαθίστανται έτσι ώστε το/τα κέντρο(-α) αναφοράς του/τους να είναι συμμετρικό(-ά) σε σχέση με το διάμεσο διάμηκες επίπεδο του οχήματος.
- Στην περίπτωση μίας και μόνο πρόσθετης μονάδας φωτισμού, το κέντρο αναφοράς της συμπίπτει με το μέσο διάμηκες επίπεδο του οχήματος.
- 6.2.3.2. Ύψος: κατ' ελάχιστο 500 mm και κατά μέγιστο 1 200 mm άνω του εδάφους.
- 6.2.3.3. Μήκος: στο εμπρόσθιο μέρος του οχήματος. Η απαίτηση αυτή θεωρείται ότι πληρούται, εφόσον το εκπεμπόμενο φως δεν προκαλεί ενόχληση στον οδηγό είτε άμεσα είτε έμμεσα μέσω των κατόπτρων οδήγησης και/ή άλλων ανακλαστικών επιφανειών του οχήματος.
- 6.2.3.4. Στην περίπτωση δύο προβολέων που δημιουργούν την κύρια δέσμη διασαύρωσης, η απόσταση που χωρίζει τις φωτίζουσες περιοχές δεν πρέπει να υπερβαίνει τα 200 mm.
- 6.2.4. Γεωμετρική ορατότητα
- Προσδιορίζεται από τις γωνίες α και β , όπως αυτές ορίζονται στην παράγραφο 2.11:
- $\alpha = 15^\circ$ προς τα άνω και 10° προς τα κάτω·
 $\beta = 45^\circ$ προς τα αριστερά και προς τα δεξιά για έναν μόνο φανό·
 $\beta = 45^\circ$ προς τα έξω και 10° προς τα μέσα για κάθε ζεύγος φανών.
- Η παρουσία διαχωριστικών τοιχωμάτων ή άλλου εξοπλισμού κοντά στον προβολέα δεν πρέπει να επιφέρει δευτερογενή αποτελέσματα που να προκαλούν ενόχληση στους άλλους χρήστες της οδού.
- 6.2.5. Προσανατολισμός
- 6.2.5.1. Προς τα εμπρός. Ο/Οι φανός(-οί) δύναται(-νται) να στρέφεται(-ονται) συναρτήσει της γωνίας του συστήματος διεύθυνσης.
- 6.2.5.2. Ο κατακόρυφος προσανατολισμός του φανού που δημιουργεί την κύρια δέσμη διασαύρωσης πρέπει να περιλαμβάνεται μεταξύ - 0,5 % και - 2,5 %, εκτός αν υπάρχει εξωτερικό σύστημα ρύθμισης.
- 6.2.5.3. Για προβολέα που δημιουργεί την κύρια δέσμη διασαύρωσης με φωτεινή πηγή που έχει αντικειμενική φωτεινή ροή η οποία υπερβαίνει τα 2 000 lumen, ο κατακόρυφος προσανατολισμός του προβολέα περιλαμβάνεται μεταξύ - 0,5 % και - 2,5 %. Μια διάταξη ρύθμισης της κλίσης των προβολέων μπορεί να χρησιμοποιηθεί για να ικανοποιήσει τις απαιτήσεις της παρούσας παραγράφου, αλλά η λειτουργία της είναι αυτόματη ⁽¹⁾.
- 6.2.5.4. Η απαίτηση στην παράγραφο 6.2.5.3 δοκιμάζεται επί του οχήματος στις ακόλουθες συνθήκες:
- Συνθήκη Α (μόνον οδηγός):
- Μάζα 75 kg $\pm$ 1 kg, που προσομοιώνει τον οδηγό, τοποθετείται στο όχημα κατά τρόπον ώστε να αναπαράγει τα φορτία ανά άξονα που δηλώνονται από τον κατασκευαστή για αυτήν τη συνθήκη φόρτωσης.
- Ο κατακόρυφος προσανατολισμός (αρχική στόχευση) του προβολέα που δημιουργεί την κύρια δέσμη διασαύρωσης ορίζεται, με βάση τις οδηγίες του κατασκευαστή, μεταξύ - 1,0 και - 1,5 %.

⁽¹⁾ Ωστόσο, έως 60 μήνες μετά την ημερημνία έναρξης ισχύος του συμπληρώματος 10 στη σειρά τροποποιήσεων 01 η λειτουργία αυτή μπορεί να είναι χειρωνακτική χωρίς τη χρήση εργαλείων. Στην περίπτωση αυτή, στο εγχειρίδιο χρήσης του οχήματος, ο κατασκευαστής παρέχει οδηγίες σχετικά με τη ρύθμιση της κλίσης των φανών με το χέρι.

Συνθήκη Β (πλήρως έμφορτη μοτοσικλέτα):

Μάζες, που προσομοιώνουν τη μέγιστη συνολική μάζα του κατασκευαστή, τοποθετούνται στο όχημα κατά τρόπο ώστε να αναπαράγουν τα φορτία ανά άξονα που δηλώνονται από τον κατασκευαστή για αυτήν τη συνθήκη φόρτωσης.

Πριν από τη διεξαγωγή των μετρήσεων, το όχημα υποβάλλεται σε ταλάντωση 3 φορές πάνω και κάτω και στη συνέχεια μετακινείται προς τα πίσω και προς τα εμπρός για τουλάχιστον μία πλήρη περι-στροφή του τροχού.

6.2.5.5. Ένα HIAS μπορεί να εγκατασταθεί για τη δέσμη διασταύρωσης. Το HIAS δεν ρυθμίζει τον οριζόντιο προσανατολισμό κατά περισσότερο από τη γωνία κλίσης του οχήματος.

6.2.5.6. Η απαίτηση στην παράγραφο 6.2.5.5 υποβάλλεται σε δοκιμασία υπό τις ακόλουθες συνθήκες:

Το όχημα δοκιμής ορίζεται όπως καθορίζεται στην παράγραφο 5.4. Δώστε κλίση στο όχημα και μετρήστε τη γωνία δοκιμής του HIAS.

Το όχημα υποβάλλεται σε δοκιμασία υπό τις ακόλουθες δύο συνθήκες:

α) η μέγιστη γωνία ρύθμισης οριζόντιας κλίσης που καθορίζεται από τον κατασκευαστή (στα αριστερά και στα δεξιά).

β) το ήμισυ της μέγιστης γωνίας ρύθμισης οριζόντιας κλίσης που καθορίζεται (στα αριστερά και στα δεξιά).

Και όταν το όχημα δοκιμής επαναφέρεται στη θέση όπως ορίζεται στην παράγραφο 5.4, η γωνία δοκιμής HIAS επιστρέφει στο μηδέν γρήγορα.

Το τιμόνι μπορεί να σταθεροποιηθεί στη θέση ευθεία εμπρός έτσι ώστε να μη μετακινείται κατά τη διάρκεια της κλίσης του οχήματος.

Για τη δοκιμή ενεργοποιείται το HIAS μέσω γεννήτριας σήματος HIAS.

Το σύστημα θεωρείται ότι ικανοποιεί τις απαιτήσεις της παραγράφου 6.2.5.5, εάν όλες οι μετρηθείσες γωνίες δοκιμής HIAS δεν είναι μικρότερες από μηδέν. Αυτό μπορεί να αποδεικνύεται από τον κατασκευαστή με κάποιο άλλο μέσο επιτρεπτό από την αρμόδια αρχή έγκρισης τύπου.

6.2.5.7. Πρόσθετη(-ες) πηγή(-ή) φωτός ή πρόσθετη(-ες) μονάδα(-ες) φωτός μπορεί(-ούν) να ενεργοποιηθεί(-ούν) μόνο σε συνδυασμό με την κύρια δέσμη διασταύρωσης για τη δημιουργία φωτισμού στροφής. Ο φωτισμός που παρέχεται από τον φωτισμό στροφής δεν εκτείνεται πάνω από το οριζόντιο επίπεδο, που είναι παράλληλο με το έδαφος και περιέχει τον άξονα αναφοράς του προβολέα που δημιουργεί την κύρια δέσμη διασταύρωσης για όλες τις γωνίες κλίσης, όπως καθορίζεται από τον κατασκευαστή κατά τη διάρκεια της έγκρισης τύπου της διάταξης σύμφωνα με τον κανονισμό αριθ. 113.

6.2.5.8. Η απαίτηση της παραγράφου 6.2.5.7 υποβάλλεται σε δοκιμή ως εξής:

Το όχημα δοκιμής ορίζεται όπως καθορίζεται στην παράγραφο 5.4.

Μετρήστε τις γωνίες κλίσης και στις δύο πλευρές του οχήματος υπό κάθε συνθήκη όταν ο φωτισμός στροφής είναι ενεργοποιημένος. Οι γωνίες κλίσης προς μέτρηση είναι οι γωνίες κλίσης που καθορίζονται από τον κατασκευαστή κατά τη διάρκεια της έγκρισης τύπου της διάταξης σύμφωνα με τον κανονισμό αριθ. 113.

Το τιμόνι μπορεί να σταθεροποιηθεί στη θέση ευθεία εμπρός έτσι ώστε να μη μετακινείται κατά τη διάρκεια της κλίσης του οχήματος.

Για τη δοκιμή, ο φωτισμός στροφής μπορεί να ενεργοποιείται μέσω γεννήτριας σήματος που παρέχεται από τον κατασκευαστή.

Το σύστημα θεωρείται ότι ικανοποιεί τις απαιτήσεις της παραγράφου 6.2.5.7, εάν όλες οι μετρηθείσες γωνίες κλίσης και στις δύο πλευρές του οχήματος είναι μεγαλύτερες ή ίσες με τις ελάχιστες γωνίες κλίσης που δίνονται στο έντυπο ανακοίνωσης για την έγκριση τύπου της διάταξης σύμφωνα με τον κανονισμό αριθ. 113.

Η συμμόρφωση με την παράγραφο 6.2.5.7 μπορεί να αποδεικνύεται από τον κατασκευαστή με κάποιο άλλο μέσο επιτρεπτό από την αρμόδια αρχή έγκρισης τύπου.

6.2.6. Ηλεκτρικές συνδέσεις

Ο χειρισμός αλλαγής σε φανός(-ούς) διασταύρωσης προκαλεί το ταυτόχρονο κλείσιμο όλων των φανών πορείας.

Οι φανοί διασταύρωσης με φωτεινή πηγή εγκεκριμένη σύμφωνα με τον κανονισμό αριθ. 99 παραμένουν αναμμένοι όταν φωτίζεται η δέσμη πορείας.

6.2.6.1. Η/Οι πρόσθετη(-ες) φωτεινή(-ές) πηγή(-ές) που χρησιμοποιείται(-ούνται) για τη δημιουργία φωτισμού στροφής συνδέονται έτσι ώστε να μην μπορούν να ενεργοποιηθούν εκτός αν ο/οι φανός(-οί) που δημιουργούν την κύρια δέσμη πορείας είναι επίσης ενεργοποιημένη(-ες).

Η/Οι πρόσθετη(-ες) φωτεινή(-ές) πηγή(-ές) που χρησιμοποιείται(-ούνται) για τη δημιουργία φωτισμού καμπής σε κάθε πλευρά του οχήματος μπορούν να ενεργοποιηθούν αυτόματα μόνο όταν η/οι γωνία(-ες) κλίσης είναι μεγαλύτερη(-ες) ή ίση(-ες) από την ελάχιστη(-ες) γωνία(-ες) κλίσης που δίνονται στο έντυπο ανακοίνωσης για την έγκριση τύπου της διάταξης σύμφωνα με τον κανονισμό αριθ. 113.

Ωστόσο, η/οι πρόσθετη(-ες) φωτεινή(-ές) πηγή(-ές) δεν ενεργοποιείται(-ούνται) όταν η γωνία κλίσης είναι μικρότερη από 3 βαθμούς.

Η/Οι πρόσθετη(-ες) φωτεινή(-ές) πηγή(-ές) απενεργοποιείται(-ούνται) όταν η/οι γωνία(-ες) κλίσης είναι μικρότερη(-ες) από την/τις ελάχιστη(-ες) γωνία(-ες) κλίσης που δίνονται στο έντυπο ανακοίνωσης για την έγκριση τύπου της διάταξης σύμφωνα με τον κανονισμό αριθ. 113.

6.2.7. Ενδεικτικές λυχνίες

6.2.7.1. Ενδεικτικό «σύμπλεξης»

Προαιρετικό· μη αναλάμπων φανός πράσινου σήματος.

6.2.7.2. Ενδεικτικό «βλάβης ΗΙΑΣ».

Υποχρεωτικό, αναλάμπων φανός κίτρινου σήματος, που μπορεί να συνδυαστεί με το ενδεικτικό που αναφέρεται στην παράγραφο 6.1.8.2. Ενεργοποιείται όποτε ανιχνεύεται βλάβη όσον αφορά τα σήματα ΗΙΑΣ. Παραμένει ενεργοποιημένο όταν παρουσιαστεί βλάβη.

6.2.7.3. Στην περίπτωση βλάβης του συστήματος ελέγχου, πρόσθετη(-ες) φωτεινή(-ές) πηγή(-ές) ή πρόσθετη(-ες) φωτεινή(-ές) μονάδα(-ες) που δημιουργούν φωτισμός καμπής σβήνουν αυτόματα.

6.2.8. Λοιπές απαιτήσεις

Στην περίπτωση βλάβης δέσμης πορείας ΗΙΑΣ, χωρίς τη χρήση τυχόν ειδικών εργαλείων, είναι δυνατό να:

α) απενεργοποιηθεί το ΗΙΑΣ έως ότου επαναφερθεί σύμφωνα με τις οδηγίες του κατασκευαστή· και

β) ρυθμιστεί εκ νέου η δέσμη πορείας έτσι ώστε οι οριζόντιες και κατακόρυφες ευθυγραμμίσεις της να είναι ίδιες με φανό που δεν είναι εφοδιασμένος με ΗΙΑΣ.

Ο κατασκευαστής παρέχει λεπτομερή περιγραφή της διαδικασίας επαναρύθμισης.

Εναλλακτικά, ο κατασκευαστής μπορεί να επιλέξει να εγκαταστήσει ένα αυτόματο σύστημα το οποίο είτε επιτυγχάνει και τα δύο καθήκοντα που καθορίζονται ανωτέρω ή επαναφέρει το ΗΙΑΣ. Στην περίπτωση αυτή, ο κατασκευαστής παρέχει στον οικο δοκιμών περιγραφή του αυτόματου συστήματος και, έως τον χρόνο εκείνο που απαιτείται για να αναπτυχθούν οι εναρμονισμένες απαιτήσεις, δείχνει τα μέσα επαλήθευσης ότι το αυτόματο σύστημα λειτουργεί όπως περιγράφεται.

6.3. ΦΑΝΟΣ-ΔΕΙΚΤΗΣ ΠΟΡΕΙΑΣ

6.3.1. Αριθμός

Δύο ανά πλευρά.

6.3.2. Διάταξη

Δύο εμπρόσθιοι δείκτες (κατηγορίας 1 όπως ορίζεται στον κανονισμό αριθ. 6 ή κατηγορίας 11 που ορίζεται στον κανονισμό αριθ. 50).

Δύο οπίσθιοι δείκτες (κατηγορίας 2 όπως ορίζεται στον κανονισμό αριθ. 6 ή κατηγορίας 11 που ορίζεται στον κανονισμό αριθ. 50).

6.3.3. Θέση:

6.3.3.1. Κατά πλάτος: για τους εμπρόσθιους δείκτες, πληρούνται οι ακόλουθες απαιτήσεις:

- α) υπάρχει ελάχιστη απόσταση 240 mm μεταξύ των φωτιζουσών περιοχών·
- β) οι δείκτες βρίσκονται εκτός του διαμήκου κατακόρυφου επιπέδου που εφάπτεται των εξωτερικών άκρων της φωτιζουσας επιφάνειας της/των δέσμης(-ών) πορείας και/ή της/των κύριας(-ων) δέσμης(-ών) διασταύρωσης,
- γ) υπάρχει ελάχιστη απόσταση μεταξύ της φωτιζουσας επιφάνειας των δεικτών και του φανού που δημιουργεί την κύρια δέσμη πορείας που είναι πιο κοντά μεταξύ τους ως εξής:

Ελάχιστη ένταση δείκτη (cd)	Ελάχιστη απόσταση διαχωρισμού (mm)
90	75
175	40
250	20
400	≤ 20

Για τους οπίσθιους δείκτες, η απόσταση μεταξύ των εσωτερικών άκρων των δύο φωτιζουσών επιφανειών είναι τουλάχιστον 180 mm υπό τον όρο ότι οι εφαρμόζονται οι προδιαγραφές της παραγράφου 2.11 ακόμη και όταν τοποθετείται η πινακίδα αριθμού κυκλοφορίας·

6.3.3.2. καθ' ύψος: όχι λιγότερο από 350 mm και όχι περισσότερο από 1 200 mm πάνω από το έδαφος·

6.3.3.3. κατά μήκος: η προς τα εμπρός απόσταση μεταξύ του κέντρου αναφοράς των οπίσθιων δεικτών και του εγκάρσιου επιπέδου που συνιστά το πιο μακρινό οπίσθιο όριο του συνολικού μήκους του οχήματος δεν υπερβαίνει τα 300 mm.

6.3.4. Γεωμετρική ορατότητα

Οριζόντιες γωνίες: 20° προς τα μέσα και 80° προς τα έξω.

Κατακόρυφες γωνίες: 15° άνωθεν και κάτωθεν της οριζοντίου.

Η κατακόρυφη γωνία κάτωθεν της οριζοντίου μπορεί, ωστόσο, να μειωθεί στις 5° στην περίπτωση που οι φανοί βρίσκονται σε ύψος μικρότερο από 750 mm από το έδαφος.

6.3.5. Προσανατολισμός

Οι εμπρόσθιοι δείκτες κατεύθυνσης δύνανται να στρέφονται συναρτήσει της κλίσης του συστήματος διεύθυνσης.

6.3.6. Ηλεκτρικές συνδέσεις

Οι φανοί-δείκτες κατεύθυνσης πρέπει να ανάβουν ανεξάρτητα από τους άλλους φανούς. Όλοι οι φανοί-δείκτες κατεύθυνσης που ευρίσκονται στην ίδια πλευρά του οχήματος ανάβουν και σβήνουν με το ίδιο χειριστήριο.

6.3.7. Δεν μπορούν να «ενσωματωθούν αμοιβαία» με κάποιο άλλο φανό, εκτός από τον κίτρινο εμπρόσθιο φανός θέσης.

- 6.3.8. Ενδεικτικό «λειτουργίας»
Υποχρεωτικό. Μπορεί να είναι οπτικό ή ακουστικό ή και τα δύο. Εάν είναι οπτικό, πρέπει να αναβοσβήνει και, τουλάχιστον σε περίπτωση δυσλειτουργίας οποιουδήποτε από αυτούς τους φανούς-δείκτες κατεύθυνσης, είτε να σβήνει εντελώς είτε να παραμένει συνεχώς αναμμένο χωρίς να αναβοσβήνει, είτε, τέλος, να εμφανίζει αισθητή αλλαγή συχνότητας αναλαμπών.
- 6.3.9. Λοιπές απαιτήσεις
Τα χαρακτηριστικά που επισημαίνονται παρακάτω μετρώνται χωρίς άλλο φορτίο στο ηλεκτρικό σύστημα από εκείνο που απαιτείται για τη λειτουργία του κινητήρα και τις διατάξεις φωτισμού. Για όλα τα οχήματα:
- 6.3.9.1. η συχνότητα φωτεινής αναλαμπής πρέπει να είναι 90 ± 30 περίοδοι ανά λεπτό·
- 6.3.9.2. η αναλαμπή των φανών-δεικτών κατεύθυνσης της ίδιας πλευράς του οχήματος δύναται να πραγματοποιείται συγχρόνως ή εναλλάξ·
- 6.3.9.3. η θέση σε λειτουργία του οργάνου χειρισμού του φωτεινού σήματος ακολουθείται από το άναμμα του φανού εντός ενός δευτερολέπτου το μέγιστον και από την πρώτη σβέση του φανού εντός ενάμισι δευτερολέπτου το μέγιστον.
- 6.3.9.4. Σε περίπτωση ελαττωματικής λειτουργίας, μη οφειλομένης σε βραχυκύκλωμα, ενός φανού-δείκτη κατεύθυνσης, ο έτερος πρέπει να συνεχίσει να αναλάμπει ή να παραμένει αναμμένος, πλην όμως η συχνότητα υπό αυτές τις συνθήκες μπορεί να είναι διαφορετική από την προδιαγραφόμενη.
- 6.4. ΦΑΝΟΣ ΠΕΔΗΣΗΣ
- 6.4.1. Αριθμός
Ένας ή δύο.
- 6.4.2. Διάταξη
Χωρίς ειδικές απαιτήσεις.
- 6.4.3. Θέση:
- 6.4.3.1. καθ' ύψος: όχι λιγότερο από 250 mm και όχι περισσότερο από 1 500 mm πάνω από το έδαφος·
- 6.4.3.2. κατά μήκος: στο πίσω μέρος του οχήματος.
- 6.4.4. Γεωμετρική ορατότητα
Οριζόντια γωνία:: 45° στα αριστερά και στα δεξιά για έναν μόνο φανό·
 45° προς τα έξω 10° προς τα μέσα για κάθε ζεύγος φανών·
Κατακόρυφη γωνία: 15° άνωθεν και κάτωθεν της οριζοντίου.
Η κατακόρυφη γωνία κάτωθεν της οριζοντίου μπορεί, ωστόσο, να μειωθεί στις 5° στην περίπτωση που οι φανοί βρίσκονται σε ύψος μικρότερο από 750 mm από το έδαφος.
- 6.4.5. Προσανατολισμός
Προς το οπίσθιο μέρος του αυτοκινήτου.
- 6.4.6. Ηλεκτρικές συνδέσεις.
Ανάβει σε κάθε κανονική εφαρμογή πέδησης.
- 6.4.7. Ενδεικτική λυχνία
Ενδεικτικό προαιρετικό· όπου υπάρχει, αυτό το ενδεικτικό είναι ενδεικτικό λειτουργίας με τη μορφή προειδοποιητικής λυχνίας που δεν αναβοσβήνει και ενεργοποιείται σε περίπτωση ελαττωματικής λειτουργίας των φανών πέδησης.

- 6.4.8. Λοιπές απαιτήσεις
Καμία.
- 6.5. ΔΙΑΤΑΞΗ ΦΩΤΙΣΜΟΥ ΟΠΙΣΘΙΑΣ ΠΙΝΑΚΙΔΑΣ ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑΣ
- 6.5.1. Αριθμός
Μία, εγκεκριμένη ως διάταξη κατηγορίας 2 σύμφωνα με τον κανονισμό αριθ. 50. Η διάταξη δύναται να συντίθεται από διάφορα οπτικά στοιχεία που αποσκοπούν στον φωτισμό της θέσης της πινακίδας.
- 6.5.2. Διάταξη
6.5.3. Θέση
6.5.3.1. κατά πλάτος:
6.5.3.2. καθ' ύψος:
6.5.3.3. κατά μήκος:
6.5.4. Γεωμετρική ορατότητα
6.5.5. Προσανατολισμός
- έτσι ώστε η διάταξη να φωτίζει τον χώρο που προορίζεται για την πινακίδα κυκλοφορίας.
- 6.5.6. Ενδεικτική λυχνία
Προαιρετικά: η λειτουργία της εκτελείται από το ενδεικτικό που προδιαγράφεται για τον φανό θέσης.
- 6.5.7. Λοιπές απαιτήσεις
Όταν ο φανός της οπίσθιας πινακίδας κυκλοφορίας είναι συνδυασμένος με τον οπίσθιο φανό θέσης, αμοιβαίως ενσωματωμένος με το φανό πέδησης ή με τον οπίσθιο φανό ομίχλης, τα φωτομετρικά χαρακτηριστικά του φανού της οπίσθιας πινακίδας κυκλοφορίας επιτρέπεται να αλλάζουν ενόσω φωτίζει ο φανός πέδησης ή ο οπίσθιος φανός ομίχλης.
- 6.6. ΕΜΠΡΟΣΘΙΟΙ ΦΑΝΟΙ ΘΕΣΗΣ
- 6.6.1. Αριθμός
Ένας ή δύο εάν το χρώμα τους είναι λευκό
ή
Δύο (ένας ανά πλευρά) εάν το χρώμα τους είναι κίτρινο ήλεκτρο
- 6.6.2. Διάταξη
Χωρίς ειδικές απαιτήσεις.
- 6.6.3. Θέση
6.6.3.1. Πλάτος:
ένας ανεξάρτητος εμπρόσθιος φανός θέσης μπορεί να τοποθετείται άνωθεν ή κάτωθεν ή παραπλεύρως ενός άλλου εμπρόσθιου φανού: αν οι εν λόγω φανοί είναι διατεταγμένοι κατακορύφως, το κέντρο αναφοράς του εμπρόσθιου φανού θέσης πρέπει να ευρίσκεται στο διάμηκες διάμεσο επίπεδο του οχήματος: αν οι εν λόγω φανοί είναι ο ένας παραπλεύρως του άλλου, τα κέντρα αναφοράς πρέπει να είναι συμμετρικά ως προς το διάμηκες διάμεσο επίπεδο του οχήματος,
ένας εμπρόσθιος φανός ομίχλης αμοιβαίως ενσωματωμένος με άλλο εμπρόσθιο φανό πρέπει να είναι τοποθετημένος κατά τρόπο ώστε το κέντρο αναφοράς του να ευρίσκεται επί του διαμήκους διαμέσου επιπέδου του οχήματος. Ωστόσο, όταν το όχημα είναι εφοδιασμένο και με έναν ακόμη εμπρόσθιο φανό παράλληλα με τον εμπρόσθιο φανό θέσης, τα κέντρα αναφοράς τους πρέπει να είναι συμμετρικά σε σχέση με το διάμεσο διάμηκες επίπεδο του οχήματος.
Δύο εμπρόσθιοι φανοί ομίχλης, εκ των οποίων ο ένας ή και οι δύο είναι αμοιβαίως ενσωματωμένοι με άλλο εμπρόσθιο φανό, πρέπει να είναι τοποθετημένοι κατά τρόπο ώστε τα κέντρα αναφοράς τους να είναι συμμετρικά ως προς το διάμηκες επίπεδο συμμετρίας του οχήματος.
- 6.6.3.2. καθ' ύψος: όχι λιγότερο από 350 mm και όχι περισσότερο από 1 200 mm πάνω από το έδαφος.
- 6.6.3.3. κατά μήκος: στο εμπρόσθιο μέρος του οχήματος.

- 6.6.4. Γεωμετρική ορατότητα
Οριζόντια γωνία: 80 μοίρες προς τα αριστερά και προς τα δεξιά για έναν μόνο φανό:
η οριζόντια γωνία μπορεί να είναι 80 μοίρες προς τα έξω και 20 μοίρες προς τα μέσα για κάθε ζεύγος φανών.
Κατακόρυφη γωνία: 15 μοίρες πάνω και κάτω από την οριζόντια γραμμή.
Ωστόσο, η κατακόρυφη γωνία προς τα κάτω της οριζοντίου δύναται να μειωθεί μέχρι 5 μοίρες, αν το ύψος του φανού είναι μικρότερο των 750 mm.
- 6.6.5. Προσανατολισμός
Προς τα εμπρός. Ο/Οι εμπρόσθιοι φανοί δύναται(-νται) να στρέφεται(-ονται) συναρτήσει της στροφής του συστήματος διεύθυνσης.
- 6.6.6. Ενδεικτικό «σύμπλεξης»
Υποχρεωτικό. Μη αναλάμπων φανός πράσινου σήματος. Το εν λόγω ενδεικτικό δεν απαιτείται όταν ο φωτισμός του πίνακα οργάνων μπορεί να ανάβει και να σβήνει ταυτοχρόνως με τον/τους φανό(-ούς) θέσης.
- 6.6.7. Λοιπές απαιτήσεις
Όταν ο εμπρόσθιος φανός θέσης είναι αμοιβαία ενσωματωμένος στον εμπρόσθιο φανό-δείκτη κατεύθυνσης, η ηλεκτρική σύνδεση είναι τέτοια ώστε ο φανός θέσης στην ίδια πλευρά με τον φανό-δείκτη κατεύθυνσης να σβήνει όταν ο φανός-δείκτης κατεύθυνσης αναλάμπει.
- 6.7. ΟΠΙΣΘΙΟΣ ΦΑΝΟΣ ΘΕΣΗΣ
- 6.7.1. Αριθμός
Ένας ή δύο.
- 6.7.2. Διάταξη
Δεν υπάρχουν ειδικές απαιτήσεις.
- 6.7.3. Θέση:
- 6.7.3.1. καθ' ύψος: όχι λιγότερο από 250 mm και όχι περισσότερο από 1 500 mm πάνω από το έδαφος.
- 6.7.3.2. κατά μήκος: στο πίσω μέρος του οχήματος.
- 6.7.4. Γεωμετρική ορατότητα
Οριζόντια γωνία: 80° μοίρες προς τα αριστερά και προς τα δεξιά για έναν φανό:
η οριζόντια γωνία μπορεί να είναι 80° προς τα έξω και 45° προς τα μέσα για κάθε ζεύγος φανών.
Κατακόρυφη γωνία: 15° άνωθεν και κάτωθεν της οριζοντίου.
Η κατακόρυφη γωνία κάτωθεν της οριζοντίου μπορεί, ωστόσο, να μειωθεί στις 5° στην περίπτωση που οι φανοί βρίσκονται σε ύψος μικρότερο από 750 mm από το έδαφος.
- 6.7.5. Προσανατολισμός
Προς τα πίσω.
- 6.7.6. Ενδεικτικό «σύμπλεξης»
Προαιρετικά: η λειτουργία του εξασφαλίζεται από τη προβλεπόμενη διάταξη για τον εμπρόσθιο φανό θέσης.
- 6.7.7. Λοιπές απαιτήσεις
Αν ο οπίσθιος φανός θέσης είναι αμοιβαία ενσωματωμένος με δείκτη κατεύθυνσης, η ηλεκτρική σύνδεση του οπίσθιου φανού θέσης στην αντίστοιχη πλευρά του οχήματος ή το αμοιβαία ενσωματωμένο μέρος του μπορεί να είναι έτσι ώστε να σβήνει καθ' όλη τη περίοδο (τόσο κύκλος ανάμματος όσο και σβήσιματος) ενεργοποίησης του φανού-δείκτη κατεύθυνσης.

- 6.8. ΟΠΙΣΘΙΟΣ ΟΠΙΣΘΟΑΝΑΚΛΑΣΤΗΡΑΣ, ΜΗ ΤΡΙΓΩΝΙΚΟΣ
- 6.8.1. Αριθμός
Ένας ή δύο.
- 6.8.2. Διάταξη
Χωρίς ειδικές απαιτήσεις.
- 6.8.3. Θέση
καθ' ύψος: όχι λιγότερο από 250 mm και όχι περισσότερο από 900 mm πάνω από το έδαφος·
- 6.8.4. Γεωμετρική ορατότητα
Οριζόντια γωνία: 30° στα αριστερά και στα δεξιά για έναν ανακλαστήρα·
30° προς τα έξω και 10° προς τα μέσα για κάθε ζεύγος ανακλαστήρων·
Κατακόρυφη γωνία: 15° άνωθεν και κάτωθεν της οριζοντίου.
Η κατακόρυφη γωνία κάτωθεν της οριζοντίου μπορεί, ωστόσο, να μειωθεί στις 5°, στην περίπτωση που οι φανοί βρίσκονται σε ύψος μικρότερο από 750 mm από το έδαφος.
- 6.8.5. Προσανατολισμός
Προς τα πίσω.
- 6.9. ΣΗΜΑ ΚΙΝΔΥΝΟΥ
- 6.9.1. Το σήμα πρέπει να εκπέμπεται με ταυτόχρονη λειτουργία των φανών-δεικτών κατεύθυνσης σύμφωνα με τις απαιτήσεις της ανωτέρω παραγράφου 6.3.
- 6.9.2. Ηλεκτρικές συνδέσεις
Η ενεργοποίηση του σήματος πρέπει να εκτελείται με διακεκριμένο χειριστήριο που να επιτρέπει την ταυτόχρονη τροφοδότηση όλων των δεικτών κατεύθυνσης.
- 6.9.3. Ενδεικτικό «σύμπλεξης»
Υποχρεωτικό. Αναλάμπων φανός ερυθρού σήματος ή, στην περίπτωση ξεχωριστών ενδεικτικών, η ταυτόχρονη λειτουργία του ενδεικτικού που προβλέπεται στην παράγραφο 6.3.8.
- 6.9.4. Λοιπές απαιτήσεις
Αναλάμπων φανός με συχνότητα 90 ± 30 περιόδους ανά λεπτό.
Η θέση σε λειτουργία του οργάνου χειρισμού του φωτεινού σήματος ακολουθείται από το άναμμα του φανού εντός ενός δευτερολέπτου το μέγιστον και από την πρώτη σβέση του φανού εντός ενάμισι δευτερολέπτου το μέγιστον.
- 6.10. ΕΜΠΡΟΣΘΙΟΣ ΦΑΝΟΣ ΟΜΙΧΛΗΣ
- 6.10.1. Αριθμός
Ένας ή δύο.
- 6.10.2. Διάταξη
Χωρίς ειδικές απαιτήσεις.
- 6.10.3. Θέση
- 6.10.3.1. κατά πλάτος: για έναν μόνο φανό, το κέντρο αναφοράς πρέπει να βρίσκεται στο διάμηκες επίπεδο συμμετρίας του οχήματος· ή το άκρο της φωτίζουσας περιοχής που είναι το πιο κοντινό στο επίπεδο αυτό δεν είναι περισσότερο από 250 mm μακριά από αυτόν·
- 6.10.3.2. καθ' ύψος: τουλάχιστον 250 mm από το έδαφος. Κανένα σημείο της φωτίζουσας περιοχής δεν βρίσκεται πάνω από το υψηλότερο σημείο της φωτίζουσας περιοχής του προβολέα δέσμης διαστύρωσης.
- 6.10.3.3. κατά μήκος: στο εμπρόσθιο μέρος του οχήματος. Η απαίτηση αυτή θεωρείται ότι πληρούται εφόσον το εκπεμπόμενο φως δεν προκαλεί ενόχληση στον οδηγό είτε άμεσα είτε έμμεσα μέσω των κατόπτρων οδήγησης ή/και άλλων ανακλαστικών επιφανειών του οχήματος.

- 6.10.4. Γεωμετρική ορατότητα
 Προσδιορίζεται από τις γωνίες α και β , όπως αυτές ορίζονται στην παράγραφο 2.11:
 $\alpha = 5^\circ$ προς τα άνω και προς τα κάτω
 $\beta = 45^\circ$ στα αριστερά και στα δεξιά για έναν μόνο φανό, εκτός από έκκεντρο φως στην οποία περίπτωση η γωνία προς τα εμπρός $\beta = 10^\circ$
 $\beta = 45^\circ$ προς τα έξω και 10° προς τα μέσα για κάθε ζεύγος φανών
- 6.10.5. Προσανατολισμός
 Προς τα εμπρός. Ο/Οι φανός(-οί)-δείκτης(-ες) δύναται(-νται) να στρέφεται(-ονται) συναρτηθεί της στροφής του συστήματος διεύθυνσης.
- 6.10.6. Δεν δύναται να συνδυαστεί με άλλον εμπρόσθιο φανό.
- 6.10.7. Ενδεικτικό «σύμπλεξης»
 Προαιρετικό· μη αναλάμπων πράσινο σήμα.
- 6.10.8. Λοιπές απαιτήσεις
 Καμία.
- 6.10.9. Ηλεκτρικές συνδέσεις.
 Ο/Οι εμπρόσθιος(-οι) φανός(-οί) ομίχλης πρέπει να δύναται(-νται) να ανάβει(-ουν) ή να σβήνει(-ουν) ανεξάρτητα από τον/τους φανό(-ούς) πορείας ή τον/τους φανό(-ούς) διασταύρωσης.
- 6.11. ΟΠΙΣΘΙΟΣ ΦΑΝΟΣ ΟΜΙΧΛΗΣ
- 6.11.1. Αριθμός
 Ένας ή δύο.
- 6.11.2. Διάταξη
 Χωρίς ειδικές απαιτήσεις.
- 6.11.3. Θέση
- 6.11.3.1. καθ' ύψος: όχι λιγότερο από 250 και όχι περισσότερο από 900 mm πάνω από το έδαφος.
- 6.11.3.2. κατά μήκος στο οπίσθιο μέρος του οχήματος.
- 6.11.3.3. η απόσταση μεταξύ της φωτιζουσας περιοχής του οπίσθιου φανού ομίχλης και εκείνης του φανού πέδησης πρέπει να είναι τουλάχιστον 100 mm.
- 6.11.4. Γεωμετρική ορατότητα
 Προσδιορίζεται από τις γωνίες α και β , όπως αυτές ορίζονται στην παράγραφο 2.11:
 $\alpha = 5^\circ$ προς τα άνω και προς τα κάτω
 $\beta = 25^\circ$ στα αριστερά και στα δεξιά για έναν μόνο φανό
 25° προς τα έξω και 10° προς τα μέσα για κάθε ζεύγος φανών.
- 6.11.5. Προσανατολισμός
 Προς τα πίσω.
- 6.11.6. Ηλεκτρικές συνδέσεις.
 Πρέπει να είναι έτσι ώστε οι οπίσθιοι φανοί ομίχλης να μπορούν να ανάβουν όταν ένας ή περισσότεροι από τους ακόλουθους φανούς είναι αναμμένοι: προβολέας δέσμης πορείας, προβολέας δέσμης διασταύρωσης, εμπρόσθιος φανός ομίχλης.
 Αν υπάρχει εμπρόσθιος φανός ομίχλης, η σβέση του οπίσθιου φανού ομίχλης πρέπει να είναι δυνατή ανεξαρτήτως εκείνης του εμπρόσθιου.
 Επιτρέπεται να εξακολουθεί να είναι αναμμένος(-οι) ο(οι) οπίσθιος(-οι) φανός(-οι) ομίχλης μέχρις ότου σβηθούν οι φανοί θέσης, και ο(οι) οπίσθιος(-οι) φανός(-οι) ομίχλης πρέπει εν συνεχεία να παραμένει(-ουν) σβηστός(-οι) μέχρις ότου ανάψει(-ουν) πάλι εκ προθέσεως.
- 6.11.7. Ενδεικτικό «σύμπλεξης»
 Υποχρεωτικό. Μη αναλάμπων φανός κίτρινου ηλέκτρου.

- 6.11.8. Λοιπές απαιτήσεις
Καμία.
- 6.12. ΠΛΕΥΡΙΚΟΣ ΟΠΙΣΘΟΑΝΑΚΛΑΣΤΗΡΑΣ, ΜΗ-ΤΡΙΓΩΝΙΚΟΣ
- 6.12.1. Αριθμός ανά πλευρά
Ένας ή δύο.
- 6.12.2. Διάταξη
Χωρίς ειδικές απαιτήσεις.
- 6.12.3. Θέση
- 6.12.3.1. στο πλευρό του οχήματος.
- 6.12.3.2. καθ' ύψος: όχι λιγότερο από 300 mm και όχι περισσότερο από 900 mm πάνω από το έδαφος.
- 6.12.3.3. κατά μήκος: θα πρέπει να τοποθετηθεί σε τέτοια θέση ώστε υπό κανονικές συνθήκες να μην μπορεί να καλυφθεί από τα ρούχα του οδηγού ή του επιβάτη.
- 6.12.4. Γεωμετρική ορατότητα
Οριζόντιες γωνίες $\beta = 30^\circ$ προς τα εμπρός και προς τα πίσω.
Κατακόρυφες γωνίες $\alpha = 15^\circ$ άνωθεν και κάτωθεν της οριζόντιας γραμμής.
Ωστόσο, η κατακόρυφη γωνία προς τα κάτω της οριζόντιας δύναται να μειωθεί μέχρι 5° , αν το ύψος του ανακλαστήρα είναι κατώτερο των 750 mm.
- 6.12.5. Προσανατολισμός
Ο άξονας αναφοράς των οπισθοανακλαστήρων πρέπει να είναι κάθετος προς το διάμηκες διάμεσο επίπεδο του οχήματος και στραμμένος προς τα έξω. Οι εμπρόσθιοι πλευρικοί οπισθοανακλαστήρες δύναται να στρέφονται συναρτήσει της κλίσης του συστήματος διεύθυνσης.
- 6.13. ΦΑΝΟΣ ΗΜΕΡΑΣ
- 6.13.1. Παρουσία
Προαιρετική για μοτοσικλέτες.
- 6.13.2. Αριθμός
Ένας ή δύο εγκεκριμένου τύπου σύμφωνα με τον κανονισμό αριθ. 87.
- 6.13.3. Διάταξη
Χωρίς ειδικές απαιτήσεις.
- 6.13.4. Θέση:
- 6.13.4.1. Κατά πλάτος:
- 6.13.4.1.1. Ένας ανεξάρτητος φανός ημέρας μπορεί να είναι τοποθετημένος άνωθεν ή κάτωθεν ή παραπλεύρως ενός άλλου εμπρόσθιου φανού: αν οι εν λόγω φανοί είναι διατεταγμένοι κατακορύφως, το κέντρο αναφοράς του φανού ημέρας πρέπει να ευρίσκεται στο διάμηκες διάμεσο επίπεδο του οχήματος· αν οι εν λόγω φανοί είναι ο ένας παραπλεύρως του άλλου, το άκρο της φωτίζουσας περιοχής δεν θα απέχει περισσότερο από 250 mm από το διάμηκες διάμεσο επίπεδο του οχήματος.
- 6.13.4.1.2. Ένας φανός ημέρας, που είναι αμοιβαίως ενσωματωμένος με άλλο εμπρόσθιο φανό (προβολέα δέσμης πορείας ή εμπρόσθιο φανό θέσης), πρέπει να είναι τοποθετημένος κατά τρόπο ώστε το άκρο της φωτίζουσας περιοχής να μην απέχει πέραν των 250 mm από το διάμηκες διάμεσο επίπεδο του οχήματος.
- 6.13.4.1.3. Δύο φανοί ημέρας, εκ των οποίων ο ένας ή και οι δύο είναι αμοιβαίως ενσωματωμένοι με άλλο εμπρόσθιο φανό, πρέπει να είναι τοποθετημένοι κατά τρόπο ώστε τα κέντρα αναφοράς τους να είναι συμμετρικά ως προς διάμηκες διάμεσο επίπεδο του οχήματος.

- 6.13.4.1.4. Στην περίπτωση δύο φανών ημέρας, η απόσταση που χωρίζει τις φωτίζουσες περιοχές δεν πρέπει να υπερβαίνει τα 420 mm.
- 6.13.4.1.5. Η μέγιστη απόσταση διαχωρισμού δεν εφαρμόζεται όταν οι φανοί ημέρας:
- α) ομαδοποιούνται, συνδυάζονται ή ενσωματώνονται αμοιβαία σε κάποιον άλλο προβολέα, ή
  - β) βρίσκονται εντός της προβολής της εμπρόσθιας σιλουέτας της μοτοσικλέτας σε ένα ορθογώνιο επίπεδο κάθετο προς το διάμηκες διάμεσο επίπεδο του οχήματος.
- 6.13.4.2. Καθ' ύψος:
Όχι λιγότερο από 250 mm και όχι περισσότερο από 1 500 mm πάνω από το έδαφος.
- 6.13.4.3. Κατά μήκος:
Στο εμπρόσθιο μέρος του οχήματος.
- 6.13.5. Γεωμετρική ορατότητα
Οριζόντια: προς τα έξω 20° και προς τα μέσα 10°.
Κατακόρυφα: προς τα άνω 10° και προς τα κάτω 10°.
- 6.13.6. Προσανατολισμός
Προς τα εμπρός. Ο/Οι φανός(-οί) δύναται(-νται) να στρέφεται(-ονται) συναρτήσει της στροφής του συστήματος διεύθυνσης.
- 6.13.7. Ηλεκτρικές συνδέσεις
- 6.13.7.1. Ο φανός ημέρας πρέπει να σβήνει αυτόματα όταν ανάβουν οι προβολείς, εκτός αν οι τελευταίοι χρησιμοποιούνται για την εκπομπή διακοπτόμενων προειδοποιητικών φωτεινών σημάτων.
Ο οπίσθιος φανός θέσης ανάβει όταν ο/οι φανός(-οί) ημέρας είναι αναμμένος(-οι). Ο/Οι εμπρόσθιος(-οι) φανός(-οί) θέσης και η διάταξη φωτισμού οπίσθιας πινακίδας κυκλοφορίας μπορεί(-ούν) να ανάβει(-ουν) μεμονωμένα ή μαζί, όταν ο/οι φανός(-οί) είναι αναμμένος(-οι).
- 6.13.7.2. Αν η απόσταση μεταξύ του εμπρόσθιου φανού-δείκτη κατεύθυνσης και του φανού ημέρας είναι ίση ή μικρότερη των 40 mm, οι ηλεκτρικές συνδέσεις του φανού ημέρας στην αντίστοιχη πλευρά του οχήματος μπορεί να είναι έτσι ώστε είτε:
- α) να είναι σβησμένος ο φανός· είτε
  - β) η φωτεινή ένταση του φανού να είναι μειωμένη καθ' όλη τη διάρκεια της περιόδου (και στους δύο κύκλους λειτουργίας) ενεργοποίησης του εμπρόσθιου φανού-δείκτη κατεύθυνσης.
- 6.13.7.3. Αν ένας φανός-δείκτης κατεύθυνσης είναι αμοιβαίως ενσωματωμένος με φανό ημέρας, οι ηλεκτρικές συνδέσεις του φανού ημέρας στην αντίστοιχη πλευρά του οχήματος είναι έτσι ώστε ο φανός ημέρας να είναι σβησμένος καθ' όλη τη διάρκεια της περιόδου (και στους δύο κύκλους λειτουργίας) ενεργοποίησης του φανού-δείκτη κατεύθυνσης.
- 6.13.8. Ενδεικτική λυχνία
Πράσινη ενδεικτική λυχνία έναρξης λειτουργίας, προαιρετική.
- 6.13.9. Λοιπές απαιτήσεις
Το σύμβολο DRL στο «ISO 2575:2004 - Road vehicles. Symbols for controls, indicators and tell-tales» μπορεί να χρησιμοποιηθεί για να ενημερώνει τον οδηγό ότι ο φανός ημέρας είναι αναμμένος.
7. ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΕΙΣ ΤΟΥ ΤΥΠΟΥ Ή ΤΗΣ ΤΟΠΟΘΕΤΗΣΗΣ ΤΩΝ ΔΙΑΤΑΞΕΩΝ ΦΩΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΦΩΤΕΙΝΗΣ ΣΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ
- 7.1. Κάθε τροποποίηση του τύπου οχήματος ή της τοποθέτησης των διατάξεων φωτισμού ή φωτεινής σηματοδότησης ή του καταλόγου που αναφέρεται στην παράγραφο 3.2.2 ανωτέρω, κοινοποιείται στη διοικητική αρχή που έχει εγκρίνει τον τύπο. Η αρχή αυτή δύναται είτε:
- 7.1.1. να θεωρήσει ότι οι τροποποιήσεις που επήλθαν δεν υπάρχει πιθανότητα να έχουν σημαντικές δυσμενείς επιπτώσεις και ότι το όχημα εξακολουθεί σε κάθε περίπτωση να ικανοποιεί τις απαιτήσεις· είτε

- 7.1.2. να απαιτήσει περαιτέρω έκθεση δοκιμής από την τεχνική υπηρεσία που είναι η αρμόδια για τη διεξαγωγή των δοκιμών.
- 7.2. Η επιβεβαίωση ή η άρνηση χορήγησης της έγκρισης, με ειδική αναφορά στις μετατροπές, κοινοποιείται, σύμφωνα με τη διαδικασία που ορίζεται στην παράγραφο 4.3 ανωτέρω στα συμβαλλόμενα μέρη της συμφωνίας τα οποία εφαρμόζουν τον παρόντα κανονισμό.
- 7.3. Η αρμόδια αρχή που εκδίδει την επέκταση της έγκρισης πρέπει να εκχωρήσει αύξοντα αριθμό για την εν λόγω επέκταση και να ενημερώσει σχετικά τα άλλα συμβαλλόμενα μέρη της συμφωνίας του 1958 που εφαρμόζουν τον παρόντα κανονισμό μέσω εντύπου κοινοποίησης σύμφωνα με το υπόδειγμα του παραρτήματος 1 του παρόντος κανονισμού.
8. ΣΥΜΜΟΡΦΩΣΗ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ
- Οι διαδικασίες συμμόρφωσης της παραγωγής πρέπει να συμμορφώνονται με εκείνες που ορίζονται στο προσάρτημα 2 της συμφωνίας (E/ECE/324-E/ECE/TRANS/505/Αναθ.2), με τις ακόλουθες απαιτήσεις:
- 8.1. Οι μοτοσυκλέτες που εγκρίνονται σύμφωνα με τον παρόντα κανονισμό κατασκευάζονται έτσι ώστε να συμμορφώνονται προς τον εγκεκριμένο τύπο ικανοποιώντας τις απαιτήσεις που ορίζονται στα σημεία 5 και 6 ανωτέρω.
- 8.2. Τηρούνται οι ελάχιστες προδιαγραφές για τη συμμόρφωση των διαδικασιών ελέγχου της παραγωγής που παρατίθενται στο παράρτημα 5 του παρόντος κανονισμού.
- 8.3. Η αρχή η οποία έχει χορηγήσει την έγκριση τύπου δύναται ανά πάσα στιγμή να προβεί σε επαλήθευση των μεθόδων ελέγχου της συμμόρφωσης που εφαρμόζονται σε κάθε εγκατάσταση παραγωγής. Αυτές οι επαληθεύσεις διενεργούνται συνήθως ανά έτος.
9. ΚΥΡΩΣΕΙΣ ΣΕ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΜΗ ΣΥΜΜΟΡΦΩΣΗΣ ΤΗΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ
- 9.1. Η έγκριση που χορηγείται σε τύπο οχήματος σύμφωνα με τον παρόντα κανονισμό μπορεί να ανακληθεί εφόσον δεν πληρούνται οι απαιτήσεις που ορίζονται στην ανωτέρω παράγραφο 8.1 ή εφόσον το όχημα απέτυχε στους ελέγχους που προσδιορίζονται στην ανωτέρω παράγραφο 8.
- 9.2. Εάν συμβαλλόμενο μέρος στην παρούσα συμφωνία το οποίο εφαρμόζει τον παρόντα κανονισμό ανακαλέσει έγκριση που έχει χορηγήσει προηγουμένως, ενημερώνει αμέσως τα άλλα συμβαλλόμενα μέρη στη Συμφωνία του 1958 που εφαρμόζουν τον παρόντα κανονισμό με τη διαβίβαση του δελτίου κοινοποίησης σύμφωνα με το υπόδειγμα που παρατίθεται στο παράρτημα 1 του παρόντος κανονισμού.
10. ΟΡΙΣΤΙΚΗ ΠΛΥΣΗ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ
- Αν ο κάτοχος της έγκρισης διακόψει οριστικά την παραγωγή ενός τύπου οχήματος που έχει εγκριθεί σύμφωνα με τον παρόντα κανονισμό, ενημερώνει σχετικά την αρχή που χορήγησε την έγκριση. Με τη λήψη της σχετικής γνωστοποίησης, η αρχή αυτή ενημερώνει σχετικά τα υπόλοιπα μέρη της συμφωνίας που εφαρμόζουν τον παρόντα κανονισμό μέσω εντύπου κοινοποίησης σύμφωνα με το υπόδειγμα του παραρτήματος 1 του παρόντος κανονισμού.
11. ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ
- 11.1. Από την ημερομηνία της επίσημης θέσης σε ισχύ του συμπληρώματος 10 της σειράς τροποποιήσεων 01 κανένα συμβαλλόμενο μέρος που εφαρμόζει τον παρόντα κανονισμό δεν αρνείται τη χορήγηση εγκρίσεων σύμφωνα με τον παρόντα κανονισμό, όπως τροποποιήθηκε με το συμπλήρωμα 10 της σειράς τροποποιήσεων 01.
- 11.2. 60 μήνες μετά την ημερομηνία έναρξης ισχύος που αναφέρεται στην παράγραφο 11.1 ανωτέρω, τα συμβαλλόμενα μέρη που εφαρμόζουν τον παρόντα κανονισμό χορηγούν εγκρίσεις μόνον αν ο τύπος οχήματος όσον αφορά τον αριθμό και τον τρόπο τοποθέτησης των διατάξεων φωτισμού και φωτεινής σηματοδότησης αντιστοιχεί στις απαιτήσεις του συμπληρώματος 10 στις σειράς τροποποιήσεων 01 στον παρόντα κανονισμό.
- 11.3. Υφιστάμενες εγκρίσεις που χορηγήθηκαν σύμφωνα με τον παρόντα κανονισμό πριν από την ημερομηνία που αναφέρεται στην προηγούμενη παράγραφο 11.2 εξακολουθούν να ισχύουν. Στην περίπτωση οχημάτων που ταξινομήθηκαν πρώτη φορά περισσότερο από 84 μήνες μετά την ημερομηνία έναρξης ισχύος που αναφέρεται στην παράγραφο 11.1 ανωτέρω, τα συμβαλλόμενα μέρη που εφαρμόζουν τον παρόντα κανονισμό μπορούν να απορρίψουν τον τύπο οχήματος όσον αφορά τον αριθμό και τον τρόπο τοποθέτησης των διατάξεων φωτισμού και φωτεινής σηματοδότησης που δεν πληρούν τις απαιτήσεις του συμπληρώματος 10 στις σειράς τροποποιήσεων 01 στον παρόντα κανονισμό.

12. ΟΝΟΜΑΣΙΕΣ ΚΑΙ ΔΙΕΥΘΥΝΣΕΙΣ ΤΩΝ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΠΟΥ ΕΙΝΑΙ ΑΡΜΟΔΙΕΣ ΓΙΑ ΤΗ ΔΙΕΞΑΓΩΓΗ ΔΟΚΙΜΩΝ ΕΓΚΡΙΣΗΣ ΚΑΙ ΤΩΝ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ

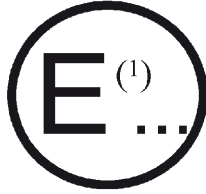
Τα συμβαλλόμενα μέρη της Συμφωνίας του 1958 που εφαρμόζουν τον παρόντα κανονισμό γνωστοποιούν στη Γραμματεία των Ηνωμένων Εθνών τις ονομασίες και τις διευθύνσεις των τεχνικών υπηρεσιών που είναι αρμόδιες για τη διεξαγωγή των δοκιμών έγκρισης, καθώς και των διοικητικών υπηρεσιών που χορηγούν τις εγκρίσεις και στις οποίες πρέπει να αποστέλλονται τα έντυπα που εκδίδονται σε άλλες χώρες και πιστοποιούν την έγκριση ή την επέκταση ή την άρνηση χορήγησης ή την ανάκληση έγκρισης.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1

ΚΟΙΝΟΠΟΙΗΣΗ

[Μέγιστο μέγεθος: Α4 (210 × 297 mm)]

Εκδοθείσα από: Ονομασία της διοικητικής υπηρεσίας

.....
 .....
 .....

αφορά ⁽²⁾: ΧΟΡΗΓΗΣΗ ΕΓΚΡΙΣΗΣ
 ΠΑΡΑΤΑΣΗ ΕΓΚΡΙΣΗΣ
 ΑΠΟΡΡΙΨΗ ΕΓΚΡΙΣΗΣ
 ΑΝΑΚΛΗΣΗ ΕΓΚΡΙΣΗΣ
 ΟΡΙΣΤΙΚΗ ΠΑΥΣΗ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ

τύπου οχήματος κατηγορίας L₃ όσον αφορά την τοποθέτηση διατάξεων φωτισμού και φωτεινής σηματοδότησης, σύμφωνα με τον κανονισμό αριθ. 53.

Αριθ. έγκρισης ..... Αριθ. επέκτασης .....

1. Εμπορική ονομασία ή μάρκα του οχήματος: .....
  2. Επωνυμία του κατασκευαστή του τύπου του οχήματος: .....
  3. Ονοματεπώνυμο και διεύθυνση του κατασκευαστή: .....
  4. Εάν υπάρχει, ονοματεπώνυμο και διεύθυνση του αντιπροσώπου του κατασκευαστή: .....
  5. Υποβλήθηκε προς έγκριση την: .....
  6. Τεχνική υπηρεσία αρμόδια για τη διεξαγωγή των δοκιμών έγκρισης: .....
  7. Ημερομηνία της έκθεσης δοκιμής: .....
  8. Αριθμός της έκθεσης δοκιμής: .....
  9. Συνοπτική περιγραφή: .....
- Διατάξεις φωτισμού του οχήματος:
- 9.1. Φανοί πορείας: ναι /όχι ⁽²⁾
  - 9.2. Φανοί διασταύρωσης: ναι /όχι ⁽²⁾
  - 9.3. Εμπρόσθιοι φανοί ομίχλης: ναι /όχι ⁽²⁾
  - 9.4. —
  - 9.5. Δείκτες κατεύθυνσης: ναι/όχι ⁽²⁾
  - 9.6. —
  - 9.7. —
  - 9.8. Σήμα κινδύνου: ναι / όχι ⁽²⁾
  - 9.9. Φανοί πέδησης: ναι / όχι ⁽²⁾

- 9.10. Διάταξη φωτισμού οπίσθιας πινακίδας κυκλοφορίας: ναι / όχι ⁽²⁾
- 9.11. Εμπρόσθιοι (πλευρικοί) φανοί θέσης: ναι / όχι ⁽²⁾
- 9.12. Οπίσθιοι (πλευρικοί) φανοί θέσης: ναι / όχι ⁽²⁾
- 9.13. Οπίσθιοι φανοί ομίχλης: ναι / όχι ⁽²⁾
- 9.14. —
- 9.15. —
- 9.16. Οπίσθιοι οπισθοαντανακλαστήρες μη τριγωνικοί: ναι/όχι ⁽²⁾
- 9.17. —
- 9.18. —
- 9.19. Πλευρικοί οπισθοαντανακλαστήρες, μη τριγωνικοί: ναι/όχι ⁽²⁾
- 9.20. Ισοδύναμοι φανοί: ναι / όχι ⁽²⁾
10. Ενδεχόμενες παρατηρήσεις: .....
11. Μάζες, όπως δηλώνονται από τον κατασκευαστή ⁽³⁾
- 11.1. Μάζα του οχήματος σε ετοιμότητα λειτουργίας:
- Συνολική μάζα: ..... kg
- Μάζα στον εμπρόσθιο τροχό: ..... kg
- Μάζα στον οπίσθιο τροχό: ..... kg
- 11.2. Μεικτή μάζα οχήματος:
- Συνολική μάζα ..... kg
- Μάζα στον εμπρόσθιο τροχό: ..... kg
- Μάζα στον οπίσθιο τροχό: ..... kg
12. Θέση του σήματος έγκρισης: .....
13. Λόγος(-οι) επέκτασης (αν υπάρχει): .....
14. Χορήγηση/απόρριψη/επέκταση/ανάκληση έγκρισης: ⁽²⁾
15. Τόπος: .....
16. Ημερομηνία: .....
17. Υπογραφή: .....
18. Στην παρούσα κοινοποίηση επισυνάπτεται ο κατάλογος των εγγράφων τα οποία κατατέθηκαν στη διοικητική υπηρεσία που εξέδωσε την έγκριση και διατίθενται ύστερα από αίτηση.

⁽¹⁾ Διακριτικός αριθμός της χώρας που χορήγησε/επεξέτεινε/απέρριψε/ανακάλεσε την έγκριση (βλέπε διατάξεις περί εγκρίσεως του παρόντος κανονισμού).

⁽²⁾ Διαγράφεται ό,τι δεν ισχύει.

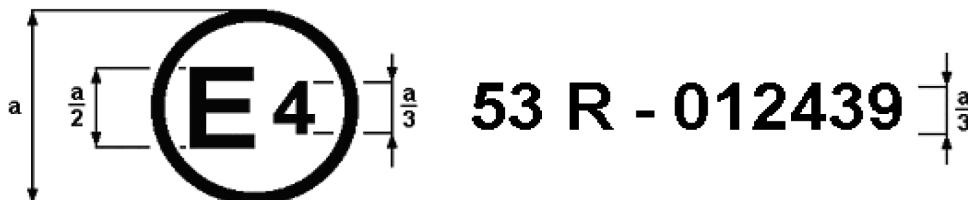
⁽³⁾ Τα τμήματα αυτά πρέπει να συμπληρωθούν, αν διεξάγεται η δοκιμή σύμφωνα με την παράγραφο 6.2.5.4.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 2

ΣΧΗΜΑΤΙΚΗ ΔΙΑΤΑΞΗ ΤΩΝ ΣΗΜΑΤΩΝ ΕΓΚΡΙΣΗΣ

ΥΠΟΔΕΙΓΜΑ Α

(βλέπε παράγραφο 4.4 του παρόντος κανονισμού)

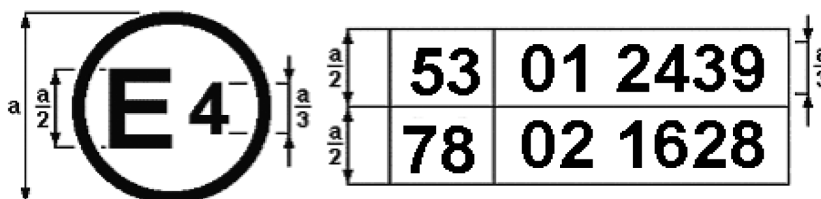

a = 8 mm τουλάχιστον

Το ανωτέρω σήμα έγκρισης τοποθετημένο σε μοτοσικλέτα δείχνει ότι ο σχετικός τύπος οχήματος έχει εγκριθεί στις Κάτω Χώρες (E 4) όσον αφορά την τοποθέτηση διατάξεων φωτισμού και φωτεινής σηματοδότησης σύμφωνα με τον κανονισμό αριθ. 53, όπως έχει τροποποιηθεί με τη σειρά τροποποιήσεων 01. Ο αριθμός έγκρισης υποδεικνύει ότι η έγκριση χορηγήθηκε σύμφωνα με τις απαιτήσεις του κανονισμού αριθ. 53.

ΥΠΟΔΕΙΓΜΑ Β

(βλέπε παράγραφο 4.5 του παρόντος κανονισμού)

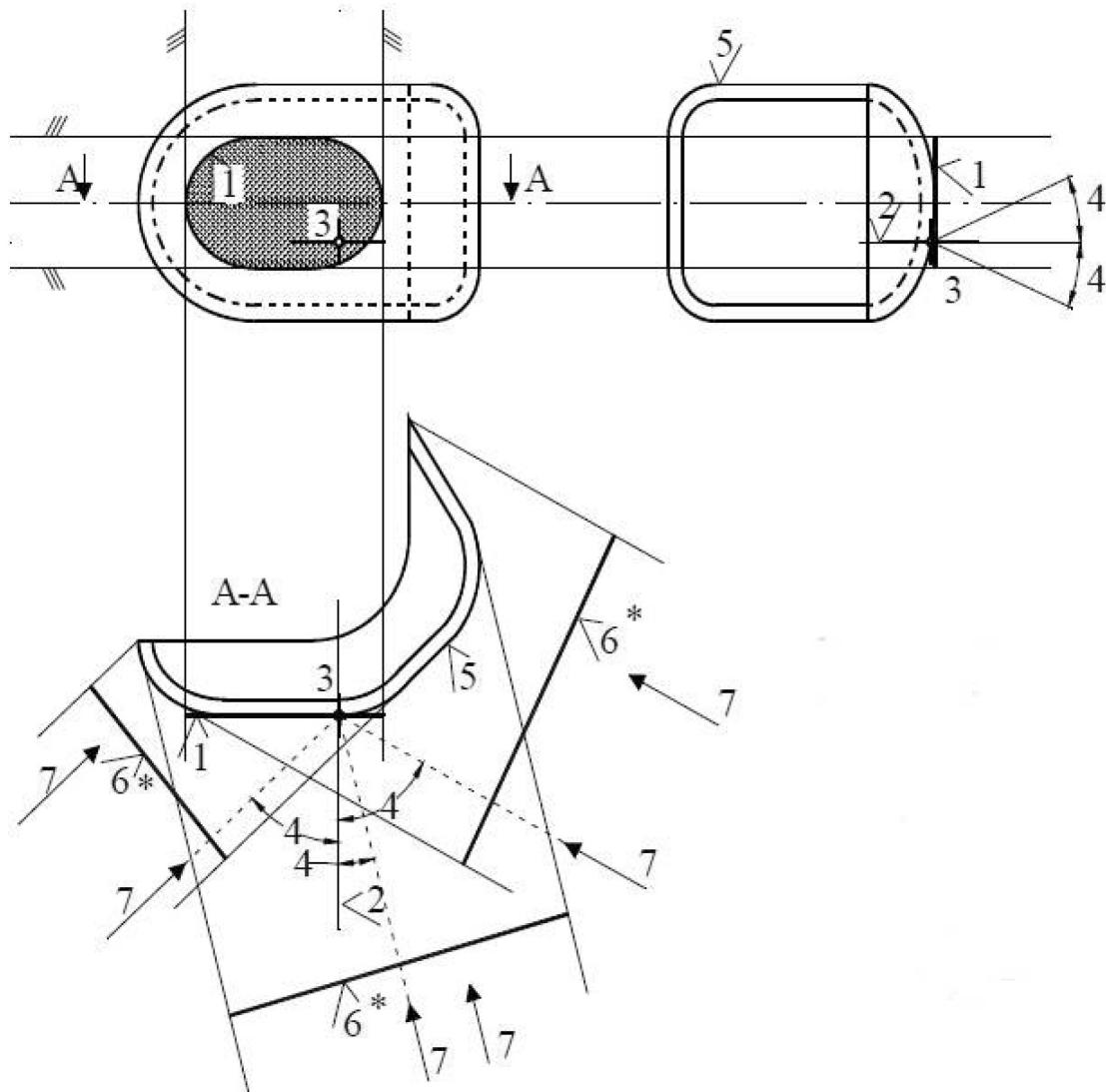
a = 8 mm τουλάχιστον

Το ανωτέρω σήμα έγκρισης, τοποθετημένο σε μοτοσικλέτα, δείχνει ότι ο σχετικός τύπος οχήματος έχει εγκριθεί στις Κάτω Χώρες (E 4) σύμφωνα με τους κανονισμούς 53 και 78 ⁽¹⁾. Οι αριθμοί έγκρισης δηλώνουν ότι, κατά την ημερομηνία που χορηγήθηκαν οι οικείες εγκρίσεις, ο κανονισμός αριθ. 53 περιελάμβανε τη σειρά τροποποιήσεων 01 και ο κανονισμός αριθ. 78 τη σειρά τροποποιήσεων 02.

⁽¹⁾ Ο δεύτερος αριθμός δίδεται απλώς ενδεικτικά.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 3

ΕΠΙΦΑΝΕΙΕΣ ΦΑΝΩΝ, ΑΞΟΝΑΣ ΚΑΙ ΚΕΝΤΡΟ ΑΝΑΦΟΡΑΣ ΚΑΙ ΓΩΝΙΕΣ ΓΕΩΜΕΤΡΙΚΗΣ ΟΡΑΤΟΤΗΤΑΣ

* Αυτή η επιφάνεια πρέπει να θεωρείται ως εφαπτόμενη της επιφάνειας εκπομπής φωτός.

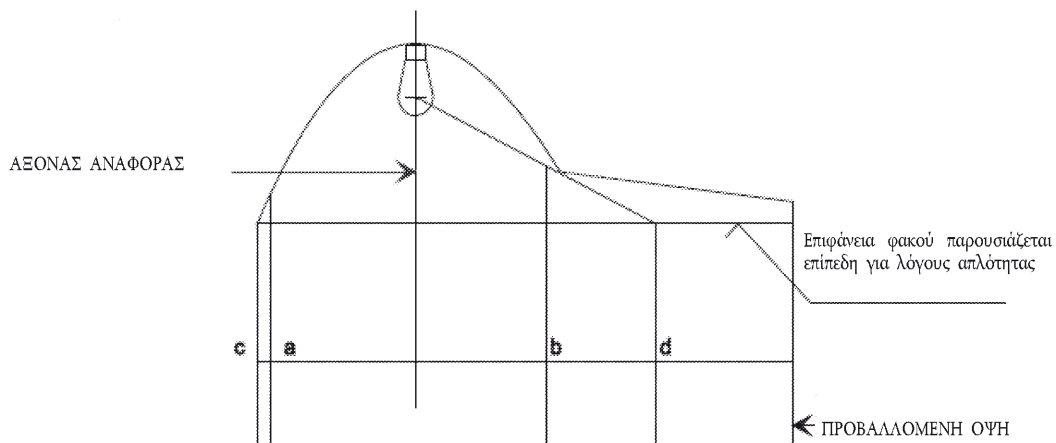
ΥΠΟΜΝΗΜΑ

- 1 Φωτιζουσα περιοχή
- 2 Άξονας αναφοράς
- 3 Κέντρο αναφοράς
- 4 Γωνία γεωμετρικής ορατότητας
- 5 Επιφάνεια εκπομπής φωτός
- 6 Εμφανής επιφάνεια
- 7 Διεύθυνση παρατήρησης

ΦΩΤΙΖΟΥΣΑ ΠΕΡΙΟΧΗ ΣΕ ΣΥΓΚΡΙΣΗ ΜΕ ΕΠΙΦΑΝΕΙΑ ΕΚΠΟΜΠΗΣ ΦΩΤΟΣ

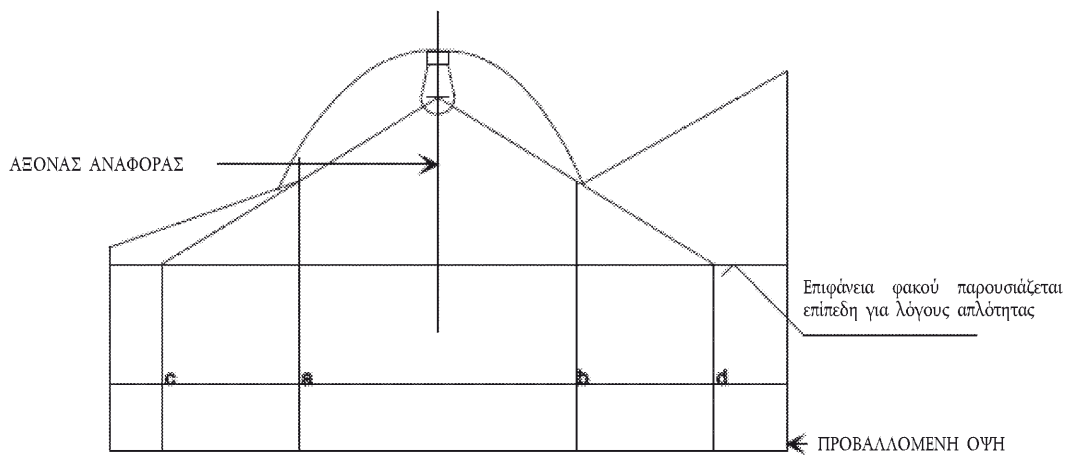
(Βλέπε παραγράφους 2.9 και 2.8 του παρόντος κανονισμού)

ΣΧΗΜΑ Α

	Φωτιζουσα επιφάνεια	Επιφάνεια εκπομπής φωτός
Οι άκρες είναι	a και b	c και d

ΣΧΕΔΙΟ Β

	Φωτιζουσα επιφάνεια	Επιφάνεια εκπομπής φωτός
Οι άκρες είναι	a και b	c και d

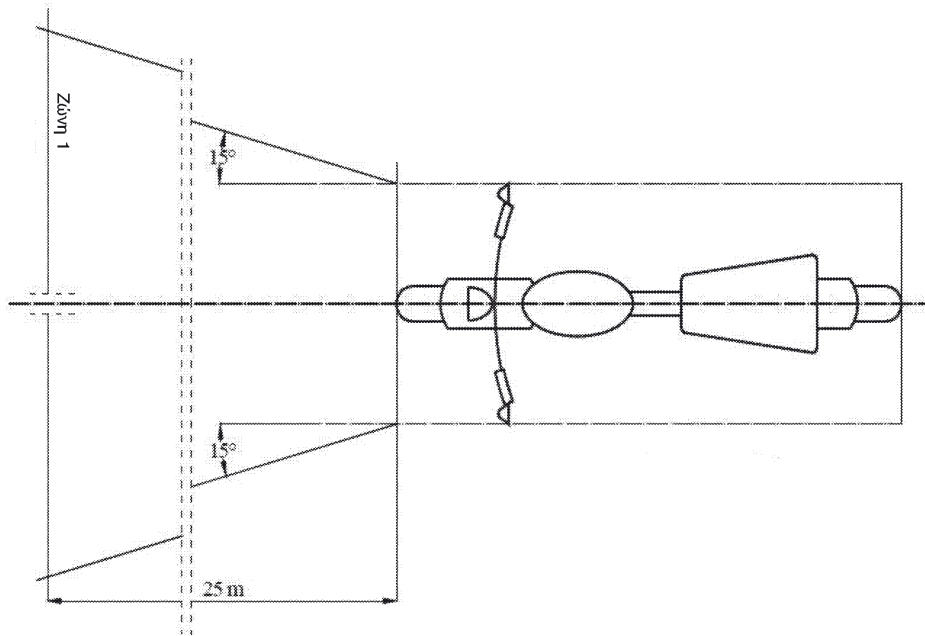
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 4

ΠΡΟΣ ΤΑ ΕΜΠΡΟΣ ΟΡΑΤΟΤΗΤΑ ΕΡΥΘΡΩΝ ΦΩΤΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΣ ΤΑ ΠΙΣΩ ΟΡΑΤΟΤΗΤΑ ΛΕΥΚΩΝ ΦΩΤΩΝ

(Βλέπε παράγραφο 5.9 του παρόντος κανονισμού)

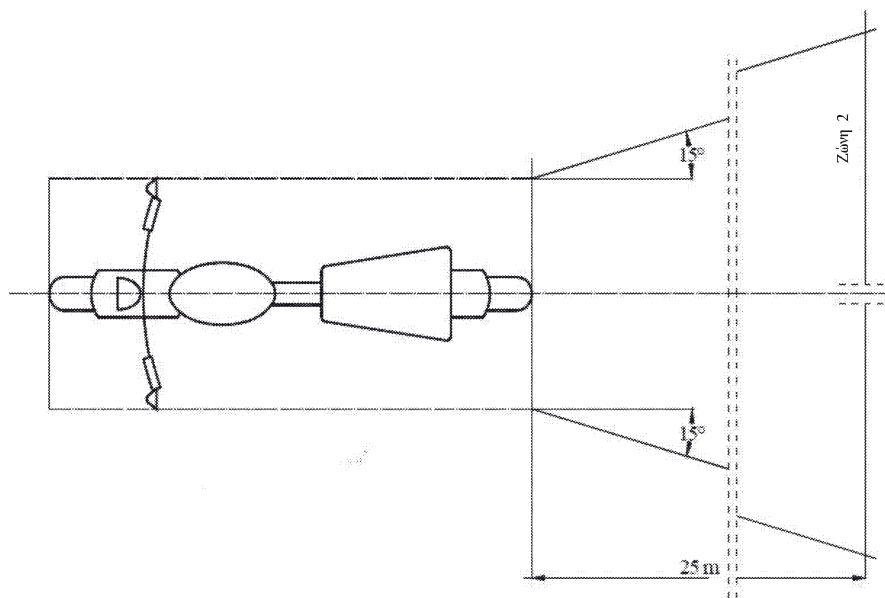
Σχήμα 1

Προς τα εμπρός ορατότητα κόκκινου φωτός

Σχήμα 2

Προς τα πίσω ορατότητα λευκού φωτός

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 5

ΕΛΕΓΧΟΣ ΣΥΜΜΟΡΦΩΣΗΣ ΤΗΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ

1. ΔΟΚΙΜΕΣ

1.1. Θέση των φανών

Η θέση των φανών όπως ορίζεται στην παράγραφο 6 ελέγχεται σύμφωνα με τις γενικές απαιτήσεις που παρατίθενται στην παράγραφο 5 του παρόντος κανονισμού. Οι μετρούμενες τιμές όσον αφορά τις αποστάσεις πρέπει να πληρούν τις επιμέρους προδιαγραφές που ισχύουν για κάθε είδος φανών.

1.2. Ορατότητα φανών

1.2.1. Οι γωνίες γεωμετρικής ορατότητας ελέγχονται σύμφωνα με την παράγραφο 2.11 του παρόντος κανονισμού. Οι τιμές που μετριοούνται για τις γωνίες πρέπει να πληρούν τις επιμέρους προδιαγραφές που ισχύουν για κάθε είδος φανών, επιτρέπεται όμως τα όρια των γωνιών να αποκλίνουν κατά $\pm 3^\circ$, όπως προβλέπεται στην παράγραφο 5.3 για την τοποθέτηση των διατάξεων φωτεινής σηματοδότησης.

1.2.2. Η ορατότητα του ερυθρού φωτός προς τα εμπρός και του λευκού φωτός προς τα πίσω ελέγχεται σύμφωνα με την παράγραφο 5.9 του παρόντος κανονισμού.

1.3. Ευθυγράμμιση των φανών διασταύρωσης προς τα εμπρός

1.3.1. Αρχική κλίση προς τα κάτω

(Η αρχική κλίση προς τα κάτω της αποκοπής της δέσμης πορείας ελέγχεται έναντι των απαιτήσεων της παραγράφου 6.2.5).

1.4. Ηλεκτρικές συνδέσεις και ενδεικτικά

Για τον έλεγχο των ηλεκτρικών συνδέσεων ανάβει κάθε φανός που είναι συνδεδεμένος με το ηλεκτρικό σύστημα της μοτοσικλέτας.

Οι φανοί και τα ενδεικτικά πρέπει να λειτουργούν σύμφωνα με τις διατάξεις των παραγράφων 5.10 έως 5.12 του παρόντος κανονισμού, καθώς και τις επιμέρους προδιαγραφές κάθε φανού.

1.5. Εντάσεις φωτός

1.5.1. Φανοί πορείας

Η συνολική μέγιστη ένταση των φανών πορείας είναι τέτοια ώστε να ικανοποιείται η απαίτηση που περιγράφεται στην παράγραφο 6.1.9 του παρόντος κανονισμού.

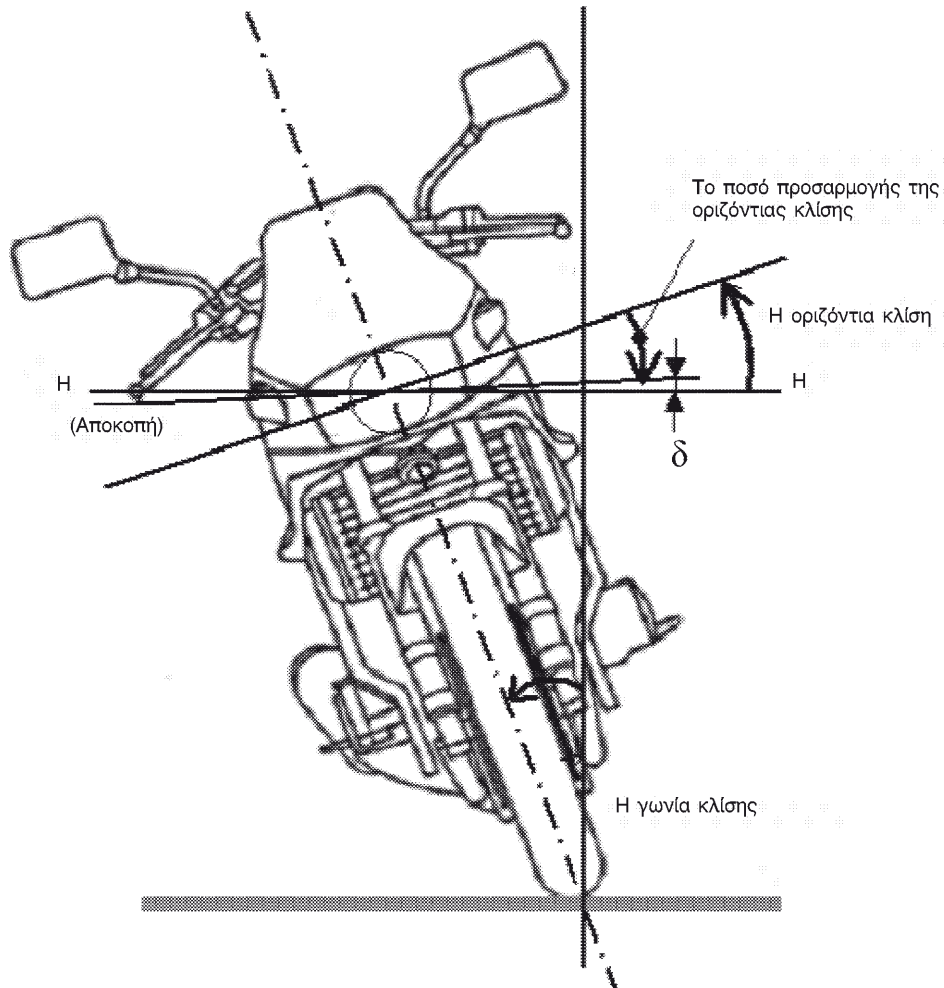
1.6. Η παρουσία, ο αριθμός, το χρώμα, η διάταξη και, κατά περίπτωση, η κατηγορία των φανών ελέγχονται με οπτική επιθεώρηση των φανών και των σημάτων τους. Τα χαρακτηριστικά αυτά πρέπει να πληρούν τις απαιτήσεις που καθορίζονται στην παράγραφο 5.13, καθώς και τις επιμέρους για κάθε φανό προδιαγραφές.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 6

ΕΠΕΞΗΓΗΣΗ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ «ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ ΚΛΙΣΗ», «ΤΗ ΓΩΝΙΑ ΚΛΙΣΗΣ» ΚΑΙ ΤΗ ΓΩΝΙΑ « δ »

Σχήμα 3

Σημείωση: το παρόν σχήμα δείχνει ότι η μοτοσικλέτα κλίνει προς τα δεξιά.

Μόνον τα πρωτότυπα κείμενα της ΟΕΕ/ΗΕ έχουν νομική ισχύ βάσει του διεθνούς δημόσιου δικαίου. Η κατάσταση και η ημερομηνία έναρξης ισχύος του παρόντος κανονισμού πρέπει να ελεγχθεί στην τελευταία έκδοση του εγγράφου που αφορά την κατάσταση προσχώρησης στους κανονισμούς ΟΕΕ/ΗΕ, δηλαδή του εγγράφου TRANS/WP.29/343, που είναι διαθέσιμο στον ακόλουθο δικτυακό τόπο:
<http://www.unece.org/trans/main/wp29/wp29wgs/wp29gen/wp29fdocstts.html>.

**Κανονισμός αριθ. 74 της Οικονομικής Επιτροπής των Ηνωμένων Εθνών για την Ευρώπη (ΟΕΕ/ΗΕ) —
Ενιαίες διατάξεις σχετικά με την έγκριση οχημάτων κατηγορίας L₁ όσον αφορά την τοποθέτηση
διατάξεων φωτισμού και φωτεινής σηματοδότησης**

Ενσωματώνει όλο το έγκυρο κείμενο έως:

Συμπλήρωμα 6 της σειράς τροπολογιών 01 — Ημερομηνία έναρξης ισχύος: 22 Ιουλίου 2009

Συμπλήρωμα 7 της σειράς τροπολογιών 01 — Ημερομηνία έναρξης ισχύος: 18 Νοεμβρίου 2012

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ

1. Πεδίο εφαρμογής
2. Ορισμοί
3. Αίτηση έγκρισης
4. Έγκριση
5. Γενικές προδιαγραφές
6. Επιμέρους προδιαγραφές
7. Ταξινόμηση οχημάτων
8. Συμμόρφωση της παραγωγής
9. Κυρώσεις σε περίπτωση μη συμμόρφωσης της παραγωγής
10. Τροποποίηση και επέκταση έγκρισης τύπου οχήματος όσον αφορά την εγκατάσταση διατάξεων φωτισμού και φωτεινής σηματοδότησης
11. Οριστική παύση παραγωγής
12. Μεταβατικές διατάξεις
13. Ονομασίες και διευθύνσεις των τεχνικών υπηρεσιών που είναι αρμόδιες για τη διεξαγωγή δοκιμών έγκρισης και των διοικητικών υπηρεσιών

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ

- Παράρτημα 1 — Κοινοποίηση σχετικά με την έγκριση ή επέκταση ή απόρριψη ή ανάκληση έγκρισης ή την οριστική διακοπή παραγωγής τύπου οχήματος (μοτοποδήλατο) όσον αφορά την τοποθέτηση διατάξεων φωτισμού και φωτεινής σηματοδότησης, σύμφωνα με τον κανονισμό αριθ. 74
- Παράρτημα 2 — Ρυθμίσεις για τα σήματα έγκρισης
- Παράρτημα 3 — Επιφάνειες φανών, άξονας και κέντρο αναφοράς και γωνίες γεωμετρικής ορατότητας
- Παράρτημα 4 — Εμπρόσθια ορατότητα ερυθρών φώτων και οπίσθια ορατότητα λευκών φώτων
- Παράρτημα 5 — Έλεγχος συμμόρφωσης της παραγωγής

1. ΠΕΔΙΟ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ
Ο παρών κανονισμός εφαρμόζεται σε οχήματα κατηγορίας L₁ ⁽¹⁾ αναφορικά με την εγκατάσταση διατάξεων φωτισμού και φωτεινής σηματοδότησης.
2. ΟΡΙΣΜΟΙ
Για τους σκοπούς του παρόντος κανονισμού,
  - 2.1. ως «έγκριση οχήματος» νοείται η έγκριση τύπου οχήματος όσον αφορά τον αριθμό και τον τρόπο τοποθέτησης των διατάξεων φωτισμού και φωτεινής σηματοδότησης.
  - 2.2. ως «τύπος οχήματος» νοείται κατηγορία μηχανοκίνητων οχημάτων τα οποία δεν παρουσιάζουν μεταξύ τους ουσιαστικές διαφορές όσον αφορά:
    - 2.2.1. τις διαστάσεις και το εξωτερικό σχήμα του οχήματος·
    - 2.2.2. τον αριθμό και τη θέση των διατάξεων·
    - 2.2.3. ομοίως, δεν θεωρούνται ως «οχήματα διαφορετικού τύπου» τα εξής:
      - 2.2.3.1. τα οχήματα που παρουσιάζουν διαφορές κατά την έννοια των παραγράφων 2.2.1 και 2.2.2 ανωτέρω, τα οποία όμως δεν συνεπάγονται τροποποίηση του είδους, του αριθμού, της θέσεως και της γεωμετρικής ορατότητας των επιβαλλόμενων φανών για τον θεωρούμενο τύπο οχήματος·
      - 2.2.3.2. τα οχήματα στα οποία τοποθετούνται φανοί εγκεκριμένοι βάσει ενός των κανονισμών που επισυνάπτονται στη συμφωνία του 1958 ή φανοί που επιτρέπονται στη χώρα στην οποία ταξινομούνται τα οχήματα ή λείπουν όταν η τοποθέτησή τους είναι προαιρετική·
  - 2.3. ως «εγκάρσιο επίπεδο» νοείται κατακόρυφο επίπεδο κάθετο στο διάμηκες διάμεσο επίπεδο του οχήματος·
  - 2.4. ως «όχημα άνευ φορτίου» νοείται όχημα χωρίς οδηγό ή επιβάτη και χωρίς φορτίο, αλλά με πλήρη δεξαμενή καυσίμου και τα συνήθως παρεχόμενα εργαλεία·
  - 2.5. ως «φανός» νοείται διάταξη που προορίζεται να φωτίζει τον δρόμο ή να εκπέμπει ένα φωτεινό σήμα στους άλλους χρήστες του δρόμου. Οι φανοί της οπίσθιας πινακίδας κυκλοφορίας και οι οπισθοανακλαστήρες πρέπει, επίσης, να θεωρούνται φανοί.
    - 2.5.1. ως «ισοδύναμοι φανοί» νοούνται φανοί που επιτελούν την ίδια λειτουργία και είναι εγκεκριμένοι στη χώρα στα μητρώα της οποίας είναι ταξινομημένο το όχημα· οι φανοί αυτοί δύνανται να έχουν διαφορετικά χαρακτηριστικά από τους φανούς με τους οποίους είναι εφοδιασμένο το όχημα κατά την έγκριση, υπό την προϋπόθεση ότι πληρούν τις απαιτήσεις του παρόντος κανονισμού·
    - 2.5.2. ως «ανεξάρτητοι φανοί» νοούνται διατάξεις με δική τους φωτίζουσα περιοχή, δική τους φωτεινή πηγή και δικό τους κέλυφος·
    - 2.5.3. ως «ομαδοποιημένοι φανοί» νοούνται διατάξεις με δική τους φωτίζουσα περιοχή και δική τους φωτεινή πηγή αλλά με κοινό κέλυφος·
    - 2.5.4. ως «συνδυασμένοι φανοί» νοούνται διατάξεις με δική τους φωτίζουσα περιοχή αλλά με κοινή φωτεινή πηγή και κοινό κέλυφος·
    - 2.5.5. ως «αμοιβαίως ενσωματωμένοι φανοί» νοούνται διατάξεις με δικές τους φωτεινές πηγές ή μία και μόνη φωτεινή πηγή που λειτουργεί υπό διαφορετικές συνθήκες (π.χ. οπτικές, μηχανικές ή ηλεκτρικές διαφορές), εξ ολοκλήρου ή εν μέρει κοινές φωτίζουσες περιοχές και κοινό κέλυφος·
    - 2.5.6. ως «προβολέας δέσμης πορείας» νοείται ο φανός που χρησιμεύει για να φωτίζει τον δρόμο σε μεγάλη απόσταση μπροστά από το όχημα·
    - 2.5.7. ως «προβολέας δέσμης διασταύρωσης» νοείται ο φανός που χρησιμεύει για να φωτίζει τον δρόμο μπροστά από το όχημα χωρίς να θαμπώνει ή να ενοχλεί τους οδηγούς που κινούνται στο αντίθετο ρεύμα ή άλλους χρήστες του δρόμου·
    - 2.5.8. ως «εμπρόσθιος φανός θέσης» νοείται ο φανός που χρησιμεύει για να δείχνει την παρουσία του οχήματος εκ των έμπροσθεν·

⁽¹⁾ Όπως ορίζεται στο παράρτημα 7 του ενοποιημένου ψηφίσματος για την κατασκευή οχημάτων (R.E.3), (έγγραφο TRANS/WP.29/78/Rev.1/Amend.2 όπως τροποποιήθηκε τελευταία με την τροπολογία 4).

- 2.5.9. ως «οπισθοανακλαστήρας» νοείται διάταξη που χρησιμεύει για να δείχνει την παρουσία του οχήματος με αντανάκλαση του φωτός που προέρχεται από φωτεινή πηγή μη συνδεδεμένη με το όχημα, όταν ο παρατηρητής είναι τοποθετημένος πλησίον αυτής της φωτεινής πηγής·
κατά το πνεύμα του παρόντος παραρτήματος, δεν θεωρούνται ως ανακλαστήρες οι ανακλαστικές πινακίδες αριθμού κυκλοφορίας·
- 2.5.10. ως «φανός-δείκτης κατεύθυνσης» νοείται ο φανός που χρησιμεύει για να υποδεικνύει στους άλλους χρήστες του οδικού δικτύου ότι ο οδηγός προτίθεται να αλλάξει κατεύθυνση προς τα δεξιά ή προς τα αριστερά.
ο φανός ή οι φανοί δείκτες κατεύθυνσης μπορούν, επίσης, να χρησιμοποιούνται σύμφωνα με τις διατάξεις του κανονισμού αριθ. 97.
- 2.5.11. ως «φανός πέδησης» νοείται ο φανός που χρησιμεύει για να δείχνει στους άλλους χρήστες της οδού όπισθεν του οχήματος ότι ο οδηγός ενεργοποιεί την πέδη πορείας·
- 2.5.12. ως «οπίσθιος φανός θέσης» νοείται ο φανός που χρησιμεύει για να δείχνει την παρουσία και το πλάτος του οχήματος όταν το τελευταίο παρατηρείται από πίσω·
- 2.5.13. ως «διάταξη φωτισμού οπίσθιας πινακίδας κυκλοφορίας» νοείται η διάταξη που χρησιμεύει για τον φωτισμό του χώρου που προορίζεται για την οπίσθια πινακίδα κυκλοφορίας· η διάταξη αυτή μπορεί να αποτελείται από πολλά οπτικά στοιχεία.
- 2.6. ως «επιφάνεια εξόδου φωτός» μιας «διάταξης φωτισμού», «διάταξης φωτεινής σηματοδότησης» ή ανακλαστήρα νοείται το σύνολο ή μέρος της εξωτερικής επιφάνειας του διαφανούς υλικού, όπως δηλώνεται στην αίτηση έγκρισης από τον κατασκευαστή της διάταξης στο σχήμα, βλ.επε παράρτημα 3·
- 2.7. «φωτίζουσα περιοχή» (βλέπε παράρτημα 3)·
- 2.7.1. ως «φωτίζουσα περιοχή διάταξης φωτισμού» (παράγραφοι 2.5.6 και 2.5.7) νοείται η ορθή προβολή του πλήρους ανοίγματος του ανακλαστικού κατόπτρου ή, στην περίπτωση φανού με ελλειψοειδές ανακλαστικό κάτοπτρο, του φακού προβολής επί εγκάρσιου επιπέδου. Εάν η διάταξη φωτισμού δεν έχει κάτοπτρο, εφαρμόζεται ο ορισμός της παραγράφου 2.7.2. Εάν η επιφάνεια εκπομπής φωτός του φανού καλύπτει τμήμα μόνον του ολικού ανοίγματος του ανακλαστήρα, λαμβάνεται υπόψη μόνον η προβολή αυτού του τμήματος.
Στην περίπτωση προβολέα δέσμης διασταύρωσης, η φωτίζουσα περιοχή έχει ως όριο το εμφανές ίχνος αποκοπής επί του φακού. Αν ο ανακλαστήρας και ο φακός ρυθμίζονται αμοιβαίως, χρησιμοποιείται η μέση ρύθμιση·
- 2.7.2. ως «φωτίζουσα επιφάνεια διάταξης φωτεινής σηματοδότησης εκτός από ανακλαστήρα» (παράγραφοι 2.5.8, 2.5.10, 2.5.11 και 2.5.12) νοείται η ορθή προβολή του φανού σε επίπεδο κάθετο προς τον άξονα αναφοράς του και σε επαφή με την εξωτερική επιφάνεια εκπομπής του φωτός του φανού. Η προβολή αυτή έχει ως όρια τα άκρα των πετασμάτων που κείνται σ' αυτό το επίπεδο, κάθε ένα από τα οποία επιτρέπει να περνάει κατά την κατεύθυνση του άξονα αναφοράς το 98 % μόνον της συνολικής φωτεινής έντασης του φωτός. Για να προσδιορισθούν το ανώτερο, το κατώτερο και τα πλευρικά άκρα του φανού, λαμβάνονται υπόψη μόνον τα πετάσματα με άκρο οριζόντιο ή κατακόρυφο·
- 2.7.3. ως «φωτίζουσα επιφάνεια οπισθοανακλαστήρα» (παράγραφος 2.5.9) νοείται η ορθή προβολή του οπισθοανακλαστήρα σε επίπεδο κάθετο προς τον άξονα αναφοράς του, που οροθετείται από επίπεδα επαπτόμενα στα ακρότατα σημεία του οπτικού συστήματος του οπισθοανακλαστήρα και παράλληλα προς αυτόν τον άξονα. Για τον καθορισμό του κατώτερου, του ανώτερου και των πλευρικών άκρων της διάταξης, λαμβάνονται υπόψη μόνον οριζόντια και κατακόρυφα επίπεδα·
- 2.8. ως «εμφανής επιφάνεια» για μια καθορισμένη διεύθυνση παρατήρησης, με αίτηση του κατασκευαστή ή του δεόντως εξουσιοδοτημένου αντιπροσώπου του, νοείται η ορθή προβολή:
είτε του περιγράμματος της φωτίζουσας επιφάνειας που έχει προβληθεί επί της εξωτερικής επιφάνειας του φακού (α-β),
ή της επιφάνειας εκπομπής του φωτός (c-d),
σε επίπεδο που είναι κάθετο στη διεύθυνση παρατήρησης και εφάπτεται του εξωτερικού ακρότατου σημείου του φακού (βλέπε παράρτημα 3 του παρόντος κανονισμού)·
- 2.9. ως «άξονας αναφοράς» νοείται ο χαρακτηριστικός άξονας του φανού που καθορίζεται από τον κατασκευαστή (του φανού) για να χρησιμεύει ως διεύθυνση αναφοράς ($H = 0^\circ$, $V = 0^\circ$) για γωνίες επιπέδου για φωτομετρικές μετρήσεις, καθώς και κατά την τοποθέτηση του φανού στο όχημα·
- 2.10. ως «κέντρο αναφοράς» νοείται η τομή του άξονα αναφοράς με την εξωτερική επιφάνεια εκπομπής φωτός· καθορίζεται από τον κατασκευαστή του φανού·

- 2.11. ως «γωνίες γεωμετρικής ορατότητας» νοούνται οι γωνίες που καθορίζουν το πεδίο της ελάχιστης στερεάς γωνίας εντός της οποίας η εμφανής επιφάνεια του φανού πρέπει να είναι ορατή. Το πεδίο αυτό της στερεάς γωνίας προοριζόμαστε από τα τμήματα της σφαίρας το κέντρο της οποίας συμπίπτει με το κέντρο αναφοράς του φανού, ενώ ο ισημερινός της είναι παράλληλος προς το έδαφος. Τα τμήματα αυτά καθορίζονται σε σχέση με τον άξονα αναφοράς. Οι οριζόντιες γωνίες β αντιστοιχούν στο γεωγραφικό μήκος. Οι κατακόρυφες γωνίες α στο γεωγραφικό πλάτος. Στο εσωτερικό των γωνιών γεωμετρικής ορατότητας, δεν πρέπει να υπάρχει εμπόδιο στη διάδοση του φωτός με σημείο εκκίνησης ένα οποιοδήποτε τμήμα της εμφανούς επιφάνειας του φανού που παρατηρείται από το άπειρο. Αν οι μετρήσεις πραγματοποιούνται πλησιέστερα στον φανό, η διεύθυνση παρατήρησης πρέπει να μετακινείται παράλληλα για να επιτευχθεί η ίδια ακρίβεια.
- Δεν λαμβάνονται υπόψη εμπόδια στο εσωτερικό των γωνιών γεωμετρικής ορατότητας, τα οποία υπήρχαν ήδη κατά την έγκριση τύπου του φανού.
- Εάν, όταν τοποθετηθεί ο φανός, κάποιο τμήμα της εμφανούς επιφάνειας του φανού αποκρύπτεται από κάποια άλλα μέρη του οχήματος, πρέπει να αποδεικνύεται ότι το μη αποκρυπτόμενο τμήμα του φανού εξακολουθεί να συμμορφώνεται με τις φωτομετρικές τιμές που προβλέπονται για την έγκριση της διάταξης ως οπτικής μονάδας (βλέπε παράρτημα 3 του παρόντος κανονισμού). Ωστόσο, όταν η κατακόρυφη γωνία γεωμετρικής ορατότητας κάτω από το οριζόντιο επίπεδο μπορεί να μειωθεί στις 5° (φανός σε ύψος μικρότερο από 750 mm πάνω από το έδαφος), το φωτομετρικό πεδίο μετρήσεων της εγκατεστημένης οπτικής μονάδας μπορεί να μειωθεί στις 5° κάτω από το οριζόντιο επίπεδο.
- 2.12. ως «απόσταση εξωτερικό άκρο» κάθε πλευράς του οχήματος, νοείται το επίπεδο που είναι παράλληλο προς το διάμηκες διάμεσο επίπεδο του οχήματος και εφάπτεται του πλευρικού εξωτερικού άκρου της, μη λαμβανομένων υπόψη των κατόπτρων οδήγησης, των φανών δεικτών κατεύθυνσης, των φανών εμπρόσθιας και οπίσθιας θέσης και των ανακλαστήρων·
- 2.13. ως «συνολικό πλάτος» νοείται η απόσταση μεταξύ των δύο κατακόρυφων επιπέδων που ορίζονται στην παράγραφο 2.12 ανωτέρω·
- 2.14. ως «ενιαίος φανός» νοείται διάταξη ή μέρος διάταξης, που επιτελεί μία μόνον λειτουργία, έχει μία εμφανή επιφάνεια στην κατεύθυνση του άξονα αναφοράς (βλέπε παράγραφο 2.8 του παρόντος κανονισμού) και μία ή περισσότερες φωτεινές πηγές.
- Όσον αφορά την τοποθέτηση σε όχημα, ως «ενιαίος φανός» νοείται επίσης κάθε συγκρότημα δύο ανεξάρτητων ή ομαδοποιημένων φανών, πανομοιότυπων ή μη, που επιτελούν την ίδια λειτουργία, εφόσον τοποθετηθούν έτσι ώστε η προβολή της εμφανούς επιφάνειας των φανών κατά τη διεύθυνση του άξονα αναφοράς να καταλαμβάνει τουλάχιστον το 60 τοις εκατό της επιφάνειας του μικρότερου ορθογώνιου παραλληλογράμμου στο οποίο εγγράφονται οι προβολές των εν λόγω εμφανών επιφανειών κατά τη διεύθυνση του άξονα αναφοράς. Σε αυτή την περίπτωση, όπου απαιτείται έγκριση, κάθε ένας από αυτούς τους φανούς εγκρίνεται ως φανός τύπου «D». Αυτός ο πιθανός συνδυασμός δεν εφαρμόζεται στους φανούς πορείας και στους φανούς διασταύρωσης·
- 2.15. ως «απόσταση μεταξύ δύο φανών» που είναι στραμμένοι στην ίδια κατεύθυνση νοείται η μικρότερη απόσταση μεταξύ των δύο εμφανών επιφανειών στην κατεύθυνση του άξονα αναφοράς. Όταν η απόσταση μεταξύ των φανών πληροί σαφώς τις απαιτήσεις του κανονισμού, δεν χρειάζεται να προσδιορίζονται τα ακριβή άκρα των εμφανών επιφανειών·
- 2.16. ως «ενδεικτικό λειτουργίας» νοείται ένα οπτικό ή ακουστικό σήμα (ή κάποιο ισοδύναμο σήμα) που δείχνει ότι μια διάταξη έχει τεθεί σε λειτουργία και αν λειτουργεί σωστά ή όχι·
- 2.17. ως «ενδεικτικό σύμπλεξης» νοείται οπτικό (ή κάποιο ισοδύναμο σήμα) που δείχνει ότι μια διάταξη έχει τεθεί σε λειτουργία, αλλά δεν δείχνει αν λειτουργεί σωστά ή όχι·
- 2.18. ως «προαιρετικός φανός» νοείται φανός του οποίου η τοποθέτηση επαφίεται στη διακριτική ευχέρεια του κατασκευαστή του οχήματος·
- 2.19. ως «έδαφος» νοείται η επιφάνεια επί της οποίας ευρίσκεται το όχημα, η οποία πρέπει να είναι ουσιαστικά οριζόντια·
- 2.20. ως «διάταξη» νοείται στοιχείο ή σύνολο στοιχείων που χρησιμοποιούνται για την εκτέλεση μιας ή περισσότερων λειτουργιών·
- 2.21. «Χρώμα του φωτός που εκπέμπει η διάταξη». Οι ορισμοί του χρώματος του εκπεμπόμενου φωτός που δίνονται στον κανονισμό αριθ. 48 και τη σειρά τροποποιήσεων του που είναι σε ισχύ κατά τη στιγμή της εφαρμογής της έγκρισης τύπου ισχύουν για τον παρόντα κανονισμό.

3. ΑΙΤΗΣΗ ΕΓΚΡΙΣΗΣ
- 3.1. Η αίτηση έγκρισης ενός τύπου οχήματος όσον αφορά την τοποθέτηση των διατάξεων φωτισμού και φωτεινής σηματοδότησης υποβάλλεται από τον κατασκευαστή του οχήματος ή τον δεόντως εξουσιοδοτημένο αντιπρόσωπό του.
- 3.2. Συνοδεύεται δε από τα κατωτέρω έγγραφα εις τριπλούν και τα εξής στοιχεία:
- 3.2.1. περιγραφή του τύπου οχήματος όσον αφορά τα στοιχεία που αναγράφονται στις παραγράφους 2.2.1 και 2.2.2 ανωτέρω· προσδιορίζεται ο δεόντως αναγνωρισμένος τύπος οχήματος·
- 3.2.2. κατάλογος των διατάξεων που προορίζονται από τον κατασκευαστή να διαμορφώσουν τον εξοπλισμό φωτισμού και σηματοδότησης· ο κατάλογος μπορεί να περιλαμβάνει διάφορους τύπους διατάξεων για κάθε λειτουργία· κάθε τύπος ταυτοποιείται δεόντως (εθνικό ή διεθνές σήμα έγκρισης τύπου, εάν εγκρίθηκε, όνομα κατασκευαστή κ.λπ.)· ο δε κατάλογος μπορεί να περιλαμβάνει επιπροσθέτως σε σχέση με κάθε λειτουργία την πρόσθετη επισήμανση «ή ισοδύναμες διατάξεις»·
- 3.2.3. σχεδιάγραμμα του εξοπλισμού φωτισμού και φωτεινής σηματοδότησης ως σύνολο, στο οποίο να φαίνεται η θέση των διαφόρων διατάξεων στο όχημα·
- 3.2.4. εάν είναι αναγκαίο, για την εξακρίβωση της συμμόρφωσης προς τις διατάξεις του παρόντος κανονισμού, σχεδιάγραμμα ή σχεδιαγράμματα για κάθε επιμέρους φανό όπου να φαίνεται η φωτιζουσα περιοχή, όπως ορίζεται στην παράγραφο 2.7.1 ανωτέρω, η επιφάνεια εξόδου φωτός, όπως ορίζεται στην παράγραφο 2.6, ο άξονας αναφοράς, όπως ορίζεται στην παράγραφο 2.9 και το κέντρο αναφοράς, όπως ορίζεται στην παράγραφο 2.10. Οι πληροφορίες αυτές δεν είναι απαραίτητες στην περίπτωση του φανού της οπίσθιας πινακίδας κυκλοφορίας (παράγραφος 2.5.13).
- 3.2.5. Η αίτηση πρέπει να περιλαμβάνει δήλωση της μεθόδου που χρησιμοποιείται για τον καθορισμό της εμφανούς επιφάνειας (βλέπε παράγραφο 2.8).
- 3.3. Στην τεχνική υπηρεσία που διενεργεί τις δοκιμές έγκρισης προσκομίζεται ένα άνευ φορτίου όχημα με πλήρες σύνολο εξοπλισμού φωτισμού και φωτεινής σηματοδότησης, όπως προβλέπεται στην παράγραφο 3.2.2 ανωτέρω και αντιπροσωπευτικό του προς έγκριση τύπου οχήματος.
4. ΕΓΚΡΙΣΗ
- 4.1. Εάν ο τύπος του οχήματος που υποβάλλεται προς έγκριση δυνάμει του παρόντος κανονισμού πληροί τις απαιτήσεις του κανονισμού σε σχέση με όλες τις διατάξεις που περιλαμβάνονται στον κατάλογο, χορηγείται έγκριση για τον συγκεκριμένο τύπο οχήματος.
- 4.2. Σε κάθε εγκεκριμένο τύπο χορηγείται αριθμός έγκρισης. Τα πρώτα δύο ψηφία (προς το παρόν 01 για τον κανονισμό στη σειρά τροποποιήσεων του 01) δηλώνουν τη σειρά τροποποιήσεων που ενσωματώνουν τις πιο πρόσφατες σημαντικές τεχνικές τροποποιήσεις που έγιναν στον κανονισμό την εποχή της έκδοσης της έγκρισης. Το ίδιο συμβαλλόμενο μέρος δεν πρέπει να δίνει τον αριθμό αυτό και σε άλλο τύπο οχήματος ή στον ίδιο τύπο οχήματος, αλλά με εξοπλισμό που δεν περιλαμβάνεται στον κατάλογο που αναφέρεται στην παράγραφο 3.2.2 ανωτέρω, με την επιφύλαξη των διατάξεων της παραγράφου 7 του παρόντος κανονισμού.
- 4.3. Η ανακοίνωση της χορήγησης, της παράτασης, της άρνησης ή της ανάκλησης της έγκρισης ή της οριστικής παύσης παραγωγής τύπου/τμήματος οχήματος σύμφωνα με τον παρόντα κανονισμό κοινοποιείται στα συμβαλλόμενα μέρη της συμφωνίας του 1958 τα οποία εφαρμόζουν τον παρόντα κανονισμό, μέσω ενός εντύπου σύμφωνα με το υπόδειγμα του παραρτήματος 1 του παρόντος κανονισμού.
- 4.4. Σε κάθε όχημα που συμφωνεί με τον εγκεκριμένο τύπο οχήματος στα πλαίσια του παρόντος κανονισμού, τοποθετείται εμφανώς και σε εύκολα προσπελάσιμο σημείο το οποίο ορίζεται στο έντυπο έγκρισης, διεθνές σήμα έγκρισης που αποτελείται από:
- 4.4.1. κύκλο που περιβάλλει τον χαρακτήρα «E», ακολουθούμενο από τον χαρακτηριστικό αριθμό της χώρας η οποία έχει χορηγήσει την έγκριση·⁽¹⁾
- 4.4.2. τον αριθμό του παρόντος κανονισμού, ακολουθούμενο από το γράμμα «R», μια παύλα και τον αριθμό έγκρισης στα δεξιά του κύκλου που περιγράφεται στην παράγραφο 4.4.1.

⁽¹⁾ Οι διακριτικοί αριθμοί των μερών της συμφωνίας του 1958 παρουσιάζονται στο παράρτημα 3 του ενοποιημένου ψηφίσματος για την κατασκευή οχημάτων (R.E.3), έγγραφο TRANS/WP.29/78/Αναθ. 2.

- 4.5. Εάν το όχημα συμμορφώνεται με τύπο οχήματος που έχει εγκριθεί στο πλαίσιο ενός ή περισσότερων άλλων κανονισμών προσαρτημένων στη συμφωνία, στη χώρα η οποία χορηγεί έγκριση δύναμει του παρόντος κανονισμού, δεν χρειάζεται να επαναλαμβάνεται το σύμβολο που καθορίζεται στην παράγραφο 4.4.1· σε μια τέτοια περίπτωση, ο κανονισμός και οι αριθμοί έγκρισης, καθώς και τα επιπρόσθετα σύμβολα όλων των κανονισμών βάσει των οποίων έχει χορηγηθεί έγκριση στη χώρα που έχει χορηγήσει έγκριση βάσει του παρόντος κανονισμού, τοποθετούνται σε κατακόρυφες στήλες στα δεξιά του συμβόλου που προβλέπεται στην παράγραφο 4.4.1.
- 4.6. Το σήμα έγκρισης είναι ευανάγνωστο και ανεξίτηλο.
- 4.7. Το σήμα έγκρισης τίθεται κοντά ή πάνω στην πινακίδα με τα στοιχεία που τοποθετεί ο κατασκευαστής.
- 4.8. Στο παράρτημα 2 του παρόντος κανονισμού δίνονται παραδείγματα του τρόπου διάταξης των σημάτων έγκρισης.
5. ΓΕΝΙΚΕΣ ΠΡΟΔΙΑΓΡΑΦΕΣ
- 5.1. Οι διατάξεις φωτισμού και φωτεινής σηματοδότησης πρέπει να έχουν τοποθετηθεί κατά τέτοιο τρόπο ώστε, υπό κανονικές συνθήκες χρήσης και παρ' όλες τις δονήσεις στις οποίες δύνανται να υποβληθούν, να διατηρούν τα επιβαλλόμενα από τον παρόντα κανονισμό χαρακτηριστικά και το όχημα να δύναται να πληροί τις απαιτήσεις του παρόντος κανονισμού. Ειδικότερα, πρέπει να αποκλείεται η ακούσια απορρύθμιση των φανών.
- 5.2. Οι διατάξεις φωτισμού και φωτεινής σηματοδότησης τοποθετούνται κατά τρόπον ώστε να μπορεί να πραγματοποιείται με ευκολία η σωστή ρύθμιση του προσανατολισμού τους.
- 5.3. Σε όλες τις διατάξεις φωτεινής σηματοδότησης ο άξονας αναφοράς του τοποθετημένου στο όχημα φανού είναι παράλληλος προς το επίπεδο στήριξης του οχήματος στο δρόμο· επιπλέον, είναι κάθετος προς το διάμηκες διάμεσο επίπεδο του οχήματος στην περίπτωση πλευρικών αντανακλαστήρων και φανών πλευρικής σήμανσης και παράλληλος προς αυτό το επίπεδο στην περίπτωση όλων των υπόλοιπων διατάξεων σηματοδότησης.
- Ανοχή $\pm 3^\circ$ επιτρέπεται σε κάθε διεύθυνση.
- Επιπλέον, εάν οι προδιαγραφές για την τοποθέτηση παρέχονται από τον κατασκευαστή πρέπει να τηρούνται.
- 5.4. Ελλείπει ειδικών οδηγιών, το ύψος και ο προσανατολισμός των φανών ελέγχεται με το όχημα άνευ φορτίου και τοποθετημένο σε επίπεδη, οριζόντια επιφάνεια με το διάμεσο διάμηκες επίπεδό του σε κατακόρυφη θέση και το τιμόνι στη θέση που αντιστοιχεί στην ευθεία κίνηση προς τα εμπρός.
- 5.5. Ελλείπει ειδικών προδιαγραφών:
- 5.5.1. μόνοι φανοί ή ανακλαστήρες τοποθετούνται έτσι ώστε το κέντρο αναφοράς τους να κείται στο διάμεσο διάμηκες επίπεδο του οχήματος·
- 5.5.2. φανοί που συγκροτούν ζεύγος και που επιτελούν την ίδια λειτουργία:
- 5.5.2.1. τοποθετούνται συμμετρικά ως προς το διάμηκες διάμεσο επίπεδο·
- 5.5.2.2. είναι συμμετρικοί μεταξύ τους ως προς το διάμηκες διάμεσο επίπεδο·
- 5.5.2.3. πληρούν τις ίδιες χρωματομετρικές προδιαγραφές·
- 5.5.2.4. έχουν πανομοιότυπα ονομαστικά φωτομετρικά χαρακτηριστικά· και
- 5.5.2.5. ανάβουν και σβήνουν ταυτόχρονα.
- 5.6. Οι φανοί μπορεί να είναι ομαδοποιημένοι, συνδυασμένοι ή αμοιβαίως ενσωματωμένοι μεταξύ τους, υπό την προϋπόθεση ότι πληρούνται όλες οι απαιτήσεις σχετικά με το χρώμα, τη θέση, τον προσανατολισμό, τη γεωμετρική ορατότητα, τις ηλεκτρικές συνδέσεις και άλλες απαιτήσεις, εφόσον υπάρχουν.
- 5.7. Το μέγιστο ύψος από το έδαφος μετρείται από το υψηλότερο σημείο και το ελάχιστο ύψος από το χαμηλότερο σημείο της εμφανούς επιφάνειας προς την κατεύθυνση του άξονα αναφοράς. Στην περίπτωση των προβολέων δέσμης διασταύρωσης, το ελάχιστο ύψος ως προς το έδαφος μετρείται από το κατώτατο σημείο της ενεργού εξόδου του φωτός από το οπτικό σύστημα (π.χ. ανακλαστήρας, φακός, φακός προβολής), ανεξαρτήτως της χρήσης του.

Όταν το (μέγιστο και ελάχιστο) ύψος από το έδαφος πληροί σαφώς τις απαιτήσεις του κανονισμού, δεν χρειάζεται να προσδιορίζονται τα επακριβή άκρα οποιασδήποτε επιφάνειας.

Όταν πρόκειται για απόσταση μεταξύ φανών, η θέση, όσον αφορά το πλάτος, καθορίζεται από τα εσωτερικά άκρα της εμφανούς επιφάνειας στην κατεύθυνση του άξονα αναφοράς.

Όταν η θέση, όσον αφορά το πλάτος, πληροί σαφώς τις απαιτήσεις του κανονισμού, δεν χρειάζεται να προσδιορίζονται τα επακριβή άκρα οποιασδήποτε επιφάνειας.

- 5.8. Ελλείψει ειδικών προδιαγραφών, δεν επιτρέπεται να αναβοσβήνει κανένας φανός εκτός των φανών-δεικτών κατεύθυνσης και του σήματος κινδύνου.
- 5.9. Κανένα ερυθρό φως δεν θα είναι ορατό προς τα εμπρός και κανένα λευκό φως δεν θα είναι ορατό προς τα πίσω. Η συμμόρφωση με αυτήν την απαίτηση επαληθεύεται όπως φαίνεται παρακάτω (βλέπε σχέδιο στο παράρτημα 4):
- 5.9.1. ορατότητα ερυθρού φωτός εκ των έμπροσθεν: ένας ερυθρός φανός δεν πρέπει να είναι άμεσα ορατός σε κάποιον παρατηρητή που κινείται στη ζώνη 1 ενός εγκάρσιου επιπέδου που βρίσκεται 25 m μπροστά από το όχημα·
- 5.9.2. ορατότητα λευκού φωτός εκ των όπισθεν: ένας λευκός φανός δεν πρέπει να είναι άμεσα ορατός σε παρατηρητή που κινείται στη ζώνη 2 εγκάρσιου επιπέδου που βρίσκεται 25 m πίσω από το όχημα·
- 5.9.3. στα αντίστοιχα επίπεδά τους, οι ζώνες 1 και 2, όπως τις βλέπει ο παρατηρητής, ορίζονται:
- 5.9.3.1. καθ' ύψος, από δύο οριζόντια επίπεδα 1 m και 2,2 m, αντίστοιχα, πάνω από το έδαφος.
- 5.9.3.2. κατά πλάτος, από δύο κατακόρυφα επίπεδα τα οποία, σχηματίζοντας προς τα εμπρός και προς τα πίσω, αντίστοιχα, μια γωνία 15° προς τα έξω σε σχέση με το διάμηκες διάμεσο επίπεδο του οχήματος, διέρχονται από το σημείο ή τα σημεία επαφής των κατακόρυφων επιπέδων που είναι παράλληλα προς το διάμηκες διάμεσο επίπεδο του οχήματος, ορίζοντας το συνολικό πλάτος του οχήματος· εάν υπάρχουν περισσότερα του ενός σημεία επαφής, αυτό που είναι πιο μπροστά απ' όλα αντιστοιχεί στο εμπρόσθιο επίπεδο και αυτό που είναι πιο πίσω απ' όλα αντιστοιχεί στο οπίσθιο επίπεδο.
- 5.10. Οι ηλεκτρικές συνδέσεις πρέπει να είναι τέτοιες, ώστε ο εμπρόσθιος φανός θέσης ή, όταν δεν υπάρχει εμπρόσθιος φανός θέσης, ο προβολέας δέσμης διασταύρωσης, ο οπίσθιος φανός θέσης και η διάταξη φωτισμού της οπίσθιας πινακίδας αριθμού κυκλοφορίας να ανάβουν και να σβήνουν οπωσδήποτε ταυτόχρονα.
- 5.11. Απουσία ειδικών οδηγιών, η ηλεκτρική σύνδεση είναι τέτοια ώστε ο προβολέας δέσμης πορείας και ο προβολέας δέσμης διασταύρωσης να μην μπορούν να ανάψουν εκτός αν οι φανοί που αναφέρονται στην παράγραφο 5.10 ανωτέρω είναι επίσης αναμμένοι. Ωστόσο, η απαίτηση αυτή δεν πρέπει να ικανοποιείται στην περίπτωση του προβολέα δέσμης πορείας και του προβολέα δέσμης διασταύρωσης, όταν οι φωτεινές προειδοποιήσεις τους συνίστανται στο άναμμα του προβολέα δέσμης διασταύρωσης περιοδικά, περιοδικά σε μικρά χρονικά διαστήματα, ή στο άναμμα του προβολέα δέσμης διασταύρωσης και του προβολέα δέσμης πορείας εναλλακτικά σε μικρά χρονικά διαστήματα.
- 5.11.1. Ο προβολέας είναι αυτομάτως αναμμένος, όταν ο κινητήρας λειτουργεί.
- 5.12. Ενδεικτικές λυχνίες
- 5.12.1. Κάθε ενδεικτική λυχνία είναι άμεσα ορατή στον οδηγό στην κανονική θέση οδήγησης.
- 5.12.2. Τον ρόλο του ενδεικτικού «σύμπλεξης» σύμφωνα με τον παρόντα κανονισμό μπορεί να παίζει και ένα ενδεικτικό «λειτουργίας».
- 5.13. Χρώματα των λαμπτήρων ⁽¹⁾
- Τα χρώματα των λαμπτήρων που αναφέρονται στον παρόντα κανονισμό είναι ως εξής:
προβολέας δέσμης πορείας:	λευκό
προβολέας δέσμης διασταύρωσης:	λευκό
εμπρόσθιος φανός θέσης:	λευκό

⁽¹⁾ Η μέτρηση των συντεταγμένων χρωματικότητας του εκπεμπόμενου φωτός από τον φανό δεν αποτελεί μέρος του παρόντος κανονισμού.

εμπρόσθιος οπισθοανακλαστήρας, μη τριγωνικός:	ερυθρό
πλευρικός οπισθοανακλαστήρας, μη τριγωνικός:	κίτρινο ήλεκτρου εμπρός κίτρινο ήλεκτρου ή ερυθρό πίσω
οπισθοανακλαστήρας ποδομοχλών:	κίτρινο ήλεκτρου
οπίσθιος οπισθοανακλαστήρας, μη τριγωνικός:	ερυθρό
φανός-δείκτης πορείας:	κίτρινο ήλεκτρου
φανός πέδησης:	ερυθρό
οπίσθιος φανός θέσης:	ερυθρό
φανός οπίσθιας πινακίδας κυκλοφορίας:	λευκό

- 5.14. Κάθε όχημα που υποβάλλεται προς έγκριση σύμφωνα με τον παρόντα κανονισμό εξοπλίζεται με τις ακόλουθες διατάξεις φωτισμού και φωτεινής σηματοδότησης:
- 5.14.1. προβολέας δέσμης διασταύρωσης (παράγραφος 6.2)·
- 5.14.2. οπίσθιος φανός θέσης (παράγραφος 6.10)·
- 5.14.3. πλευρικός οπισθοανακλαστήρας, μη τριγωνικός (παράγραφος 6.5)·
- 5.14.4. οπίσθιος οπισθοανακλαστήρας, μη τριγωνικός (παράγραφος 6.7)·
- 5.14.5. οπισθοανακλαστήρες ποδομοχλών (παράγραφος 6.6), μόνο για μοτοποδήλατα με ποδομοχλούς·
- 5.14.6. φανός πέδησης (παράγραφος 6.9)·
- 5.14.7. διάταξη φωτισμού της οπίσθιας πινακίδας αριθμού κυκλοφορίας, όταν απαιτείται αυτή η πινακίδα (παράγραφος 6.11)·
- 5.15. Επιπλέον, μπορεί να εξοπλιστεί με τις παρακάτω διατάξεις φωτισμού και φωτεινής σηματοδότησης:
- 5.15.1. προβολέας δέσμης πορείας (παράγραφος 6.1)·
- 5.15.2. εμπρόσθιος φανός θέσης (παράγραφος 6.3)·
- 5.15.3. εμπρόσθιος οπισθοανακλαστήρας, μη τριγωνικός (παράγραφος 6.4)·
- 5.15.4. φανοί-δείκτες πορείας (παράγραφος 6.8).
- 5.16. Η τοποθέτηση κάθε μιας εκ των διατάξεων φωτισμού και φωτεινής σηματοδότησης που αναφέρονται στις παραγράφους 5.14 και 5.15 ανωτέρω πραγματοποιείται σύμφωνα με τις σχετικές απαιτήσεις της παραγράφου 6 του παρόντος κανονισμού.
- 5.17. Η τοποθέτηση κάθε μιας εκ των διατάξεων φωτισμού και φωτεινής σηματοδότησης εκτός εκείνων που αναφέρονται στις παραγράφους 5.14 και 5.15 ανωτέρω πραγματοποιείται απαγορεύεται με την εξαίρεση κατάλληλης διάταξης φωτισμού για την οπίσθια πινακίδα κυκλοφορίας, εφόσον υπάρχει, και απαιτείται ο φωτισμός της.
- 5.18. Οι διατάξεις φωτισμού και φωτεινής σηματοδότησης που έχουν τύχει έγκρισης τύπου για τις μοτοσυκλέτες και αναφέρονται παραπάνω στα σημεία 5.16 και 5.17 γίνονται αποδεκτές και για τα μοτοποδήλατα.

6. ΕΙΔΙΚΕΣ ΠΡΟΔΙΑΓΡΑΦΕΣ

6.1. ΠΡΟΒΟΛΕΑΣ ΔΕΣΜΗΣ ΠΟΡΕΙΑΣ

6.1.1. Αριθμός

Ένα ή δύο εγκεκριμένου τύπου σύμφωνα με:

- α) τον κανονισμό αριθ. 113·

- β) την τάξη Α του κανονισμού αριθ. 112·
  - γ) τον κανονισμό αριθ. 1·
  - δ) τον κανονισμό αριθ. 57·
  - ε) τον κανονισμό αριθ. 72·
  - στ) τον κανονισμό αριθ. 76·
- 6.1.2. Διάταξη
Χωρίς ειδικές απαιτήσεις.
- 6.1.3. Θέση:
- 6.1.3.1. Εύρος
- 6.1.3.1.1. Ένας ανεξάρτητος φανός πορείας μπορεί να είναι τοποθετημένος άνωθεν ή κάτωθεν ή παραπλεύρως ενός άλλου εμπρόσθιου φανού: αν οι εν λόγω φανοί είναι διατεταγμένοι κατακορύφως, το κέντρο αναφοράς του φανού πορείας πρέπει να ευρίσκεται στο διάμεσο διάμηκες επίπεδο του οχήματος· αν οι εν λόγω φανοί είναι ο ένας παραπλεύρως του άλλου, τα κέντρα αναφοράς τους πρέπει να είναι συμμετρικά ως προς το διάμηκες διάμεσο επίπεδο του οχήματος,
- 6.1.3.1.2. Ένας προβολέας δέσμης πορείας αμοιβαίως ενσωματωμένος με άλλο εμπρόσθιο φανό πρέπει να είναι τοποθετημένος κατά τρόπο ώστε το κέντρο αναφοράς του να ευρίσκεται επί του διαμέσου διαμήκους επιπέδου του οχήματος. Εντούτοις, όταν το όχημα διαθέτει παράλληλα ανεξάρτητο κύριο φανό διασταύρωσης ή κύριο φανό διασταύρωσης αμοιβαίως ενσωματωμένος με άλλο εμπρόσθιο φανό τοποθετημένο παραπλεύρως του φανού πορείας, τα κέντρα αναφοράς τους επιβάλλεται να είναι συμμετρικά ως προς το διάμεσο διάμηκες επίπεδο του οχήματος.
- 6.1.3.1.3. Δύο φανοί πορείας, εκ των οποίων ο ένας ή και οι δύο είναι αμοιβαίως ενσωματωμένοι με άλλο εμπρόσθιο φανό, πρέπει να είναι τοποθετημένοι κατά τρόπο ώστε τα κέντρα αναφοράς τους να είναι συμμετρικά ως προς το διάμεσο διάμηκες επίπεδο του οχήματος.
- 6.1.3.2. Μήκος: στο εμπρόσθιο μέρος του οχήματος. Η απαίτηση αυτή θεωρείται ότι πληρούται εφόσον το εκπεμπόμενο φως δεν προκαλεί ενόχληση στον οδηγό, είτε άμεσα, είτε έμμεσα μέσω των κατόπτρων οδήγησης και/ή άλλων ανακλαστικών επιφανειών του οχήματος.
- 6.1.3.3. Σε κάθε περίπτωση, η απόσταση μεταξύ του άκρου της φωτίζουσας περιοχής κάθε ανεξάρτητου φανού πορείας και του άκρου της φωτίζουσας περιοχής του φανού διασταύρωσης δεν πρέπει να υπερβαίνει τα 200 mm.
- 6.1.3.4. Η απόσταση που χωρίζει τις φωτίζουσες περιοχές δύο φανών πορείας δεν πρέπει να υπερβαίνει τα 200 mm.
- 6.1.4. Γεωμετρική ορατότητα
Η ορατότητα της φωτίζουσας επιφάνειας, συμπεριλαμβανομένης της ορατότητάς της σε περιοχές που δεν φαίνονται φωτισμένες κατά τη θεωρουμένη διεύθυνση παρατήρησης, εξασφαλίζεται στο εσωτερικό ενός αποκλίνοντος χώρου που περιορίζεται, δημιουργώντας γραμμές με βάση την περίμετρο της φωτίζουσας επιφάνειας και σχηματίζοντας γωνία τουλάχιστον 5° ως προς τον άξονα αναφοράς του προβολέα.
- 6.1.5. Προσανατολισμός
Προς τα εμπρός. Ο/Οι φανός(-οί) δύναται(-νται) να στρέφεται(-ονται) συναρτήσει της στροφής του συστήματος διεύθυνσης.
- 6.1.6. Δεν δύναται να «συνδυαστεί» με κάποιον άλλο φανό.
- 6.1.7. Ηλεκτρικές συνδέσεις
Η/Οι δέσμη(-ες) διασταύρωσης μπορεί να παραμείνει(-νουν) φωτισμένη(-ες) με τη δέσμη(-ες) πορείας.
- 6.1.8. Ενδεικτικό «σύμπλεξης»
Υποχρεωτικός, μη αναλάμπων φανός γαλαζίου σήματος.

6.2. ΠΡΟΒΟΛΕΑΣ ΔΕΣΜΗΣ ΔΙΑΣΤΑΥΡΩΣΗΣ

6.2.1. Αριθμός

Ένα ή δύο εγκεκριμένου τύπου σύμφωνα με:

α) τον κανονισμό αριθ. 113 (*)·

β) την τάξη A του κανονισμού αριθ. 112·

γ) τον κανονισμό αριθ. 1·

δ) τον κανονισμό αριθ. 56·

ε) τον κανονισμό αριθ. 57·

στ) τον κανονισμό αριθ. 72·

ζ) τον κανονισμό αριθ. 76·

η) τον κανονισμό αριθ. 82·

6.2.2. Διάταξη

Χωρίς ειδικές απαιτήσεις.

6.2.3. Θέση:

6.2.3.1. Εύρος

6.2.3.1.1. ένας ανεξάρτητος φανός διασταύρωσης μπορεί να είναι τοποθετημένος άνωθεν ή κάτωθεν ή παραπλεύρως ενός άλλου εμπρόσθιου φανού: αν οι εν λόγω φανοί είναι διατεταγμένοι κατακορύφως, το κέντρο αναφοράς του εμπρόσθιου φανού θέσης πρέπει να ευρίσκεται στο διάμηκες διάμεσο επίπεδο του οχήματος· αν οι εν λόγω φανοί είναι ο ένας παραπλεύρως του άλλου, τα κέντρα αναφοράς τους πρέπει να είναι συμμετρικά ως προς το διάμηκες διάμεσο επίπεδο του οχήματος,

6.2.3.1.2. ένας προβολέας δέσμης πορείας αμοιβαίως ενσωματωμένος με άλλο εμπρόσθιο φανό πρέπει να είναι τοποθετημένος κατά τρόπο ώστε το κέντρο αναφοράς του να ευρίσκεται επί του διαμέσου διαμήκους επιπέδου του οχήματος. Εντούτοις, όταν το όχημα διαθέτει παράλληλα ανεξάρτητο φανό πορείας ή φανό πορείας που είναι αμοιβαίως ενσωματωμένος με εμπρόσθιο φανό θέσης τοποθετημένο παράλληλα με τον φανό που παράγει την κύρια δέσμη διασταύρωσης, τα κέντρα αναφοράς τους επιβάλλεται να είναι συμμετρικά ως προς το διάμηκες διάμεσο επίπεδο του οχήματος·

6.2.3.1.3. δύο φανοί πορείας, εκ των οποίων ο ένας ή και οι δύο είναι αμοιβαίως ενσωματωμένοι με άλλο εμπρόσθιο φανό, πρέπει να είναι τοποθετημένοι κατά τρόπο ώστε τα κέντρα αναφοράς τους να είναι συμμετρικά ως προς διάμηκες διάμεσο επίπεδο του οχήματος·

6.2.3.2. Ύψος: κατ' ελάχιστο 500 mm και κατά μέγιστο 1 200 mm άνω του εδάφους.

6.2.3.3. Μήκος: στο εμπρόσθιο μέρος του οχήματος. Η απαίτηση αυτή θεωρείται ότι πληρούται, εφόσον το εκπεμπόμενο φως δεν προκαλεί ενόχληση στον οδηγό είτε άμεσα είτε έμμεσα μέσω των κατόπτρων οδήγησης και/ή άλλων ανακλαστικών επιφανειών του οχήματος.

6.2.3.4. Στην περίπτωση δύο φανών πορείας, η απόσταση που χωρίζει τις φωτιζουσες περιοχές δεν πρέπει να υπερβαίνει τα 200 mm.

6.2.4. Γεωμετρική ορατότητα

Προσδιορίζεται από τις γωνίες α και β , όπως αυτές ορίζονται στην παράγραφο 2.11:

$\alpha = 15^\circ$ και 10° προς τα κάτω·

$\beta = 45^\circ$ προς τα αριστερά και προς τα δεξιά για έναν μόνο φανό·

$\beta = 45^\circ$ προς τα έξω και 10° προς τα μέσα για κάθε ζεύγος φανών.

Η παρουσία διαχωριστικών τοιχωμάτων ή άλλου εξοπλισμού κοντά στον προβολέα δεν πρέπει να επιφέρει δευτερογενή αποτελέσματα που να ενοχλούν τους άλλους χρήστες της οδού.

(*) Προβολείς της τάξης A του κανονισμού αριθ. 113 με δομοστοιχεία LED μόνο σε οχήματα με μέγιστη ταχύτητα εκ κατασκευής που δεν υπερβαίνει τα 25 km/h.

- 6.2.5. Προσανατολισμός
Προς τα εμπρός. Ο/Οι φανός(-οί) δύναται(-νται) να στρέφεται(-ονται) συναρτήσει της στροφής του συστήματος διεύθυνσης.
- 6.2.6. Δεν δύναται να «συνδυαστεί» με κάποιο άλλο φανό.
- 6.2.7. Ηλεκτρικές συνδέσεις
Ο χειρισμός αλλαγής σε φανό(-ούς) διασταύρωσης προκαλεί το ταυτόχρονο κλείσιμο όλων των φανών πορείας.
- 6.2.8. Ενδεικτική λυχνία
Προαιρετική, πράσινη ενδεικτική λυχνία σύμπλεξης, μη αναλάμπουσα.
- 6.3. ΕΜΠΡΟΣΘΙΟΣ ΦΑΝΟΣ ΘΕΣΗΣ
- 6.3.1. Αριθμός
Ένας ή δύο.
- 6.3.2. Διάταξη
Χωρίς ειδικές απαιτήσεις.
- 6.3.3. Θέση
- 6.3.3.1. Πλάτος:
ένας ανεξάρτητος εμπρόσθιος φανός θέσης μπορεί να τοποθετείται άνωθεν ή κάτωθεν ή παραπλεύρως ενός άλλου εμπρόσθιου φανού: αν οι εν λόγω φανοί είναι διατεταγμένοι κατακορύφως, το κέντρο αναφοράς του εμπρόσθιου φανού θέσης πρέπει να ευρίσκεται στο διάμηκες διάμεσο επίπεδο του οχήματος· αν οι εν λόγω φανοί είναι ο ένας παραπλεύρως του άλλου, τα κέντρα αναφοράς πρέπει να είναι συμμετρικά ως προς το διάμηκες διάμεσο επίπεδο του οχήματος·
ένας εμπρόσθιος φανός θέσης αμοιβαίως ενσωματωμένος με άλλο εμπρόσθιο φανό πρέπει να είναι τοποθετημένος κατά τρόπο ώστε το κέντρο αναφοράς του να ευρίσκεται επί του διαμήκους διαμέσου επιπέδου του οχήματος. Ωστόσο, όταν το όχημα είναι εφοδιασμένο και με έναν ακόμη εμπρόσθιο φανό παράλληλα με τον εμπρόσθιο φανό θέσης, τα κέντρα αναφοράς τους πρέπει να είναι συμμετρικά σε σχέση με το διάμεσο διάμηκες επίπεδο του οχήματος.
Δύο εμπρόσθιοι φανοί θέσης, εκ των οποίων ο ένας ή και οι δύο είναι αμοιβαίως ενσωματωμένοι με άλλο εμπρόσθιο φανό, πρέπει να είναι τοποθετημένοι κατά τρόπο ώστε τα κέντρα αναφοράς τους να είναι συμμετρικά ως προς το διάμηκες διάμεσο επίπεδο του οχήματος.
- 6.3.3.2. καθ' ύψος: όχι λιγότερο από 350 mm και όχι περισσότερο από 1 200 mm πάνω από το έδαφος·
- 6.3.3.3. κατά μήκος: στο εμπρόσθιο μέρος του οχήματος.
- 6.3.4. Γεωμετρική ορατότητα
κατακόρυφη γωνία: 15° προς τα άνω και προς τα κάτω·
ωστόσο, η κατακόρυφη γωνία κάτω της οριζοντίου επιτρέπεται να μειωθεί σε 5° στην περίπτωση που το ύψος των φανών είναι λιγότερο από 750 mm
οριζόντια γωνία: 80° στα αριστερά και στα δεξιά για έναν μόνο φανό·
η οριζόντια γωνία μπορεί να είναι 80° προς τα έξω και 45° προς τα μέσα για κάθε ζεύγος φανών.
- 6.3.5. Προσανατολισμός
Προς τα εμπρός. Ο/Οι φανός(-οί) δύναται(-νται) να στρέφεται(-ονται) συναρτήσει της στροφής του συστήματος διεύθυνσης.
- 6.3.6. Ενδεικτική λυχνία
Είτε προαιρετική, πράσινη, μη αναλάμπουσα ενδεικτική λυχνία σύμπλεξης είτε φωτισμός οργάνου.
- 6.3.7. Λοιπές απαιτήσεις
Καμία.

- 6.4. ΕΜΠΡΟΣΘΙΟΣ ΟΠΙΣΘΟΑΝΑΚΛΑΣΤΗΡΑΣ, ΜΗ-ΤΡΙΓΩΝΙΚΟΣ
- 6.4.1. Αριθμός
Ένας.
- 6.4.2. Διάταξη
Χωρίς ειδικές απαιτήσεις.
- 6.4.3. Θέση
καθ' ύψος: όχι λιγότερο από 400 mm και όχι περισσότερο από 1 200 mm πάνω από το έδαφος.
- 6.4.4. Γεωμετρική ορατότητα
Οριζόντια γωνία: 30° στα αριστερά και στα δεξιά.

Κατακόρυφη γωνία: 15° πάνω και κάτω από την οριζόντια γραμμή.

Η κατακόρυφη γωνία κάτωθεν της οριζοντίου μπορεί, ωστόσο, να μειωθεί στις 5° στην περίπτωση που οι φανοί βρίσκονται σε ύψος μικρότερο από 750 mm.
- 6.4.5. Προσανατολισμός
Προς τα εμπρός. Ο ανακλαστήρας δύναται να μετακινηθεί συναρτήσει της στροφής του συστήματος διεύθυνσης.
- 6.4.6. Λοιπές απαιτήσεις
Καμία.
- 6.5. ΠΛΕΥΡΙΚΟΣ ΟΠΙΣΘΟΑΝΑΚΛΑΣΤΗΡΑΣ, ΜΗ ΤΡΙΓΩΝΙΚΟΣ
- 6.5.1. Αριθμός ανά πλευρά
Ένας ή δύο.
- 6.5.2. Διάταξη
Χωρίς ειδικές απαιτήσεις.
- 6.5.3. Θέση
- 6.5.3.1. στο πλευρό του οχήματος.
- 6.5.3.2. καθ' ύψος: όχι λιγότερο από 300 mm και όχι περισσότερο από 1 000 mm πάνω από το έδαφος.
- 6.5.3.3. κατά μήκος: θα πρέπει να τοποθετηθεί σε τέτοια θέση, ώστε, υπό κανονικές συνθήκες, να μην μπορεί να καλυφθεί από τα ρούχα του οδηγού ή του επιβάτη.
- 6.5.4. Γεωμετρική ορατότητα
Οριζόντια γωνία: 30° προς τα εμπρός και προς τα πίσω.

Κατακόρυφη γωνία: 15° πάνω και κάτω από την οριζόντια γραμμή.

Η κατακόρυφη γωνία κάτωθεν της οριζοντίου μπορεί, ωστόσο, να μειωθεί στις 5°, στην περίπτωση που ο φανός βρίσκεται σε ύψος μικρότερο από 750 mm.
- 6.5.5. Προσανατολισμός
Ο άξονας αναφοράς των οπισθοανακλαστήρων πρέπει να είναι κάθετος προς το διάμεκες διάμεσο επίπεδο του οχήματος και στραμμένος προς τα έξω. Οι εμπρόσθιοι ανακλαστήρες δύναται να στρέφονται συναρτήσει της κλίσης του συστήματος διεύθυνσης.
- 6.6. ΟΠΙΣΘΟΑΝΑΚΛΑΣΤΗΡΑΣ ΠΟΔΟΜΟΧΛΩΝ
- 6.6.1. Αριθμός
τέσσερις οπισθοανακλαστήρες ή ομάδες οπισθοανακλαστήρων.

- 6.6.2. Διάταξη
Χωρίς ειδικές απαιτήσεις.
- 6.6.3. Λοιπές απαιτήσεις
Οι εξωτερικές έδρες της φωτίζουσας περιοχής των ανακλαστήρων τοποθετούνται σε εσοχές στο σώμα του ποδομοχλού.
Οι οπισθοανακλαστήρες πρέπει να είναι στερεωμένοι στο σώμα του ποδομοχλού κατά τρόπο ώστε να είναι καλώς ορατοί εκ των εμπροσθεν και των οπίσθεν του οχήματος. Ο άξονας αναφοράς αυτών των οπισθοανακλαστήρων, η μορφή των οποίων προσαρμόζεται σε εκείνη του σώματος του ποδομοχλού, πρέπει να είναι κάθετος προς τον άξονα του ποδομοχλού.
Οι οπισθοανακλαστήρες των ποδομοχλών πρέπει να είναι στερεωμένοι μόνο στους ποδομοχλούς του οχήματος οι οποίοι, μέσω στροφάλων ή παρόμοιων διατάξεων, μπορούν να χρησιμεύσουν εναλλακτικά ως μέσο πρόωσης αντί του κινητήρα.
Δεν τοποθετούνται σε ποδομοχλούς που χρησιμεύουν ως έλεγχοι για το όχημα ή που χρησιμεύουν μόνον ως υποπόδια για τον οδηγό ή τον επιβάτη.
Είναι δε ορατοί προς τα εμπρός και προς τα πίσω.
- 6.7. ΟΠΙΣΘΙΟΣ ΟΠΙΣΘΟΑΝΑΚΛΑΣΤΗΡΑΣ, ΜΗ ΤΡΙΓΩΝΙΚΟΣ
- 6.7.1. Αριθμός
Ένας ή δύο.
- 6.7.2. Διάταξη
Χωρίς ειδικές απαιτήσεις.
- 6.7.3. Θέση
- 6.7.3.1. καθ' ύψος: όχι λιγότερο από 250 mm και όχι περισσότερο από 900 mm πάνω από το έδαφος.
- 6.7.3.2. κατά μήκος: στο πίσω μέρος του οχήματος.
- 6.7.4. Γεωμετρική ορατότητα
Οριζόντια γωνία: 30° στα αριστερά και στα δεξιά για έναν ανακλαστήρα·
30° προς τα έξω και 10° προς τα μέσα για κάθε ζεύγος ανακλαστήρων·
Κατακόρυφη γωνία: 15° πάνω και κάτω από την οριζόντια γραμμή.
Η κατακόρυφη γωνία κάτωθεν της οριζοντίου μπορεί, ωστόσο, να μειωθεί στις 5°, στην περίπτωση που οι φανοί βρίσκονται σε ύψος μικρότερο από 750 mm.
- 6.7.5. Προσανατολισμός
Προς τα πίσω.
- 6.8. ΦΑΝΟΣ-ΔΕΙΚΤΗΣ ΠΟΡΕΙΑΣ
- 6.8.1. Αριθμός
Δύο ανά πλευρά.
- 6.8.2. Διάταξη
Δύο εμπρόσθιοι δείκτες [κατηγορία 11 ⁽¹⁾].
Δύο οπίσθιοι δείκτες [κατηγορία 12 ⁽¹⁾].
- 6.8.3. Θέση
- 6.8.3.1. Κατά πλάτος:

⁽¹⁾ Μπορούν να αντικατασταθούν από δείκτες των κατηγοριών 1 και 2 αντίστοιχα του κανονισμού αριθ. 6.

6.8.3.1.1. για τους εμπρόσθιους δείκτες, πληρούνται οι ακόλουθες απαιτήσεις:

- 1) υπάρχει ελάχιστη απόσταση 240 mm μεταξύ των φωτίζουσών περιοχών·
- 2) οι δείκτες ευρίσκονται εξωτερικώς των διαμήκων κατακόρυφων επιπέδων που εφάπτονται των εξωτερικών άκρων της φωτίζουσας περιοχής του(των) προβολέα(-ων)·
- 3) υπάρχει ελάχιστη απόσταση μεταξύ της φωτίζουσας επιφάνειας των δεικτών και του φανού που δημιουργεί την κύρια δέσμη πορείας που είναι πιο κοντά μεταξύ τους ως εξής:

Ελάχιστη ένταση δείκτη (cd)	Ελάχιστη απόσταση διαχωρισμού (mm)
90	75
175	40
250	20
400	≤ 20

6.8.3.1.2. Για οπίσθιους δείκτες, η απόσταση μεταξύ των εσωτερικών άκρων των δύο εμφανών επιφανειών είναι τουλάχιστον 160 mm.

6.8.3.2. Καθ' ύψος: όχι λιγότερο από 350 mm και όχι περισσότερο από 1 200 mm από το έδαφος.

6.8.3.3. κατά μήκος: η προς τα εμπρός απόσταση μεταξύ του κέντρου αναφοράς των οπίσθιων δεικτών και του εγκάρσιου επιπέδου που συνιστά το πιο μακρινό οπίσθιο όριο του συνολικού μήκους του οχήματος δεν υπερβαίνει τα 300 mm.

6.8.4. Γεωμετρική ορατότητα

Οριζόντια γωνία: 20° προς τα μέσα και 80° προς τα έξω.

Κατακόρυφη γωνία: 15° πάνω και κάτω από την οριζόντια γραμμή.

Η κατακόρυφη γωνία κάτωθεν της οριζοντίου μπορεί, ωστόσο, να μειωθεί στις 5°, στην περίπτωση που οι φανοί βρίσκονται σε ύψος μικρότερο από 750 mm.

6.8.5. Προσανατολισμός

Οι εμπρόσθιοι δείκτες κατεύθυνσης δύνανται να στρέφονται συναρτήσει της κλίσης του συστήματος διεύθυνσης.

6.8.6. Δεν δύναται να «συνδυαστεί» με άλλο φανό.

6.8.7. Δεν δύναται να είναι «αμοιβαίως ενσωματωμένοι» με άλλο φανό.

6.8.8. Ηλεκτρικές συνδέσεις

Οι δείκτες πορείας πρέπει να ανάβουν ανεξάρτητα από τους άλλους φανούς. Όλοι οι φανοί-δείκτες κατεύθυνσης που ευρίσκονται στην ίδια πλευρά του οχήματος ανάβουν και σβήνουν με το ίδιο χειριστήριο.

6.8.9. Λοιπές απαιτήσεις

Τα χαρακτηριστικά που επισημαίνονται παρακάτω μετρώνται χωρίς άλλο φορτίο στο ηλεκτρικό σύστημα από εκείνο που απαιτείται για τη λειτουργία του κινητήρα και τις διατάξεις φωτισμού.

6.8.9.1. Στην περίπτωση που όλα τα οχήματα που παρέχουν συνεχές ρεύμα στους δείκτες κατεύθυνσης, η συχνότητα φωτεινής αναλαμπής είναι 90 ± 30 περίοδοι ανά λεπτό.

6.8.9.1.1. Η αναλαμπή των φανών-δεικτών κατεύθυνσης της ίδιας πλευράς του οχήματος δύναται να πραγματοποιείται συγχρόνως ή εναλλάξ·

6.8.9.1.2. Η θέση σε λειτουργία του οργάνου χειρισμού του φωτεινού σήματος ακολουθείται από το άναμμα του φανού εντός ενός δευτερολέπτου το μέγιστον και από την πρώτη σβέση του φανού εντός ενάμισι δευτερολέπτου το μέγιστον.

6.8.9.2. Στην περίπτωση οχήματος που παρέχει εναλλασσόμενο ρεύμα στους δείκτες κατεύθυνσης, όταν οι στροφές του κινητήρα είναι μεταξύ 50 τοις εκατό και 100 τοις εκατό των στροφών του κινητήρα που αντιστοιχούν στη μέγιστη ταχύτητα εκ κατασκευής του οχήματος· η συχνότητα φωτεινής αναλαμπής πρέπει να είναι 90 ± 30 περίοδοι ανά λεπτό·

- 6.8.9.2.1. Η αναλαμπή των φανών-δεικτών κατεύθυνσης της ίδιας πλευράς του οχήματος δύναται να πραγματοποιείται συγχρόνως ή εναλλάξ·
- 6.8.9.2.2. Η θέση σε λειτουργία του οργάνου χειρισμού του φωτεινού σήματος ακολουθείται από το άναμμα του φανού εντός ενός δευτερολέπτου το μέγιστον και από την πρώτη σβέση του φανού εντός ενάμισι δευτερολέπτου το μέγιστον.
- 6.8.9.3. Στην περίπτωση οχήματος που παρέχει εναλλασσόμενο ρεύμα στους δείκτες κατεύθυνσης, όταν οι στροφές του κινητήρα είναι μεταξύ των στροφών εν κενώ λειτουργίας που δίνει ο κατασκευαστής και του 50 τοις εκατό των στροφών του κινητήρα που αντιστοιχούν στη μέγιστη ταχύτητα του οχήματος, η συχνότητα αναλαμπής του φανού είναι μεταξύ 90 + 30 και 90 - 45 περίοδοι ανά λεπτό·
- 6.8.9.3.1. Η αναλαμπή των φανών-δεικτών κατεύθυνσης της ίδιας πλευράς του οχήματος δύναται να πραγματοποιείται συγχρόνως ή εναλλάξ·
- 6.8.9.3.2. Η θέση σε λειτουργία του οργάνου χειρισμού του φωτεινού σήματος ακολουθείται από το άναμμα του φανού εντός ενός δευτερολέπτου το μέγιστον και από την πρώτη σβέση του φανού εντός ενάμισι δευτερολέπτου το μέγιστον.
- 6.8.10. Σε περίπτωση ελαττωματικής λειτουργίας, μη οφειλόμενης σε βραχυκύκλωμα, ενός φανού-δείκτη κατεύθυνσης, ο έτερος πρέπει να συνεχίσει να αναλάμπει ή να παραμένει αναμμένος, πλην όμως η συχνότητα υπό αυτές τις συνθήκες μπορεί να είναι διαφορετική από την προδιαγραφόμενη, εκτός αν το όχημα είναι εφοδιασμένο με ενδεικτικό.
- 6.8.11. Ενδεικτική λυχνία
Υποχρεωτική, αν οι δείκτες κατεύθυνσης δεν είναι ορατοί στον οδηγό: ένδειξη λειτουργίας, πράσινο, αναλάμπων και/ή ακουστική ένδειξη. Στην περίπτωση βλάβης του δείκτη, η ενδεικτική λυχνία σβήνει, παραμένει αναμμένη ή αλλάζει συχνότητα.
- 6.9. ΦΑΝΟΣ ΠΕΔΗΣΗΣ
- 6.9.1. Αριθμός
Ένας ή δύο.
- 6.9.2. Διάταξη
Χωρίς ειδικές απαιτήσεις.
- 6.9.3. Θέση
- 6.9.3.1. καθ' ύψος: όχι λιγότερο από 250 mm και όχι περισσότερο από 1 500 mm πάνω από το έδαφος·
- 6.9.3.2. κατά μήκος: στο πίσω μέρος του οχήματος.
- 6.9.4. Γεωμετρική ορατότητα
Οριζόντια γωνία: 45° προς τα αριστερά και προς τα δεξιά για έναν φανό:
45° προς τα έξω και 10° προς τα μέσα για κάθε ζεύγος φανών
Κατακόρυφη γωνία: 15° πάνω και κάτω από την οριζόντια γραμμή.
Η κατακόρυφη γωνία κάτωθεν της οριζοντίου μπορεί, ωστόσο, να μειωθεί στις 5°, στην περίπτωση που οι φανοί βρίσκονται σε ύψος μικρότερο από 750 mm.
- 6.9.5. Προσανατολισμός
Προς τα πίσω.
- 6.9.6. Ηλεκτρικές συνδέσεις
Ανάβει σε κάθε κανονική εφαρμογή πέδησης.
- 6.9.7. Λοιπές απαιτήσεις
Η φωτεινή ένταση των φανών πέδησης είναι σαφώς μεγαλύτερη αυτής των οπίσθιων φανών θέσεως.
- 6.9.8. Ενδεικτική λυχνία
Απαγορεύεται

- 6.10. ΟΠΙΣΘΙΟΣ ΦΑΝΟΣ ΘΕΣΗΣ
- 6.10.1. Αριθμός
Ένας ή δύο.
- 6.10.2. Διάταξη
Χωρίς ειδικές απαιτήσεις.
- 6.10.3. Θέση
- 6.10.3.1. καθ' ύψος: όχι λιγότερο από 250 και όχι περισσότερο από 1 500 mm πάνω από το έδαφος·
- 6.10.3.2. κατά μήκος στο πίσω μέρος του οχήματος.
- 6.10.4. Γεωμετρική ορατότητα
Οριζόντια γωνία: 80° προς τα αριστερά και προς τα δεξιά για έναν φανό:
η οριζόντια γωνία μπορεί να είναι 80° προς τα έξω και 45° προς τα μέσα για κάθε ζεύγος φανών·
Κατακόρυφη γωνία: 15° πάνω και κάτω από την οριζόντια γραμμή.
Η κατακόρυφη γωνία κάτωθεν της οριζοντίου μπορεί, ωστόσο, να μειωθεί στις 5°, στην περίπτωση που οι φανοί βρίσκονται σε ύψος μικρότερο από 750 mm.
- 6.10.5. Προσανατολισμός
Προς τα πίσω.
- 6.10.6. Ενδεικτική λυχνία
Προαιρετική, συνδυάζεται με το ενδεικτικό των εμπρόσθιων φανών θέσης.
- 6.10.7. Λοιπές απαιτήσεις
Καμία.
- 6.11. ΔΙΑΤΑΞΗ ΦΩΤΙΣΜΟΥ ΟΠΙΣΘΙΑΣ ΠΙΝΑΚΙΔΑΣ ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑΣ
- 6.11.1. Αριθμός
Μία. Η διάταξη δύναται να συντίθεται από διάφορα οπτικά στοιχεία που αποσκοπούν στον φωτισμό της θέσης της πινακίδας.
- 6.11.2. Διάταξη
- 6.11.3. Θέση
- 6.11.3.1. κατά πλάτος:
- 6.11.3.2. καθ' ύψος: πινακίδα κυκλοφορίας
- 6.11.3.3. κατά μήκος:
- 6.11.4. Γεωμετρική ορατότητα
- 6.11.5. Προσανατολισμός
- έτσι ώστε η διάταξη να φωτίζει τον χώρο που προορίζεται για την
- 6.11.6. Ενδεικτική λυχνία
Προαιρετικά: η λειτουργία της εκτελείται από το ενδεικτικό που προδιαγράφεται για τον φανό θέσης.
- 6.11.7. Λοιπές απαιτήσεις
Όταν ο φανός της οπίσθιας πινακίδας κυκλοφορίας συνδυάζεται με τον οπίσθιο φανό θέσης, αμοιβαίως ενσωματωμένος με τον φανό πέδησης, τα φωτομετρικά χαρακτηριστικά του φανού της οπίσθιας πινακίδας κυκλοφορίας επιτρέπεται να αλλάζουν ενόσω φωτίζει ο φανός πέδησης.

7. ΤΑΞΙΝΟΜΗΣΗ ΟΧΗΜΑΤΩΝ
- Τίποτε δεν εμποδίζει μια κυβέρνηση να απαιτεί ή να απαγορεύει την παρουσία φανού πορείας όπως αναφέρεται στην παράγραφο 5.15.1 σε οχήματα που καταχωρίζονται σε έδαφος της, υπό την προϋπόθεση ότι ενημερώνει σχετικά τη Γενική Γραμματεία των Ηνωμένων Εθνών τη χρονική στιγμή της κοινοποίησης της εφαρμογής του παρόντος κανονισμού.
8. ΣΥΜΜΟΡΦΩΣΗ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ
- Οι διαδικασίες συμμόρφωσης της παραγωγής πρέπει να συμμορφώνονται με εκείνες που ορίζονται στο προσάρτημα 2 της συμφωνίας (E/ECE/324-E/ECE/TRANS/505/Αναθ. 2), με τις ακόλουθες απαιτήσεις:
- 8.1. Τα μοτοποδήλατα που εγκρίνονται σύμφωνα με τον παρόντα κανονισμό πρέπει να κατασκευάζονται κατά τρόπον ώστε να συμμορφώνονται προς τον εγκεκριμένο τύπο, ικανοποιώντας τις απαιτήσεις που αναφέρονται στις παραγράφους 5 και 6 παραπάνω.
- 8.2. Τηρούνται οι ελάχιστες προδιαγραφές για τη συμμόρφωση των διαδικασιών ελέγχου της παραγωγής που παρατίθενται στο παράρτημα 5 του παρόντος κανονισμού.
- 8.3. Η αρχή η οποία έχει χορηγήσει την έγκριση τύπου δύναται ανά πάσα στιγμή να προβεί σε επαλήθευση των μεθόδων ελέγχου της συμμόρφωσης που εφαρμόζονται σε κάθε εγκατάσταση παραγωγής. Αυτές οι επαληθεύσεις διενεργούνται συνήθως ανά έτος.
9. ΚΥΡΩΣΕΙΣ ΓΙΑ ΜΗ ΣΥΜΜΟΡΦΩΣΗ ΤΗΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ
- 9.1. Η έγκριση που χορηγείται για τύπο οχήματος σύμφωνα με τον παρόντα κανονισμό μπορεί να ανακληθεί εάν δεν πληρούνται οι απαιτήσεις που εκτίθενται ανωτέρω.
- 9.2. Εάν κάποιο συμβαλλόμενο μέρος της συμφωνίας, το οποίο εφαρμόζει τον παρόντα κανονισμό, ανακαλέσει έγκριση που έχει χορηγήσει κατά το παρελθόν, πρέπει να ενημερώσει αμέσως τα υπόλοιπα συμβαλλόμενα μέρη που εφαρμόζουν τον εν λόγω κανονισμό μέσω δελτίου κοινοποίησης, σύμφωνα με το υπόδειγμα που παρατίθεται στο παράρτημα 1 του παρόντος κανονισμού.
10. ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΗ ΚΑΙ ΠΑΡΑΤΑΣΗ ΤΗΣ ΕΓΚΡΙΣΗΣ ΤΟΥ ΤΥΠΟΥ ΟΧΗΜΑΤΟΣ ΟΣΟΝ ΑΝΑΦΟΡΑ ΤΗΝ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΤΩΝ ΔΙΑΤΑΞΕΩΝ ΦΩΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΦΩΤΕΙΝΗΣ ΣΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ ΤΟΥ
- 10.1. Κάθε τροποποίηση του τύπου του οχήματος πρέπει να κοινοποιείται στη διοικητική υπηρεσία που ενέκρινε τον τύπο οχήματος. Η αρχή τότε μπορεί είτε:
- 10.1.1. να θεωρήσει ότι οι τροποποιήσεις δεν είναι δυνατόν να επέφεραν ιδιαίτερα δυσμενές αποτέλεσμα και ότι οπωσδήποτε το όχημα εξακολουθεί να πληροί τις προϋποθέσεις· είτε
- 10.1.2. να απαιτήσει τη σύνταξη μιας επιπλέον έκθεσης δοκιμής από την αρμόδια για τη διεξαγωγή δοκιμών τεχνική υπηρεσία.
- 10.2. Η επιβεβαίωση ή η απόρριψη χορήγησης της έγκρισης, με αναφορά των τροποποιήσεων, κοινοποιούνται, σύμφωνα με της διαδικασία που ορίζεται στην παράγραφο 4.3. στα συμβαλλόμενα μέρη της συμφωνίας τα οποία εφαρμόζουν τον παρόντα κανονισμό.
- 10.3. Η αρμόδια αρχή που εκδίδει την επέκταση της έγκρισης πρέπει να εκχωρήσει αύξοντα αριθμό για την εν λόγω επέκταση και να ενημερώσει σχετικά τα άλλα συμβαλλόμενα μέρη της συμφωνίας του 1958 που εφαρμόζουν τον παρόντα κανονισμό μέσω εντύπου κοινοποίησης σύμφωνα με το υπόδειγμα του παραρτήματος 1 του παρόντος κανονισμού.
11. ΟΡΙΣΤΙΚΗ ΠΛΥΣΗ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ
- Αν ο κάτοχος της έγκρισης διακόψει οριστικά την παραγωγή ενός τύπου οχήματος που έχει εγκριθεί σύμφωνα με τον παρόντα κανονισμό, ενημερώνει σχετικά την αρχή που χορήγησε την έγκριση. Αφού λάβει τη σχετική κοινοποίηση, η αρχή ενημερώνει τα άλλα συμβαλλόμενα στη συμφωνία του 1958 μέρη που εφαρμόζουν τον παρόντα κανονισμό με τη διαβίβαση δελτίου κοινοποίησης σύμφωνα με το υπόδειγμα στο παράρτημα 1 του παρόντος κανονισμού.
12. ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ
- 12.1. Από την ημερομηνία κατά την οποία αρχίζει επισήμως να ισχύει η σειρά τροποποιήσεων 01, κανένα συμβαλλόμενο μέρος που εφαρμόζει τον παρόντα κανονισμό δεν αρνείται τη χορήγηση έγκρισης βάσει του παρόντος κανονισμού, όπως τροποποιήθηκε με τη σειρά τροποποιήσεων 01.

- 12.2. 24 μήνες μετά την ημερομηνία έναρξης ισχύος που αναφέρεται στην παράγραφο 12.1 ανωτέρω, τα συμβαλλόμενα μέρη που εφαρμόζουν τον παρόντα κανονισμό χορηγούν εγκρίσεις μόνον αν ο τύπος οχήματος όσον αφορά τον αριθμό και τον τρόπο τοποθέτησης των διατάξεων φωτισμού και φωτεινής σηματοδότησης αντιστοιχεί στις απαιτήσεις του συμπληρώματος 10 στις σειρές τροποποιήσεων 01 στον παρόντα κανονισμό.
- 12.3. Εξακολουθούν να ισχύουν υφιστάμενες εγκρίσεις που χορηγήθηκαν σύμφωνα με τον παρόντα κανονισμό πριν από την ημερομηνία που αναφέρεται στην προηγούμενη παράγραφο 12.2. Στην περίπτωση οχημάτων που ταξινομήθηκαν πρώτη φορά περισσότερο από τέσσερα έτη μετά την ημερομηνία έναρξης ισχύος που αναφέρεται στην παράγραφο 12.1 ανωτέρω, τα συμβαλλόμενα μέρη που εφαρμόζουν τον παρόντα κανονισμό μπορούν να απορρίψουν τον τύπο οχήματος όσον αφορά τον αριθμό και τον τρόπο τοποθέτησης των διατάξεων φωτισμού και φωτεινής σηματοδότησης που δεν πληρούν τις απαιτήσεις της σειράς τροποποιήσεων 01 στον παρόντα κανονισμό.
13. ΟΝΟΜΑΤΑ ΚΑΙ ΔΙΕΥΘΥΝΣΕΙΣ ΤΩΝ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΠΟΥ ΕΙΝΑΙ ΑΡΜΟΔΙΕΣ ΓΙΑ ΤΗ ΔΙΕΝΕΡΓΕΙΑ ΔΟΚΙΜΩΝ ΕΓΚΡΙΣΗΣ, ΚΑΘΩΣ ΚΑΙ ΤΩΝ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ
- Τα συμβαλλόμενα μέρη της συμφωνίας που εφαρμόζουν τον παρόντα κανονισμό οφείλουν να κοινοποιούν στη Γραμματεία των Ηνωμένων Εθνών τις ονομασίες και τις διευθύνσεις των αρμόδιων τεχνικών υπηρεσιών για τη διεξαγωγή των δοκιμών έγκρισης, καθώς και των διοικητικών υπηρεσιών που χορηγούν εγκρίσεις, προς τις οποίες πρέπει να αποστέλλονται τα έντυπα πιστοποίησης της έγκρισης ή της επέκτασης ή της απόρριψης ή της ανάκλησης της έγκρισης που εκδίδονται σε άλλες χώρες.
-

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1

ΚΟΙΝΟΠΟΙΗΣΗ

[Μέγιστο μέγεθος: A4 (210 × 297 mm)]

Εκδοθείσα από: Ονομασία της διοικητικής υπηρεσίας

.....
 .....
 .....

αφορά: ⁽²⁾ ΧΟΡΗΓΗΣΗ ΕΓΚΡΙΣΗΣ
 ΠΑΡΑΤΑΣΗ ΕΓΚΡΙΣΗΣ
 ΑΠΟΡΡΙΨΗ ΕΓΚΡΙΣΗΣ
 ΑΝΑΚΛΗΣΗ ΕΓΚΡΙΣΗΣ
 ΟΡΙΣΤΙΚΗ ΠΑΥΣΗ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ

τύπου οχήματος (μοτοποδήλατο) όσον αφορά την τοποθέτηση διατάξεων φωτισμού και φωτεινής σηματοδότησης, σύμφωνα με τον κανονισμό αριθ. 74

Αριθ. έγκρισης: ..... Αριθ. επέκτασης: .....

1. Εμπορική ονομασία ή μάρκα του οχήματος: .....
2. Τύπος οχήματος: .....
3. Επωνυμία και διεύθυνση του κατασκευαστή: .....
4. Εάν υπάρχει, ονοματεπώνυμο και διεύθυνση αντιπροσώπου του κατασκευαστή .....
5. Διατάξεις φωτισμού στα οχήματα που υποβάλλονται για έγκριση ⁽³⁾ ⁽⁴⁾
  - 5.1. Φανός πορείας: ναι/όχι ⁽²⁾
  - 5.2. Φανός διασταύρωσης: ναι/όχι ⁽²⁾
  - 5.3. Εμπρόσθιος φανός θέσης: ναι/όχι ⁽²⁾
  - 5.4. Λευκός εμπρόσθιος οπισθοανακλαστήρας, μη τριγωνικός: ναι/όχι ⁽²⁾
  - 5.5. Πλευρικοί οπισθοανακλαστήρες κίτρινοι, μη τριγωνικοί: ναι/όχι ⁽²⁾
  - 5.6. Οπισθοανακλαστήρες ποδομοχλών, κίτρινοι: ναι/όχι ⁽²⁾
  - 5.7. Οπίσθιος ερυθρός οπισθοανακλαστήρας, μη τριγωνικός: ναι/όχι ⁽²⁾
  - 5.8. Φανός-δείκτης κατεύθυνσης: ναι/όχι ⁽²⁾
  - 5.9. Φανός πέδησης: ναι/όχι ⁽²⁾
  - 5.10. Οπίσθιος φανός θέσης: ναι/όχι ⁽²⁾
  - 5.11. Διάταξη φωτισμού οπίσθιας πινακίδας κυκλοφορίας: ναι/όχι ⁽²⁾
6. Μέγιστη ταχύτητα εκ κατασκευής: ..... km/h
7. Παραλλαγές .....
8. Το όχημα υποβλήθηκε προς έγκριση την: .....
9. Τεχνική υπηρεσία που είναι υπεύθυνη για τη διεξαγωγή των δοκιμών έγκρισης: .....
10. Ημερομηνία του εκδοθέντος από την εν λόγω υπηρεσία πρακτικού: .....
11. Αριθμός του εκδοθέντος από την εν λόγω υπηρεσία πρακτικού: .....

12. Η έγκριση χορηγήθηκε/απορρίφθηκε/επεκτάθηκε/ανακλήθηκε ⁽²⁾
13. Λόγος(-οι) επέκτασης (κατά περίπτωση): .....
14. Θέση του σήματος έγκρισης στο όχημα: .....
15. Τύπος: .....
16. Ημερομηνία: .....
17. Υπογραφή: .....

⁽¹⁾ Αναγνωριστικός αριθμός της χώρας που χορήγησε/επέκτεινε/απέρριψε/ανακάλεσε την έγκριση (βλέπε διατάξεις σχετικά με την έγκριση στον κανονισμό).

⁽²⁾ Διαγράφεται ό,τι δεν ισχύει.

⁽³⁾ Αναγράφονται για κάθε διάταξη, σε ξεχωριστό έντυπο (κατάλογος που περιγράφεται στην παράγραφο 3.2.2), οι τύποι διατάξεων, δεόντως προσδιορισμένοι, που πληρούν τις απαιτήσεις εγκατάστασης του παρόντος κανονισμού.

⁽⁴⁾ Επισυνάψτε διαγράμματα των οχημάτων, όπως αναφέρεται στην παράγραφο 3.2.3 του παρόντος κανονισμού.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 2

ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΑ ΣΗΜΑΤΑ ΕΓΚΡΙΣΗΣ

ΥΠΟΔΕΙΓΜΑ Α

(Βλέπε παράγραφο 4.4 του παρόντος κανονισμού)

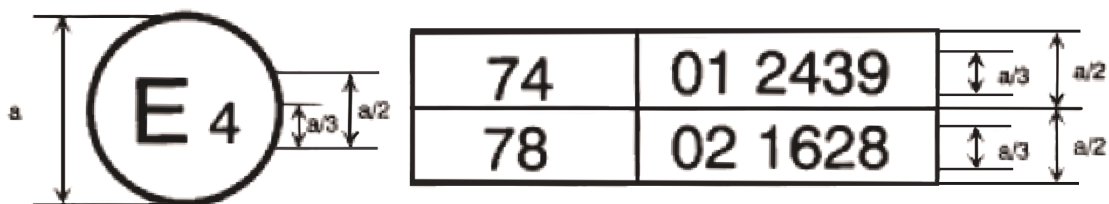

$a = 8 \text{ mm}$ τουλάχιστον

Το ανωτέρω σήμα έγκρισης τοποθετημένο σε όχημα δείχνει ότι ο σχετικός τύπος οχήματος έχει εγκριθεί στις Κάτω Χώρες (E 4) όσον αφορά την τοποθέτηση διατάξεων φωτισμού και φωτεινής σηματοδότησης, σύμφωνα με τον κανονισμό αριθ. 74, όπως έχει τροποποιηθεί από τη 012439 σειρά τροποποιήσεων. Τα δύο πρώτα ψηφία του αριθμού έγκρισης υποδηλώνουν ότι η έγκριση χορηγήθηκε σύμφωνα με τις απαιτήσεις του κανονισμού αριθ. 74, όπως τροποποιήθηκε με τη σειρά τροπολογιών 01.

ΥΠΟΔΕΙΓΜΑ Β

(Βλέπε παράγραφο 4.5 του παρόντος κανονισμού)

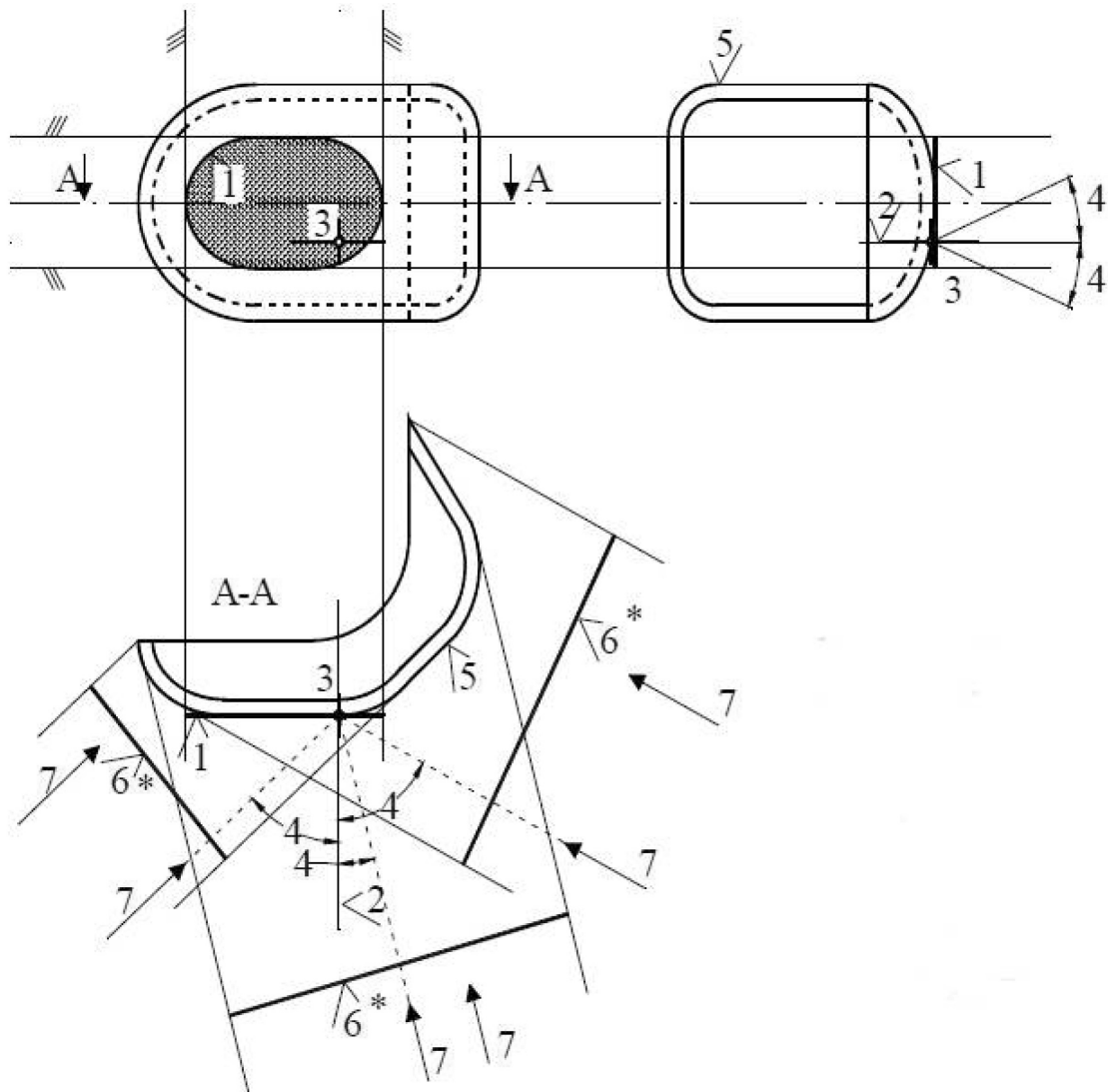
$a = 8 \text{ mm}$ τουλάχιστον

Το ανωτέρω σήμα έγκρισης τοποθετημένο σε όχημα δηλώνει ότι ο οικείος τύπος οχήματος έχει λάβει έγκριση στις Κάτω Χώρες (E4) σύμφωνα με τον κανονισμό αριθ. 74 και τον κανονισμό αριθ. 78 ⁽¹⁾. Οι αριθμοί έγκρισης δηλώνουν ότι, κατά την ημερομηνία που χορηγήθηκαν οι οικείες εγκρίσεις, ο κανονισμός αριθ. 74 περιλάμβανε τη σειρά τροποποιήσεων 01 και ο κανονισμός αριθ. 78 τη σειρά τροποποιήσεων 02.

⁽¹⁾ Ο δεύτερος αριθμός δίδεται απλώς ενδεικτικά.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 3

ΕΠΙΦΑΝΕΙΕΣ ΦΑΝΩΝ, ΑΞΟΝΑΣ ΚΑΙ ΚΕΝΤΡΟ ΑΝΑΦΟΡΑΣ ΚΑΙ ΓΩΝΙΕΣ ΓΕΩΜΕΤΡΙΚΗΣ ΟΡΑΤΟΤΗΤΑΣ

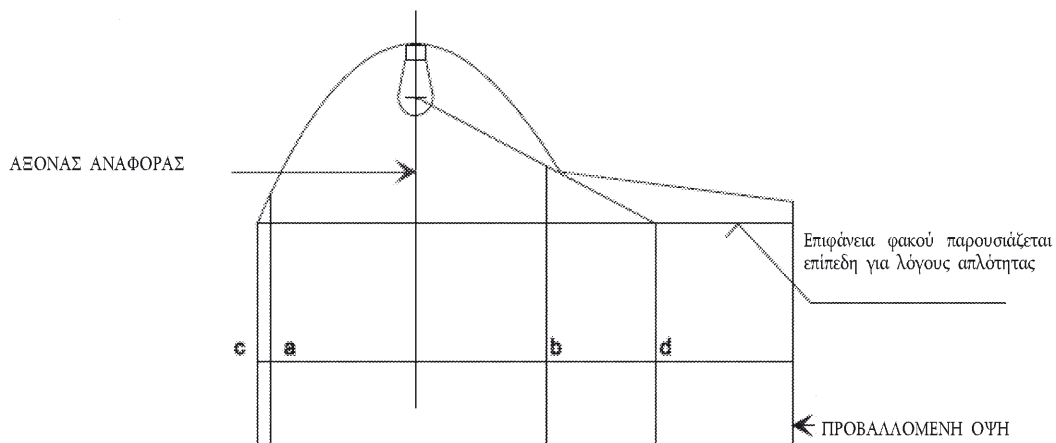
* Αυτή η επιφάνεια πρέπει να θεωρείται ως εφραπτόμενη της επιφάνειας εκπομπής φωτός
ΥΠΟΜΝΗΜΑ

1. Φωτιζουσα περιοχή
2. Άξονας αναφοράς
3. Κέντρο αναφοράς
4. Γωνία γεωμετρικής ορατότητας
5. Επιφάνεια εκπομπής φωτός
6. Εμφανής επιφάνεια
7. Διεύθυνση παρατήρησης

ΦΩΤΙΖΟΥΣΑ ΕΠΙΦΑΝΕΙΑ ΣΕ ΣΥΓΚΡΙΣΗ ΜΕ ΕΠΙΦΑΝΕΙΑ ΕΚΠΟΜΠΗΣ ΦΩΤΟΣ

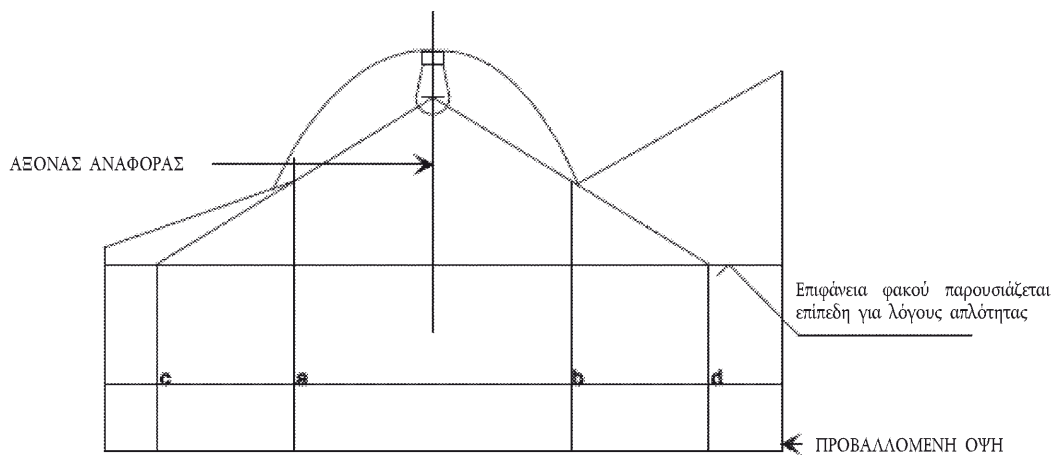
(Βλέπε παραγράφους 2.9 και 2.8 του παρόντος κανονισμού)

ΣΧΗΜΑ Α

	Φωτιζουσα επιφάνεια	Επιφάνεια εκπομπής φωτός
Οι άκρες είναι	a και b	c και d

ΣΧΕΔΙΟ Β

	Φωτιζουσα επιφάνεια	Επιφάνεια εκπομπής φωτός
Οι άκρες είναι	a και b	c και d

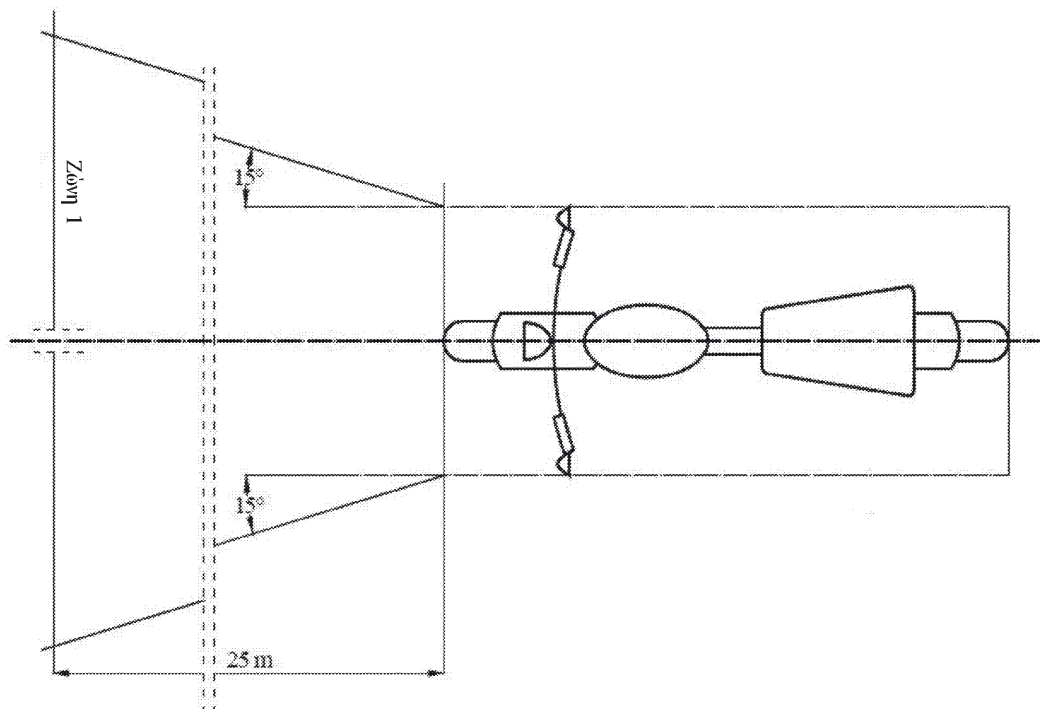
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 4

ΠΡΟΣ ΤΑ ΕΜΠΡΟΣ ΟΡΑΤΟΤΗΤΑ ΕΡΥΘΡΩΝ ΦΩΤΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΣ ΤΑ ΠΙΣΩ ΟΡΑΤΟΤΗΤΑ ΛΕΥΚΩΝ ΦΩΤΩΝ

(Βλέπε παράγραφο 5.9 του παρόντος κανονισμού)

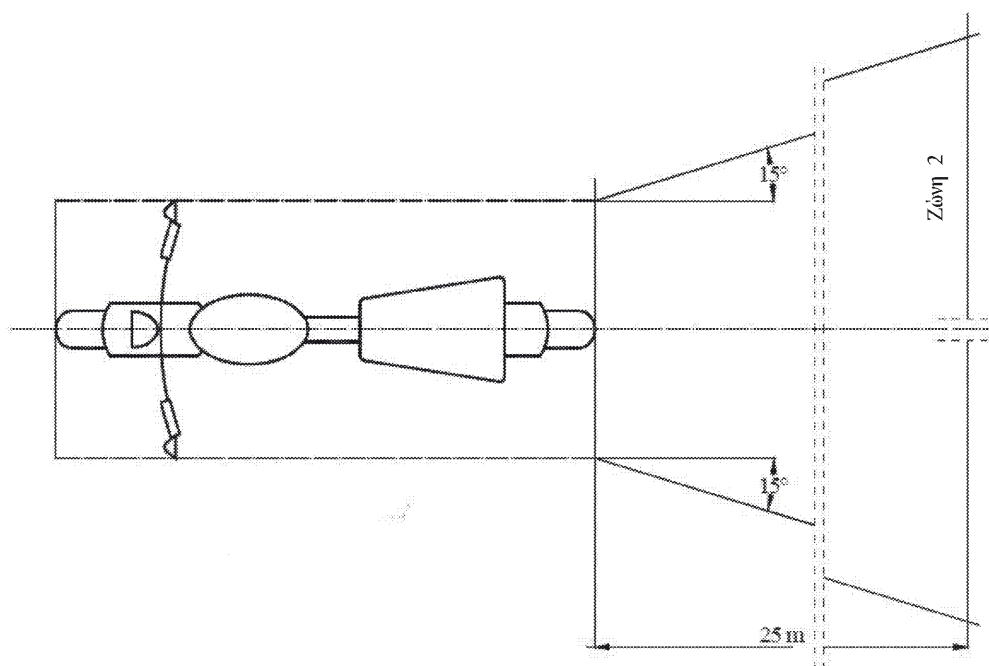
Σχήμα 1

Προς τα εμπρός ορατότητα ερυθρού φωτός

Σχήμα 2

Προς τα πίσω ορατότητα λευκού φωτός

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 5

ΕΛΕΓΧΟΣ ΣΥΜΜΟΡΦΩΣΗΣ ΤΗΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ

1. ΔΟΚΙΜΕΣ

1.1. Θέση των φανών

Η θέση των φανών, όπως ορίζεται στην παράγραφο 6, ελέγχεται σύμφωνα με τις γενικές απαιτήσεις που παρατίθενται στην παράγραφο 5 του παρόντος κανονισμού.

Οι μετρούμενες τιμές όσον αφορά τις αποστάσεις πρέπει να πληρούν τις επιμέρους προδιαγραφές που ισχύουν για κάθε είδος φανών.

1.2. Ορατότητα φανών

1.2.1. Οι γωνίες γεωμετρικής ορατότητας ελέγχονται σύμφωνα με την παράγραφο 2.11 του παρόντος κανονισμού.

Οι τιμές που μετρώνται για τις γωνίες πρέπει να πληρούν τις επιμέρους προδιαγραφές που ισχύουν για κάθε είδος φανών, επιτρέπεται όμως τα όρια των γωνιών να αποκλίνουν κατά $\pm 3^\circ$, όπως προβλέπεται στην παράγραφο 5.3 για την τοποθέτηση των διατάξεων φωτεινής σηματοδότησης.

1.2.2. Η ορατότητα του ερυθρού φωτός προς τα εμπρός και του λευκού φωτός προς τα πίσω ελέγχεται σύμφωνα με την παράγραφο 5.9 του παρόντος κανονισμού.

1.3. Ηλεκτρικές συνδέσεις και ενδεικτικά

Για τον έλεγχο των ηλεκτρικών συνδέσεων ανάβεται κάθε φανός που είναι συνδεδεμένος με το ηλεκτρικό σύστημα του οχήματος. Οι φανοί και τα ενδεικτικά λειτουργούν σύμφωνα με τις διατάξεις των παραγράφων 5.10 του παρόντος κανονισμού, καθώς και τις επιμέρους προδιαγραφές κάθε φανού.

1.4. Η παρουσία, ο αριθμός, το χρώμα, η διάταξη και, κατά περίπτωση, η κατηγορία των φανών ελέγχονται με οπτική επιθεώρηση των φανών και των σημάτων τους.

Τα χαρακτηριστικά αυτά πρέπει να πληρούν τις απαιτήσεις που καθορίζονται στην παράγραφο 5.13, καθώς και τις επιμέρους για κάθε φανό προδιαγραφές.

Τιμή συνδρομής 2013 (χωρίς ΦΠΑ, συμπεριλαμβανομένων των εξόδων ταχυδρομείου για κανονική αποστολή)

Επίσημη Εφημερίδα της ΕΕ, σειρές L + C, μόνο έντυπη έκδοση	22 επίσημες γλώσσες της ΕΕ	1 300 EUR ετησίως
Επίσημη Εφημερίδα της ΕΕ, σειρές L + C, έντυπη έκδοση + ετήσιο DVD	22 επίσημες γλώσσες της ΕΕ	1 420 EUR ετησίως
Επίσημη Εφημερίδα της ΕΕ, σειρά L, μόνο έντυπη έκδοση	22 επίσημες γλώσσες της ΕΕ	910 EUR ετησίως
Επίσημη Εφημερίδα της ΕΕ, σειρές L + C, μηνιαίο συγκεντρωτικό DVD	22 επίσημες γλώσσες της ΕΕ	100 EUR ετησίως
Συμπλήρωμα της Επίσημης Εφημερίδας (σειρά S — Δημόσιες συμβάσεις και διαγωνισμοί), DVD, μία έκδοση την εβδομάδα	πολύγλωσσο: 23 επίσημες γλώσσες της ΕΕ	200 EUR ετησίως
Επίσημη Εφημερίδα της ΕΕ, σειρά C — Διαγωνισμοί	γλώσσα(-ες) ανάλογα με τον διαγωνισμό	50 EUR ετησίως

Η συνδρομή στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης*, που εκδίδεται στις επίσημες γλώσσες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, είναι δυνατή σε 22 γλωσσικές εκδόσεις. Περιλαμβάνει τις σειρές L (Νομοθεσία) και C (Ανακοινώσεις και Πληροφορίες).

Για κάθε γλωσσική έκδοση απαιτείται ξεχωριστή συνδρομή.

Σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 920/2005 του Συμβουλίου, που δημοσιεύθηκε στην Επίσημη Εφημερίδα L 156 της 18ης Ιουνίου 2005, τα θεσμικά όργανα της Ευρωπαϊκής Ένωσης δεν υποχρεούνται, προσωρινά, να συντάσσουν και να δημοσιεύουν στα ιρλανδικά όλες τις πράξεις. Γι' αυτό, η Επίσημη Εφημερίδα στα ιρλανδικά πωλείται ξεχωριστά.

Η συνδρομή για το Συμπλήρωμα της Επίσημης Εφημερίδας (σειρά S — Δημόσιες συμβάσεις και διαγωνισμοί) περιλαμβάνει 23 επίσημες γλωσσικές εκδόσεις σε ένα ενιαίο πολύγλωσσο DVD.

Με απλή αίτηση, οι συνδρομητές της *Επίσημης Εφημερίδας της Ευρωπαϊκής Ένωσης* έχουν δικαίωμα να λαμβάνουν διάφορα παραρτήματα της Επίσημης Εφημερίδας. Ενημερώνονται για την έκδοση των παραρτημάτων με «Σημείωση για τον αναγνώστη» που δημοσιεύεται στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης*.

Πωλήσεις και συνδρομές

Συνδρομές σε διάφορες τιμολογημένες περιοδικές εκδόσεις, όπως η *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης*, διατίθενται στους εμπορικούς μας αντιπροσώπους. Κατάλογο των εμπορικών μας αντιπροσώπων θα βρείτε στο διαδίκτυο, στη διεύθυνση:

http://publications.europa.eu/others/agents/index_el.htm

Το EUR-Lex (<http://eur-lex.europa.eu>) παρέχει άμεση και δωρεάν πρόσβαση στο δικαίωμα της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Ο ιστοχώρος αυτός επιτρέπει την πρόσβαση στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης* καθώς και στις Συνθήκες, στη νομοθεσία, στη νομολογία και στις προπαρασκευαστικές πράξεις.

Για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με την Ευρωπαϊκή Ένωση: <http://europa.eu>

